

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inšeriatni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo
78.190; Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2382).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Po sestankih v Ankari

Grof Bethlen je zapustil turško prestolnico brez po-
sebnega uspeha — Sestanek z Venizelosom je bil le
slučajen — Venizelosove izjave

Ankara, 31. oktobra. AA. O priliki
obiska madžarskega ministrskega
predsednika grofa Bethlena je bilo izdano
sledenče uradno poročilo:

Predsednik madžarske vlade grof
Bethlen je obiskal na vabilu turške vlade
Ankaro, kjer se je mudil tri dni ter
se udeležil proslave turškega narodnega
praznika. Prihod madžarskega ministr-
skega predsednika je bil v istem čas-
u kakor prihod grške delegacije. Med
grofom Bethlenom in ministrom Tevfik-
Pašadi-bejem je prišlo do izmenjave mi-
slí. Pri tej priliki se je na obeh straneh
ugotovilo, da prijateljstvo, ki obstoji
med obema državama, ustreza najvišjim
gospodarskim interesom in je činitelj
miru prav tako na Balkanu kakor na
bližnjem vzhodu. Lojalna in iskrena po-
litika miru, ki jo izvaja Madžarska, je
popolnoma v skladu s politiko, ki jo vo-
di turška vlada.

Ankara, 31. oktobra. AA. Madžarski
ministrski predsednik grof Bethlen je
odpotoval čez Brusel v Carigrad. Tur-
ška vlada se je pristržno poslovala od
njega.

Ankara, 31. oktobra. AA. Snoči je po
podpisu grško-turškega pakta predsed-
nik grške vlade Venizelos sprejel za-

stopnik tiska. V svoji izjavi je med
drugim rekel:

»Sestanek grških delegatov z grofom
Bethlenom je bil popolnoma slučajen.

Na vprašanje zastopnika Wolfovega
urada, kako bo ta pakt odjeknil v Jugo-
slaviji, je Venizelos odgovoril: Naši pri-
jatelji Jugoslovenci, ki vodijo pacifiistič-
no politiko, podobno naši, bodo storili
edino kar morejo, a to je, da pozdravijo
to delo. Mi smo kakor tudi Turčija in
balkanska in sredozemska država in
imamo v tem enak interes baš kakor
je tudi Jugoslavija i balkanska država i
tadnaska ter ima svojo posebno inte-
resno sfero.

Na nadaljno vprašanje istega časní-
karja, ali ne pomeni ta pakt emancipa-
cije malih narodov pred velikimi, je Ve-
nizelos odgovoril: Ne maram besede
»emancipacija«, ker bi to utegnilo po-
meniti, da bi bili mali narodi zdaj ve-
zani na velike. Ta pakt znači, da smo
zdaj na tem, da sami razpravljamo o
svojih interesi.

»Ali je to prvi korak k balkanski
uniji?

»To je preveč povedano, vendar mo-
ramo imeti pred očmi, da prinaša ta
pakt zbliznanje med balkanskimi narodi.«

„JUGOSLAVIJA NE GRADI SVOJIH CEST ZA VOJNO!“

Izjave zunanjega ministra Marinkovića ameriškemu listu — Od-
ločna zavrnitev tendenčnih inozemskih vesti — Zboljšanje odnoša-
jev z Bolgarijo — Akcija agrarnih držav

Newyork, 31. oktobra M. »New York
Herald« objavlja pod naslovom »Ju-
goslovenske ceste niso za vojno« raz-
govor svojega dopisnika z zunanjim
ministrom dr. Vojo Marinkovičem, ki
je takoj uvodoma odločno zavrnil ve-
sti, razširjene v inozemstvu, da gradi
Jugoslavija ceste in železnice v zvezi
s pripravami za vojno. Minister je na-
glašal dejstvo, da Jugoslavija ni ime-
la zadosti komunikacij in da je bila
zato prisiljena graditi nove železnice,
ceste in kanale za svoje trgovske po-
trebe. Naravno je, pravi dr. Marinko-
vić, da postanejo vse važnejše ceste in
železnice tudi strateške, ker se po
njih more pošiljati vojaštvo, to pa ne
pomeni, da bi razlogi za graditev ko-
munikacij bili priprava za vojno, ker
so utemeljeni zgolj v komunikacijskih
in gospodarskih potrebah. V ostalem
pa že zaradi pomanjkanja kapitala ne
bi mogla Jugoslavija graditi cest čisto
strateškega značaja. Vrh tega je Ju-
goslavija nova država, ki so ji potreb-

ni čim daljši mir in dobri odnosi s
sosedmi.

O odnosih do Bolgarije je izjavil
dr. Marinković: »Naši odnosi so nor-
malni in po konferenci v Pirotu so se
razmere še mnogo popravile; popravile
se bodo še bolj, ko bo postal dejstvo
načrt novoustvarjene nevtralne cone
od meji. Nevolve z Bolgarijo izhajajo
odtoda, ker obstoje tamkaj organizacije,
ki mislijo, da morajo izvajati na ju-
goslovenskem ozemlju nasilna dejanja,
česar naš narod ne more mirno prena-
šati.«

Glede na osnivanje agrarnega bloka
vzhodnih evropskih držav je minister
dr. Marinković izjavil, da ta zadeva
postopnjema napreduje z namenom so-
delovanja v proizvodnji in prodaji pro-
izvodov. Pri tem nima nihče namena za-
početi kako borbo proti ameriškemu ži-
tu, ker samo želimo prodajati svoje
proizvode na sedanjih tržiščih po bolj-
ših cenah, kakor jih danes dosegamo,
ter doseči učinkovito organizacijo v to

svrhu. »To je vse« je dodal minister
Marinković; »tri konference, ki so se v
zvezi s tem vršile v Bukarešti, so skle-
nile, da obveščajo stalno o vsem, kar
je ukrenjeno, tudi ameriške producen-
te, da bi se došlo do vzajemnega razu-
mevanja. Agrarni razgovori dobivajo še-
le definitivno obliko. Rumunija in Ju-
goslavija bosta započeli pogajanja s Če-
škoslovaško in morda tudi z ostalimi
industrijskimi državami v svrhu rati-
onalne izmenjave agrarnih produktov
z industrijskimi. To delo ni toliko na-
predovalo, da bi se moglo reči, ali bo
ta izmenjava izvedena na podlagi kon-
signiranja, kakor je bilo sugerirano, ali
na podlagi kakega drugega načrta. Kar
se tiče načrta jugoslovenske-rumunske
carinske unije, je še prezgodaj, da bi se
moglo reči, kako naj se izvede. Ti dve
državi se trudita, da ustvarita novo ob-
liko sodelovanja, kakšno pa bo to so-
delovanje, je popolnoma odvisno od
razmer.«

Svečan sprejem kralja in kraljice v Sofiji

Velike ovacije novoporočenemu kraljevskemu paru na
vožnji skozi Bolgarijo in v Sofiji sami

Sofija, 31. oktobra. AA. Bolgarska agen-
cija javlja: Vesti o prihodu kraljevskega
para so se takoj razširile po vsej državi.
Na vsej progi med Burgasom in Sofijo se
je prebivalstvo zbiralo na postajah, ki jih
je slavoslojno okrasilo ter je manifestiralo
in pozdravljalo kralja in kraljico. Na po-
stajah so vselele bolgarske in italijanske za-
stave. Povsod so se videli grbi bolgarske
in italijanske kraljevske hiše. Najlepše je
bila seveda okrašena sofijska postaja ka-
kor sploh vse sofijsko mesto.

Ko je posebni vlak privozil na sofijsko
postajo, sta prva izstopila kralj in kraljica,
oba jako dobre volje. Občinstvo ju je po-
zdravilo z viharim navdušenjem. Nato je
predsednik vlade Ljapčev in spremstvu vseh
članov vlade voščil kraljevski dvojici do-
brodošlico. Istočasno so zagrmeli topovi v
pozdrav kralju in kraljici.

Od postaje se je formalna kraljevska po-
vorka, v kateri so bile delegacije iz vse

države in ki je bila obdana od vojaštva in
orožništva. Vso pot je bil kraljevski par
predmet velikih ovacij. Veliki oddelki voja-
štva in orožništva so komaj vzdrževali red
ker je navdušena množica neprestano pri-
stiskala na kordon.

Med cerkvenim blagoslovom v katedrali
so nad mestom in nad katedralo letala v
obliki začetnih črk kralja in kraljice. Po
končanem obredu je kralj izvršil pred kra-
ljevim dvorom pregled čet.

Jugoslovenski udeleženci

Sofija, 31. oktobra. AA. Obredu blago-
slova v cerkvi Aleksandra Nevskega so
prisostvovali razen oseba jugoslovenske-
ga poslanstva tudi člani jugoslovenske
delegacije v mešani bolgarsko-jugosloven-
ski komisiji. Ob vstopu v cerkev so stali
razen drugih tudi fašistični omladinci, ki
so pri vstopu in izstopu kralja in kralji-
ce po fašistovski pozdravljali.

Organizacija policijske izvršne službe

Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o policijskem eksek-
tivnem osebju

Beograd, 31. oktobra. AA. Nj. Vel. kralj
je na predlog predsednika ministrskega
sveta in ministra notranjih zadev podpi-
sal zakon o državnih policijskih izvršnih
uslužbenih.

Beograd, 31. oktobra. AA. Novi zakon
o državnih policijskih nameščenih prina-
ša v svojem prvem odseku splošne do-
ločbe o službi.

V I. paragrafu se odreja, da državni po-
licijski nameščenici vrše svojo službo kot
organi ministrstva notranjih zadev. Dele
se v policijske stražnike, v policijske agen-
te, nadzornike policijske straže, nadzorni-
ke policijskih agentov, poveljnike policijs-
kih straž in šefe policijskih agentov.

Stevilčno stanje in vrsta policijske služ-
be se odreja vsako leto s proračunom za
vsako posamezno policijsko oblast.

Paragraf 4. odreja, da mora biti zbor
policijske straže enotno uniformiran in
enotno oborožen po uredbi, ki jo izda mi-
nistristvo notranjih zadev. Policijski agen-
ti pa vrše službo redno v civilni obleki.
Tudi njihovo oborožitev bo reguliralo mi-
nistristvo notranjih zadev s posebno ure-
dbo. Policijski stražniki, ki niso oženjeni
ali so vdovci brez otrok, ali pa uradno
ločeni od žene brez otrok, morajo stano-
vati v kasarni dotičnega policijskega obla-
stva. Ostali policijski nameščenici morajo
brezpogojno stanovati v mestu službova-
nja in ga ne smejo zapustiti brez dovolje-
nja. Pri uradovanju ima vsak policijski
nameščenec dolžnost, da uradovanje za-
čne z besedami »V imenu zakona«.

Policijski nameščenici ne smejo zapustiti
svoje dolžnosti brez velike potrebe, če-
prav je v nevarnosti njihovo življenje.
Dolžni so celo ne glede na to, ali so v služ-

bi ali ne, pomagati vsakomur, kdor je v
nevarnosti za življenje, zdravje ali imetje.
Pri vsaki priliki morajo storiti vse potreb-
no, da zavarujejo javno varnost in red.

Policijski izvrševalni nameščenici ne mo-
rejo biti člani katerega koli društva in tudi
ne pripadati kateremu koli privatnemu
podjetju ali se baviti z drugim poklicem;
dolžni so prijaviti starejši poklic vseh onih
članov svoje rodbine, ki z njimi skupno sta-
nujejo. Če bi kak poklic njihovih rodbin-
skih članov bil škodljiv interesom službe,
ga starešina lahko prepove. Policijski
stražniki in agenti-pripravniki se ne smejo
ženiti brez dovoljenja starešine. Starešina
pazi na to, da v osebju ni več kot ena tret-
jina oženjenih. Kdor se ženi brez dovolje-
nja izgubi službo.

Policijski organi smejo rabiti orožje sa-
mo v sil in to, ako na drugi način ne mo-
rejo: 1) odbiti fizičnega napada nase, 2)
preprečiti fizičnega napada na življenje in
zdravje tretje osebe, 3) zlomiti nasilja in
protipravnega odpora, na katerega naletijo
pri izvrševanju svoje službe, 4) preprečiti
bega zlikovcev ali sumljivih oseb v skup-
nah nad tri osebe, 5) odbiti napada na ob-
ekte, ki so jim izročeni v varstvo.

Pri rabi orožja morajo paziti na člove-
ško življenje kolikor je le mogoče. Če pri-
lika je dopušča, morajo rabiti manj nevar-
no orožje in sicer bajonet ali sabljo. Po-
sebeno morajo paziti na to, da ne trpe ne-
dolžni. Vsako rabo orožja morajo takoj ja-
viti starešini. Vsaka protipravna in proti-
predpisana raba orožja se bo kaznovala z
disciplinsko kaznijo.

Svečano ustoličenje novega reis ul uleme

Včeraj je bil v Beogradu svečano ustoličen novi cerkve-
ni poglavar jugoslovenskih muslimanov

Beograd, 31. okt. p. Včeraj in danes so
bile beograjske ulice vse polne rečnih mu-
slimanskih fesov. K današnjim svečanostim
ustoličenja verskega poglavarja musliman-
ske cerkve reis ul uleme Maglajlića je
došlo v Beograd okoli 3000 delegatov mu-
slimanskih verskih organizacij iz vseh kra-
jev države ter tudi mnogo delegatov iz ino-
zemstva. Svečano ustoličenje je bilo v be-
ograjski džamiji ob prisotnosti Nj. Vel. kra-
lja, celotne vlade z ministrskimi predse-
dnikom generalom Živkovičem na čelu, vsega
diplomatstva zbora ter zastopnikov vseh
važnejših ustanov muslimanske cerkve v
državi. Nj. Vel. kralj je bil slovesno spre-
jet ter je sedel med svečanostjo na impro-
viziranem prestolu. Po obredu, ki je bil iz-
vršen po predpisih muslimanske vere, je
bila izročena menzura muslimanskemu ver-
skem poglavarju Maglajliću, ki je imel
nato govor, po katerem se je vršila kratka
molitev. Vso svečanost so prenašali po ra-
diiju. Po končanem obredu je reis ul ulema
Maglajlić pristopil k Nj. Vel. kralju, ki mu
je čestital, nakar so mu čestitali tudi osta-
li dostojanstveniki, s čimer je bila sveča-
nost zaključena.

Beograd, 31. oktobra. AA. Povodom us-
toličenja za reis ul ulema je poslal g. Maglaj-
lić vsem muslimanskim vernikom kralje-
vine poslanico, v kateri pravi med drugim:
»Vsem muslimanom in organizacijam mu-
slimanske verske zajednice kraljevine Ju-
goslavije! Z božjo pomočjo sem sprejel da-
nes menzuro za izvrševanje poslov reis ul
ulema kraljevine Jugoslavije. Pokoravam
se sklepom vsemogočnega in najvišjega ter
prezvanega s tem posle zaveđajoč se nalog
in dolžnosti, ki sem jih prevzel napram
muslimanom v Jugoslaviji. Ta položaj sem

prevzel po zakoniti izvolitvi s merodajne
strani ter z največjim zaupanjem kralja
Aleksandra I. in danes sem sprejel men-
zuro po predpisih sestavljenem svetu. Za-
vedajoč se težke odgovornosti, prosim vse-
mogočnega Boga, da mi da neizmerno mi-
lost. Pošiljam najtoplejšo zahvalo našemu
vladarju kralju Aleksandru I., ki se je od-
likoval s svojim velikim zaupanjem in pro-
sim Boga za zdravje, dolgo življenje in
srečo našega vladarja in prevzvišenega
kraljevskega doma. Pošiljam zahvalo tudi
kraljevski vladi, preko katere mi je bilo
to zaupanje iskazano. Hvala vsem članom
sveta, ki so me izvolili in mi dali menzuro
ter zaupali ta položaj. Izražam hvaležnost
tudi vsem muslimanom in drugim državlja-
nom brez razlike vere, ki so mi poslali po-
zdrave in čestitke.«

Na kraju poslanice pravi reis ul ulema:
»Pozivam vse muslimane naše domovine,
da napram vsem podanikom brez razlike vere
tudi nadalje gojijo iskrene občutke za pra-
vico in poštenje in da se po potrebi me-
sebojno podpirajo. Vsi smo sinovi ene zem-
lje in vsi naj zato delajo za dobrobit in na-
predek skupne nam domovine in veličine
družnega kralja Aleksandra I. in njegovega
doma. Toplo se zahvaljujem vsem prisot-
nim, ki so bili pri moji izvolitvi.«

Konferenca o evropski rečni plovbi

Beograd, 31. oktobra. AA. 17. novembra
se bo vršila v Ženevi na inicijativo gospo-
darske sekcije Društva narodov medna-
rodna konferenca za izenačenje zakono-
daja za plovbo po evropskih rekah. Na to
konferenco je pozval generalni tajnik Dru-
štva narodov vse države, ki imajo plovne
reke.

Informativna potovanja ministrov po savski banovini

Beograd, 31. okt. p. Jutri odpotujeja iz
Beograda dve skupini ministrov na sestan-
ke s prebivalstvom. Ministri Juraj Demot-
rović, Boža Maksimović, dr. Šibenik in dr.
Drinković potujejo v Karlovac, Gospić,
Ogulin in na Sušak, druga skupina mini-
strov, v kateri sta dr. Srbljuga in Uzuno-
vić, pa obišče Osijek, Virovitico, Varaždin
in Bjelovar.

Prevzem parnika

»Kraljica Marija«

Beograd, 31. oktobra. AA. Angleška pa-
ropljena družba »Royal Mail« je obvestila
naše faktore, da se bo predala velikega
luksemburškega parnika »Kraljica Marija« iz-
vršila 1. novembra v Southamptonu. Predati
bodo z naše strani razen generalnega di-
rektora Bančija prisostvovali poveljnik no-
ve lađe kapetan V. Šumunković, inspektor
kapetan Mihajlo Bote in glavni komisar
Jakić. Preko Zagreba in Sušaka odpotuje-
ta te dni dve skupini naših mornarjev v
Southampton, tako da bo ta pomorski brod
že sredi novembra v naših vodah, kar bo
za vse naše luke in za vse naše morje ve-
lik dogodek. Dasi smo bili ponosni na svo-
jega »Karadjordja« bo zdaj tudi ta novi,
še lepši in večji parnik v Sredozemskem
morju in na celem svetu ponosno plul pod
jugoslovensko zastavo. Za prvo potovanje
parnika so se prijavili že mnogi odlični
gostje, med njimi ministri in inozemski di-
plomatski predstavniki.

Imenovanje v zunanjem ministrstvu

Beograd, 31. oktobra. AA. S sklepom
ministra za zunanje zadeve je postavljen
za vršilca dolžnosti prvega pomočnika mi-
nistra zunanjih zadev g. Konstantin Fotić,
kraljevski poslanik, za vršilca dolžnosti na-
čelnika političnega oddelka pa Pavle Da-
rević, svetnik v Londonu.

Ameriški državnik v Beogradu

Beograd, 31. oktobra p. Davi ob 8. je
dospel v Beograd ameriški državni po-
dtaojnik za trgovino dr. urij Klein, ki hoče
proučiti gospodarski položaj naše države.
Dr. Klein je imel opoldne daljšo konferen-
co s trgovinskim ministrom Demetrovi-
ćem. Nocoj mu je priredil banket tukajš-
nji ameriški poslanik Prince, jutri pa mu
priredi slavnostni obed zunanji minister
dr. Voja Marinković.

Spominska proslava naše mornarice

Split, 31. oktobra n. Na sedežih povelj-
stev naše vojne mornarice v šibeniku, Di-
vuljah in Gjenoviću so se vršile danes sve-
čane spominske proslave v spomin na 31.
oktober 1. 1918., ko so zaplapolale na biv-
ši avstrijski vojni mornarici jugosloven-
ske zastave.

Popust za prevoz otrobov

Beograd, 31. oktobra. AA. Na predlog
zavoda za pospeševanje zunanje trgovine
je dovolila generalna generalna direkcija
državnih železnic 60 % popusta od nor-
malne tarife za prevoz otrobov in mlins-
kih odpadkov z vseh naših železniških
postaj do vseh obmejnih postaj in do vseh
naših pristanišč.

Mati in hčerka pod avtomobilom

Zagreb, 31. oktobra n. Na ilici pri Pe-
jačevićevem trgu se je danes opoldne za-
letel neki avto v go. Marijo Srčanovo, ki
je šla po cesti s svojo 8-letno hčerko. Oba
sta padli ter je dobila gropa težke uotra-
nje poškodbe, dočim je bila hčerka lažje
ranjena. Obe so prepeljali v bolnico, šof-
erja pa aretirali, da se dožene, v koliko
je on kriv nesreče.

Anglija želi osiguranje svetovnega miru

Pomemben govor waleškega princa o nalogah in potre-
bi Društva narodov

London, 31. oktobra. AA. Snoči je
waleški princ govoril na banketu, ki
ga je priredila zveza Društva narodov
ra čast delegatom imperijalne konfe-
rence o svetovnem miru. Princ je de-
jal:

»Dobro vem, da je v vseh deželah
še vedno nekaj ljudi, ki menijo, da Dru-
štvo narodov ne bo moglo preprečiti
druge uničevalne vojne. Naprosil bi te
ljudi, naj mislijo malo globlje in pomis-
lijo, da se vojna ne da preprečiti v 11.
tri s takojšnjo in energično akcijo, tem-
več s postopnim in trajnim ustvarjan-
jem ozračja mednarodnega sodelova-
nja in zaupanja. Nadalje nastaja vpra-
sanje, ali morejo ti ljudje nuditi v za-
meno za Društvo narodov kaj boljše-
ga, kar bi zagotovilo svetovni mir in
obnovilo blagostanje sveta. To zboro-
vanje nudi najboljši prepričevalni dokaz,
da je možno mednarodno sodelovanje
na zelo široki podlagi. Tu je zastopana
četrtina človeštva najrazličnejših ple-
men in jezikov, ki je vsa združena pod

britsko krono na osnovi skupne tradi-
cije in lojalnosti.

Ti narodi uživajo popolno civilno in
politično svobodo. Njihova narodnost
je ohranjena in se razvijajo popolnoma
svobodno.

Če je že ena četrtina človeštva po-
kazala, da je resnična zveza neodvis-
nih narodov izvedljiva, je upravičeno
upanje, da bodo storile tako tudi osta-
le tri četrtine sveta. Za britski imperij
je življenjskega pomena, da pride do
tega. Imperij ima meje na vseh konti-
nentih in oceanih in potrebuje svetov-
nega miru in ne samo lokalnega.

Tajnost enotnosti britskega imperija
je popolna enakopravnost in svoboda
vseh delov in brezpogojno spoštovanje
medsebojnih obveznosti.«

Kralj je poslal udeležencem slavlja
sporočilo, v katerem izraža upanje, da
bo zveza Društva narodov zagotovila
skupno s sličnimi organizacijami v dru-
gih državah Društva narodov podporo
javnega mnenja.

V Senigalliji razkopavajo ruševine

V tem malem mestecu se je porušilo po prvem sunku 150 hiš -- Ognje-
nik Salvadi pričel bruhati

Rim, 31. oktobra. AA. Po vesteh, ki so
prispele davi iz potresnih krajev, je v Se-
nigalliji samo 19 mrtvih in ne 20. Ranjenih
je 275 oseb, od njih 23 hudo. V Anconi so
mrtve 3 osebe, ranjenih pa 52. V sami An-
coni se ni podrla niti ena hiša, vendar so
popokali vsi zidovi. V Pesaru in okolici je
24 ranjenih. Povsod je potrebna energična
in hitra pomoč.

Ancona, 31. oktobra. g. Sedaj je šele mo-
gote dobiti pregled o veliki škodi, ki jo je
napravlil potres vzdolž Jadranske obale. Ze-
v kopalnici Riccione se opazijo prvi znaki
opustošenja. Kraj Senigallija je kakor iz-
umrl. Očividci javljajo, da se je takoj prvi
prvem sunku zrušilo 150 hiš. Slišalo se je
stokanje umirajočih. Prebivalstvo je v ve-
liki paniki pobegnilo.

Skupno je bilo v Senigalliji 21 mrtvih in
275 ranjenih. Skoraj vsa poslopja so uniče-
na. Med ruševinami patrolirajo vojniki, po-
licijski agenti in osebe sanitete. V neka-
terih krajih so skoraj vse hiše uničene. V
Anconi so bili trije mrtvi in 24 teže ra-

njenih. Redakcijsko in tiskarsko poslopje
lista »Corriere Adriatico« je tako težko po-
škodovano, da list ne more izhajati. Zant-
mivo je, da je mali ognjenik Salvadi zopet
pričel delovati. Iz novo nastalega žrela
prihajajo blatu podobne snovi. To žrelo se
nahaja v bližini Reggio Emilia. Prebival-
stvo je pobegnilo.

Pokojnina za žrtvami

»R 101«

London, 31. okt. AA. Kakor so sporočili
v spodnji zbornici, bodo vse vdove in
otroci žrtev katastrofe zrakoplova »R 101«
prejemali pokojnino. Podtanjik za letal-
stvo je dejal, da je vlada sprejela ta pre-
dlog. Tozadevne odredbe bodo izdane brez
vsake ozkosrčnosti.

London, 31. okt. AA. Danes je profesor
Bairstow na sošišči izjavil, da je bil zra-
koplov »R 101« z novimi izpremembami v
teži dovolj siguran za vožnjo.

Preporodovci

Na današnji dan pred 18 leti je prvič izšel »Preporod«, pokrajinski glasilo jugoslovenske napredne mladine na Slovenskem.

»Preporod«! Vkljub izrazitemu, pomembnemu imenu je v prvem trenutku malokdo izmed starejše generacije opazil skromni dijaški list. Dete se je bilo rodilo brez pokroviteljstva in »javnost je šla mimo njega«. A tista resničnejša življenska javnost, ki je še čakala na tej strani pregrade in nestrpnosti silila v areno velikih odločitev, nepoznana, do tistih dni vse premalo cenjena javnost slovenske mladine, je v »Preporodu« sprejela besedo svoje vere, svojega srca... Njen list je bil »Preporod«. List novega pokolenja, ki se je sramovalo suženjstva in v njem ni hotelo več živeti. Pokolenja, ki je bilo tisto leto na sestanku narodno radikalne mladine v ljubljanskem Mestnem domu z grmečim vzklikom potrdilo napovedi Ivana Endlicherja:

»Nocoje smo ustavljati v svojih upravičenih težnjah, pa makar da razbijemo tudi samo Avstrijo!«

Da, zdaj je bila beseda izgovorjena. Tista, ki je očetje niso bili mogli spraviti iz ust. Svoboda, zedinjenje v samostojni jugoslovenski državi! Tu je bilo zapisano, črno na belem. In državni pravdnik in c. kr. policija sta brala. Kakor nihče drugi, tako vneto sta brala »Preporod«. In konfiscirala... Svet je postal pozoren. Jel se je zanimati, skandalizirati, zatejati za mladi rod, očetovsko opominjati »nezrele mladice«. Pa ti so bili nedostopni. Niso se bali ne ječ ne vešal. Narobe. Hoteli so jih, ponujali so svojo mlado kri, kakor vsi pravi apostoli velikih idej.

Dokler ne bomo spoznali, da je svoboda tem več vredna, čim več krvi je bilo prelite zanj, in da brez velike in radovoljne žrtve sploh ni svobode, dotle ne bomo zrela zanj. Tako je govoril ta rod na usta svojega misleca in glasnika Avgusta Jenka.

Preden so se učenili prijatelji in sovražniki zavedati, da je ta nova beseda sploh resnična, da ni sen, je bila že opravila svoje delo in osvojila vse, kar je bilo plemenitega v mladi Sloveniji. Prišlo je kakor čudež: tu, v tej deželi, ki je toliko stoletij potrošljivo prenašala tuje lgo, je stal mahoma in strnjeno vrstah namihli rod in glasno zahteval popolno brezkompromisno svobodo.

V kratki dobi dveh let in pol, ki je minila od ustanovitve prve organizacije jugoslovenskih srednješolcev pa do vidovanskega atentata v Sarajevu, je ustvaril širni Slovenije nešteto krožkov in organizacij, imel predavanj in sestankov brez števila. Ivan Endlicher je govoril in snoval brez oddiha, povsod preganjan in zasledovan in povsod pričujoč kakor duh. Avgust Jenko je mislil za vsak pokret, pisal članke in razprave, da se bralec še dandanašnji čudi njihovi razsvetljeni globokomunosti, ustanavljal revije, snaval stike med slovenskimi, hrvaškimi in srbskimi dijaškimi društvi, vse to po širokem konceptu, kako bi na koncu stnil vse

delo mlade Ljubljane, Zagreba in Beograda, Prage, Dunaja in Gradca v veliki, v skupni napor. In kar je delal v velikem on, ki je bil s svojim ognjem in svojo blagoslovljeno zmoglostjo, svojo čisto in zvesto vero v stvar vsekako brezprimeren, to so delali vsak v svojem področju ostali.

Kaj bi imena? Za imena takrat ni šlo. Šlo je za stvar, za dejanje. In res je kratka zgodovina tega dijaškega gibanja kakor eno samo dejanje. Tako nam je, ko danes gledamo nanjo, kakor da je hotela usoda v teh dveh in pol letih odškodovati Slovence za vso neodločnost vseh njihovih voditeljev v vseh minulih stoletjih. Ali pa — tako, kakor da je hotela ta mladina v tesnem prostoru svojih žarkih, v zgodnjo žrtve namenjenih življenj odkupiti vse grehe in zamude očetov...

Hotela je in storila je! V zaletu. V dobi niti ne treh let. V enem celem pokolenju naroda, pri katerem je bilo dotlej vsako svobode željno stremljenje navezano na tisoč malodušnih premis in pogojev, je kakor neizmerno požar raznetila absolutno in brezkompromisno voljo do svobode.

Ne pišemo zgodovine tega gibanja: vzemite knjigo »Preporodovci«, ki bo te dni izšla, in berite jo... Povedala vam bo, koliko hotenja in dela je zmogla ta generacija, s kakšnimi težavami se je borila, kako je mislila na vse in skrbelo za vse. Niti mladeniško romantičnih načrtov za »direktno akcijo« ni manikalo: strategičnih risb za revolucionarni boj, skic za bombe, zastritih sob in priseg na samokres. A mimo vsega tega »Preporodovci« niso mogli iti. Ta romantika je bila v skladu z resničnimi možnostmi: hoteli so vse, za vsako ceno.

Vse, za vsako ceno: prav ta volja je tisto, kar je bilo tako velikega v »Preporodu«. Geslo bi bilo smešno, če ga ne bi bili potrdili. A potrditev je prišla: ne takšna, kakršno so si predstavljali naši mladi nacionalisti pred 18 leti, ne splošni vstanek zaslužnih Jugoslovcov, ampak prav tako težka preizkušnja na krvavih bojiščih in v neusmiljenih ječah svetovne vojne. Nekateri so potrdili svojo preporodovsko vero v avstrijskih varogah med njimi Ivan Endlicher, ki je kot jetnik umrl v Gradcu dne 4. septembra 1915, drugi so zanj umrli junaške smrti, na čelu jim srbski dobrovoljec Avgust Jenko, ki je padel pod Cerom v noči 16. do 17. avgusta 1914, tretji so ji služili drugače — kakor in kamor je katerega postavila samovoljna usoda onih dni.

Pridružimo se slovesni ubranosti tistih iz nekdane Preporodove družine, ki se bodo danes in jutri zbrali na spominski sestanek. Z njimi in vsem svobodnim narodom vred se klanjamo svetlimu gomilama Ivana Endlicherja pri Sv. Križu in Avgusta Jenko pod bratrim Cerom. Želimo vred želimo, da bi naš narod v vsaki odločilni uri imel porošto zmage v taki mladini, kakršna je bila generacija Avgusta Jenka.

tožeče stranke pa je zastopal ljubljanski odvetnik dr. Janže Novak. Pri razpravi je bilo zaslišanih 6 prič, ki so bile vse zaprte.

Amerika posreduje med Francijo in Italijo

Pariz, 31. okt. s. Kakor javlja »New York Herald« iz Washingtona, je predsednik Hoover naročil poslaniku v Bruslju in prvemu američkemu delegatu pri pripravljani razorožitveni komisiji Gibsonu popolno svobodo za posredovanje akcijo med francosko in italijansko vlado v vprašanju razorožitve. Ameriški državni departement je v naprej odobril vsako osebno sondiranje in vsa poganjanja, ki bi jih Gibson vodil v Parizu in v Rimu. Ta intervencija Združenih držav potom ameriškega poslanika v evropskih zadevah predstavlja novost v ameriški politiki.

Stavka madridskih dijakov

Madrid, 31. okt. d. Zaradi aretacije znane španskega prekooceanskega letalca majorja Franca je izbruhnila med madridskim vseučiliškim dijaštvom stavka. Dijaki so priredili protestni shod, na katerem so poročali govorniki, da je bil major Franco obojen samo zaradi tega, ker je neusmiljeno razkrival velike sleparije in nepravilnosti, ki se vrše pri nakupu španskih letal. Po shodu so dijaki priredili obhod po madridskih ulicah, pri katerem je bilo več dijakov in policistov ranjenih. O dijaških nemirih poročajo tudi iz Seville.

Hitlerjevci zastrupljajo nezanesljivce

Osnabrück, 31. okt. d. Na voditelja osnabrških narodnih socialistov, trgovca Buchsa, je bil izvršen zagoneten atentat, in sicer na ta način, da je bil zastrupljen. Buchs je bil lastnik tovarna za umetni marmor ter je imel navado 2-krat dnevno v poslovnih prostorih piti kavo. Kavo so mu pri našle navadno njegove misarske nameštene. Že nekaj tednov pa je tožil, da ima hude ledene bolečine, česar si ni mogel raztolmačiti. Pri raztelesenju so ugotovili, da je bil zastrupljen počasi z 40 čimmi dozami arzenika, ki so mu ga dajali v kavo že danes. Sprva je prevladovala splošna prepričanje, da so Buchsa zastrupili njegovi politični nasprotniki, sedaj pa je policija ugotovila, da je postal Buchs najbrže žrtev maščevanja narodnih socialistov, ker so pričeli dvomiti v zvestobo pokojnega Buchsa.

Visoko odlikovanje polarnega letalca Byrda

New York, 31. oktobra A. A. Minister mornarice je podelil križ za pomorske zasluge kontraadmiralu Byrdu v znamenje priznanja za njegovo izredno junaštvo ob priliki poletov nad južnim tečajem.

Noblova nagrada za medicino

Stockholm, 31. oktobra A. A. Letošnjo Noblovo nagrado za medicino dobi prof. Lansteiner z Rockefellerjevega instituta v New Yorku.

Poplave v Šleziji

Vratislava, 31. oktobra s. Poplave so v bližini Scheitla porušile nasipe. Velikanske množice vode so se zlile v nizino. Stiri vasi so od zunanjega sveta popolnoma odrezane. V nekaterih hišah stoji voda do 1. nadstropja.

Bojeviti občinski očetje

Königsberg, 31. oktobra d. V občinskem svetu so se odigrale včeraj burne scene pri razpravi o povzemanju davka na pivo. Komunistični občinski svetniki so napadli občinskega uradnika Schultza ter ga v zbornici vprico vseh tako pretepli, da se je zgrudil. Ko so ostali člani mestnega predstevstva hoteli na pomoč pretepenemu Schultzu, se je razvil splošen pretep, v katerem je bilo več občinskih svetnikov ranjenih.

Streli v župnišče v Turnišču

Borba za župnijo — Nezdružena atmosfera v Prekmurju — Napačna politično-nacionalna vzgoja

Dolnja Lendava, 31. oktobra.

V noči od torka na sredo okrog 11. ure so neznan zlikovec oddal pet ali šest strel v župnišče v Turnišču. Projektili so pobili šipe na dveh oknih župnikovega stanovanja in se zarili v steno sobe, a g. župnik Greif je k sreči ostal nepoškodovan. Splošno mnenje je, da so bili streli namenjeni g. župniku.

V torek so otvorili v Turnišču telefonsko postajo. Dopoldne se je vršil v gostilni »Central« banket, na katerega je občinski odbor povabil tudi g. župnika Greifa, dasi so temu nasprotovali nekateri odborniki. G. Greif se je banketa tudi udeležil, a se je po 21 uri podal domov. Ko pa je zaspal, ga je zbudilo streljanje in žvenket pobitih šip.

Roparski napad se zdi izključen, ker so zločinci streljali s ceste v okna in so takoj pobegnili. Orožništvo je takoj podvzelo korake, da se ta čudni nočni napad pojasni. Želeli bi, da krivci pridejo v roke pravice in dobe zasluženo kazen. Unati je tudi, da se bo v zvezi s tem zločinom marsikaj razkrilo in razjasnilo, kar je danes zavito v plašč umetne teme. Napad je izzval po vsem Prekmurju silno razburjenje in je le še bolj otežil že itak težko politično-nacionalno atmosfero, ki dosega v Prekmurju kulminacijo.

G. Greif je prišel v Turnišče za kaplana že 1. 1926. Ko se je odselil župnik g. Sakovič na Madžarsko, kjer je pred mesecem umrl, je postal g. Greif župni upravitelj. Za župnijo sta se potegovala tudi gg. Herman, kaplan v Beltincih, in Hauko, kaplan v Lendavi. O tem sporu za turniško župnijo je svojedobno obširno pisala »Domovina« in so ji veletemntno odgovarjale Klekove »Novine«, ki so vodile borbo proti

»prišleku« Greifu. Borba proti temu, da bi postal g. Greif župnik v Turnišču je bila zelo ogorčena. Teden za tednom so se oglašale deputacije pri škofiškem ordinariatu v Mariboru. Vendar je zmagal g. Greif. Zakulisna borba in agitacija proti njemu pa ni odnehala. Dogodilo se je, da so mu verniki iz nasprotnega tabora v cerkvi na prižnico ugovarjali ter je dobival grožnja pisma.

G. župnika greh je, da je »prišlek« in zraven še »nacionalist«. Resnica je, da je g. Greif član v nacionalnih krogih ter da je mnogo v njihovih vrstah, kakor so to tudi drugi duhovniki »prišleki«, ki obsojajo delovanje in pisanje »Novin« in njihovega kroga. G. Klekl je v izjavi, ki jo je objavilo »Jutro« v številu 249, od prošle nedele glade krivcev pomazanja napisnih tabel v Lendavi aludiral tudi na Turnišče.

Ponovno so že »Jutro« in tudi druge novine poročale o napetih in nerazveseljivih nacionalnih razmerah v Prekmurju. Vsakokrat so se gotovi »domačinski« krogi silno razburjali ter zatrjevali, da prav nič ni resnica, kar pišejo ljubljanski listi, ker da je naše krščansko ljudstvo izredno dobro itd. Res je, ljudstvo je dobro, naš narod je pohleven, samo da stoji pod vplivom napačne in krive politično-nacionalne vzgoje. Tu je treba poseči vmes in preprečiti nadaljnje zavažanje mirnega in dobrega ljudstva.

Zločin v Turnišču je znak, da je le resnica, kar trde na drugi strani v prekmurških razmerah. Ta zločin naj bo memento vsem, ki verjamejo napačnim poročilom, in zahteva, da se začne v Prekmurju uvajati belj nacionalni kurz v vsem javnem življenju.

Iz seje ljubljanskega magistratnega gremija

Na snočni seji je magistratni gremij sklenil, da se Splošni maloželezniški družbi dovolj, da sme nove tramvajske vozove preplekati z belo in zeleno barvo ter jih opremiti z mestnim grbom. — Ivanu Čarmanu se dovolj koncesija za prevajanje oseb z avtobusom na progi Šiška—Sv. Križ. — O stoječih avtoizvoščkov je bilo določeno, da bo stalo pred glavnim kolodvorom od 6. do 24. ure redno šest avtoizvoščkov, od 24. do 6. ure zjutraj pa zaradi manjše potrebe le 3. Pred »Unionom« bo stalo od 6. do 24. šest izvoščkov, od 24. pa do 6. ure pa nihče.

Sporanima kluboma »Slovane« in »Jadrane« se odpiše polovica dolžne najemnine za uporabo mestnega sveta ob Linhartovi ulici in v Koleslju.

Na prošnjo višjega kapelnika dr. Čerina podari mestna občina vojaški godbi instrumente bivše mestne godbe pod pogojem, da bo v bodoče godba dravske divizije prirejala od 1. marca do 1. novembra vsako nedeljo promenadne koncerte v »Zvezdi«.

Gremij je sprejel na znanje, da je prof. Plečnik na zelo posrečen način rešil vprašanje preureditve glavnega dvoreda v Tirolskem parku ter je bil soglasno sprejet predlog, da se mu izreče za njegovo neumorno delo in skrb pri urejanju Ljubljane najtoplejša zahvala.

Dobava parnih kotlov za toplovodno napravo v mestnem rastlinjaku se odda tveki Stegu in drug pod gotovimi pogoji, ako pa bi tveka na postavljene pogoje ne pristala, se bo delo oddalo prihodnjemu najnižjemu ponudniku.

Zarota madžarskih komunistov

Budimpešta, 31. okt. d. Kakor smo že poročali, je budimpeštanska policija odkrila venko komunistično zaroto, ki je pripravljala za 1. november v Budimpešti in v raznih podeželskih mestih velike protestne demonstracije.

Voditelj te skupine je bil nedavno aretirani ravnatelj tovarne sukna Paul Földes, ki je že organiziral protivladne demonstracije 1. septembra. Včeraj — so aretirali Franca Rona in njegovo soprogo, ki je prevzel po aretaciji Földesa vodstvo komunistov na Madžarskem. Sočasno z njim je bilo aretiranih še kakih 60 komunistov. Policija je odkrila tudi dve tajni komunistični tiskarni, v katerih so tiskali razne komunistične »proklamandne brošure. Demonstracije za 1. novemr r. pripravljal seben šestdesetih odbor. Kljub temu, da je policija aretirala vse voditelje te nameravane prvonovembarske demonstracije, bo ostala vendar policija ta dan v Budimpešti v najstrožji pripravljenosti.

Hmeljski trg

Zatec, 31. oktobra h. Včerašnje poročilo je neizpremenjeno. Cene 350—600 Kč. Rumunski carinski uradi so dobili od finančnega ministrstva instrukcije, da uživa češkoslovaški hmelj popust pri carini, ki je predviden samo za gotove države in za gotovo blago, in sicer v smislu pogodbe med Rumunijo in Češkoslovaško.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za soboto: Negotovo, najbrže od časa do časa deževno pri padajoči temperaturi

V Ameriki ponesrečeni Slovenci

Zagreb, 31. oktobra. n. Kanadski glas v Winnipegu poroča, da je bilo med žrtvami rudniške nesreče dne 13. avgusta v Blakeburnu v Kanadi tudi 14 Jugoslovcov. Med temi so trije Slovenci: 1.) France Jeroveč, rojen v Lahovci pri Komendi, srez Kamnik; star je bil 28 let in neoženjen; 2.) Jakob Vidoš, 28letni samski Črnomeljčan, ki je prišel v Ameriko l. 1925.; 3.) France Plut iz Lokvice pri Metliki, 24letni samski delavec, ki je prišel v Ameriko l. 1926

Stiški vikar obsojen zaradi klevete

Novo mesto, 31. oktobra.

Med samostanom v Stični in sosesko Črnelo, ki ima svojo cerkevno podružnico, okrašeno z umetninami v barochem slogu, vlada že precej časa nesoglasje. Vaščani Črnelo so imeli do nedavnega pravico avtonomne volitve ključarjev. Stiški župnik pa je odstavil po ljudstvu izvoljene cerkvene ključarje ter na njih mesto postavil ljudi, o katerih je on sodil, da so vredni tega dostojanstva. Toda vaščani so se temu uprli in zadeva je šla tako daleč, da jo ima sedaj v rokah upravno sodišče v Celju.

Spor so hoteli Črnelci mirno likvidirati, zato so se napotili trije vaščani (Košak Anton, Kavšek Ignac in Piškur Miha) v deputacijo k bivšemu vladiki dr. Jegliču v Ljubljano. G. škof je deputacijo iz Črnelce sprejel ter obljubil posredovanje, da se spor med sosesko Črnelo in stiškim župnikom uradom mirno likvidira. Zadeva pa se je, čim je dobil g. škof informacije tudi o nasprotne strani, zavlekla, ker je škof kot vrhovni duhovni pastir odobril stališče stiške samostana. P. škof je na župni urad škofovo pismo, ki ga je p. Benedikt Bolcer, župni vikar, neko nedeljo na prižnici prebral. Ker pa se mu je pismo očividno zdelo premalo in predstojno, ga je glasil tako, da je izzval »boho«.

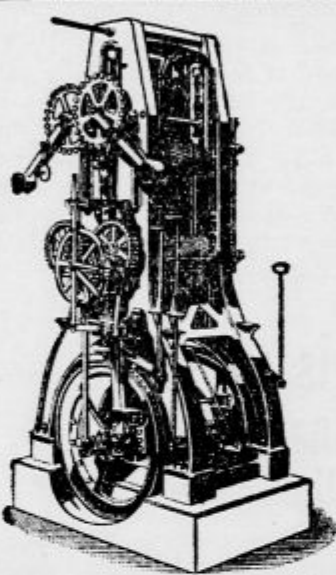
Včeraj se je pred novomeškim sodiščem vršila razprava in je bil g. vikar p. Bolcer obsojen zaradi klevete na 800 Din denarne kazni, za primer neizterljivosti pa na 15 dni zapore. Po razglasitvi sodbe »odpoka-poeidina« s. o. s. dr. Božidarta Romiha je stopil obtoženec pred sodniški pult ter izjavil, da se čudi, kako se unov njegov ljubljani tožiti njega zaradi »pideje« V odgovor so se takoj oglašili rezki vzkliki.

Obtoženca je branil kazenski zagovornik g. Webbe, ki se je proti razsodbi pritožil.

G. Topham & Co.

dr. z o. z.

tvornica strojev in železolivarna
Wien. XI. Hauptstrasse 36
Brzotekoči polnojarmenik
tipe Bruna

Naš v Zagah največ uporabljeni jarmenik zreže v enem letu pri enosilnem delu 8000 do 10.000 m³ okroglega lesa. Pri uporabi naših preizkušenih brzospinskih vozčkov z gonilno pripravo se more kapaciteta jarmenika zvišati za 30%. Za upravljanje jarmenika potrebna samo dva moža. Vsakovrstni stroji za žage in obdelavo lesa, kakor tudi mehanske transportne naprave.

Tehnična posvetovanja ter obisk inženjerja brezplačno.

Zastopstvo: Inženerski biro JULIO BREITWIESER, ZAGREB, Vodnikova 11, Tel. br. 26-89.

??? Težka zima ??? Ste lahko brez skrbi!

Vse potrebne oblačilne predmete:

Zimske plašče
Zimske obleke
Zimsko perilo

14684

poleg tega tudi damske, moške ter otroške

snežne čevlje

izborne kvalitete iz novo povečane zaloge po najnižjih cenah

na dolgoročno odplačevanje pri

Oblačilnici »Ilirija«

Ljubljana

Mestni trg 17

Telefon 28-25

Zapomnite si naše cene

ter se poslužite ugodnega nakupa

radio - aparator :

3 cevni aparat: z baterijo, akumulatorjem, zvočnikom, ant. materijalom Din 1735.—
4 cevni aparat: z baterijo, akumulatorjem, zvočnikom, antenskim materijalom » 2935.—

Aparat za priključek na električno strujo; tedaj ne rabite ne akumulatorja in ne baterije

3 cevni od Din 2400.—
4 » » » 3500.— dalje.

Z našimi aparati imate užitek. — Zahtevajte ponudbe. — Plačilne olajšave. Obrnite se le na specialno radio trgovino

Radioval, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13

poleg hotela Štrukelj. 14682 Pazite na naš naslov!!!!

Mestni pogrebni zavod
Jutina Ljubljana

V globoki žalosti naznanjamo bitko vest, da je naša ljubljena gospa

Albina Breznik

soprega nadučitelja v pokl.

po kratki težki in mučni bolezni privedena s tolažili sv. vere — prerano dne 30. oktobra t. l. v bolnici umrla.

Pogreb predrage pokojnice bo iz mrtvašnice splošne bolnice v nedeljo dne 2. novembra ob pol 4. ur. pop. na pokopališče k Sv. Križu. Po končini ohranimo blag spomin.

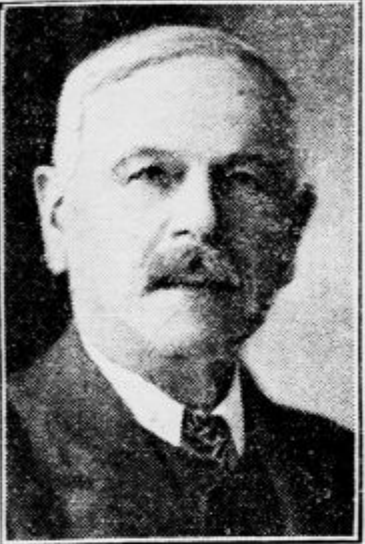
V Ljubljani, dne 31. oktobra 1930.

Globoko žalujoči soprog BREZNIK MARTIN, nadučitelj in vsi ostali sorodniki. 14628

Naši kraji in ljudje

Martin Vrečko - 70-letnik

Te dni dopolnjuje 70 let starosti gospod Vrečko Martin, posestnik in stavbeni podjetnik. Slavljenec je iz daleč naokrog znane Vrečkove rodbine v Zgornji Kozji. Znamenje na vasi ima vklebano letnico 1643 z imenom Markus Vrečko, kar dokazuje, da je ta rod bil v Zgornji Kozji že takrat gospodar. Mnogo zaslužnih mož je že izšlo iz te rodbine. Oče 70-letnika je kljub težkim razmeram kot navaden kmet dal študirati vseh šest sinov, od katerih je najstarejši še živi Jože,

odvetnik v Celju, Jakob, inšpektor poštne hranilnice v Beogradu, in slavljenec, umrl pa so profesor Andrej, odvetnik Franc in odvetniški uradnik Miha. Živi pa tudi še edina sestra, posestnica Mica. Stric imenovan pa je bil opat v Celju.

Po končani ljudski šoli je Martin absolviraval višjo deželno meščansko šolo v Celju, nakar je moral — še ne 20 let star — prevzeti po smrti svojega očeta v težkih časih hribovito posestvo na svojem rojstnem domu. Iz lastne pridnosti in z le niemu prirojene energije se je povzpel tako daleč, da je danes eden najuglednejših in najinteligentnejših mož v vsem okraju. Izvršil je štiri stavbe novih šolskih poslopij, in to na Prevorju, v Zibiki, pri Sv. Eufimiji in Sv. Stefanu, kar je bilo za takratne razmere zvezano z mnogimi žrtvami in skrbmi. Največ zaslug pa si je pridobil za zgradbo nove ceste Sv. Urban - Prevorje-Lesično, ki je bila svečano otvorjena lanskega oktobra. Vse delo pri zgradbi te ceste je osebno vodil od začetka do kraja. S tem svojim delom si je postavil najlepši spomenik, ker je neizmerno veliko koristil tamošnjemu prebivalstvu, če pomislimo, kako zapuščen so bili prej ti kraji. Preko vseh zaprek in nasprotij sta šla s pokojnim kozjanskim dekanom in načelnikom okrajnega zastopa Tomažičem po začetni poti naprej, dokler nista dokončala tega velikankega dela. Koliko duševnega in telesnega napora je bilo treba in čuditi se je, da nista omagala!

Poleg vseh teh skrbi je bil slavljenec skoz čela desetletja župan, načelnik krajevnega šolskega sveta, šolski ogleda, član in podnačelnik okrajnega zastopa itd. Kljub vsem tem poslom pa ni zanemarjal svojega posestva, ki je vzor vsej okolici. Visoko ga spoštujejo vse in tudi njegovi bivši politični nasprotniki so ga zelo cenili, ker je bil in je še vedno strogo pravičen in objektivni. Vse svoje otroke je kot nadvse skrben oče spravil lepo do kruha. Trije so se posvetili učiteljskemu poklicu, ostali štiri so pa posestniki, od njih eden na rojstnem domu.

V priznanje za njegovo plodonosno delovanje so ga odlikovali z redom sv. Save in Jugoslov. krone.

Kljub svojim sedmim križem je gospod Vrečko izredno čil in živahen. K njegovim 70letnici mu želimo prav od srca, da pozabi na vse težave in neprijetnosti, kojih je bilo toliko v njegovem življenju in da uživa še mnogo, mnogo let sadove svojega truda v veselje skrbne ženske, njegovih

otrok, mnogobrojnih prijateljev in znancev! Naj se lepi Vrečko dom v prijaznem Zgornji Kozji v bodoče lepo razvija v ponos vsej okolici!

Ivan Umek in njegov jubilej

Imamo v svoji sredi mnogo skromnih ljudi, ki so s svojim delovanjem mnogo pripomogli naši narodni stvari v tistih časih, ko na narodnostno vročih tleh ni bilo varno nastopati kot zaveden Slovenec. Tak skromna oseba je tudi g. Ivan Umek, železniški uradnik v p. Kdo od Primožev ga ne pozna, saj se je dolgo udeleževal v Trstu in drugod, vedno steber družabnega življenja kot Sokol, pevec in požrtvovalni pesni učitelj! Letos slavi 50letnico, odkar se udeležuje kot pevec, a 48 let je član Sokola, 45 let pa pesni učitelj.

Že kot mal deček je vneto pel sopran pri ženskem zboru Delavskega podpornega društva v Trstu. Pozneje, ko se je uslavil v Trstu Slovansko pevsko društvo, ki je pod spretnim vodstvom blagopojnega pevovodje Srečka Bartla, zaslovelo kot eno najboljših slovenskih pevskih društev, je bil Ivan Umek prvi, ki je sodeloval in pomagal s svojim basom. Pa kamorkoli ga je zaneslo službovanje, povsod se je pridružil pevskemu društvu in tako tudi še danes v vsem sodeluje pri pevskem zboru v idiličnih Domžalah, kjer uživa s svojo gospo soprogo zaslužni pokoj.

Kot Sokol-telovadelec je bil jubilar vedno v prvih vrstah. Nastopal je tudi v tržaški okolici in na Krasu. Kot pesni učitelj si je s finim nastopom in izvežbanostjo znal pridobiti vsestranski ugled ter odlikovanja in priznanja različnih inozemskih plesnih šol. Vodil je mnoge velike plesne prireditve tržaških Slovencev in sestavljal je krasne plesne točke po slovanskih motih. Obilo spominov ga veže na družabno in društveno življenje v Primorju in nabrala bi se prav debela in zanimiva knjiga, če bi svoje spomine napisal, saj življenje primorskih Slovencev je bilo tiste čase silno pestro in živahno.

Premnogo ur je žrtvoval jubilar družabnemu in društvenemu delu. Znal pa je obenem premagati zapreke in nagajivost življenja. Niso ga strla leta, delo in borbe. Še vedno je čvrst, zdrav in mladosten. Zelimu Ivanu še mnogo srečnih let, da bi naša društva ostala čim delj deležna njegovega marljivega sodelovanja!

Prijatelj.

Kočevarjem se zapira tujina...

Kočevarje, 31. oktobra

Pred kratkim časom so v Salzburgu prepovedali Kočevarjem krošnjarijo po mestu. Krošnjarenje jim je dovoljeno le še v okolici. Ne bo dolgo, pa jim bodo tudi v drugih krajih zabranili izvrševanje te obriti. To da misliti, posebno če se upoštevamo dejstvo, da so države, v katere so Kočevarji najrajši izseljevali, kakor n. pr. Zedinjene države severnoameriške, Kanada, to vseljevanje omejele na minimum.

Gospodarsko se je dvignila Kočevska šele po vojni. Industrije prej tukaj skoro ni bilo. Delavci je mogel dobiti zaposlitev edino na rudniku, ali pa kvečjemu še na kakšni žagi, kar je bilo zelo malo. Zemlja je nerodovitna in še to polje, kolikor ga je obdelano, je posejano s skalami. Zato poljedelstvo ni moglo napredovati. Enako je bilo z živinorejo, na katero je kmet polagal še manj važnosti. Saj dobri pašniki v vsej okolici nimamo. Tako je gospodarstvo naših krajev stalno nazadovalo in kmet ni mogel obdržati niti tiste višine, ki so jo zapustili njegovi predniki. Edino bogastvo so bili ogromni gozdovi: toda pred 20. leti jih niso tako eksploatirali kakor danes. Kočevska torej ni imela skoraj nobenih dohodkov, ker v nji ni bilo razvite industrije niti kmetijstva. Zaradi tega so vladale tukaj že od nekdaj zelo težke gospodarske razmere.

Toda ljudje so morali vendar živeti. Imenovane okoliščine so prisilile kmeta, da si je poiskal drug vir dohodkov: začel se je izseljevati. Mnogi so se izselili v Ameriko v nadi, da si bodo tam lažje prislužili svoj kruh. Drugi pa so v jeseni, ko so končana dela na polju, oprtili krošnjo in z njo prehodili pol Evrope. Oboji pa so pošiljali domov prisluženi denar, ki je postal tako eden glavnih virov dohodkov naših ljudi.

Krošnjariji so se vrnili domov na spomlad. Mnogi pa so za stalno ostali v tujini in postali trgovci, nekateri med njimi celo zelo premožni. Nikdar pa ni nihče pozabil na svojo siromašno domovino, in kadar je bilo treba za njo kaj žrtvovati, je Kočevar rad žrtvoval. To je vrline, ki posebno odlikuje naše ljudi.

Niso pa se izseljevali samo taki, ki so jih silile v to razmere, ampak tudi taki,

ki jim ni bilo potrebno. Predvsem si je želela v tujino mladina, misleča, da bo tam zaslužek lažji. In tokom let je prišlo Kočevarju že v kri, da se mora izseliti: vsak je mislil, da mu doma ni več obstanka. Tako se je zgodilo, da je danes v tujini, predvsem v Ameriki že več Kočevarjev kakor pa doma in če bi šlo tako dalje, bi prihodno 600-letnico slavili že kje drugje.

Ker je torej vsak računal s tem, da se bo slej ali prej izselil, se ni nihče več brigal v taki meri, kakor bi bilo treba, za kmetijstvo. V tem leži vzrok nazadovanja kočevskega gospodarstva.

Prišla pa je svetovna vojna; sledil ji je polom. Nastale so nove države in nove meje. Kočevarju ni bila več pot tako odprta kakor nekdaj. Pa tudi države so vse bolj omejevale dotok tujcev v svoje tovarne itd. To je imelo za posledico, da je kmet zopet ostajal doma in da se je začel intenzivneje baviti s kmetijstvom. Uvidel je, da od krošnjarstva ne more več pričakovati toliko kakor nekdaj. Danes je povsod toliko brezposelnih in zaradi tega druge države ne morejo dovoliti, da bi podaniki tujih držav imeli kakršnokoli zaposlitev. Zaradi tega je bil v Salzburgu izdan tak odlok. Pa tudi kot kostanjarem jim delajo neprimernosti.

Tako so se pričeli tudi voditelji kočevskih Nemcev bolj zanimati za dvig na gospodarskem polju. Osnovali so najprej svoj denarni zavod, letos pa še Zivnorejsko

Samo še danes in jutri v nedeljo

ob 3., 5., 7. in 9. uri

vesela filmska opereta

Slavni nemški tenorist

H. H. BOLLMANN

v velefilmu

Vesela srca

Kot partnerica poje dražestna

KATHE DORSCH

Poleg tega: prednaznailo za film »CARDAZ PRINCESA« in nova »Nicky miška«

Film, ki presega po svoji lepoti, lepim pesmih in godbi nepozabno opereto »DVOJE SRC V 3 TAKTU«! Predpogaja vstopnic ob 11. do pol. 1.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Velik razvoj gorenjskega industrijskega okraja

Jesenice, 31. oktobra

Pred kratkim smo poročali, kako se Jesenice širijo na vse strani in kako se bodo v doglednem času popolnoma strle z Javornikom in Koroško Belo ter tako tvorile dolgo, dolgo gorenjsko »vase« s približno 12 do 14 tisoč prebivalci. To bo v resnici dolga vas, kajti pri nas med novimi zgradbami ni visokih palač, kar je pač umevno, ker tu ni bogatih posestnikov, temveč so v prvi vrsti delavci, mali posestniki in obrtniki, ki gradijo.

Kdor ni bil že več let na Javorniku, ta bi danes tega kraja skoro ne mogel spoznati. Tam na Borovljah, kjer se je pred par leti razprostiralo ne baš prostrano in rodovito Javorniško polje, tam stoji danes že velika vas. Na tem prostoru se je tekoma treh let zgradilo okrog 50 večjih in manjših hiš, ki pa ne stojijo v primerljivih vrstah, ker so se gradile brez pravega načrta.

Največ se gradi v smeri proti Jesenicam, kar je naravno, ker hočejo biti delavci čim bližje kraju, kjer se jim nudi zaslužek, od katerega si z velikim trudom in požrtvovanjem pridobijo sredstva za lastne domove. Toda v tej smeri se zgrade ne bodo mogle nadaljevati, ker je ves kraj izpostavljen poplavam, ko je savska struga tako široka kakor dolina in se državna cesta komaj prerine mimo Boštelovine in Tratarjeve hiše proti Jesenicam.

Pač pa vse kaže, da se bo v bodoče največ gradilo za ljubljansko železnico v smeri z Jesenic proti Javorniku ali obratno, posebno še, ko se tu izpelje nova cesta, ki je tako nujno potrebna. Tu je prostora še največ in je tudi najbolj ugoden, ker je zvišen in sončen. Na tem kraju je namenovana gradnja dolge vrste novih hiš in so hiše tjavorniških delavcev Valentina Zapana, Janka Tušarja in Mihaela Kanusa že dovršene. Na Javorniku samem in na Borovljah na levi strani ceste, ki vodi proti Blejski Dobravi, se je letos tudi zgradilo več kakor prejšnja leta. Lepo vili slinilo hišo si je na vrhu Udčarjevega klanca postavil tjavorniški delavec Jože Kunstelj, nekoliko nižje enonadstropno hišo gostilničar Pavel Leskovec, manjše eno ali dvo-družinske hiše pa delavci Janez Drobit, Anton Kosmač, Znan Simon, Jakob Noč, Janez Glavič, Jože Svetina, Lojze Praprotnik, Jože Fende, Janez Kozamernik, Franc Gogala in Jože Grintar, nekateri pa so svoje hiše lično preuredili.

Novice iz hrastniške kotline

Hrastnik, 31. oktobra

Nevihste so prenehale razsajati, nebo se je zjasnilo, v terek in sredo je padla slana in narasle vode so upadle. Sicer je pa zelo narasel potok Boben naravnost od Boga poslan. Kajti taka velika voda odnese v jeseni vso umazanijo, ki se čez poletne mesece nabira v strugi potoka. Posebno pri kemični tovarni in steklarni se nakičijo v doglednem času cele gore premogovega pepela, žlindre in drugih odpadkov, ki jih podletja mečejo v polkovo strugo. Narasel Boben pa vse odnese, vse očisti in tako veliko koristi vsemu Hrastniku, posebno pa še industriji.

družbo, ker so uvideli, da s poljedelstvom ne bodo imeli velikih uspehov. In samo na ta način lahko pričakujejo boljše bodočnost. Treba jim je prirediti predavanja, skrbeti za pašnike. Šele potem se bodo izboljšale tudi socialne prilike naših Kočevarjev.

pri takem merjenju dognalo, da daje omejenjeni studenec 8 l vode na sekundo. To se bo seveda preko zime nadaljevalo. Če bodo nadaljnja merjenja izkazala isto množino vode, ko sedaj, se ji treba bati, da bi vode iz bodočega vodovoda v Hrastniku zmanjkalo. — Dovoljenje za gradbo vodovoda je sedaj tudi že izdalo laško sresko načelnštvo. Tako se bo menda vendar uresničilo drugo leto naš žela dolga pričakovani vodovod.

Na postaji se je vpeljala nova, a umestna novost. Čakalnica II. razreda je odlede odprta samo pred prihodom vlakov. Drugače je pa zaprta. To pa zato, ker so prihajali v čakalnico čez dan nepoklicani gostje in tam opravljali svojo korespondenco in druga opravila, kar ne spada v čakalnico kolodvora.

Nekatere letošnje stavbe so sedaj gotove in lastniki se vseljujejo v nova stanovanja. Tako sta že zasedla svoji lični hiši gospod Šeržan in g. Matek, oba pod Skalo. V kratkem se tudi namerava preseliti Dola v lastni dom na Frtici čevljarji mojster g. Radolf.

Naši konji se bodo morali počasi umakniti tovornim avtomobilom. Takega ima g. Janez Plaznik, gostilničar, ki je pred tednom dva dni vozil sladki dalmatinski most v svojo klet. To je poprej opravljalo več parov konjev, kar se je pa sedaj nadomestilo z avtomobilom. Tudi g. Birtič je te dni kupil v Zagrebu stari luksuzni avto, katerega bo dal preurediti v mali tovorni avtomobil. Takega si hoče nabaviti tudi Konzumno društvo rudarjev.

Danes — zadnjega oktobra — je zopet plačilni dan pri rudniku. Ob takih dneh so morale biti doslej že ob 8. zaprte vse gostilne. Sedaj se je pa ta uredba sreskega načelnštva v toliko predrugačila, da bo odlede policijska ura ob plačilnih dneh za eno uro kasneje, to je ob 9. In tako se bodo daces prvič zapirale gostilne ob devetih. Pa tudi ta uredba bi za sedaj, ko niso plačilni dnevi več tako mastni, ko so bili včasih, in ko nihče od rudarjev več ne misli na pijačevanje ob teh dneh, lahko odpadla.

Nase žene, otroci in tudi moški z mravljično pridnostjo urejajo, očiščajo in olepšavajo grobove svojih dragih. To na pokopališču v Trbovljah, v Dragi in na Dolu, ker Hrastničani še nimamo lastnega pokopališča. — V nedeljo popoldne bodo zapeli združeni pevski zbori na dolskem pokopališču nekaj žalostink.

Te dni premišljajo starejši Hrastničani o zgodovinskih dneh pred 12 leti. Dne 29. oktobra 1. 1918. se je vila dolga povorka vseh zavednih Hrastničanov od rudnika do postaje. Med potjo so peli narodne slovenske pesmi in z ogorčenimi vzkliki zahtevali pravice od mačke Avstrije. Ustanovili se je narodni svet za Hrastnik — Dol pod predsedstvom g. dr. Roša in podpredsedstvom g. Malovrha. — Do zadnje kaplje krvi izmozgan delavce se je začel opravičevati buniti proti kapitalistični Avstriji. Izbruhnila je krajevna revolucija na praznik Vseh svetnikov, ki žal ni ostala brez krvoprelitja in človeških žrtev. Minili so grozni dnevi in naš delavec se je trdno in z vsč ljubeznijo oklenil mile mu domovine Jugoslavije.

Ga. Ida Juraničeva.

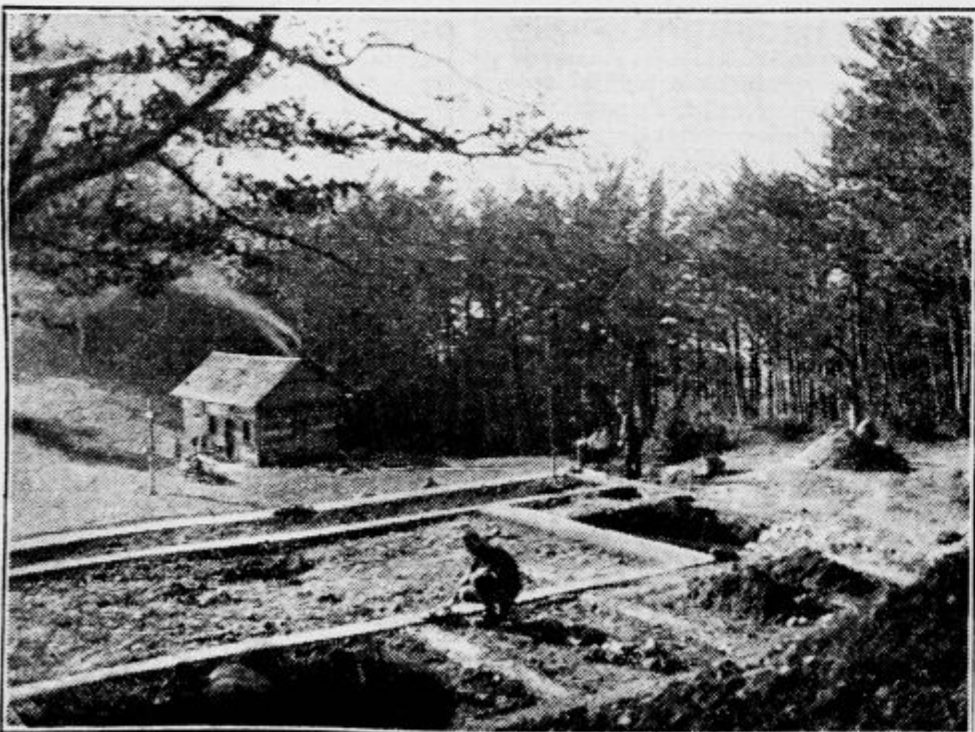
naši gledališki publiki dobro znana operna pevka, poje glavno vlogo v noviteti ljubljanskega opernega gledališča, Verdi jevi operi »Moč usode«.

Radio za Vas:

Fin detektorski aparat, komplet s kristalom, antenskim materijalom ter slušalko za Din 80. — ter petkratno mesečno plačilo po Din 45 Vam nudi

RADIO LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 5

Novo planinsko koč na Mrzlici

gradi podružnica SPD Trbovlje. Na sliki se vidi še stara Hausenbüchlerjeva koč, ki je pa že zelo slaba. Nova koč pa precej velika in bo odgovarjala vsem potrebam močno razvijajočega se planinskega v področju trbovlskega podružnice.

Tiskovna zadruga in oglasni oddelek „Jutra“ v novih prostorih

Ljubljana, 31. oktobra.

Odkar se je Tiskovna zadruga preselila iz ozkih prostorov v Prešernovi ulici v krasne lokale na vogalu Selenburgove in Knafličeve ulice, vzbujajo velike, vzorno urejene izložbe vsopozornost mimoidočega občinstva. Osobito ob večernih urah, ko se po Selenburgovi ulici razvija promenada, nastaja čisto zastoje, ker primamlja književno bogastvo izložb Tiskovne zadruge velike gručo občudovalcev. Mnogo je med njimi zvestih in dobrih prijateljev lepe knjige, mnogi bodo to še postali. Izbira in razporedba knjig in revij je tako smotrna, da mora vzbuditi zanimanje vsakega prijatelja lepih knjižnih in revijalnih novosti, bodi že domačega ali mednarodnega knjižnega trga. Človeku se nehoti obudi spomin na tiste skromne čase, ko je Tiskovna zadruga v prvem letu življenja v Sodni ulici z eno samo omaro knjig — a je v teku let pokazala tolik napredek. Dejstvo je, da je Tiskovna zadruga dandanes najbolje založena knjigarna v Ljubljani in da vobče v vesti jugoslovenskih knjigarn tvori celotno založbo, ki odgovarja stopnji naše kulture in nam je zato lahko samo v ponos.

Istovčasno s Tiskovno zadrugo pa je v novih lokalih dobil svoje reprezentativne prostore tudi centralni oglasni oddelek „Jutra“, ki danes predstavlja

najcenejšo, pri tem pa najhitrejšo in najuspešnejšo posredovalnico v vsej Dravski banovini. Tudi oglasni oddelek se je do preselitve stiskal v le skromnem lokalu v Prešernovi ulici. Z novimi poslovnimi prostori je naposled ustrezno prebivalstvu vse Ljubljane ker je tu sredi mesta zdaj nameščen centralni oglasni oddelek „Jutra“, ki vrši vse računsko, evidenčne in korespondenčne posle ter izroča in razpošilja na šifrirane oglase dospelce ponudbe. Urejen pa je tudi naročinski oddelek, za sprejemanje naročil ljubljanskih naročnikov. Ustrezajoč želji prebivalstva v posameznih delih Ljubljane je oglasni oddelek že lani uredil svoje ekspoziture, katerih poslovanje je odslej omejeno zgolj na sprejemanje naročil na oglase in na dajanje naslovov.

Velik je pomen v centralnem oglasnem oddelku „Jutra“. Statistično je dokazano, da se dnevno oglašja v novih lokalih 400 do 500 strank z naročili, naslovi, ponudbami in željami po informacijah. V novih prostorih ustreza centralni oddelku „Jutra“ vsem gospodarskim, socialnim in poslovnim potrebam prebivalstva. In zato se ga prebivalstvo tudi poslužuje v vedno širšem obsegu, ki prikazuje v številkah točno vodene statistike tak napredek, kakor ga morejo pokazati le najbolj uvedeni jugoslovenski in inozemski dnevniki.

Obnovitev bohinskega vojnega pokopališča

Sv. Janez, 31. oktobra.

Na koncu Bohinskega jezera pri Zlatogradu leži vojni pokopališče z 296 grobovi bojevnikov, padlih na Krnu. Po narodnosti je med pokojniki največ Avstrijcev in Hrvatov, pa tudi nekaj Slovencev. Šest je bilo avstrijskih častnikov, eden pa Madžar. Knalu po vojni so mnogi sorodniki pokojnih prihajali k tem grobovom pogledat, kam je njih svoje polčile vojne k večnemu počitku. Potekle so mnoge solze. Na tem pokopališču je bilo pokopanih tudi 62 Italijanov, katerih zemске ostanke pa so letos od 9. do 11. avgusta izkopali in prepeljali na ljubljansko pokopališče. Pri izkopavanju so našli pri enem mrlju še nepokvarjeno ročno granato, pri drugem pa mnogo patron.

Tujsko - prometno društvo za notranji Bohinj, ki si mnogo prizadeva za ureditev pokopališča, namerava izpolniti prazne grobove s tem, da bo preneslo z vojnega pokopališča na planini na kraju pod Bocatimom 32 tam pokopanih vojni žrtve. Več bojevnikov je nadalje pokopanih po zemlji po vsej Komni in proti planini Govanču. Cim bo društvo imelo dovolj denarnih sredstev za ureditev prenosa, bo vojni pokopališče pri Zlatogradu izpolnjeno, kakor je bilo pred izkopom Italijanov.

Prometno društvo z agilnim novim odborom pod vodstvom predsednice g. Marice Jerajev, tajnika Viktorja Grobotka in članov odbora g. Alojzija Pohlna, Janka Dobravca in Valentina Hodnika je uvidelo, da nikakor ne more prepušiti tega vojnega pokopališča usodi. Pokopališče, ki leži tik ob cesti, vodeči proti slapu Savice, opazi vsak mimoidoči. Zato ni čuda, da je doslej bilo čuti različno kritiko, saj gre mogoče tega doslej zapuščenega vojnega pokopališča letno več kakor 10 tisoč tujcev. Novi odbor prometnega društva je zato že letos v maju sklenil, nujno urediti pokopališče. V septembru in oktobru se je to izvršilo. Sredi pokopališča je postavljena lepa kapelica, zgrajena iz samih bukovih okroglic. V zvoniku je bronast zvonec, ki je nekoč bil last župe barona Zoisa in gotovo star že nad 130 let. Na kapelico je pribita star z besedami: »Potomci, ostanite si edini: svoje križi nismo zaman prelili... Društvo je dalo obnoviti streho na kapelici, v kapelici sami pa je dalo napraviti nov altar z odrom. Oltar je prekrit z umetno vezanim prtičem. Na oknih so obnovljene modre in rdeče šipe in napravljena so nova vrata, da se kapelica lahko zaklepa. Vse grobove je dalo društvo očistiti plevla in jih obložilo ob straneh s ploščatimi kamni, za grobove pa je dalo nasuti črno kopirno prst. Popravljeni so tudi križi in je na vsakem nabita kositerna ploščica z natanim napisom in imenom pokojnega borca. Za točno oskrbo imen velja zahvala orožniškemu komandirju Remicu v Bohinjski Bistrici, kajti edino on se je kmalu po prevaru, ko so imena na posameznih križih začela bledeti, potrudil, da je imena prepisal ter sestavil tudi skico s tekočimi številkami grobov. Pred vsak križ je društvo nasadilo rododendron (ki mu Bohinjec pravijo: burja), ob robu grobov pa je nasajal zimzelen, ki so ga oskrbele: gospe Jerajeva od Sv. Janeza in Lojzka Hafnerjeva, nolarjeva soproga iz Ljubljane, ter gospičin poštini uradnici Jokanova in Pečarjeva od Sv. Janeza. Pota med grobovi so poseta, spomladi pa bo še na vsak grob vsajeno cvetje. Vhod na vojni pokopališče se je podaljšal za kakih 30 m do ceste, tu pa sta postavljena dva betonska stebra, ki nosita lepa železna dvojna vrata in nad njimi zaokroženo železno tablo z lepim križem in napisom: »Vojno pokopališče — dočim je na drugi strani ostal nemški stih, uni je obstojal že med vojno »Die Ihr nach uns lebet, bleibet einig, damit wir nicht umsonst gebuhet haben.«

Celotno vojni pokopališče je ograjeno z okroglimi smrekovimi drogovi, a društvo je nedavno zasadilo tik ob vsej ograji okrog pokopališča tudi smrekova drevesa, ki se bodo sčasoma razrasla v lepo živo ograjo. Ploškovna mera pokopališča znaša 1500 m². Pred kapelico sredi pokopališča je prometno društvo postavilo 1,20 m visok spomenik iz vodnega, lepo luknjastega kamnja, vanj pa je vžidalo mramorno ploščo z zlato vklesanimi stih: Tuji preji — zdaj bratje ste postali, ko so tu grobove Vam skopali... Zarko sevaj solnce vam planinsko, pokoj dihaj jezero Bohinjsko!

V spomenik je nadalje vžidan nov 2 m visok križ, za katerega je društvo kupilo v železo vlitga, 80 cm visokega Krista.

Na grobeh naših junakov na Koroškem

»A Vi kropit me niste prišli?

In prav! — Morda pogledi vaši, zbudili bi mrljice me... da vstal bi, da bi vstati moral... v življenje novo...

Prijazno nad Dravo na hribčku se razprostira Velikovec, biveše središče bojev za naš tužni Korotan. Obdan je od nizkih gričkov, kronanih s cerkvami in belimi gradovi. Tam proti jugu kipi mogočno proti nebu sivi Obir, a daleč na obzorju se vidijo obrisi Savinjskih in Juljskih Alp in Karavank... V bližini Velikovec proti severu te pozdravlja prijazna šentrupeška cerkev, okoli katere se razprostira pokopališče. Na njem spi večno spanje množica jugoslovenskih junakov, ki so vstali v težkih prevarnih časih iz našega naroda, da branijo in rešijo našo grudo, da obvarujejo začetek našega narodnega imena, zibel naših dedov, Gosposvetsko polje... To pokopališče hrani mrtva junaka srca, ki so žrtvovala svoje srčne utripe za našo pradedovino in so z lastno krvjo trstila to zemljo, na kateri danes gospodari tujec. Naš duh se klanja v globoki ljubezni in hvalečnosti mrtvim herojem, spominu na našo slovensko prošlost, ki bi nad Gosposvetskim poljem. Čujte mrtva junaka srca, da domovina visoko ceni vaše plemenite daritve, kajti ni na svetu vezi, ki bi trajneje vezala kakor prelita kri. Tuji gospodariji so ubijali in ubijajo čustva in mlada življenja vsepovsod. A mi?

Molčali smo svoj najsvetjše molk, v njem kelihu skrivnostno razbrstela, razvelja čudežno, kot roža vela, se našega rodu je žlahtna bol... Bratje, junaki v črni tuji zemlji! Ko v boli klonimo nad vašimi gomilami, plavajo naše želje v domovino vaših duš, plavajo naši srčni utripi od Dravi, Zili, po Rožni dolini, proti Gospe Sveti, kjer se strnejo v molitev z brati.

Spavajte mirno, junaki! Narod, za katerega ste darovali svoja mlada življenja, se v polni meri zaveda vaših žrtv in bučno stremi za onimi cilji, za katere ste prelili srčno kri. Jugoslovenski narod blagoslavlja z ljubeznijo žrtvovanje junakov.

Ivo Kvac.

Prvi poljanski kameniti nagrobni spomenik

Poljane, 31. oktobra.

Ko se te dni spominjamo mrtvih, nas obenem tudi zanima zgodovina njihovih zadnjih bivališč. Naše pokopališče nam posebno vzbuja spomin na rodobno, ki se tolikokrat imenuje v povestih našega pokopnega rojaka in pisatelja dr. Ivana Tavčarja. To je rod starih Visočanov - Kalanov.

Vsi počivajo na poljanskem starem pokopališču ob cerkvi, ki ga že ni več poznati, drugi pa na sedanjem pokopališču, ki že obstoji približno 90 let. Tu je pokopan zadnji Visočan - Kalan, ki je umrl leta 1874. in njegov sin Janez, ki je preminil tragične smrti pred 48 leti. Malo pod kapelo na pokopališču Sv. Lovrenca stoji velik kamenit spomenik, obdan z železnim ograjo. To je prvi spomenik te vrste na poljanskem pokopališču. Postavljen je bil leta 1873. Francu Kalanu, ki je umrl v najlepši fantovski dobi. To je bilo govorjenje in zanimanja, ko je par močnih konj pripeljalo kamenit spomenik na pokopališče, še večje zanimanje pa je bilo potem, ko so nepravilno kamenito »znamenje« uvrstili med lesene in železne križe.

Premočnih in veljavnih Visočanov ni več in molče priča o njih prvi kameniti spomenik.

Nogometne tekme v nedeljo 2. t. m.

Na prostoru SK Ilirije gostujeta dva prvo-razredna kluba iz Zagreba:

ob 13.45

Grafičar : Grafika

(Zagreb)

ob 15.15

Železničar : Ilirija

(Zagreb)

OB VSAKEM VREMENU.

menik našega pokopališča. Najtrajnejši spomenik je pa seveda Visočanom - Kalanom postavljen v Tavčarjevi knjigi »Visočka kronika«, sicer pa tudi pisatelju ni bilo dano, da bi dovršil svojo trilogijo ter opisal zadnje Visočane in njihov kameniti spomenik.

Stavbno gibanje na Bledu

Bled, 31. oktobra.

Menda se nikjer toliko ne gradi kakor na Bledu. Razne stavbe rastejo kakor gobbe po dežju. Že preteklo gradbeno sezono se je povečalo, obnovilo in nanovo sezidalo okrog 20 raznih zgradb.

Komaj je poteklo vršenje letoviščarjev ter bi si človek mislil, da se bo Bled nekoliko oddahnil, a vendar ni tako. Na Bledu je kljub minuli sezoni kaj živahno in živo. Na stotine delavcev mrgoli na vseh koncih in krajih, ki kopljejo, podirajo in vrtajo ter odvažajo izkopani material v jezero. Zopet drugi dovažajo na vozovih in tovornih avtomobilih gradbeni material. Daleč v noč se razlega zabijanje stebrov - pilotov. Udarce spremlja petje delavcev in ropot vrtnih strojev.

Dela se noč in dan, da bodo zgradbe, namenjene letoviščarjem, izvršene do prihodnje sezone, ki se v zadnjih letih po za- slugi g. Kende prične že meseca maja in traja, ako je vreme ugodno, do meseca oktobra.

Naiveč delavcev je zaposlenih pri gradnji Parkhotela in Kazine g. Kende. Parkhotel bo podaljšan do ljubljanske ceste in kakor se zatrijuje, bo en del tega podaljška sedemnadstropen. Nasproti Parkhotela ob jezeru pa podirajo staro Kazino, na katerem mestu bo stala nova, moderna, impozantna in razkošno opremljena Kazina, ki bo obenem tudi podaljšana. Na mestu, kjer bo podaljšek Kazine, je teren neprilaven za gradbo, ker obstoja po večini iz blata in gline. Zato zabijajo delavci hrastove in mesecneve stebre - pilote v zemljo, ki bodo v zvezi z betonom služili za fundament nove Kazine.

Par sto metrov od Parkhotela pa zagledamo zopet četo delavcev, ki so pa zaposleni pri gradnji hotela »Toplice«, last g. Molnarja. Tudi ta hotel se bo v letošnji gradbeni sezoni zelo povečal. Sedanji hotel bo povzračen za tri nadstropja, a poleg tega bodo vzdolž ceste prizidali nad terminalnim bazenom in še nekoliko dalje novo moderno petnadstropno stavbo. Ob enem razširjajo tudi cesto ob imenovanem hotelu in odvažajo izkopani material po tratičnicah v jezero. Na gričku nad hotelom Toplice stoji vila »Adrija«, tudi last gosp. Molnarja, ki bo znatno povečana in zvišana.

Mnogo delavstva je tudi zaposlenega pri gradbi Gajske kopeli pod Gradom. Kopališče, ki je last g. Kende, bo trinadstropno in bo eno izmed najmodernejših v naši državi. Na kopališkem prostoru bo tudi zgrajena restavracija in plesišče, kjer bo svrtila začasa sezona godba.

Ob Prešernovi ulici pa raste naglo iz tal moderna in impozantna stavba novega Sokolskega doma, ki bo do zime že pod streho.

Ako gremo po Kolodvorski cesti proti bleiskemu kolodvoru, vidimo, da se je začelo z asfaltiranjem tudi te ceste. V kratkem bodo začeli asfaltirati tudi cesto okrog jezera, kar bo za Bled velikega pomena.

Nadalje so začeli te dni podirati hotel »Jeklers«, ki bo prenovljen in znatno povečan.

V načrtu je še več drugih stavb, ki pa čakajo končnoveljavnega regulacijskega načrta.

Kakor vidimo, je gradbeni sezona na Bledu v največjem razmahu.

Lendavski prosvetni pokret

Dol. Lendava, 31. oktobra.

Poročali smo, da je graditev nove osnovne šole v Lendavi gotova stvar. Ko bo šola zgrajena, si bodo oddahnil vsi tisti prosvetni delavci, ki žele tukaj ob meji delati z uspehom na prosvetnem polju. V prvi vrsti pridejo tudi v poštev seveda Sokoli. Cele čete dece, naraščajo in članstva željno pričakujejo zavetja, kjer bi si bistrili duh in telo. Gotovo je, da morajo Sokoli imeti lastni dom ali tega še ne more biti tako hitro, če se pomisli, da Sokol šele pričinja pravo življenje. Za enkrat mu je na razpolago mala sobica v meščanski šoli. Ta mu služi za telovadnico. Toda prava telovadba se tu ne more vršiti. Priveditve so v meščanski kakor v dosedanji osnovni šoli izključene. Ni torej čuda, ako vse prosvetno gibanje miruje. Gostilna nam nikdar ne more nadomestiti lokala v šoli.

Vsa agilnost roditeljev društev je mnogokrat prestopna največ zaradi pomanjkanja prostorov. Tukajšnja javnost z zaupanjem gleda v one, ki so si nadejali naloge, da s postavitvijo nove šole odstranijo velike ovire, ki so povzročile precejšen zastoj v društvenem življenju. Od tega je marsikaj odvisno. Naj bi to zaupanje bilo upravičeno. Imamo predvsem v mislih telovadnico. Lendava šteje okoli 3000 prebivalcev. Sokol bo prodrl gotovo v vsako hišo in izvalil zdaj tega, zdaj onega v telovadnico, ki mora torej biti primerna kraju.

Da stavišče ni najprimernejše, kar se velikosti tiče, je res. Ali v sredini mesta je. S tem je Lendavčanom ustreženo predvsem tistim, ki jih bo pot večkrat vodila v šolo.

Krajevni šolski odbor je marljivo na delu. Gotovo bo vse težave prejel in nudil Lendavi to, kar od njega pričakuje. S tem si bo pridobil najlepše zaupanje. Malodušje bo treba pustiti na strani in pokazati nekaj velikopoteznega. Nerodni in brezpotrebni bi bili kakšni očitki. Pred očmi je treba vedno imeti, da se zida predvsem za Lendavo. Vse, kar se tu žrtvuje, se žrtvuje za povzdigo domačega kraja. Šola je sicer kapital, ki ne daje obresti v denarju, nudi pa obresti, ki jih drugod nikoli ni mogoče doseči. Zdrav in svež naraščaj je bodočnost kraja. Dajmo mu možnost, da se bo usposobil za življenje. S hvaležnostjo naj se spominja na vse, ki so mu to omogočili. Cim prej se izpolni ta želja, tem manj bo prikrajšanih!

Muzikalični radio — slušatelji kateri imajo smisel za umetniško glasbo — volijo

Ker je zvočno območje tega zvočnika 7. 1/2 oktav, je popolno, ima naravno slinjen tako najnižji kakor najvišji zvok. V svoji obliki tvori dovršen kras v vsaki hiši.

Cena Din 1700.

Zahtevajte pri vsakem boljšem radio trgovcu — brezobvezno predvajanje.

ARCOPHON 5

TELEFUNKEN

Najstarejša izkustva — Najmodernejša konstrukcija

Primorske novice

Nezaposlenih je bilo v Juljski Krajini in v Zadru dne 30. septembra t. l. 12.347.

Letina v Istri v nekaterih krajih ni baš ugodna, drugod pa pravijo seljaki, da je prilična in da imajo »svega pomalo«. Pridelali so zlasti mnogo koruze, obilo je tudi sena. Živina pa je po istrskih hlevih bolj redka. Dež je skvaril ponekod vinograde. Marsikateri gospodar je računal pridelek na 100 hl vina, pa ga ima komaj 5. Drugi pa imajo več vina kot so ga pričakovali. Novo vino z 9 do 10 stopinj alkohola se prodaja po 50 do 60 lir za hl. Pretekli mesec je bil »dan grozdja«, pa se je v Istri slabo obnesel.

V Baderni v Istri je bilo prodano na dražbi poslopje bivšega Gospodarskega društva za 16.000 lir dr. Rismondu iz Pule.

Sklenjena je bila v Trstu nova delovna pogodba, ki določa plače delavcem v kovinskih stroki in velja za tržaško pokrajino. V Trstu so plače nekoliko višje kakor na deželi, na primer v Trzinu. Specializirani delavci bodo dobivali na uro 3.25 L, na deželi 3.20 L, drugi delavci in pomočniki od 1.20 do 2.10 L, ročne delavke od 1 do 1.25 L. To so najnižje plače, ki jih sme dati gospodar delavcu. Pogodba stopi v veljavo koncem oktobra.

V Tolminu, ki je središče goriškega planinskega sveta, se uvedejo živinski sejmi. Prvi sejem bo dne 16. novembra. Sejmi se bodo vršili drugi ponedeljek vsakega meseca. Poleg živine se bodo razpečavali tudi poljski pridečki. S prvim sejmom bo združena velika razstava bikov in konjev. Pripravljeno so nagrade in kolajne.

Gimnazija in licej bosta v Tolminu samo še letos. Drugo leto se odpravi kmetijska in gozdarska šola. Vzdrževali jo bodo država, dežela, tolminska občina in deželni gospodarski svet. Gostenci bodo stanovali v posebnem zavodu.

Kuracija v Medani v Brdih je bila z nadškofijskim odlokom od 14. t. m. povišana v župnijo. Medanska cerkev obstoja že iz dobe oglejskih patrijarhov. Prvi medanski župnik je dosedanji tamošnji kurat g. Josip Milanič.

Dopisi

JEZICA. Sokolsko društvo je preteklo nedeljo proslavilo češkoslovaški praznik osvojenosti s predavanjem o tem, tudi za nas Jugoslovence pomembnem dnevu. ZKD je poslala svojega predavatelja g. Bučarja, ki je številno navzočemu članstvu in naraščajo orisal zgodovino osvojenosti. V naslednjo 2. t. m. priredi dramski odsek Sokola Govekarjevega »Desetega brata«. Začetek ob pol 2. uri. Vabljeni!

SV. JURIJ OB JUŽ. ZELEDNICI. Z redom jugoslovenske krone V. razreda je bil odlikovan naš rojak železniški uradnik v Grobelnem g. Kroflič Zdravko, poročnik v rezervi. Imenovan je je po preobrazbi boril skupno s padlimi junakoma Franjem Malgajem in Srečkom Puncerjem za našo Koroško. Iskreno čestitamo!

GALICIJA PRI CELJU. Tudi pri nas smo se zgnili. V nedeljo 19. oktobra smo ustanovili Sokola. Ustanovitve se je udeležilo preko 30 oseb, ki so vsi pristopili v društvo. Na zborovanju je govoril br. Maks Pivec, učitelj iz Zalca, ki je poljudno tolmačil navzočim najprej načela Sokolstva, pojasnil sokolska pravila in razložil nato vsem članom njihove dolžnosti in pravice. Za svoj skoro dveurni govor je žel obilo priznanja. Nato je bil izvoljen pripraviljalni odbor, ki mu načeljuje br. Tržan. Začetek je storjen in naša dolžnost je, da se sokolska četa pri nas še pomnoži. HAJDINA PRI PTUJU. Da bi se povzdignil posvetni nivo našega prebivalstva, so se dogovorili vplivni krajevni činitelji gg. šolski upravitelj, župnik in župani vseh lanih občin, da ustanove za gospodarsko in kulturno povzdigo kmetijskega naroda prepotrebne kmetijske nadleževalne šole. V nedeljo 26. oktobra se je vršilo na skupni javni seji občinskih odborov Hajdine in Slovenja vsa predavanja o izrednem pomenu te šole. Izvolil se je pripraviljalni odbor. Izvršili so se tudi prvi vpisi za novo

šolo, nadaljnje vpisovanje pa bo 1., 2. in 3. novembra od 9.—12. v pisarni šolskega upravitelja na Hajdini g. Janka Lešnika.

SV. DUH NA OSTREM VRHU. Ciril Metodova podružnica pri Sv. Duhu na O. v. je priredila 12. oktobra v prostorih gostilne Jakoba Šantla vinsko trgatve, ki je prav dobro uspela. Poleg domačinov se je veselice udeležilo tudi več turistov, med temi sreski načelnik g. dr. Ipavc, njegov brat zdravnik g. dr. Ipavc in profesor g. Canjko. Gospod sreski načelnik je daroval prav lep znesek namenu prireditve, za kar se mu odbor najlepše zahvaljuje. Vse čisti dobiček v znesku 1037 Din. je namenjen novemu odru, ki se že gradi v šoli. Potreben les prispevajo posestniki brezplačno, za kar jim gre vsa hvala. Upanje ima podružnica, da bo že 1. decembra prva predstava na domačem odru in s tem bo započeto novo delo na naši severni meji.

STARI KOT PRI CABRU. Tudi v Stari kot, ki je na žalost še brez ceste, je prišlo prvi avto. Po razdrtem in blatnem vaškem potu, ki mu zadnji dež seveda ni prizanesel, se je s »Fordom« spretno pripeljal k nam g. Vlado Turk, trgovec iz Ljubljane. Moral je s seboj nekoliko vseh kar čer njive, da se je izognil ozkemu potu in nevarnemu jarkom. Zelo naporno bi pa bilo pri tem misliti, da ta vaška pot ustreza potrebam teh vasi in še manj, da je sposobna za avtomobilsko vožnjo. Z velikim trudom in stroški vzdržujeta vasi Novi in Stari kot sami to pot, kar pa seveda mnogo ne zaleže in klanci se ne dajo izbrisati. Ker se vaščani največ bavijo z vožnjo lesa, je pomanjkanje ceste toliko bolj občutljivo. Razpravljalo se je že o tem, kako naj bi ceste zvezale te kraje s svetom. V ospredju se nahaja zveza Prezidi-Novot-Stari kot najnujnejša. Za njo se zavzemajo tudi druge občine, ker bi se s podaljškom ceste Stari kot-Cabar omogočila ugodnejša zveza in avtomobilni promet Ljubljana-Cabar-Delnice, ki po sedanjih cesti čez Parg ni mogoč.

VINICA. Odkar je glavno delo na polju končano, je postalo življenje v našem Sokolskem društvu zelo živahno. Vpisalo se je v društvo lepo število zastavnih fantov. Brat načelnik se popolnoma zaveda svoje dolžnosti, ki jo vrši z največjo vestnostjo. Le tako vztrajno naprej. V kratkem se osnuje tudi tamburški zbor pod vodstvom br. prosvetarja. Dramski odsek pa nas bo prihodnji mesec seznanil s štiri-dejankom »Stari in mladi« v režiji sestre predsednice.

SMARJE PRI JELSAH. Tukajšnje Sokolsko društvo je proslavilo 28. oktobra češkoslovaški narodni praznik na svečan način. O zgodovini češkoslovaškega naroda je poročal izbrpno starosta br. dr. Sašel. Po enournem predavanju se je sleherit posestnik proslave docela seznanil z zgodovino bratskega naroda. Ob koncu govora so po širi dvorani zaorili navdušeni vziki bi bratskemu narodu in njegovemu najboljšemu voditelju prezidentu Masaryku. Na predlog brata Svetine se je odposlala češkoslovaškemu konzulu v Ljubljani pozdravna brzojavka. Naj še omenimo, da smo imeli 6. septembra lepo proslavo rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika. Pri proslavi je igral sokolski orkester pod nemurnim kapelnikom br. Deželo in je imel lep nagovor br. dr. Sašel.

KOSTANJEVICA na Krki. Na prošnjo potrjuje uredništvo, da g. Lavoslav Bučar ni pisec dopisa pod naslovom »Na družbo in streljale«, objavljenega letos 10. oktobra.

Radio za Vas:

Fin enoelektronski aparat, komplet z elektrono, baterijami, anenskimi materialom ter slušalko. Din 100.— ter osemkratno mesečno plačilo po Din 75.— Vam nudi

RADIO LJUBLJANA

Ljubljana Maribor
Miklošičeva 5 Aleksandrova 14

Iz severnega obmejnega kota

Dolga vrsta vozov masta skozi Gornjo Radgono

Gornja Radgona, 30. oktobra. Najpomembnejši čas našega vinogradništva se bliža koncu. V gorah postaja polagoma spet tiho; umolkni se klopoteč s svojimi leseno in turbo melodijo in nič več ni slišati ubranega petja. Berejo le še veče posestniki, ki radi obsežnosti svojih vinogradov ne morejo opraviti trgatve v enem tednu.

Trgatev daje našim vinorodnim krajem neko posebno praznično oblečje; poleg domaćih obrazov vidiš v teh dneh mnogo tujcev in vsem se nekako prijetno mudi za veseljem ciljem. Vinogradniki hite, da nadzirajo branje, kar jim povzroča sto skrbi malih in velikih, ki pa so vse prijetne, če le pokaže klosterneburgovka, da ima most vsaj nad 17 stopinj sladkorja; oni, ki nimajo vinogradov, pa gredo dobre volje pomagat kot biraci ali kot nosači težkih brenč zvrhaneh sladkega grozdja. Mnogo je tudi takih, ki pridejo v gorice samo zato, da delijo z gospodarjem veselje nad trgatvijo in pa to — kaj bi tajil — kar je gospodar v nabesnem nahrbtniku prinesel zjutraj v gorice.

Pred gornjeadrgonsko carinarnico vlada v teh dneh živahno vrvenje, avtomobil za avtomobilom privaža tujce, posestnike vinogradov in njih goste, na kmečkih vozovih in tovornih avtomobilih pa čakajo v dolgih vrstah sodi z mostom iz gorice dvojlasičnikov in drugih avstrijskih posestnikov, da jih carinska, odn. finančna kontrola registrira in odpravi preko mosta v Avstrijo. Doslej so prevozili že nad 2000 hl mosta v vrednosti milijon dinarjev. Ponosni kmečki fantje so vpregli tokrat v svoje voze najlepše konjčke in na vpregi se bliščito lepo običeni medeni obročki; preden prispejo do te obmejne postaje se iz njih veselih sre razlega marsikatera slovenska: »Furmani že pelajo...«, da odmeva iz prijaznih gričkov naših slovenskih gor. Lani leto je škripal in se majal pod sladko težo se stari, leseni in napol razpadli most, ki se je medtem že moral umakniti modernemu času, novi železobetonski most pa se v svojem ponosu niti ne zmiha za to, kar se prevaža po njegovem asfaltnem hrbtu.

Da, res lep in monumentalen je naš novi most, toda ni nam izpolnil onih upov, ki smo jih stavili nanj v idejnem smislu. Ko so ga letos meseca februarja z velikim pompom blagoslovili in slovesno odprali, so podčrtavali vsi avstrijski govorniki od ministra in knezofca preko štaterskega deželnega glavarja do radgonskega župana, da je most nekaj, kar združuje in spaja in da bo vezal dva sosedna naroda tostran in onstran Mure; ki vedno tesnejemu gospodarskemu sodelovanju.

Odkar je po uspešnih hitlerjevcev in heimwehrovcev postal nacionalni Sovinism v Nemčiji in Avstriji velika moda, pribličuje tudi v avstrijski Radgona izhajajoči tednik »Oesterreichische Grenzwaacht« stрупene članke proti nam. Pod naslovom »Deutscher, schütze deine Heimat« je pisal 19. t. m. »Dnevno vidimo, da se preko mosta selijo k nam z majhno culico perila in obleke pod pazduho. Za malo časa so ti ljudje že tako daleč kultivirani, da se ne razlikujejo več od domačinov (Eingeborene) in po nekaj letih jih ni mogoče več spraviti iz dežele. V malem postanejo samostojni in potem se po kratkem času čudimo, kako da imajo čisto nemški zvenecaška imena (!) slovenske prebivalce. Če bi se bilo o pravem času tej zadevi posvečalo več pozornosti, bi bil plebsit na Koroskem nepotreben in naš bi bil Marihor. Celje in vsa Apska kotlina. Čas bi bil, da bi imeli oči bolj odprte; ali se spet nečemo ničesar naučiti.«

Tu je treba predvsem ugotoviti, da misli članke, ko govori o tem, da postanejo naši ljudje kmalu tako kultivirani, da se več

ne razlikujejo od »Eingeborene«, le na svojo je mešane, kajti od nemškega kmata in deželana se naš človek nima ničesar naučiti. Vimearski in kmečki hlevi so pri nas mnogokrat bolj higijenični in čistejši kakor tam povprečna kmečka soba. Bolj zgovornega kulturnega merila nam ni treba. Radgončani ne iščejo svojih poslov pri nas iz ljubezni do svojih človeka ali iz nactonalne mlčnosti, ampak zato, ker so naši ljudje pridnejši, skromnejši in se puste bolj izkoristiti kakor njihova domača sluzinčad.

Dodela pa ne razumemo strupenega sovražstva in sovražstva, ki veje iz članka, ako pomislimo, da je vendar večina prednikov današnjega nemškega radgonskega meščanstva — razen seveda uradništva — na enak način prišla iz raznih slovenskih krajev, predvsem iz Prekmurja, v Radgono: s culico pod pazduho. In tako smo istega mnjenja s člankarjem, da bi bil plebsit na Koroskem nepotreben (in tudi Radgona naša), ako bi iz slovenskih priseljencev, tu kakor tam, ne postali renegati.

Bli smo doslej vse preveč brezbržni in zaupljivi. Kako bi bilo drugače mogoče, da v času, ko nas zivajo kupujejo avstrijski državljani nemške narodnosti v naši obmejni coni ob blagohotni toleranci slovenskega prebivalstva posestva in vinograde. Prav res, čas bi bil, da bi imeli oči bolj odprte. Volilna borba v Avstriji nam razgalja, da je nedavno važne avstrijske činitelje celo oficijelno skimalo po naših krajih.

Naša vlada plačuje zaradi pospeševanja izvoza vsem onim, ki izvozijo 50 hl ali več mosta ali vina naenkrat po 0,50 Din od 1 Din od litra kot nagrado. Prav je tako. Toda to nagrado bodo dobili brez razlike vsi izvozniki, torej tudi oni, ki uvažajo svoje vino v Avstrijo na podlagi dvojalasičnih pravic brez carine, ki znaša okrog 8 Din od litra. Ti dvojalasični so s tem že itak prekomerno nagajani in bodo vedno izvažali vse svoje vino, če bomo drugače izvažali še kak liter ali pa ne. Če se izvozniki nagrada omenjenim dvojalasičnikom črta, bodo prizadeli te ljudje »Freiheitskämpfer« — mentaltete.

Cestotok tudi slšimo, da se imajo prebivalci Gornje Radgone zahvaliti v veliki meri za svoje prosperiranje baš Avstriji, ki kupujejo pri nas svoje življenske potrebščine kakor meso, zelenavo, vino in drugo; omenjena »Oesterreichische Grenzwaacht« pa je nedavno že tudi pozivala v članku, podpisanim od S. radgonskega »spodnje, naj bojkotirajo naše mesarje in trgovce. Denar, ki ga znosijo Radgončani k nam, pa so le revne pare v primeri z dinarji, ki jih prinašajo Jugoslovenci v Avstrijo. Obleko, čevlje, razne aparate (foto, elektro, radio itd.) bencin in sto drugih potrebščin — celo tobak — kupujejo naši ljudje v Radgona in prav dobro nam je znano, kako važno vlogo igra ta tih izvoz — »stille Ausfuhr« — in uveljavijo v svojem državnem proračunu — v gospodarskem življenju avstrijske Radgone.

Ako se pomislimo, da je Jugoslavija edina država, nemam kateri ima Avstrija aktivno trgovsko bilanco za 33 milijonov (Sillngov), je rečeno za nas vraščanje, da potrebujemo mi Avstrijo ali Avstrija nas.

Pri nagajenju k masčobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju zatrjujejo, da so dosežili z »Franz Josefovo« vodo sijajne rezultate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Borovške verne duše...

Bili so časi, ko je naše kmetiško ljudstvo živel z zvonovi in so zvonovi živeli z njim. Vez med obema je bila tako tesna, da se je dandanes niti predstavljati ne moremo, a kaj šele, da bi jo čutili v srcu. Pesem o zagorskih zvonovih je bila izraz temu ljudskemu čustvovanju; a ne samo v nesreči, temveč tudi v veselju so bili zvonovi našemu človeku največji prijatelji. Ustvarila jih je ljudska ljubezen, ki jim je dala tudi primeren glas. Rod za rodom jih je poslušal in užival njihovo petje, dokler jih niso obupani in skrahirani državni odjedali in jih pretopili v topove, bruhaajoče smrt, a ne več pojoče ljubezen in žalost. Prišli so v stolp novi zvonovi, a ti ne poznajo več onega srčnega razpoloženja, ki je je bila nekoč vsa vas polna. Pesem o zagorskih zvonovih je popolnoma omelela in če se oglasi še tu pa tam, je boječica z nima več moči do srca kakor nekdanj. Zvonovi so drugi, svet je drugi in staro življenje je pokopano z vsemi onimi, ki so jih spremljali stari zvonovi v večni domovanju.

Tudi na praznik vseh mrtvih ne pojo novi zvonovi tako, kakor so peli stari zvonovi. V njihovem brnenju ni več one prične žalosti, ki je tako lepo plakala po ozki zagorski dolini in umirala visoko gor ob skalah zasneženega pogorja. Vera je opešala ne samo pri človeku, temveč morda tudi pri zvonovih, ki so jih ulili po pravih modernega napredka in moderne izpolnjene znanosti. In zato ni v njih več stare ljubezni do življenja in spoštovanja do smrti, o kateri so znali stari zvonovi

tako lepo peti. In zato novi zvonovi ne znajo priklicati niti duše rajnkjih iz nebes, a stari zvonovi so jih znali tako lepo privabiti na zemljo. Mogoče mislijo tako samo otroci, a starejši vedo vse to in so žalostni na današnji dan.

Zagorsko pokopališče je zagnil mrak, vlažen in mračen, da ga človek čuti v kosteh. Že ves dan so se skrivale planine v brezizrazne oblake, ki se se le tu pa tam razgrnili za trenutek in je v dolinski puščobo zasvetil sneg, da je človeka zasčemel v oči. A zdaj počiva vse v megli in je črno, tako težko črno. Migljanje lučic po grobovih pojema in pojema tudi zadnji glasovi poveljnih zvonov. Po hišah se utrinjajo električne svetiljke, mir vlada povsod in še pes ne zalaja v temno samotno.

Zdaj bi se morale iz megle usipati začre iskre in padati na speče hiše in svigati skozi zaprta okna. A isker ni od nikoder, megle se zgostčujejo vedno bolj in droben dež prši iz njih. Stari očane poslušaj in se ozira s praga v zadušno noč. A nikjer se ne utrne niti najmanjša iskra — duše blagopokojnih ne prihajajo po vojni več v zapuščene domove; zaprle so se bogve zakaj za rajske duri in so pozabile na svet, pozabile pač zato, ker ne vedo, da je noč njih praznik, in ker jih novi zvonovi ne znajo privabiti na zemljo.

A še pred vojno so prihajale duše mrtvih v noči pred Vernimi dušami na zemljo. Priklicali so jih stari zvonovi in žalost živčih sorodnikov. Kot drobne iskricke so padale v tiha domovanja, razsvetljena samo od samotne dušice, tleče v kozarcu sredi mastnega olja. Skrbno so šle od po-

Naših trpinov poslednji dom

Trbovlje, 31. oktobra

Malo v stran z živahnega trga; v tiho samotno dolino te vodi pot, tako ozko, da je komaj prostora za žuboreč potok in pot ob njem. Mehkoba ti zapolje v duši, ko stopaš po njej. Na jasi pod gozdom ti obstane pogled: vrste se tu križi ob nizkih rušah, preprosta živa meja se ovija okoli njih, vse naokoli pa se boči prelestni gozd. Koliko globokega čustva in nežne poezije, pa koliko srčne kulture je vodilo prednamce te prostrane industrijske pokrajine, ko so si to tiho zatišje izbrali za svoj poslednji dom. Koliko svojevrstne lepote in tihe ubranosti je na teh skromnih grobovih!

Kaj bi jim tu blek — saj so vsi enaki. Vsem enako dobrotna je tukaj narava. In vse jih uspava i bukev, i jelša, i gaber, i hrast.

In naše novo pokopališče ni brez poezije, ko se cvetje razbohoti po njem, ko bujno zvalovi čez grobove in zakrije mase mrzlega kamenja in cementa, ki sta ga nesmiselno posnemanje in šablona nago-milila na njem. Vedno bolj izginjajo v cvetju priče slabega okusa; mine tesnoba, ki te oklepa ob misli, da bo i tebi počivati tu, ko odide tvoj duh na neznano pot. Popolnoma te prevzame to bogastvo barv in oblik, toplo ti postane pri duši, ko vidiš prihajati nove obiskovalce, donašajoče vedno novega cvetja, da bo čim lepši ta božji vrt na Veliki dan, posvečen samo spominu nanje, ki jih še vedno štejejo med se, se čutijo eno z njimi.

Svojevrsna je poezija v tej ljubezni naših ljudi do njih, ki že počivajo pod rušo. Vsaj mimogrede se pomude pri njih, ako ni več časa med tednom, saj bo kmalu nedelja tu. Kdo bi jim zameril, ako se je med to cvetje in zelenje vtihotapila tudi kaka klopica, saj jih je prav malo teh klopice. So pač že v letih mnogi med njimi, ki prihajajo tu sem, in noge jim ne služijo več tako, kakor bi radi. Tako pa sede, pokramljajo z rejniki, se potapljajo v spomine na lepe, skupno preživete dni; spomin na prestane bridkosti je odmaknil in zabrisal čas.

Nekateri izmed njih si je že oskrbel svoj prostor tu za svoj zadnji dom; ogledovat ga hodi, koliko sosedov že čaka nanj in koliko se jih bo še vselilo, preden pride i on sam med nje. — Ganljivo se te dojmi jo pomisleki stare gospe, ki jo sreča večkrat tu; dolgo že ima prostor odbran. Star cerkvenik je pokopan ob njem. Hudo rad se je kregal v življenju, pa gospo zaskrbi: Pa ne, da bi razsajal še tu! — Le nič bojazni, tu je i on našel svoj mir.

Ti pa, tovariš, ki pohitiš semkaj počastit mrtvih spomin, vzemi kito cvetja s seboj, položi jo na pozabljen grob in če zamoreš, zapuščeniemu neznanu svečko prižgi, da bo i njegovi duši pokoj.

m. p.

Med cipresami in cvetjem na zagorskem pokopališču

Zagorje, na Vse svete.

Že pred štirinajstimi dnevi so se začele pomikati po širokih potih, po nevidnih stazah od vseh koncev, tihe gruče žena in otrok s košči v rokah, malimi motikicami in lopaticami; slehni dan, vsako uro z ednim ciljem — pokopališče. Iz koškov so natresli rodovitno prst iz vrta, gozda, poruvali plevel, oblikovali lepe grobičke in posuli stezice z drobnim peskom bele Gorice. Najlepši kraj, najlepša njiva božja je zagorsko pokopališče. Na prisolnčni rebri pod Gorico s pogledom v dolino je utisnilo Zagorju svoj karakteristični pečat. Zelo je moral biti navezan na življenje tisti, ki ga je hotel imeti tu zase, za vse one, ki v temnih rudniških rovih tako hrepene za sncem. Vsaj po smrti. Med grobovi se še danes sprejaha devetdesetletni Jože Dornik — najlepše parcele je odstopil za pokopališče, vse mu je znano tu, saj je še danes njegovo s srcem, kar je odstopil farnemu pečatu. Popreje se je sklepalo pokopališče bivše farne cerkve, a ko so to podrl in sezidali novo, so uredili okoli leta 1840. sedanje pokopališče, kjer je doslej pokopanih čez 3000 ljudi. Najstarejši nagrobni kamen je iz prejšnjega pokopališča sedaj viden v zidu desno od glavnega vhoda. Napis je še dobro viden in se glasi: TUKEJI POČIVA JGNZAV HAUPT-MAN ROSEN SGA MALTRAVNA 1819 UMERL SGA MALTRAVNA 1849 OD SOIE ZENE N SOIHH OTROK OBZAL-VAN.

Sčasoma je postalo pokopališče pre-majhno in so dokupili spodnji del, dobro je še vidno staro obzidje na zahodnem delu. Ob severni zidani steni so večinoma grobnice. Posebno lepo se odražajo nekateri: Birolla, Medved, Weinberger, Zimmermann, zanimiv je grob Detela Benjamina, ki je upodobljen kleče v rudarski glava-obleki, razoglav s prekrizanimi rokama na vpognjenem kolenu; rodbina Mihelič s ploščo v okviru surovih skalnih klad; med nadaljnjimi grobovi: Ahčan, Jamnik in Učessanek je najlepša grob-

stelje do postelje, počivale nekaj časa pri vsakem živem človeku in mu kramljale bogve kaj. Človeku so bile sanje prijetne in je vedel, da so mu jih duše prinesle naravnost iz nebes. Stare mamice so čez noč postavljale celo kolače na mizo, misleč, da bodo ustregle vernim dušam, ki jih je pač utrudila dolga pot iz nebes. In on gav Ferjan je celo s tobakom natičel čedro, postavil kraj nje kreslini kamen in gobo, da bo njegov rajnik Matevž imel vse pri rokah in se spet nakadil, ker je v nebesih prepovedano kaditi, a je rajnik Matevž rad kadil za žive in mrtve. Stara špela je skuhal najboljši kofetič in ga postavila v peč, da bo še gorak, ko pride njena rajnika Marjanca, sirotna dušica, ki je tako rada pila kofetič, pa čeprav je bil samo želodov. In majhne dušice so se stiskale k mamicam, gladile jih po licih in pripovedovale sto in sto reči. Mamice so se smešile v sanjah, kakor so se smešile bratci in sestre. Saj so vedeli, da so spet pri njih dušice, ki jih niso videli že dolgo, ah, tako dolgo. Noč pa je molčala in dre-mala pod zasneženimi, z megliami ovitimi gorami in predramili so jo šele prvi petelin in prvi zvon, ki je zapel jutranjico. Verne duše so se zgornjale skozi okna, še enkrat so kot iskricke obkrožile svoj dom, pa so se pomešale med jutranjo meglo in izgubile proti nebesom.

Zvonovi so komaj odpeli jutranjico, že so se napravljali otroci in iskali svoje velike platene malhe, ki so jih nosili vse poletje in vso jesen na paši. Matere so jih komaj toliko zadržale, da so popili skodelo gorskega mleka. Izza megle se je pričelo komaj svitati, a že so se trumoma

Zaupaj Tvojim lepim zobém

oni Ti ostanejo trajen
in važen pridevek
lepote, ako za njih
nego upotrebljavaš

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

nica rodbine Müller, na koncu zida pa počasi razpada grobišče Fr. Seemanna, bivšega upravnika steklarne. V tej vrsti sta pokopana bivša nadočitelja Gros Peter in Mally Konrad ter učiteljica Junis Roza. Skromen spomenik ima tu Kolenc, načelnik Sokola, ki je padel kot prva žrtev nesreče pri zidanju novega sokolskega doma. Omeniti bi bilo še grob Potiorek Karla, sorodnika znanega avstrijskega generala in rodbine iz zasavskega gradiča Prusnika.

Z veliko pieteto so oskrbljeni tudi ostali grobovi v sredini pokopališča, kjer je opaziti zelo mnogo nemških napisov bivših steklarjev. Na zahodnem koncu je lepo grobišče treh vojnih žrtev brez napisa. Ti grobove, kakor one učiteljev in druge, ki so popolnoma zapuščeni, okraši vsako leto šolska mladina, vsaj sopek in svečico položi in prižge drobna ročica. Med spomeniki v centru so posebno lepi gospe Berbučeve, rodbine Flisek, Guna, Černe in Ranzinger.

To je tako, ta dan je vedno deževen. V lahni meglici trepetajo svečni plamenčki, težak opoj plava po zraku: vsesvetnice — krizanteme v vseh otenkih klonijo nad kadeče se male plamenčke. Kakor zaljuje samotarne strme vase zamaknjene temne ciprese okoli križa, po belih stezicah pa molče stopa trop zemljanov. Bogve od kod vse jih je prignalo srce tu sem, veš — to je tujec, a danes ti je blizu kakor nikdar. Pred boječo mislijo, tiho žalostjo v srcu utihne vse tisto, kar nas si- cer odtuja. Ta dan smo si tako blizu.

razpršili po vasi. Od hiše do hiše so šli in zbirali hlebce — majhne in okrogle kruhke, ki so jih kmetice nalašč spekle za ta dan. A kjer ni bilo hlebcev, tam so bili krajcarji ali jabolčni krhlji ali mehke, sladke tepke. Malha se je polnila, a otroci niso odnehal. Ko so obrali domačo vas, so jo mahnilli doli v Rute, na Srednji vrh ali pa še celo v Podkuze. Bil je živahen dan, še živahnejši nego pozimi pri »šapjanju«. Otroci niso čutili mramra, ki je neprijetno vel z zastrtin gra, bili so dobre volje in razposajeni. Ker so hodili v posameznih trumah od hiše do hiše, ni čudno, da so se večkrat sporekli in trdo navallili drug na drugega. In je nastal končno pretep in trudoma nabrani hlebci so se žalostno valili po pobočju med neznane kotanje. Pa so verjeli, da je moralo biti tako in da imajo tudi one duše, ki nimajo nikogar na tem svetu, vsaj nekaj, če pobe- roje one hlebce in jih pojedjo, če so lačne še od snoči, ko so zapustile nebesa. Pa je bil prepri končan in tovariši so tovarišu rade volje napolnili malho, ki so jo bili po nerodnosti v prepriu izpraznili.

Bogve če prihajajo še zdaj verne duše v našo zagorsko vas? Starim mamicam ne more vzeti vere nihče; samo žalostne so, ker novim zvonovom nikakor ne morejo verjeti. Blagoslovljeni so in sveti, lep glas imajo, a če imajo tudi tako moč, da prikličejo duše iz nebes, to pa vadi sam Bog. Stari zvonovi so propadli kdove kje, s starimi zvonovi je zamrla stara vera, a mladi svet je čuden in maloveren, saj še celo mladi zvonovi ne poznajo več onega, kar joče in hrepeni po srcu naše stare, uboge mamice...

Jos. Vandot.

Bratje in sestre vsaj enkrat v letu.

In napis! — Bile sva kot rožice, moje mame in ata srčice. — Da, za jezikoslovca ta reč ni, ampak tu govori srce, ki ne potrebuje slovnice. In še: Če vsaka nada nas je ogolofala, le ena čisto zagotovo nas ne bo: Ta, ki skozi grob nam pot bo pokazala v deželo ki nič več solze ne teko. — Kdo bi zameril če se je karnosek pomotil in vklesal: Milije solnce naj ti tanko sije — ali pa: Ljubi Bog, bodi mi vsiljen? — Kako priprosto govori srce: Oh, kak utrinjajo se solzice, na zelena groba se, tu počivajo koščice očeta ino mamice.

Tiha pesem je splavala nad groblje in kakor bi zdihovalo izpod zemlje tritisoč koščenih ust, odgovarja v duši trdo, neizprosnostu namesto vseh, ki bi jim vklesal v en sam ogromen spomenik besede, ki sem jih nekoč šlihal: Zaprt nam je življenja vrt, a ni rekurza zoper smrt. — Kako neizprosnost in trdo.

Noč... Božja njiva gori v belo meglo. Kdo se tam pogovarja? Zagorska dolina spi. Ali res spi? V vsa okna doli odseva večna misel.

Lutkovo gledališče

Sokola I. na Taboru vabi prijatelje in ljubitelje mladine, ki se žele udeleževati v tej novi panogi prosvet. dela. Četudi niso člani društva, da se pismeno ali ustno zglašajo med 18. in 20. uro v pisarni na Taboru, vhod z Vrhovčeve ceste, kjer dobe potrebna navodila. Dobrodošli vsi, ženske in moški, zlasti pa stariši z deco, kateri nudi odsek vsakovrstne ugodnosti. Dela, ki ne zahteva posebnega znanja, bo v odseku za vse dovolj. Uprava namreč misli ustanoviti po več ansamblov, da tako razbremenijo posameznike. Tako boste koristili stvarni in sebi. Kajti mladina ni še imela pravega razvedrila in koristne zabave. Naše geslo je: Poletji v prirodi, pozimi v lutkovnem gledališču. Kakor se otrok v prirodi naučuje lepote in solnca, tako naj se tu izobrazuje v dobrih in koristnih lastnostih, bodisi v recitaciji ali govoru, da ne govorimo še posebej o sposobnosti in spretnosti za razna ročna dela. Pridite polnoštevilno in brez oklevanja!

Nogometne tekme v nedeljo, 2. t. m.

Na prostoru SK Ilirije gostujeta dva prvo-rzredna kluba iz Zagreba:

ob 13.45

Grafičar : Grafika

(Zagreb)

ob 15.15

Železničar : Ilirija

(Zagreb)

OB VSAKEM VREMENU.

Dame, premislite!

Ali ni bolje, da imate lep, pozornost vzbujajoč plašč za malo denarja, kakor pa za drag denar blago, krojačev račun in plašč brez eleganc?

O tem Vas prepričajo prelepi plašči in nizke cene pri trvdiki

F. Lukič, Stritarjeva ul.

Domače vesti

Opozorilo naročnikom

Položnice so prejeli naši naročniki, ki jim je potekla naročnina s koncem oktobra. Prosimo jih, da naročnino za november in morebitni zaostanek odpošljejo takoj prve dni meseca. Po možnosti naj pridenejo še naročnino za zadnji mesec leta, t. j. za december, da se tako upravi olajša delo za letni zaključek knjig.

Upravništvo »JUTRO«

Zaradi praznika »Jutro« v nedeljo ne izide; prihodnje številko dobe naročniki v torek. Današnja številka ima 28 strani.

Vojaške vesti. Dr. Ivan Fras, doslej sanitetni referent 3. pomorske obalne komande, je imenovan za vršila dolžnosti upravnika stalne mornarske bolnice v Savini (v Boki Kotorski), diplomirani veterinar Ignac Baš pa za veterinarskega poročnika.

Izpremembe v železniški službi. Upravitelj na zvezniški I-II. Zelenko Franc, sprevodnik, Maribor glav. kol., zvezniški II-I Aleksij Ivan, priljučnik, Pragersko; Sabec Alojzij, komercialni zvezniški, Trbovlje; Dežman Josip strojni kurjač, kurilnica Maribor; Stravs Josip, progovni čuvaj, signalna delavnica Ljubljana; Klenovšek Mihael, progovni čuvaj, progovna sekcijska Celje; Reuter Josip, progovni čuvaj, progovna sekcijska Ptuj. Premesenič je zvezniški II-III Medved Ludovik, tovarni sprevodnik, Izdani most, v Ljubljano gl. kol. Napredoval je za uradnika III-III Mavsar Janez, vlakovodja, Ljubljana go. kol., dosedaj zvezniški I-I. Ostavko na službo sta podala: zvezniški I-IV Lemut Viljem postajni zvezniški, Ptuj, in dnevničar Štampar Anton, Prevalje. Brozajni signalni izpit so napravili: uradnik II-V Pintar Pavel, komercialni uradnik, Jesenice; dnevničarji: Lešnjak Viktor, Pragersko; Loborec Velešlav, Videm-Krško in Velepič Stojan, Brežice.

Odlikovanje. Z redom Jugoslovenske krone V. razreda so bili odlikovani: Erzenjak Franjo, šolski upravitelj v Zavrču; Majer Srumenko, šolski upravitelj v Vurbergu; Bruck Benjo, učitelj pri sreskem načelniku v Ptuj, in Kristl Josip, učitelj pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah. Čestitamo!

Promocija. Včeraj 31. t. m. sta bila na zagrebški univerzi promovirana doktorjem vsega zdravilstva Triglavana Franjo Rešić iz Sv. Jurja ob Ščavnici in Janko Klepec iz Ljubljane. Čestitamo!

Vsem dopisnikom brez izjeme! Ponovno moramo naše cenjene dopisnike opozoriti na grdo navado, da v svojih poročilih pišejo imena krajev in oseb tako nerazločno, da jih ne moremo prečitati. Celo v dopisih, ki so sicer kaligrafično napisani, so imena čisto nečitljiva. Marsikaj lahko iz slabo pisanega rokopisa uganemo, samo imen ne. Pisite torej imena krajev in priimke razločno in tudi na točne datume ne pozabite, ako hočete imeti vse v redu objavljeno!

Poljsko-jugoslovenski kongres preložen na pomlad. Poljsko-jugoslovenske lige na Poljskem, so kakor smo poročali, dale inicijativo za sklicanje kongresa vseh društev, ki delujejo za poljsko-jugoslovensko zблиžanje v obeh državah. Ta kongres bi se imel vršiti v početku novembra v Krakovu, Poznaniu in Varšavi, glede na volitve na Poljskem in na druge nepredvidene težkoče pa je kongres preložen do prihodnje pomladi.

Izplačevanje pokojninskih prejemkov. Dravska finančna direkcija v Ljubljani objavlja, da izplačujejo nekatere pošte pokojninske prejemke upokojenec že pred prvimi onega meseca, za katerega so jim prejemki naznačeni v izplačilo, dasi so vse te

nakaznice tako terminirane, da se ne smejo izplačati pred prvimi. Poštno uradništvo je bilo opozorjeno, da v lastnem interesu strogo pazi na termine, ki so navedeni na nakaznicah.

Letni dvorec kraljice Marije v Dalmaciji. Zagrebške »Novosti« poročajo, da se bo v okolici Makarske za Nj. Vel. kraljico Marijo kupilo lepo posestvo, na katerem se bo zgradil letni dvorec, ki bo služil kraljici in princem za poletni odmor. Kraj je romantičen in ima krasno obalno in gostoto šuma.

Ne izgovarjajte se, da ni denarja. Če je treba dati 20 Din za 4 slovenske knjige. Posebno velja to za one, ki pogosto pomečejo po nepotrebnem razmetavajo denar. »Se en liter!« in je 20 Din. Kakšna malenkost se jim vidi to! Pogosto kar tekmujejo med seboj, kdo bo plačal. Ko pa je treba dati 20 dinarjev za Vodnikovo družbo, jim je to preveč. In vendar je liter vina izpit v nekaj trenutkih, za isti denar pa dobiš 4 slovenske knjige in obenem imaš zavest, da nisi suha veja na debelu svojega naroda.

Sanatorij mesta Zagreba na Hvaru. Zagrebška mestna občina je na otoku Hvaru kupila kompleks zemljišča, na katerem bo zgradila moderen sanatorij.

Na Reki odpuščajo naše delavce. Na Reki je bilo v zadnjem času odpuščenih znatno število delavcev, naših č. članov iz kustavškega področja. Odpuščeni delavci so delali v raznih tovarnah zlasti v ladjedelnicah »Danubius«. Med odpuščenimi so tudi taki delavci, ki so bili tamkaj zaposleni že po deset in več let. Odgovor se je izvršila baže zaradi pomanjkanja dela.

Sprejem za aktivne sodne poročnike. Ministrstvo vojske in mornarice sprejme 15 civilnih kandidatov za aktivne sodne poročnike. Opremljene prošnje se sprejemajo do 15. decembra letos. Kandidati bodo morali predložiti opravičilo izpiti iz določenih zakonov in uredb pred komisijo v Beogradu.

Danes in jutri v nedeljo ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri

BOŽANSKA

GRETA GARBO

v svojem najnovejšem vefilmu:

Zasužnjene duše

Vefilm edinstvene lepote!

NILS ASTHER — FRED SOLM

KINO IDEAL

Nova telefonska centrala. Dravska direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani obvešča zainteresirane, da je pri postit Oplotnica otvorenja telefonske centrala že ob 20. septembra t. l.

Novi grobovi. V visoki starosti 82 let je nenadoma preminil v Zgornji Šiški upokojeni učitelj g. Franc Černe. Pogreb pokojnika bo danes ob 16. na pokopališču v Dravljah. — V Ljubljani je umrla ga. Uršula Severjeva, rojena Zormanova, vdova po mesarskem mojstru. Pogreb pokojnice bo v nedeljo ob 14. — Dalje je preminila v bolnici v Ljubljani ga. Albina Breznikova, žena nadučitelja v pokop. Pokopali jo bodo v nedeljo ob pol 16. Pokojnikom bodi ohranjen blag spomin, žalujočim naše sožalje!

Zloraba naslova »profesor«. Jugoslovensko profesorsko društvo, sekcijska Ljubljana, nam je poslalo: Ker se dogajajo primeri, da si nadevajo naslov »profesor« osebe, ki do tega niso upravičene, opozarjamo, da je naslov »profesor« po zakonu zaščiteno in ga ne sme nositi nobena oseba, ki si do tega ni pridobila pravice po zakonu.

Oceanografski inštitut v Splitu. Danes se v Splitu odpravi začasna postaja Oceanografskega inštituta, ki bo zaenkrat nameščena v penzionu »Split«, dokler ne bo na rtiču Marjana zgrajeno posebno poslopje, za katero so načrti že gotovi in tudi že odobreni. S tem v zvezi sta prispela v Split zastopnik Jugoslovenske akademije v Zagrebu profesor dr. Vale Vouk, v imenu akademije znanosti v Beogradu pa Živojin Gjorgjević.

Foto-potrebščine

Perutz - Kodak - Mimos - Satrap

PLOSCE — PAPIR vseh vrst

vedno sveže v zalogi

drogerija KANC

LJUBLJANA MARIBOR

Telefonski promet z nekaterimi kraji v Avstriji. Nedavno je bil odprt telefonski promet med centralami Maribor, Ptuj, Celje, Slovenska Bistrica in Pristva ter centralami Judenburg, Obdach in Oberzeiring. Pristojbina za navadno govorilno enoto je 29,70 Din.

Naši stiki s Sanghajem. Zastopnik Prve hrvatske štedionice v Sanghajju na Kitajskem g. Ambrozij Premužić se je vrnil v domovino. V razgovoru z novinarji o razmerah v Sanghajju, v evropsko urejenem mestu s 4 milijoni prebivalcev, je Premužić izjavil, da vlada tamkaj posebnim zanimanjem za dalmatinsko in hercegovinsko vino. Navadno dalmatinsko vino se plačuje po 12 Din liter. Prva hrvatska štedionica namerava otvoriti v Sanghajju skladišče naših vin. S Sušaka se iz tamkajšnje tovarne papirja izvozi v Sanghaj mnogo cigaretnega papirja. Premužić je poudaril dejstvo, da se je ugled Jugoslavije po 6. januarju tamkaj znatno dvignil. Poslovni svet, s katerim je bil Premužić v stikih, je uverjen o popolni ureditvi naših notranjih zadev.

Topla jesen nas letos posebno dolgo preseneča s svojimi igrami. Tako nam je ga. Iva Juhartova, žena poduradnika v Sreznem pri Rajhenburgu poslala šopek prvega dišečih vijolic. Natrgala jih je v domačem vrtu. Celo bežeg je začel cveteti, o čemer nas je uveril naš naročnik g. Stefan Job, ki nam je poslal bezgov cvet iz Ormoža. Malin pa je sedaj izredno mnogo. Ga. Kati Sterkova, restavratorka »Bellevueja«, jih je nabrala v lastnem vrtu celo krožnik in nam jih poslala v urednišvo. Enako nam je poslal maline g. Franc Stružel, davčni služitelj v Radovljici, ki je poslikal pridal pripomoč: ... da ne boste mislili, da na Gorenjskem ne poznamo iger jesenske prirode. Nabral je maline njegov sinko na vrtu okrajnega sodišča in davčne uprave.

»Zdravje«. Te dni je izšla 9. številka zdravstvene revije »Zdravje« s pestro in po učno vsebino za vsako slovensko rodbino. Izmed zanimivih, v popularnem stilu pisanih razprav naj omenimo »Higijena v jeseni«, »Poglavje o narodnem zdravju«, dr. Frana Debeveca spis o pljučni kaverni, »Mleko in bolezen« ter »Zdravstvena pravila za šolske otroke«. Zanimive so tudi rubrike: Glasnik higijskih ustanov, Zdravstvena posvetovalnica in Drobiz. List izlaja enkrat mesečno. Celoletna naročnina 30 dinarjev.

Za Jugoslovensko Matico je daroval g. Matej Bebe, Mc Keesport, Pa., 500 Din nameste venca na grobove narodnih mučnikov. Plemenitu darovalcu iskrena hvala!

Četrtkov potres so znanovali, kakor nam poroča g. dr. Belar, tudi vsi njegovi aparati nad Vintgarjem, in sicer okoli 8,20 v daljavi kakih 250 km.

Smrtina nesreča rudarja. Iz Trbovlje nam poročajo: V četrtke popoldne se je dogodila v rovu na zapadnem skrožju huda nesreča, katere žrtev je postal 44 letni rudar Franc Perše. Pri delu v jami se je v vla naj večja množina materiala, ki mu je zlomila več reber, hrbenico in noge. Z največjo brzino so ga prepeljali v staro bolnico, kjer mu je nudil zdravnik prvo pomoč, med prevozom v novo bolnico pa je nesrečni rudar umrl in so truplo prepeljali na dom, Pokojnik zapušča ženo in in tri nepreskrbljene otroke. Bil je navdušen lovec in pri vseh tovariših zelo priljubljen.

Epidemija griže. Nedavno se je pojavila griža v več vaseh epidemično, tako v občinah Trebnje in Mirna Peč, kjer je obbolelo za grižo 30 oseb v Libelčah pri Dravogradu pa je obbolelo za to boleznijo 20 ljudi. Da se prepreči širjenje griže, se je odredila imunizacija proti njej v okuženih vaseh. Cepivo, ki se je doslej vbrizgavalo po dozi, se je dajalo po novem načinu v kapljicah tri dni zaporedoma na tešče po 20, 30 in 40 kapljic. Posamezni primeri griže so se pojavili tudi v nekaterih drugih krajih. Čeprav nastopa griža v letošnjem letu v večji meri kakor preteklo leto, vendar zahteva, kakor ugotavlja »Zdravje«, manj smrtnih žrtev.

Huda nesreča železničarja. Lovro Vadnjal, 42 letni sprevodnik državne železnice na Jesenicah, je v četrtke popoldne na železniški postaji Bled med prenikanjem železniških voz skušal sklopiti dva vagona. Nesreča je hotela, da je prišel med obideže ki so ga stihili čez trebuh in prsni koš. Hudo poškodovanega železničarja so prepeljali v ljubljansko bolnico.

K nesreči na lotu v občini Krki. o kateri smo te dni poročali, nam piše ponesrečenec g. Alojzij Perko: Na lov na zajce in lisice 19. oktobra nas je bilo po vabljenih pet lovecev. Zbrali smo se na določenem kraju. Na čakališči sem postavil lovec jaz in eno čakališče tudi sam zasedel. V prvem pogonu mi je prišel na spriti srna, v katero pa nisem streljal zaradi zabranjenega časa. V tem pa je počil strel, jaz sem dvignil roko in zaklical, da se srne ne smejo streljati. Obrnil sem se v smer, odkoder je prišel strel, in sem zagledal v grmovju neko osebo. Nato je počil še drugi strel, ki je zadell mene. Do bil sem več šiber, eno v desno stran prs, druga me je opazila po sencu ter prebila uho, tretja mi je šla v spodnji del života, nekaj šiber pa mi je prebilo roka. Vide lo se je, kakor bi dotična oseba nalašč streljala proti meni, vendar pa tega gotovo ni storila, ker ni imela za to nikakega poviča.

Samomor zaradi nesrečne ljubezni. V Zagrebu se je v svojem stanovanju ustrelil dvaindvajsetletni artiljerijski poročnik Gjuro Kosovac iz Sarajeva. Motiv samomora je baje nesrečna ljubezen. Mladi oficir je bil v krogih svojih znancev splošno priljubljen.

TO — zobna pasta najhlaša!
Na dobra srca se obrača brezposelni pekovski pomočnik Cvek Martin, stanujoč v Gornji Šiški 184, ki je že pol leta brez dela, a ima preživljati poleg žene še tri

Doktor Dobrojed pa je tudi dober patrijot. Ko sem bil v inozemstvu, pravi, sem si tu in tam naročil testenine, ker jih zelo rad jem. Reči moram, da so se mi najbolj priljubile one, ki so bile importirane iz Ljubljane. Ljudje, ki so že bili v Jugoslaviji, so mi radi pri-

znali, da nikjer ni tako dobrih testenin kakor v Jugoslaviji. Vesel sem bil in ponosen, da imamo v Sloveniji tako dobro razvito testeninsko industrijo in tako dobre kuharice. Seveda, pripomni doktor Dobrojed, dam vedno prednost testeninam, bodisi običajnim ali jajčnim, znamke »Pekatec«, ki se prodajajo v paketih.

male otroke. Prosi, da se mu iz bede pomaga s kakršnikoli milodari. Sprejme tudi vsako delo.

Podzemski odrom priporočamo ilustrirano brošuro Navinška »Lepa maska«, navodila za šminkanje.

Darujte Podpornemu društvu slepih. Ljubljana, Pod tračo 2-III!

Posetnike Bleda opozarjamo, da je novozgrajeni znan hotel-restavracija Olimpijsko stalno odprt. Na razpolago tujske sobe, dobara kuhinja in pristna vina. Sprejemajo se tudi abonenti. Za obilen obisk se priporoča uprava.

Pri prehladu, influenci, hripi, sploh pri vseh nerazpoložljivih z malo zvišano temperaturo si masirajte zvečer telo z ALGO. ALGA blazi vročico, ALGA vas osvaja in v spanec vas je miren in zdrav. Starejšim osebam revmatične bolečine najbolj grenijo stare dni. Masirajte vsaj enkrat na teden svoje izmučene ude z ALGO in občutite boste takoj svežost in veselje do življenja. Ena steklenica ALGE stane 16 Din.

Darujte Podpornemu društvu slepih. Ljubljana, Pod tračo 2-III!

Obleke in klobuke kemično čist. barva in olisra tovarna Jos. Reich.

Stavbne načrte proračune, nadzorstva! Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg 25-I.

Iz Ljubljane

Poslovitveni večer na čast konzulu dr. Reslu. Ljubljanski klub je priredil v četrtek v klubskih prostorih prijateljski poslovitveni večer na čast českoslovaškemu konzulu g. dr. Reslu. Poslovilnega večera so se skoro polnoštevilo udeležili klubovi člani. Prisotni so bili tudi vsi gg. ljubljanski konzuli. Odhajajočega konzula je toplo pozdravil in se v imenu kluba poslovil od njega g. dr. Fran Windischer, za njim pa g. dr. Egon Stare. V imenu konzularnega zbora je izrekel poslovilne besede italijanski gen. konzul g. A. Rainaldi. G. dr. Resl se je izkazane mu simpatije prsično zahvalil, naglašujoč, da bo ohranil Ljubljano vedno v najlepšem spominu.

Nagrobni spomenik dramskima umetnikom Borštniku in Verovšku se blagoslovijo danes ob 11. dopoldne pri Sv. Križu. Postavilo ga je Udruženje gled. igralcev v Ljubljani s sodelovanjem naše javnosti in kultur. korporacij. Spomenik je delo arh. Rohrmanna in tvrdke Toman in bo po svojem zasnutku in izdelavi v čast obema. K tej tihi svečanosti odposlajo svoje delegate poleg ljubljanskih oblastev tudi uprava gledališča v Zagrebu, uprava gledališča v Mariboru, centrala Udruženja v Beogradu, organizacija Zagreb in Maribor. Prijatelji in znanci lahko ob tej priliki počaste spomin dveh velikih slovenskih igralcev.

OGLEJTE SI

RAZSTAVO

ki se vrši 1. in 2. novembra v vseh prostorih trvdike

A. Šinkovec, nasl. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg

Lahkomiselnost se maščuje!

Ako pri nakupu mila izrecno ne zahtevate PARACELUS lahkega mila za deco, tedaj škodite zdravju svojega otroka. Tudi zase kupujte PARACELUS-ovo litijno milno milo, pa bo vaša koža nežna kakor otroška. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah PARACELUS k. d., Zagreb, 3.

Kompletno garnituro kuhinjske posode

aluminijaste ali emajlirane sive, rujave, modre itd., prvovrstnih kvalitet nudi v največji izbiri trvdika z železino 14709

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 35.

PO BOLEZNI JE TREBA OKREPITI TELO

čigar moč je izčrpana. Koncentrirana naravna krepljena hrana

OVOMALTINE

kot dopolnilo dnevni hrani, je okusno in lahko jelo, ki jači telo, ne da bi pri tem obteževalo želodec. Dobiva se povsod: velika škatla 56 Din, srednja škatla 32 Din; mala škatla 16 Din.

NAHOD odpravi NOSAL-prašek,

ki je popolnoma neskojdiv, ker se ne uživa, temveč vdihava (šnofa). Nosal vas obvaruje hripi. Kupite takoj Nosal! Proizvajalec: lekarna BAHOVEC, Ljubljana.

Slovo naše igralkice ge Vere Danilo-Balatkove, ki je delovala 22 let na slovenskem odru, bo od ljubljanske publike v nedeljo 9. t. m. Gospa, ki je sodelovala v teku dolgih let v drami, opereti in celo operi, se poslovila od ljubljanskega občinstva v opereti »Grof Luksenburški«. Naše občinstvo, ki je vselej znalo ceniti svoje lastne umetnike, prosimo, da ponovno pokaže svoje razumevanje za domače ljudi.

Prvi violinski koncert priredi Narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga« v torek 4. novembra ob 20. uri v svoji koncertni dvorani v Ljubljanskem dvoru (Pražakova ulica). Nastopi naš violinski virtuoz Karel Rupel z izbranim sporedom. Na klavirju ga bo spremljal konservatorist Marjan Lipovšek. S tem koncertom otvori »Sloga« v tej sezoni vrsto svojih koncertov. Vsak koncertni spored se bo raztolmačil s podrobnim predavanjem, zaradi česar bo tudi vsakomur umiljiv. S takim delom, ki ga leto za leto intenzivno izvaja, stopa naša ljubljanska »Sloga« med velike propagatorje glasbene umetnosti. — Društvo ne išče pri tem nobenih dobikov, zato je vsotnina le od 2 do 6 Din.

Grandiozni francoski vefilmi »Devica Orleanska« bo predvajala ZKD samo še danes in jutri, vsakokrat ob 11. dopoldne v prostorih elitnega kina Matice. O monumentalnem filmu, reprezentativnem delu Francije, so se doslej vsi gledalci izrazili polnovalno in občudovali realistično podajanje zgodovinskih dejstev iz življenja velike narodne junakinje Jeanne d'Arcove. Film si mora vsako ogledati.

Violinski virtuoz Karel Rupel bo sodeloval kot solist na prvem letošnjem simfonijem koncertu, ki ga priredi uprava gledališča v Ljubljani in ga bo dirigiral ravatelj Mirko Polič. Violinist Karel Rupel, ki je pred enim mesecem z velikim umetniškim uspehom nastopil na samostojnem koncertu v dvorani Uniona, se nam to pot predstavi kot violinst-solist, katerega spremlja veliki orkester. Izvajal bo tehnično zelo težko, a umetniško prekrasno skladbo slavnega ruskega skladatelja Glazunova. Prepričani smo, da se bo g. Rupel tudi to pot popolnoma uveljavil. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni.

Na tisoče ljudi bo danes pri Sv. Križu počastilo spomin pokojnih vojscev, prijateljev, znancev in vojni žrtev. Spominimo se v tem resnem razpoloženju bedne dece in vojni invalidov! Dve izrazito humanitarni društvi, Skrb za mladino in Udruženje vojni invalidov, bosta izvedli šteje vse posetnikov pokopališča pri Sv. Križu. Vsak naj v ta namen vrže v ponudni nabiralnik po eno poljubno novčnico in odšel bo na grobove v mirni zavesti, da bo prispevek števcev znatno pripomogel k ureditvi zdravja bolne dece in ublažitvi revšine invalidov.

Koncert baronista Mirka Peglja. G. Mirko Pegelj si je izbral za svoj koncert izključno samospeve francoske literature. Ta ciklus samospevov nas bo seznanil z najnovejšimi deli bogate literature francoskega naroda, ki je žal pri nas še malo znana. Njegov bariton je blago zvonč, izredno mehak in sočen, odlikuje ga velika muzikalnost. Zato toplo priporočamo obisk njegovega koncerta, ki bo prvi njegov javen nastop v Ljubljani po dovršenih študijah na visoki šoli za glasbo v Parizu. Koncert bo v ponedeljek 3. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani. Vstopnice so v predprodaji v Matici knjigarni.

Spored pominske proslave naših velikih mož na pokopališču pri Sv. Krištofu danes popoldne s sodelovanjem Akademike pevskega zbora: ob 3. v cerkvi sv. Krištofa rožni venec, nagovor, Akademski pevski zbor zapeje Mendelssohnovo »Beati mortui«; nato sprevod iz cerkve h križu na pokopališču. Tu se bo zapela Foersterjeva »O Gospod!«, nakar sledita Libera in Vavkenova »Zalostinka«.

Nagrobne svečanosti v Štepanju vasi (pri Božjem grobu), Pevsko društvo »Sava« v Ljubljani zanoje v nedeljo 2. t. m. ob 15. pri plošči padlih vojskov »Oj, Dobrodo« in pri križu nagrobnice »Človek, glej doganje svoje«. »Na grobe« in »Narodno nagrobnico«.

Preureditev tivolskega parka. Glavni drevoval v Tivoliju bo preurejen in moderniziran. Po načrtu mojstra Plečnika je preureditev zamišljena tako, da bo drevoval razširjen na 20 metrov. Odstranjeni bodo stari kostanji in nadomeščeni s plantanami. Novi glavni drevoval bo razdeljen v več delov, sredi njega bo napravljenih 16 cvetličnih gred, na vsaki strani pa bo urejena po določni meter široka promenačna pot, ki jo tlačkava s kamnitimi ploščami. Sredi vsake grede bo stala na lenem betonskem podstavku nizka svetiljka. Preurejen bo tudi sedanji železniški prelaz, okrog katerega bo napravljen moderen rondel, ki bo imel 70 metrov premera. Vsi objekti blizu proge, čuvajnica, trafikla itd. bo-

Radio za Vas:

Fin troelektronski aparat, komplet z elektronskim, akumulat. 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, antenskim materialom ter finim zvočnikom za Din 240.— ter desetkratno mesečno plačilo po Din 189 Vam nudi

RADIO LJUBLJANA

Ljubljana Maribor
Miklošičeva c. 5 Aleksandrova 41

Vse predstave in vsi sedeži samo po 4 Din

senzacija nad senzacijo!!!

Richard Dix

indijanskem vefilmu

Kino Ljubljanski Dvor

Rdečekožec

Krasni naravni posnetki v naravnih barvah!!!

Nikjer

ne dobite tako lepih šlagerjev za ples, krasne arije iz zvočnih filmov, naše lepe slovenske pesmi kakor v novo-urejeni specialni gramofonski trgovini

IV. BONAČ, LJUBLJANA

nasproti glavne pošte.

Velik depot gramofonov in plošč: His Master's Voice, Columbia, Polydor in drugih svetovnih znamk.

PLAČEVANJE NA MESEČNE OBROKE.

14748

do odstranjenj in nameščenj v skupnem pritičenem poslopi na trikotnem, doslej neizrabljenem travniku nasproti Jakopičevega paviliona. Ljubljana bo s tem pridobila lepo moderno promenado.

— K žalni maši, ki jo priredita Udruga inje vojnih invalidov in Zveza bivših vojakov v Ljubljani na Vernih duh dan ob 9. v Frančiškanski cerkvi, pridite člani obeh organizacij! To bo žalni dan za padlimi vojniki in umrli člani ter članicami.

— Iz gledališča. Danes na Vse svete se pripravi v dramo ob 15. otroška igra »Snežnica in škrtarje«, ob 20. pa drama »Sveti plemen«. V nedeljo 2. t. m. se bo igrala ob 20. Schillerjeva drama »Razbojnik«. Za obe večerni predstavi veljajo znižane cene. — Danes ob 15. se bo pela Borodino-va opera »Knez Igor« s Primožcem v naslovni partiji. Izven abonmaja pri znižanih cenah. Zvečer ob 20. bo melodiozna Strauss-ova opera »Vesela vojna«. V nedeljo se bo izvajala samo ena predstava, in sicer Verdi-jeva opera »Moč usode«, ki je dosegla pri premijeri velik uspeh. Zasedba je premijerska. Predstava je pri znižanih cenah izven abonmaja.

— Pred gradnjo pravoslavne cerkve v Ljubljani. Odbor za gradbo pravoslavne cerkve v Ljubljani je prejel te dni iz Beograda načrte za cerkev, ki jih je izdelal načelnik arhitektonskega oddelka ministrstva za gradbe arh. Korunović. Kakor izvezo, zgradbena dela za zgradbo cerkve razpisali že v začetku decembra, gradnjo samo pa bodo dela za zgradbo cerkve razpisali zvečena v bizantinskem slogu in bo stala okrog 3 milijone Din. Stala bo v Trubarjevem parku.

— Trgovsko bolniško in podporno društvo naznanja, da posluje počeni s ponedeljkom 3. novembra v novih uradnih prostorih v Trgovskem domu, Gregorčičeva ulica 27. Do ureditve telefonske mreže je klicati v njih prijemih št. 2978.

— Zimska narava v svoji krasoti nudi hvalne polje udeleževanja. Neuspehi pri fotografiranju pa vzamejo pogum marsikateremu navdušenemu amaterju, ki si ne zna pomagati iz teh neprilic. Skioptično predavanje, ki ga priredi Turistični klub »Skala« 5. t. m. ob 20. v veliki dvorani hotela »Union«, ima namen pojasniti vzroke teh nedostatkov ter obenem obrazložiti nove možnosti zimske fotografije. Predaval bo znani foto-amater g. Karel Koranek z Dunaja. Brezplačne vstopnice so vsem prijateljem fotografije na razpolago v ljubljanskih drogerijah.

— Vaje za petje na pokopališču. Jutri dopoldne ob polenajstih vaja moških zborov za petje na pokopališču pri Sv. Križu v pevski dvorani Glasbene Maticice. Uprava Hubadove župe JPS poziva pevce, da se je gotovo in polnoštevilno udeležijo. Arhivari naj prinese potrebne note s seboj.

— Sokol Moste priredi v nedeljo ob 10. predavanje. Vabljeni vse članstvo, posebej pa na novo vstopilci.

— Promenadni koncert muzike 40. peh. bataljona Triglavskega bo ob ugodnem vremenu jutri v nedeljo ob 11. v »Zvezdi«. — Nesreče. Josip Plavec, 30 letni oglas, z poslen pri knezu Auerpergu v Sostrem, je v gozdu med delom tako nesrečno padel, da se je sunil v levo oko, ki mu je izteklo. — Matija Rot, 65 letni posestnik iz St. Vid nad Cerknico, je vozil drva iz gozda; na ozkem kolovozu je padel pod voz in st z omil desno nogo. — Jože Pajntar, 50 letni mizarjski poslovodja, je med vožnjo padel s kolesa in si zlomil levo nogo. — Vse tri ponesrečence so prepeljali v bolnico.

— Nesreča na Marjiniem trgu. Opoldne ob 1. ob času največjega prometa, je prišel z vozom drva od kolodvora po Miklošičevi cesti 31 letni hlapec Josip Triler zaposlen pri mestnem gasilstvu. Iz neznanega vzroka se mu je na Miklošičevi cesti nenadoma splasil konj. Voznik se je sicer na vso moč trudil, da bi konja zadržal, vendar je ta v dvajsetih dirah drvel po klanecu Miklošičeve ceste navzdol in se z vso silo zalezel v ograjo Prešernovega spomenika. Konj sam je preskočil ograjo in ostal skoro nepoškodovan. Triler je priletel s trebuhom naravnost na vogal voza in obledel nezavesten. Ljudje, ki so s strahom prisostvovali prizoru, so priskočili ponesrečencu na pomoč v par minutah je prišel tudi z rešilni avto, ki je odpeljal Trilerja v bolnico. Tam je prišel kmalu k zavesti, vendar pa ima precejšnje notranje poškodbe.

— Ograja okrog Prešernovega spomenika je precej poškodovana, ravno tako tudi voz.

— Nepreviden voznik. V četrtek je vozil po Miklošičevi cesti hlapec Alojzij J. proti Marjiniemu trgu. Ker pa je imel zlomljeno oje, ki se je konjema zatikalo med noge, sta se živali nenadoma splasi in zdrvelj po Miklošičevi cesti čez Marjini trg v Wolfovo ulico, kjer ju je k sreči ustavil silabujoči stražnik Stražnik je pozval hlapca naj gre po drugo oje. Hlapec je navidezno odšel, a se je vrnil in pogljal konje naprej. Konja sta se ponovno splasi in se na Kongresnem trgu zalezla v ograjo »Zvezde« in izruvala en steber. Pri karambolu se je zvil tudi železna ograja.

— Vlom v mizarstvo delavnico. Mizar-skega mojstra Ivana Bernika v Linhartovi ulici 16. so v noči od 9. na 30. oktobra posetili neprijetli gosti. Neznani vlomilci so s silo vdrli v njegovo delavnico in mu odnesli vrtni stroj, brusilni stroj, nahrbtnik in metersko merilo na peresa.

— Dve tatvini. Kuharici Mariji Skočir-jevi je bilo ukradeno 800 Din. Hlapec Leon Puc, zaposlen pri »Figovcu«, je prijavil, da se je nekdo splazil v njegovo sobo in mu ukradel suknjico.

— Martinovanje, ki ga vsako leto priredita šentpeterska moška in ženska podružnica CMD, bo letos v soboto 8. t. m. ob 20. v prostorih kolodvorske restavracije. Natančnejši spored še pričbimo.

— Šentjakobsko-trnovska CM podružnica v Ljubljani priredi v soboto 8. t. m. ob 20. Martinov večer in prid družbe.

— Popravila najfinjših čevljev in snežk sprejema ANTON ŠINKOVEC, POD TRANCO.

— Ribano perilo, volnene nogavice, zimske rokavice, torbice in bluze kupite najugodnejše pri tvrdki Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

— Srajce, lele in modne, zimske perilo, rokavice, nogavice in kravate kupite najceneje pri tvrdki Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

— Imela sem kurja očesa in zaraščene nohte pa so mi jih odstranili in sedaj imam prijeten občutek. Vera, nič ne odlašaj, zadosti si že trpela, takoj pojdi v kopališče hotela »Slon« in daj jih odstraniti!

— Jutri plesna vaja Sokola Šiške ob 3 popoldne v hotelu Bellevue.

— Nedeljske popoldanske plesne vaje Jenkove šole jutri in vsako nedeljo od pol 4. do 7. popoldne v balkonski dvorani Kazine. Novi začetniki točno ob 3.

— Čajanka s plesom bo jutri in vsako nedeljo ob pol 9. zvečer v balkonski dvorani »Kazine«. Vodstvo: Jenko. Vabljeni vsi ljubitelji družabnega plesa.

— Vseh letošnjih plesov in novitet se naučite najtočneje v plesni šoli mojstra Jenka. Večerni tečaji ob četrkih in sobotah, popoldanski vsako nedeljo v balkonski dvorani Kazine (»Zvezda«). Posebne ure in informacije dnevno od 10. do 13. in 15. do 1. istotam.

— Plesne vaje Sokola Moste danes izostanejo. Prihodnje bodo v soboto 8. t. m. — Pocen in okusno se oblečje je umetnost. Prepričajte se in ogledite si izložbe reonirane tvrdke P. Magdič, Ljubljana, Aleksandrova cesta 1.

— Perilo moško in žensko sprejme v pranje in svetlokanje L. J. LENARD, Kolodvorska ulica 23.

z Maribora

— Iz gledališča. Danes zvečer se ponovi priljubljena opereta »Skrijančkov gaj« (kuponi), jutri pa se uprizaro zabavna veseloigra »Gospa ministrovka«. Kuponi.

— Pevski zbor Glasbene Maticice neprestano narašča in šteje že 103 aktivne in 300 podpornih članov. Med aktivnimi člani je prvovrsten material, zato je upanje na prvovrstne koncerte upravičeno. Zbor pa pravilja članstvu tudi zabavo in bo 15. t. m. prvi družabni večer v Kazinski dvorani, na katerem bo prvič nastopil društveni jazz-band.

— Pojačana protituberkulozna akcija v Mariboru. Mariborski Zdravstveni dom je pred časom prevzel v svojo upravo protituberkulozni dispanzer, ki je doslej upravljala mariborska protituberkulozna liga. Zdravstvenemu domu se je posrečilo omogočiti intenzivnejše poslovanje v ambula-

toriju s tem, da je poslovanje v njem prevzel zdravnik Zdravstvenega doma, ki a— V počaščenje spomina pokojnih bodo nabirale na obeh mariborskih pokopališčih oba praznika članice Slov. ženskega društva dinarske prispevke v prid slabotnih otrok za napravo počitniške kolonije na Pohorju.

DR. JOSIP FURLAN

specijalist za ušesa, nos in grlo si usoja naznaniti, da

otvori 5. novembra t. l. v Mariboru, Vrazova ul. 2, ordinacijo. 14782

je deloval v tej stroki že več let. Dosedanje uradne ure, omejene samo na poldru- go uro dva dni v tednu, se bodo od 1. novembra razširile na vsakodnevno ordina- cijo od 8. do 12.30 dopoldne in 15.30 do 18. Popoldanske ure niso namenjene redni ordinaciji, temveč le za pacijente, ki bodo od zdravnika pozvani. Ordinacije so zamišljene kot zdravstveni posvet s posebnim oziranjem na tuberkulozo prav vsemu članstvu, ki se jih hoče posluževati; zdravljenje samo in po možnosti tu- di preskrba zdravil pa za manj premožne oziroma osebe, ki so brez zdravstvene zaščite.

— Nov zdravnik-specijalist. V Maribo- ru se je naselil in prične 5. novembra ordi- nirati nov zdravnik — specijalist za bolezni ušes, vratu in nosa, g. dr. Jos. Furlan, ki se je specijaliziral pri gg. vseučiliških pro- fesorjih dr. Serčeru v Zagrebu in dr. Zang- eju v Gradcu.

— Sanatorij v Mariboru. Gosposka 49. telefon 2358. Najmodernejše urejen za ope- racije in zdravljenje z zdravilnimi aparati (višinsko solnce, diatermija, tonizator, žar- nica »Hala«). Lastnik primarij dr. Mirko Černič, specijalist za kirurgijo.

— Deložacije v bivši dragonski vojaš- nici. Ker rabi lastnik bivše dragonske vo- jašnice prostore za razširjenje svoje to- varne, so bile te dni deložirane že tri stran- ke, slediti pa bi imele v kratkem še na- daljnje deložacije. Na posredovanje mest- nega magistrata pa je lastnik sedaj pristal na sporazumno rešitev v tem smislu, da se že napovedane deložacije za letos odlože, prihodnje leto pa se bodo izvršile v omeje- nem obsegu in še to samo v manjšem ob- jektu, ki pride za izvrševanje podjetja v prvi vrsti v poštev.

— Cigav je zaplejen čoln v St. Janžu? Orožniška postaja v St. Janžu na Dr. po- lju je pri nekem pos. sinu v Rošnji zaple- nila nedavno čoln, 4,25 m dolg in 45 cm ši- rok (očividno sandolina), modro pobarvan, v dobrem stanju, na obeh straneh je z belo barvo napisano ime »Rosa Gianna«. Fant trdi, da je čolnček že lani junija ali julija priplaval po Dravi, da ga je vlovil s kav- ljem ter spravil na dom. Lastnik se naj prijavi.

Iz Celja

— Vprašanje onesnaženja Voglajne re- šeno. V četrtek sta se vršila v Gaberju raz- prava in ogled glede odprave stanja, ki ga je doslej ustvarjala Westnova tovarna s svojimi odpadnimi vodami. V komisiji, ki jo je vodil višji pristav g. Forčesin, so bili direktor mariborske poskusne in kontrolne postaje inž. Mohorič, za tehnični oddelek banske uprave inž. Štolfa, za tehnični od- delek celjskega sreskega načelstva inž.

Vsakovrstno manufakturno blago

v veliki izbiri in po izredno nizkih cenah prodaja 53

Tekstilbazar. Krekov trg

Pletenine

najceneje in najsolidnejše kupite v modni trgovini 330

F. M. Rozman, Židovska ul. 7

Julio Meinl

javlja, da je prispel

ČAJ NOVE ŽETVE

1474

PLUS za dame in pa še

imitacija krzna (Perzianer, Nutria, Opu- sum itd.) ravnokar dospela in jo prav ugod- no prodaja tvrdka

Drago Schwab, Ljubljana.

SANOFORM

izvrstno toaletno in čistilno sredstvo lobi v vseh lekarnah in drogerijah. 160

Kunuite samo PENKALA BATERIJE ker goré najdalje! 30h

Za pull-overje angleška volna

TONI JAGER, Ljubljana, Dvorni trg št. 1. 14752

PLANINKA-ča'-BAHOVEC

S TO ZNAMKO

Dobi se v lekarnah

361

Vzemite samo plom- birani za- vitek!

Zares je preizkušeno dobro sredstvo za čiščenje želodca, črevesa in krvi.

Komel, direktor higijskega zavoda dr. Pirca, sreski sanitetni referent dr. Schwab, referent za inspekcijo dela pri banski upra- vi inž. Baraga, župan celjske okoliške ob- šine Mihelčič in dvorni svetnik dr. Kotnik kot zastopnik Ribarskega društva. Komisi- ja je na podlagi tehničnih pojasnil in načr- tov odobrila deloma že napravljeno novo čistilno napravo obenem pa je stavila še nekaj posebnih predlogov glede dodatnih naprav. Westnova tovarna je pristala na vse predloge in bo s tem vprašanje onesna- ženja Voglajne in Savinje naposled rešeno.

— Planinsko predavanje v mestnem kinu. Zimskosportni odsek Savinjskega podružnice SPD v Celju priredi v torek ob 20. v Mest- nem kinu zanimivo planinsko predavanje »Korošica — smuški raj Savinjskih planin«. Predaval bo znani alpinist, smučar in foto- graf g. Karel Koranek-Lumenstein z Dunaja, ki je letošnjo veliko noč prebil na Ko- rošici v družbi naših smučarjev. Ob veliki noči 1931. bo smel smuški film na Koro- šici, ker hoče ovekoveti zimsko krasoto naših planin in še posebej Korošice.

— Pogreb podporočnika Stanka Lojka. Pogreb letalskega podporočnika g. Stanka Lojka bo danes dopoldne ob 11. izpred celjskega kolodvora na mestno pokopališče. Aeroklub »Naša krila« v Celju poziva član- stvo, da se udeležijo pogreba polnoštevilno.

— Zahvala javnosti! Zbirka za spome- nik junaku in pesniku Srečku Puncerju je donela 13.241 Din in so s tem kriti stroški za spomenik, ki je bil odkrit 19. oktobra v Braslovcah. Za poslano prispevke se odbor za postavitev spomenika iskreno zahvalu- je vsem darovalcem. Zahvaljuje se tudi vsem, ki so s svojo udeležbo pri odkritju dali svečanostni sijaj in pomen. Za odbor: Roš Fran, predsednik dr. Ervin Mejak tajnik, Martin Mejak, blagajnik.

— Mestna knjižnica v Celju je izposo- dila v mesecu oktobru 2331 knjig.

— Podporno društvo za revne učence na državnih gimnazijah je imelo pred dnevi v Celju občni zbor. V preteklem letu je imelo društvo 24.135 Din dohodkov in 19.084 izdatkov. Pri volitvah je bil izvoljen na- slednji odbor: predsednik ravnatelj g. An- ton Zupan, podpredsednik g. dr. Josip Vreč- ko, odborniki gg. opat Peter Jurak, prof. Kardinar, prof. Kožuh, prof. Gorup, prof. Milnar, kot namestnika pa gg. prof. Holec- ek in prof. Bolhar. Pregledovalca računov sta gg. prof. Mastnak in prof. Mravljak.

— V celjski javni bolnici je umrl 2 let- ni Avgust Zupančič, rudarjev sin od Sv. Krištofa pri Laškem.

— Razne nesreče. Pretekli ponedeljek je popravil 24 letni posestnikov sin Ivan Dobnik v St. Juriju ob južni železnici svoj samokres, ki je bil nabit. Samokres mu je padel na tla in se nepričakovano sprožil. Kroglja je zadela Dobnika v glavo in ga hu- do ranila. — Marijeta Drogenikova iz Dra- melj je padla pri nabiranju dračja v gozdu tako nesrečno, da si je nevarno poškodo- vala hrbtenico. — Pretekli torek je padel delavec Jakobu Planku v železarni v Što- rah kos žarečega železa na spodnjo ustni- co in mu prizadel strašno rano. — Vsi po- nesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Z Jesenic

— Otvoritev sokolskega odra na Jeseni- cah. Z burko »Kralj nogometašev« je otvo- ril v soboto 25. okt. zvečer jeseniški so- kolski oder svojo sezono. Burka je lahke- ga žanra in pomeni nekako koncesijo sportnemu navdušenju sodobne publike, ki pa jo k predstavi ni bilo. V njej ni proble- mov, pač pa mnogo trenutne komike, nekaj plehkosti; a tudi par dobro postavljenih scen. To velja zlasti za drugo dejanje, kjer je vzlic malenkostnemu nesporezumu, ob katerem prav za prav igra živi, toliko spretnega dialoga, da zares priklene. — Uprizoritev je bila v nekilih ozirih prav za- nimiva. Zlasti dejstvo, da smo imeli v no- silcu glavne vloge, tudi režiserja in preva- jalca igre, v osebi brata Klavora. Igra je bila tudi prvič uprizarjena na slovenskem odru. Režijsko je bila posrečeno podana, tako tudi v skupinskem oziru, ki navadno odpove. Izgovorjava je bila zvunko jasna, včasih pa težko razumljiva, kar moti. Oprema odra vzorna! Posamezniki na le- pi diletantski višini, z uglaseno gibčno igro. Posebej je poleg Klavora omeniti sestre Kramaršičevo, Ferjanovo in Ravnikovo, br. Potrato vzorna maska, a prezadirljiv glas) Vister in Humer zelo dobra, a preveč ka- rikirata. Deloma je bil tempo preveč zavle- čen in hrup prevelik. V celoti pa prijeten večer, ki bi zaslužil večji obisk in več toč- nosti. Igro so v nedeljo popoldne ob napol prazni dvorani ponovili, igralo se je bolj- ke kot prvič, a svojega namena, da pritegne sportnike v dvorano, — ni dosegla. Ravno teh ni bilo! Vsekakor igra za otvoritveno predstavo ni bila primerna!

— Gradnja mostov. Dela za izvršitev železobetonskih mostov preko reke Save v Kurjo vas in preko potoka Jesenice v Plavski rovt so bila oddana gradbeni tvrd- ki inž. Josip Dedek iz Ljubljane za vsoto 444.000 Din. Omenjena tvrdka je dobila tudi delo za zgradbo ceste skozi Zg. Mu- rovo za vsoto 160.000 Din.

— Stavbeno dovoljenje za gradnjo sta- novaniških hiš je izdal te dni g. župan krojaškemu mojstru g. Matku Vovku in čevljarstvu mojstru g. Antonu Muleju. Oba gradita hiši na svojih parcelah pred Krekovim prosvetnim domom.

MISLITE ŽE SEDAJ

na bližajo zimo in nabavite si že sedaj dobro peč!

ZEPHIR PEČI

10 greje eno sobo 24 kg. drva

Večje vste peči grejejo tudi 3-4 sobe enako. Na zahtevo brezplačen popis.

„Zephir“ d. d. Sobotica, tvornica peči i emajla

Samoprodaja za Ljubljano BREZNIK & FRITSCH Samoprodaja za Celje: D. RAKUSCH Samoprodaja za Maribor PINTER & LENARD

— Priprave za zimski sport. V nedeljo 2. t. m. ob 10. dopoldne bo na Jesenicah seja vseh načelnikov sokolskih zimsko- sportnih odsekov sokolske župe Kranj. Razpravljalo se bo o skupnih izletih o na- činu vezbanja ter se bo določil tudi dan za župne, eventualno tudi okrožne smuške tekme.

— Sokolske plesne vaje v Sokolskem domu so vsako sredo zvečer. Poučujejo se vsi plesi. Vabljeni vsi!

Iz škoške Loke

DR. JOŽE RANT

specijalist za zobne bolezni

v škoški Loki

14780

od 2. novembra zopet redno ordinira.

Iz Kranja

— Tukajšnja podruž. Družbe sv. Cirila in Metoda, ki se je lansko leto oživela, de- luje prav pridno in je ena najdelavnejših.

Z Bleda

bl— Poroki. Minulo nedeljo se je poročil v tukajšnji farni cerkvi gosp. Albin Potoč- nik, urar na Bledu, z gđ. Frančiško Sarto- rijevo. V ponedeljek pa sta stopila pred oltar gosp. Andrej Gogala in gđ. Angela Potočnikova. Slednja je sestra gosp. Potočnika. Obema paroma obilo sreče!

bl— Premestitev. Tukajšnji poštni urad- nici gđ. Ana Gomiščekova in gđ. Ema Ggdererjeva sta premesteni v Ljubljano.

bl— Orožniška postaja na Bledu se je preselila 28. t. m. v hišo gosp. Janeza Vi- dica.

bl— Potres. 30. t. m. ob pol deveti uri dopoldne smo čutili na Bledu rahel pot- resni sunek, ki je trajal 4 do 5 sekund.

Iz Višnje gore

vg— Učiteljska premestitev. Iz Adlešič pri Metliki je prestavljen v Zalno pri Viš- nji gori učiteljica Milica Benedičičeva, zna- na sokolska delavka. Upamo, da bo na svo- jem službenem mestu marsikdaj prisko- čila na pomoč našemu Sokolu.

vg— Hud voznik. Z zadnjega sejma v Zužemberku je vozil tri višnjegorske čev- ljarske mojstre proti domu hlapec Mihac- la Omahna, trgovca v Višnji gori. Pred Hočevarjevo gostilno na Muljavi so prehi- teli enovprežni voziček nekega mesarja, ki je vozil počasi pred njimi. Pri tem so za- deli ob njegovo vozno svetilko, ki se je ubila. To je voznika tako razburilo, da je napadel Omahovega hlapca kar z bicev- nikom. Zadeva se bo najbrž končala pred sodiščem.

Radio za Vas:

Fin štirielektronski aparat, kom- pleten z visokofr. elektronom z za- mreženo anodo akumul. 36 ah, enot- no baterijo 120 Volt, antenskim materialom ter finim angleškim zvočnikom Amphon AC 27 za ceno Din 380.— ter 12kratno mesečno plačilo po Din 280.— Vam nudi

RADIO LJUBLJANA

Ljubljana Maribor Miklošičeva 5 Aleksandrova 44

Manufaktura

MI NE KLIČEMO

„HALOOOO“

za Vami, zato ker vemo, da je naše blago samo v svoji kvaliteti in ceni tisto, kar Vas bo pritegnu- lo k naši tvrdki, kjer si boste lahko

NA OBROKE

nabavili vse potrebščine.

Posetite nas! — Zahtevajte potnika!

Ljubljana, Aleksandrova cesta 8.

Oblačilnica za Slovenijo

v Ljubljani,
Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo veliko zalogo raznega manufakturnega blaga. Krasna izbira blaga za moške obleke in suknje, damske plašče, najnovejših plišev in pralnih baržunov, posteljnih odej, preprog in zavese, kakor tudi raznih šifonov in platna za perilo.

Državni uradniki imajo zelo ugodne plačilne pogoje.

Oglejte si danes v izložbenih oknih razstavljeno blago.

Iz Kamnika

ka— Iz tujkoprometnega društva. V tork se je konstituiral odbor tujkoprometnega društva v Kamniku. Predsednik g. vl. svetnik dr. Fran Ogrin, podpredsednik g. Rajko Kos, tajnik g. Alfonz Skala, blagajnik g. Vinko Možina, virilist: mestni župan g. Fran Kralnar. Odborniki gg.: Maks Zargi, Miloš Kramar, Anton Cerer, Artur Hvala, namestniki gg.: I. Petek, F. Fajdiga, pregledovalca računov gg.: Makso Koželj in Anton Stergar. Po konstituiranju se je razpravljalo o pripravi za prihodnje leto. Propagandna dela bo izdelal tročlanski odbor gg.: dr. F. Ogrin, Rajko Kos, Alfonz Skala.

ka— Pošten najditelj. Te dni se je vozila neka ženska z avtobusom Rode v Ljubljano. Izstopila je pred Ježico in odšla. Na Ježici je gosp. Rode opazil, ko je odprl vrata avtobusa, da je padla iz voza denarnica, v kateri je bilo 7000 Din. Denar je prinesel v Kamnik ter posvoda povedal, da je našel 7000 Din in naj se lastnik zgleda pri njem. In res, v tork se je oglašila pri njem lastnica denarnice in je bila vsa srečna, ko je dobila visok znesek nazaj. Bila je pa prav kavalirska, kajti za nagrado je poklonila poštemu najditelju deset Din. Tudi nekaj!

Iz Žirov

ži— Otvoritev sokolskega odra v Žireh. V nedeljo 26. oktobra je vprizoril naš Sokol na novem odru Špicarjevo igrano »Damjanko«. Vse vloge so bile prav dobro igrane. Starejšim igralcem se je poznalo, da so na odru sigurni, mlajši pa kažejo, da bodo s pridnim delovanjem postali dobri igralci. Skupine so bile še precej lepo razvrščene. Priporočati pa je bolj mirnega nastopa. Obisk je bil mnogobrojen. Gledalci so stali za aplavzom. Ob sklepu igre je krat starosta izrekel vsem igralcem priščno zahvalo. Oder popolnoma ustreza našim zahtevam in bo mogoče na njem uprizarjati tudi igre, ki so tehnično težje izvedljive. — Na praznik prične br. Franc Primožič v Sokolskem domu s kinematografskim p. d. stavami. Priprani smo, da bo podjetje dobro uspevalo.

Iz Krškega

kr— Triglavski večer. V novembru bo mo doživeli lep uvod v jesensko koncertno in plesno sezono. JNAD »Triglav« iz Zagreba bo 15. t. m. pod pokroviteljstvom krških dam priredilo triglavski večer. Sestanek damskega komiteja bo v tork 4. t. m. ob 17. v posebni sobi hotela »Grogorič«.

kr— Posledice oglarjenja. V nedeljo so se v Mrtvica po noči spopadli pri oglarjenju (oblezovanje hiš, kjer je svatba) vročevrtniki tako, da je iz rokobor nastal pretep in je Ivanu Stefančiču neki L. E. z žepnim nožem prerezal trebuh. Kljub nevarni rani je ranjenec še sam prišel do krške bolnice, kjer se bo lečil.

Iz Dobove

do— Neprilike zadnje poplave. Cesar ni mogla voda odnesti pri predzadnji poplavi je vzela zadnjič. Buče, koruznica in drugo je odromalo po Savi in Sotli. Tudi lovem je napravila škodo poplava, ki je zelo razredčila zajčji zarod. Predzadnjič je ostal sredi vode, teče preko ceste, osebni avto, zadnjič pa avtobus. Marsikdo premišlja, kako bi se odpravile povodnje, ki jih povzroča Sotla v zvezi s Savo. Posameznik ne zmora ničesar, spravi složno k skupnemu delu pa je nemogoče. Zato pa ostanejo, kakor smo bili...

Iz Kočevja

kč— Seja upravnega sveta v Kočevju se je vršila te dni. Med drugim se je sklepalo o udeležbi kočevske občine na tujsko - prometni razstavi, ki bo prihodnje leto za časa jesenskega veleseja. Sestavil se je poseben komite, ki bo pripravil material za razstavo. Sledila je uvrstitev cest in potov v ceste I. in II. reda. Med ceste I. reda so se uvrstile naslednje ceste: Rožna ulica; župnišče — Lesna industrija — Rinža; pekarstva Iirij — mestno kopališče; Loser — Podgorska ulica — gozd; Schlaif — elektra; Höningmann — Dornig — železniški prelaz; Rom — Dornig — Gnadendorf; Muhič — Mahovnik; Braune — Kropi; pokopališče — rudnik — meja občine Zeljane; cesta Zeljane — Erker v Šalki vasi in naposled pokopališče — Kozarjeva pristava — železniški prelaz; v ceste II. reda pa: Schlaif — gozd; Dijaški dom — gozd; Kropi — »Schlachten«; pokopališče — Križev pot — Corpus Christi; Corpus Christi — železnica; železniški prelaz — Corpus Christi; Corpus Christi — Klinja vas; Corpus Christi — rudnik; »Tekstilana« — Corpus Christi; Muhič — Rinža; Mahovnik — Ribnica; Logarska pristava — Rožni studenec in Mahovnik — Breg. Ta načrt je bil sprejet soglasno. Le - to se je še sklenilo, da se bo glede poti Dornig — železnica še razpravljalo s premoženjsko upravo.

kč— Ukinitve šolskega pouka. V Starem logu pri Kočevju se je moral ukiniti šolski pouk. Zgradba, v kateri je bila dosedaj ljudska šola, je že stara. Stene in strop so začeli pokati. Obstojala je velika nevarnost, da se celo poslopje zruši. Tako so bili prisiljeni prenehati s poučevanjem vsaj toliko časa, dokler se poslopje ne popravi ali pa dobi kak drug prostor.

kč— Notico o poskušnem samomoru. ki je bila objavljena v »Jutru« v začetku oktobra, je treba popraviti tako, da se dotična delavka ni zastrupila, pač pa so jo prišli srčni krči.

Iz Novega mesta

nm— Proslava čsl. narodnega praznika. Sokol je proslavil českoslovaški praznik z lepo uspešnim slavnostnim večerom. Starosta br. dr. Vašič je v kratkih besedah orisal zgodovino bratskega naroda. Sledila je deklamacija mladega naraščajnika, ki je bila od mnogobrojega občinstva sprejeta z obilnim aplavzom. Orkester pod vodstvom br. Fakina je krasno podal več čeških skladov. Naš stari kvartet (Fon, Špoc in brata Strajner) je zapel dve češki skladbi s četveročrtnim spremljevanjem klavirja (Logarjeva in Straškova). Ob tej priliki je pripomnil, da bi bilo umestno nabaviti si pošten koncertni pianino. Dvorana je bila polno zasedena.

nm— Dijaška kuhinja. Na pobudo ravnatelja meščanske šole g. Mervica in strokovnega učitelja g. Štrbenka se v prihodnjih dneh odpre na meščanski šoli prepotrebna dijaška kuhinja, ki bo nudila kakor meščansko-golskim tako tudi oddaljenim dijakom gimnazije hrano po zelo nizkih cenah. Dijaška kuhinja bo pod vodstvom učitelja g. Štrbenka.

nm— Parni aljar smo dobili te dni na našo Ljubljansko cesto. Odkar stoji naše mesto, še niso imele ceste tega mogočnega na sebi, temveč se je gromoz trl in drobil le pod kopiti konj in težkih vozov, kar pa je šlo le počasi.

Iz Trbovelj

t— Kje je Obrtno društvo? Pod tem naslovom je prinesel »Slovenec« od 30. p. m. notico, v kateri dolži Obrtno društvo, da se ne zgahe sprčo velikih davčnih bremen, ki jih mora letos nositi naše obrtništvo. Od predsedstva Obrtnega društva smo zvedeli, da društvo za enkrat ne more poslovati, ker še niso odobrena pravila, ki jih je društvo za spremembi poslalo oblastvom v ponovno odobritev. Da so davčna bremena visoka, čutimo posebno se pri današnji denarni krizi in slabi kupni moči našega konzumenta. Obrtništvo je po svojih zastopnikih v občinskem svetu opozorilo že vnaprej, kam bo dovedlo preko merno zviševanje doklad.

t— Akcija trboveljske CMD za siromašno dečo. Obračamo se ponovno na vsa dobra srca širom naše domovine, da se odzovejo pozivu trboveljske CMD in ji pomorejo z darili v denarju ali blagu, da bo zamogla obuti in obleči najsiromnejše dedelavsko dečo. Slikati bodo nekaterih družin bi bilo odveč, saj je znana vsem in povsod. Darila sprejme tudi podružnica »Jutra« v Trbovljah, ki jih bo izročila vodstvu CMD podružnice. Imena darovalcev bomo priobčevali.

t— Samaritanski tečaj. Prostovoljno rudniško gasilno društvo priredi samaritanski tečaj, ki ga bo »odil g. dr. Baumgarten. Tečaj je namenjen predvsem ženam in dekletom ter se bo pričel v tork 4. novembra ob 18. v Gasilskem domu na Vodač.

Iz Hrastnika

h— Osebnost šolske vesti. V Trbovlje je prestavljen učitelj g. Slokan, namesto njega pride iz Trbovelj gđ. Paternoster. Na deško šolo sta nadalje nastavljeni gđ. Milica Grgurina iz Maribora in gospa Roza Voglar-Knez iz Zelja in na deklško šolo gđ. Marija Slana. Za vrtnarico je imenovana gđ. Klara Baloh. Hrastničanom za stara znanca.

h— Na zadnjem uradnem dnevu v Hrastniku je g. sreski načelnik odklopal rezervnega častnika in nameščena v steklarni g. Ivana Plazarja ml. z redom Jugoslovenske krone petega razreda. Odklopil ga je brat nedavno ponesrečen Sokolice Berte Plazarijeve. Čestitamo.

h— Kino Narodni dom bo predvajal danes in v nedeljo, vsak dan dvakrat, indijski vefilim Vasantasena.

Iz Braslova

br— Zdravstveno stanje. Po jesenskem deževju so se začele pri nas razne infekcijske bolezni. Mnogo otrok je obbolelo za oslovskim kašljem, tako da manjka v njih razredih tukajšnje šole dnevno skoro polovica otrok. Pojavila se je tudi davica. Stariši, prijavite vsako sumljivo obolenje takoj zdravniku!

br— Naročniki Vodnikove družbe naj se prijavijo takoj pri poverjeniku g. Lušnu ter poravnajo članarino v znesku 20 Din. Na poznejše prijavitelce se ne bo moglo ozirati.

Iz Mozirja

mo— Sadna kupčija. Dočim se s hmeljsko kupčijo ne moremo pohvaliti, je pa bila sadna v zadnjih treh tednih precej živahna kljub temu, da sadja ni bilo mnogo.

Iz Šoštanj

št— Prosvetni tečaj mariborske ZKD v Šoštanju se je vršil v nedeljo 26. p. m. v kinematografski dvorani »Jugoslavije«. Dopolne so napolnili dvorano kmetški in delavski moške in fantje ter nekaj žensk in mestne inteligence, popoldne pa mladina in tudi nekaj odraslih. Z zanimanjem so dopoldanski poslušalci sledili izvajanjem zveznega tajnika o potrebi stalnega izpolnjevanja izobrazbe. Zlasti je tudi zanimalo predavanje strokovnega učitelja Robnika o trajnem bistvu človeka, ki tvori njegov značaj in obenem podlago za dobro družino in dober narod, ter o potrebi duševnega uedinjenja vseh delov našega naroda po intencijah kralja Aleksandra. Poučnemu in zabavnemu filmu »Novi čas zahteva novo delo«, ki kaže nujno potrebo uveljavljanja modernega načina kmetovanja, so sledili posnetki tečaja z največjim zanimanjem do 13. ure. Popoldne pa je zlasti mladina z zanimanjem gledala film »Kako čuvam svoje zdravje« in poslušala razlago posmena posameznih prizorov. Vsi obiskovalci so izrekli toplo željo, naj bi ZKD še večkrat priredila take tečaje.

Iz Poljčan

po— Čitalnica v likvidaciji. V sredo zvečer se je vršil ob veliki udeležbi sestanek članov Čitalnice v svrhu njene likvidacije v prid ustanavljaljočega se Sokola. Predsednik dr. Hronovsky je pojasnil položaj, poudarjal potrebo ustanovitve Sokola in predlagal, naj vsa tukajšnja društva, predvsem »Čitalnica« in »Zvone likvidirajo v njegov prid. Dobri stvari v prid, ki bo v ponos in čast kraju, so odvrgli pomisleke slednji omahljivci in sklenjeno je bilo, da v najkrajšem času po ustanovitvi Sokola likvidira Čitalnica v prid Sokola z vsem premoženjem.

Iz Pilštanja

pi— Požar je nastal v petek 24. okt. na podstrešju hiše g. Kolarja, po domače Zvonarja v obč. Ješevcu pri Kozjem. Užgale so se namreč sajle. Le takojšnji pomoči kozjanskih gasilcev se ima lastnik hiše zahvaliti, da ni danes brez lastnega krova. Predvsem pa gre zahvala vrlemu sosedu g. Romihu, ki je takoj prihitel v Kozje in tam alarmiral gasilce. Ko so ti dospeli na kraj požara, je švigal je mogočen ognjen steber iz dimnika. Nekaj trenutkov nato je bila streha polna ljudi. Ker ni bilo vode v bližini, so nosili na streho gnojnice iz bližnje jame. Kmalu se jim je posrečilo požar ugasiti. Predvsem je treba poudarjati, da je kozjansko gasilstvo lahko pomorno na ljudi, kakor so podnačelnik g. Podlinšek, g. Majdak in še več drugih članov, ki so sedaj ponovno dokazali svojo hitro pripravljenost in spretnost. Gasilno društvo pilštansko pa je imelo ta dan dobro uspešno praktično vajo. Alarmirano je bilo po kurirju kolesarju iz Kozjega. Nekaj minut nato, ko se je oglašil gasilski rog v Lesičnem, je že drvel voz z novo motoriko proti kraju nesreče. Članstvo se je vozilo deloma na vozu, deloma na kolesih. Čeprav naši gasilci niso stopili v akcijo, so vendar pokazali, da je njihova pripravljenost vzorna in da je zavest članstva trdna.

Iz Slovenjgradca

sg— Proslava češkega narodnega praznika se je vršila 28. oktobra v dvorani Sokolskega doma ob obilni udeležbi občinstva. Po živi sliki, ki je simbolizirala če-

PERJE

kokoške, purje, gosje, naravno in s strojem čiščeno, dobavljiva v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon številka 59, 4, 3, 60.

Iz Gor. Radgone

gr— Prispevek Ciril Metodove podružnice. Ob priliki zadnje prireditve, ki jo je priredila tukajšnja CM podružnica skupno s Sokolskim društvom, je znal čist dobiček 667.22 Din, od katerega je pripadlo CM podružnici 333.61 Din. Znesek je bil nakazan Ciril Metodovi družbi v Ljubljani.

gr— Pregled in žigosanje sodov. Po odredbi središnje uprave za mere in dragoce ne metale v Beogradu bo v tukajšnjem trgu pregled in žigosanje sodov in dragoce nih kovin 4, 5. in 6. novembra ter 3., 4. in 5. decembra, in sicer vsakokrat v tozadevnem lokalu tukajšnje občinske palače.

Iz Dolnje Lendave

dl— Ovara na sejmišču. Sejem v tork se ni mogel vršiti na sejmišču, ker je bila na njem 1 m visoka voda. Lendava in Kobljanski potok sta bila prava veletoka. Sejem se je vršil v gornjem delu mesta, a na njem ni bilo pravega razpoloženja, ker se ljudje v novih okoliščinah niso znašli.

dl— Grda razvada. Zadnji lendavski sejem je bil prav slab, vendar pa slaba kupčija ni vplivala na »dobro razpoloženje« nekaterih sejmarjev. Po zavzetem alkoholu je prišlo na več krajih do pretepov. Nekateri sejmarji so se tolkli kar po cestah domov grede. Do večjega pretepa je prišlo v Gaberju in na Kapci. V boj so posegale tudi ženske, od katerih je ena dobila nevarno udarec po glavi.

Iz Murske Sobot

mr— Davčna uprava v novem posloppju. Te dni je pričela poslovati v novi hiši ge. Kardoševce tukajšnja davčna uprava. Prostori so bili nalašč v ta namen grajeni in idealno odgovarjajo zahtevam tega urada. Začetkom novembra se preseli v isto hišo se katesterska uprava, ki obdrži v sodnem posloppju le eno sobo, ki ji je še potrebna za arhiv, in pa oddelek fin. kontrole. V stare prostore davčne uprave pa se preseli menda komanda in stanica žandarmerije, ki dobi na ta način vendarle enkrat higijenske prostore.

mr— Szapary. Za Szaparyjevo veleposelstvo bo imenovan prisilni upravitelj. Družba premičnin razmeroma še dokaj dobro napreduje. Porcelan je po večini razprodan, med večjimi kupci je tudi justično ministristvo in avstrijski generalni konzul v Ljubljani g. dr. Pleinert. Od poštnice je bila prodana spalnica kralja Milana (kompletne empire garniture), ki jo je kupil zagrebški veleknjižgarnar g. Kugli. 6, 7. in 8. novembra pride na vrsto kuhinjska posoda in gospodarska oprema. Za te dni se računa z večjim posetom okoliškega prebivalstva.

Repertoarji

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.

Sobota, 1. novembra: Škrjančkov gaj. Kuponi.
Nedelja, 2.: Gospa ministrovka. Kuponi.
Ponedeljek, 3.: Zaprti.
Torek, 4.: Dnevi našega življenja. C.

Srečke za zadnji (milijonski) razred

so dospele. — Čas obnove je do 5. novembra. — Zrehanje se bo začelo 10. novembra in bo trajalo do 5. decembra. — Torej ne zamudite!

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Radijska oddajna postaja Ljubljana

Pripravili smo za Vas tak

RADIO, kot si ga želite

namreč VISOK v kvaliteti in NIZEK v ceni.

Naša reklamna prodaja, ki traja od 10. novembra do 30. decembra 1930, obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

400

Detektorskih aparatov, kompletnih z vsemi potrebščinami, ki so za poslušanje potrebne, za naplacho Din 80 ter petkratno mesečno plačilo po Din 45.

300

1 elektronskih aparatov, kompletnih z elektronko, baterijami, antenskim materialom ter eno slušalko, za naplacho Din 100 ter osemkratno plačilo po Din 75.

200

3 elektronskih aparatov »Reinartz«, kompletnih z elektronkami, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materialom za naplacho Din 240 ter osemkratno mesečno plačilo po Din 180.

100

4 elektronskih aparatov »Reinartz« z visokofrekvenčno elektronko z zamreženo anodo ter akumulatorjem 36 ah, onodno baterijo 120 Volt, izbornim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 ter antenskim materialom za naplacho Din 380 ter dvajsetkratno mesečno plačilo po Din 280.

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat.

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA
Miklošičeva 5

MARIBOR
Aleksandrova 44

Volneno blago,
svilo,
popelin i. t. d.
za žalne obleke

priporoča

A. & E. SKABERNE
Ljubljana

Realne podlage miru

Zanimivi in poučni so odmevi, ki jih je vzbudil zadnji Mussolinijev govor v raznih evropskih državah. Francoski in angleški listi vidijo v najnovejših izjavah novo potrditev svoje sode, da je fašizem še vedno prepojen imperializma, ki drugim narodom ne priznava enakih pravic kakor sebi in s tem povzroča vedno novo nevarnost za mir. Nemško, avstrijsko, madžarsko in bolgarsko časopisje pa podčrtava predvsem oni odstavek, s katerim se je šef italijanske vlade in fašizma odkrito in nedvoumno postavil na stran revizionistov, torej na stran skupin, strank in držav, ki zahtevajo spremembo mirovnih pogojev.

Na ta način je Mussolini, čeprav najbrž tega ni nameraval, znova obrnil vso pozornost Evrope na takozvani revizionistični pokret in na njegove nevarnosti. Pod revizijo si namreč njeni propagatorji predstavljajo mnogo več, kakor samo korekturo mirovnih pogojev. Madžari niti ne prikrivajo, da bi bila revizija trianonske pogodbe za ne sprejemljiva le v primeru, da jim vrne predvojno državo s habsburškim kraljem na čelu. Nemški hitlerjevci so pri zadnjih volitvah zmagali s parolo odpovedi mirovnih pogojev z reparacijskimi obveznostmi in parolo obnovitve Nemčije v predvojno predominantno pozicijo. Avstrijski revizionisti so ciser zaradi kočljivega položaja svoje države bolj previdni, a tudi oni se več ali manj odkrito izrekajo za povratek Habsburžanov. Bolj bojevit med njimi tudi povedo, da zahtevajo obnovo habsburške vladavine zaradi tega, ker vidijo v njej najboljšo jamstvo, da se bo Avstrija razširila, ako že ne na vse, pa vsaj na velik del svojega nekdanjega območja. Kaj si predstavljajo pod revizijo mirovne pogodbe Bolgari, dovolj jasno kažejo fantastične zahteve makedonstvujuščin.

Države in skupine, ki zahtevajo revizijo mirovnih pogojev, sicer vedno znova slovesno izjavljajo, da hočejo svoj cilj doseči mirnim potom in da ne mislijo na nove vojne. Jasno pa je, da te zagotavljanje samo krinka. Revizionisti sami se enako dobro kakor vsa ostala Evropa zavedajo, da se revizija v obsegu, kakor si jo predstavljajo in jo zahtevajo oni, ne da doseči drugače kakor z novim svetovnim pokoljem. Zato vidimo, da ravno revizionisti tako vztrajno zahtevajo razorožitev Francije, Poljske in drugih držav, čeprav na svetu ni nikogar, ki bi si upal trdit, da namerava katerakoli teh držav kdaj napasti katerega svojega sosedo. Zato tudi vidimo, da gre vse stremenje revizionistov v prvi vrsti za to, da se njihovi državam dovolj neomejeno oboroževanje, in revizionistične skupine se v nasprotju s striktnimi določili mirovnih pogojev že leta in leta tajno in javno oborožujejo, kolikor najbolj morejo. Da to oboroževanje ni obrambnega značaja, je evidentno, saj držav, ki se izjavljajo za revizijo, prav nič ne ogroža. Zaradi tega tiči v revizionističnem pokretu tako velika nevarnost za evropski mir.

Prva leta po svetovni vojni so bili vsi narodi in sloji evropskega prebivalstva trdno prepričani, da je vsak nov evropski konflikt izključen vsaj za živčno generacijo, ki je sama občutila vojne strahote. Splošna je bila vera, da stopamo v dolgo dobo mirnega dela na kulturnem in gospodarskem polju, ki bo Evropi zacelilo hude, po vojnem razdeljanju povzročene rane. Na tej osnovi so uravnavali politiko predvsem glavni čuvarki evropskega miru, Francozi in Angleži. Računali so, da bo tudi ostala Evropa z Nemci, Avstriji, Madžari in Bolgari vred že a linije zavrgla vsako misel in vsako pripravo za nov svetovni požar. Mislili so, da so mirovne pogodbe zgrajene na granitnem temelju in da je svetovna vojna za vedno obratna črna črta, ki so jim bile mednarodne pogodbe samo »cunja papirja«. Prezrli so v svojem optimizmu zgodovinsko dejstvo, da držijo mednarodne pogodbe navadno le toliko časa, dokler jih prizadete države lahko v primeru potrebe zaščitijo s svojim orožjem.

V tej pacifistični politiki je prednjačila Francija. Takoj po vojni se je moral umakniti sivolasi Clemenceau, ki je s

svojo ogromno energijo tako srečno dovršil vojno. Bil je Francozom naenkrat preveč bojevit in nepopustljiv. Mesto njege so prišli na krmilo Francije optimisti, ki so mislili, da morejo realno vojaško silo svoje domovine nadomestiti s papirnati barikadami mirovnih in drugih mednarodnih pogodb. Tako je Briand prišel preko Locarna in Kelloggovega pakta do svoje Paneeurope. A kakor se je o lokarnski in o Kelloggovi pogodbi prav kmalu pokazalo, da ne moreta zaimčiti trajnega miru, tako je tudi velika zamisel federacije evropskih držav ostala vsaj za enkrat brez efekta. Evropska debata v Zenevi je na letošnjem zasedanju Društva Narodov klub izgovorjenim lepim besedam pokazala, da na resnično in iskreno solidarnost evropskih držav, ki bi izključila vsako možnost nove vojne, na žalost še ni mogoče misliti.

Ni dvoma, da bo baš ta odklonitev Briandove Paneeurope tvorila v razvoju svetovne politike važno razdobje. Silno je namreč razočarala ono ogromno večino francoskega naroda, ki je živel v trdnem prepričanju, da bodo ostale Evrope za vedno prihranjene nove vojne grozote. Briand sam je javno priznal, da trdne baze za evropski mir danes še ni mogoče postaviti z mednarodnimi pogodbami, temveč da morajo take pogodbe spremljati in čuvati primerno močne armade. Nemške volitve so to novo prepričanje francoskega naroda le še bolj utrdile.

Na pristno francoski način, tekoma nar tednov, se je izvršil ta zgodovinski preokret francoskega javnega mnenja. Danes v Parizu vse drugače gledajo na položaj v Nemčiji in vse drugače cenijo hitlerjevsko volilno zmago. Enako tudi z mnogo bolj kritičnim pogledom motre cilje avstrijskih klerikalcev in heimwehrovcev. Paradokso se sliši, a je neizpodbitna resnica, da je ta francoska odvrnitev od brezpogojnega pacifizma najvažnejši korak v stremjenju za ohranjanje evropskega miru. Brez tega preokreta bi bili danes morda bližje novemu konfliktu, kakor kdajkoli v zadnjih dvajsetih letih. Zdravi genij francoskega naroda pa je pravočasno zopet prevzel Clemenceaujev nauk, da more Francija očuvati in izsiliti evropski mir samo na ta način, da bo do popolne globoke preorijentacije vseh evropskih narodov ob vsakem momentu sposobna s silo podreti na tla vsakogar, ki bi poskušal rušiti sedanje stanje. Ako bodo Hitlerji in Seipli v raznih državah videli, da je Francija dovolj močna, da prepreči vsako avanturo in vsako kršenje mednarodnih pogojev, se bodo omejili na notranjo politiko in si ne bodo upali izzivati evropskih konfliktov.

V zadnjem času moremo beležiti še drugi fakt, ki krepi mirovno stremenje in omejuje nevarnost vojne. Pod vplivom zadnjih dogodkov v Nemčiji in raznih drugih evropskih državah se je namreč tudi na Angleskem že zelo spremenilo presojanje svetovnega položaja. L. 1922. je Lloyd George pozdravil Clemenceauja, ko je prišel na obisk v Anglijo, z besedami: »Vi Francozi ste tradicionalni nasprotniki Anglije«. Sedanja angleški državniki so docela drugega mnenja. Pod vodstvom socialistične vlade je Anglija zavrgla staro liberalno doktrino Lloyd Georgea o dedni antagoniji med evropskim kontinentom in Anglijo. Spoznala je, da je tako tesno zvezana na usodo ostale Evrope, da se mora vsak evropski

št. 335.

Razglas.

V najem dajemo neodpovedano za tri leta gostilno na žagi v Kočevju sestojajo iz točilnice, dveh gostilniških sob, kuhinje, shrambe, verande, kleti in drugih pritliklin z inventarjem, sočasno stanovanje obstoječe iz ene sobe in kuhinje, potom ostale ne licitacije.

Najmanjši ponudke za celoten najem znaša Din 2520.— mesečno.

Pisemne ponudbe je vložiti v zaprtih kuvertah do 15. novembra 1930, 12. ure na spodnji naslov.

PREMOŽENJSKA UPRAVA MESTA
KOČEVJE

Kočevje, dne 29. oktobra 1930.

konflikt avtomatično prevladati tudi na njo. Angleški državniki zato mnogo intenzivneje zasledujejo dogodke v evropskih državah in sedaj odkrito priznavajo, da je med evropskimi velesilami Francija edina iskrena pobornica miru. Ta preorijentacija upravičuje nado, da bo sedaj Anglija z vsemi svojimi ogromnimi silami podpirala Francijo v njenem boju za ohranitev evropskega miru, ki bo v tem primeru resnično varovan proti vsaki nevarnosti.

Neizvestnost notranjega položaja v Bolgariji

Sofija, 28. oktobra. V času, ko se je kralj Boris mudril zaradi svoje poroke v inozemstvu, so se doma na Bolgarskem dogajale stvari, ki znajo v kratkem dovesti do popolnega preobrata v notranjem položaju države.

Znano je, da je vladal Ljapčeva, ali prav za prav vlada »Demokratskega zgovora«, prepovedala za ves čas kraljeve odsotnosti, oziroma za čas njegove ženitve, vse javne shode v državi. Ta prepoved je z ene strani imela namen da bi se preprečilo vznemirjanje naroda za časa odsotnosti kralja, ministrskega predsednika in nekaterih ministrov, ki so odstopali h kraljevi poroki v inozemstvo, z druge strani pa naj bi bila omogočila vladi, da v tem času izkoristi prisilno nedelavnost opozicije v svojo korist. In res so se oni ministri, ki so ostali doma, razkropili po državi in imeli skoraj v vseh večjih mestih zborovanja in zaupne sestanke, na katerih se je sklepalo o načinu borbe proti opoziciji pri bodočih volitvah. Že 9. novembra se bodo namreč vršile okrožne volitve, ki jim bodo pozneje sledile občinske volitve; te in one so zelo važne, ker so podlaga za volitve v Sobranje; kdor zmaga v teh volitvah, zmaga tudi v volitvah za Sobranje.

Opozicija je hodila doslej svoja pota, ločeno po strankah: zemljoradniki, demokrati in nacionalni liberalci. Odslej vse kaže, da bodo te tri stranke sklenile za bodoče volitve sporazum za skupno bojno fronto proti »Demokratskemu zgovoru«. Seveda pa gre predvsem za stališče, ki naj ga zavzamejo zemljoradniki, ki so se že precej zopet okrepili po revoluciji leta 1924., ki je stala življenje Stamboliskega in poglajala po svetu njegove najožje prijatelje in pristaje.

Med omenjenimi tremi strankami so se že dalje časa vršila pogajanja za skupni nastop pri bodočih volitvah. Zemljoradnike so zastopali pri teh pogajanjih Dimitar Gičev, Georgij Markov in Aleksander Radolov; demokratska stranka je bila zastopana po Girginovu, Malinovu in Mušanovu, nacionalno-liberalna stranka pa po Georgiju Petrovu. Stvar pa se ni mogla definitivno skleniti, ker zastopniki zemljoradnikov niso imeli popolnega pooblastila. Glavni odbor stranke je zato sklical vrhovni svet zemljoradniške stranke, ki se je sestel 22. t. m. in po trodnevni posvetovanjih z veliko večino sprejel resolucijo, ki odreja stališče stranke za bodočo politično kampanjo.

V vseh bolgarskih političnih krogih je vladalo kar največje zanimanje za sklepe vrhovnega zemljoradniškega sveta, posebno še, ker je bilo znano, da sta v stranki dve struji, ki si stojijo glede strankine taktike v precej ostrem nasprotju.

Po poročilu glavnega tajnika stranke, bivšega ministra Radolova, o pogajanjih med opozicijskimi strankami je nastopilo več govornikov, med katerimi je Markov govoril odločno za zvezo z liberalci in demokrati in se mu je pridružil tudi Čolakov, dočim sta bila Gičev in Jurdanov proti taki koaliciji. Nekateri govorniki, kakor Stepan Daskalov, so naravnost poudarjali, da politika Demokratskega zgovora nikakor ni škodljiva za bolgarski narod, v katerem odločujoče štirje činitelji: krona, častništvo, makedonstvujušči in pa kapital, ki je največji sovražnik in škodljivec naroda. Daskalov je naravnost zahteval, naj zemljoradniška stranka išče v svoji borbi proti kapitalu oslombo pri makedonstvujuščin. Gre torej za očitiven vpliv makedonstvujuščin pri nekem delu zemljoradniške stranke. Z druge strani, večinske, pa se je poudarjalo, da zemljoradniška stranka priznava v državi samo dva činitelja: krono in narod, da torej nikakor ne gre, da bi se naslanjala še na kakke druge činitelje.

Končno je bila z veliko večino sprejeta resolucija, s katero se odobrava skupno delovanje z drugimi strankami pri bodočih okrožnih in občinskih volitvah. Glavnemu odboru stranke se daje pooblastilo za nadaljnje delo v tej smeri, da se zruši vlada Demokratskega zgovora.

Vladi Demokratskega zgovora se torej obeta za bodoče volitve trda kost zedinjene opozicije, ki je ne bo lahko zgristi. Kak uspeh doseže opozicijski blok pri volitvah, je seveda še negotovo, toda kakor kažejo vsa znamenja, ta uspeh ne bo majhen, ker je nezadovoljstvo proti Ljapčevu v zemlji čedalje večje in zlasti mali človek, kmet, delavec in obrtnik, komaj čaka izpremembe,

NOVI ROMAN „JUTRA“

Prihodnjo nedeljo, dne 9. novembra izide prvič

najlepši izmed krasnih romanov

Zanea Greya, avtorja „Železne ceste“:

„Do zadnjega moža“

Sloveči ameriški pisatelj, ki so mu tudi bralci »Jutra« hvaležni za nepozabne užitke, nam v tem romanu pripoveduje o trdovratnem boju med rodbino živno-rejcev in tolpo živinskih tatov, ki je trajal dobesedno »do zadnjega moža«.

V barvitih opisih dežele na zahodu Združenih držav in življenja njenih prebivalcev doživljamo okrutno neusmiljenost te borbe. Dejanje, osnovano

na zgodovinskih dejstvih

je odpor ljubezni dveh prelestnih mladih ljudi, ki edina preživita rodbinsko vojno in se na koncu romana združita v miroljubno skupnost novega, srečnega življenja.

O ZANEU GREYU

pravi »Die litterarische Welt« v Berlinu:

»To je mogel napisati samo pisatelj visoke kvalitete. To prihaja iz praglobin pesniškega genija, iz sveta pripovedovalcev, kakršna sta Tolstoj in Hamsun.«

Prijatelji napetega, umetniško odličnega branja
Obnovite naročbo!

Naročite „Jutro“!

vsi

„Do zadnjega moža“

Pričetek romana v nedeljo, dne 9. novembra!

pa naj bi že bila kakršnakoli, da bi ga le rešila vse hujše gospodarske krize.

Sklep vrhovnega sveta zemljoradniške stranke je brez dvoma mnogo pripomogel k razjasnitvi tako nejasnega notranjega položaja na Bolgarskem.

Kmetijski vestnik

Vnovčevanje novega vina

V zadnji nedeljski številki »Jutra« sem v članku pod naslovom »Letošnji vinski pridelek v Dravski banovini« med drugimi omenil, da glede na sladkorno vsebino posameznih vinskih moštov ne bodo letošnja vina v dobroti in alkoholni moči sicer dosegla lanskega letnika, razen moštov v času od 14. t. m. naprej trgane grozdja, a da bodo vsekakor v splošnem pressegala letnik 1928. V istini se to tudi kaže že sedaj, ko se je pričel most lepo čistiti in ko se čuti, da tudi kislna preveč ne prevladuje. To je prav zadovoljiv pojav, ker tako se utegne vinska kupčija še prav živahno razviti, osobito glede na nizke cene, ki so jih vinogradniki sami letos nastavili.

Vse kaže, da bo vino v Dravski banovini letos konkuriralo glede cene celo z dalmatinskim vinom in da utegne tega marsikje izpodrinuti. Osobito sortna močnejša 11 do 13 odst. vina z razvitim bukejem bodo letos čislana in pozneje precej iskana, ker zaloge lanskega letnika so domala izčrpane. Iskala se bodo tako vina zlasti za eksport v tuje države, kjer znajo ceniti fino kapljico in jo seveda po dobroti tudi plačajo.

Kolikšen je letošnji pridelek v vsej banovini, se sedaj še ne more točno navesti, vsekakor pa je prav ugoden, tako da bi izvoz kakih 100.000 hl prav dobro došel.

Kupec manjših množin naj tedaj usmeri svojo pozornost pri nakupovanju novega vina na one kraje in producente, katere že kot solidne in zanesljive pozna, oziroma od katerih imajo že z druge strani zagotovilo, da se s trgatvijo niso preuranili in da so svoj pridelek skrbno spravili in ga tudi sedaj strokovno negujejo. S tem se izognejo marsikateremu presenečenju eventualno pozneje po okusu in barvi popolnoma izpremenjenih vin, kar se pri popolni spravljavi moštih in vinih prav lahko dogodi.

Zaradi sigurnosti naj torej vsak kupec

pri polnitvi v svoje sode ves most, odnosno vse vino, ki ga toči, sproti primerno zažvepla, osobito belo, da ohrani prvotno barvo in okus ter da ostane vino tudi po transportu stanovitno. Košček azbestnega žvepla zadostuje za 2—3 hl. Ako pa most še ni popolnoma pokipel in se čuti v njem še nekoliko sladkorja, potem je bolje žveplati ga močnejše (2 azbestna traka), da se uduši vsako eventualno kipenje med transportom in se tako prepreči morebitna eksplozija katerega soda. Ako je bil tak most ali vino pri točenju pred transportom žveplano, ga ni treba več še pri dopeljnosti v kupčevu klet žveplati, da se ne nasiti preveč žveplavega dvokisa in da preveč ne smrdi po žveplu.

Fr. Gombač.

Tudi kmetijstvo postaja izrazita industrija

Po vojni so Američani začeli v kmetijstvu uvajati vedno večjo porabo strojev ter jim je naposled uspelo tudi kmetijski obrat napraviti za nekako tvornico. Glavni cilj je: čimbolj se izbežiti človeške in konjske delovne sile, ki sta predragi, in tako znatno znižati pridelovalne stroške.

Tak način pridelovanja se uvaja v prvi vrsti v žitarstvo. To omogoča, da se vsa dela, od pripravljanja zemlje za setev pa do pospravitve žetve pravočasno in popolnoma opravi samo s stroji, pri katerih je potrebno prav malo človeškega dela, skoro le za vodstvo. Taki obrati seveda tudi živine ne goje in so popolnoma brez nje.

Te vrste kmetije so seveda veleobrati z velikanskimi površinami, prave žitne tvornice. Ustanavljajo se ne morda zaradi kmetijstva ali iz ljubezni do zemlje, ampak izključno iz poslovnih vidikov zaradi dobička, ki ga take tvornice obetajo in tudi dajo.

Kako pa pridelujejo žito?

Glavna pogonska sila je vlačilec (traktor). Temu prikopljajo večglavi plug, za plug eventualno razne rahljace in potem posebno brano ter sejalni stroj. Vsa obdelovalna dela in setev se torej izvršijo v enem mahu ali dveh. Do žetve potem ni nobenega poljskega dela. Ob žetvi pa zopet poženejo vlačilec, h kateremu je prikopljani stroj, ki žanje, mlati in čisti žrnje, vse obenem kar na njivi. Z istim vlačilcem ali s posebnim tovornim avtomobilom se spravi žito v žitnice.

Spričo dobre organizacije dela na posestvih Campbell Farning Comp. vsa dela popolnoma in pravočasno opravi 1 sam delavec na 60 hektarji (približno 106 oralov). Po podatkih predsednika Wheat Farning Comp. na njihovih farmah spričo izpopolnjenih strojev in izboljšanih delovnih me-

S poti

(Vsem onim, ki se jih tiče.)

Mnogo potujem po svetu in po svetu marsikaj vidim. Kadar si takole v tujini, se ti marsikaj -kar je doma, pokaže v čisto drugi luči, kakor gledaš, ako tičiš venomer sredi domačih plank. Marsikaj, kar se ti doma zdj silno važno in mogočno, se ti pokaže malenkostno in naravnost smešno, kakor hitro se iztrgaš iz domačega obeležja in nekoliko primerjaš...

Kot turistu planin mi seveda silijo na potu v primeru najprvo razmere na tem jako aktualnem domačem polju, ki se drugod po svetu goji kot ena sama velika nerazdružljiva celota, pri nas pa se deli v razne kategorije, ko nam je tega kot malemu narodu, ki bi moral svoje sile skoncentrirati kar najbolj, tako silno treba!

Če pridem takole iz tujine domov, se mi zdj kakor, da sem se vrnil v kako vas, čeprav ljubo domačo vas, na kateri visim z vsem srcem Reči moram, da se mi zdjio tedaj domače razmere tako malenkostne, včasih tako smešno otročje, da človek ne ve, ali bi se razlokal ali smejal. Jaz pa se raje smejem. Pri raznih povse nevažnih vprašanjih vidim, da se obravnavajo z silno važnimi obrazi, kakor da bi se cel svet vrtil okoli njih, dočim včasih pogrešam pri resnično važnih stvareh one resnosti in

globokosti, s katero naj bi se delalo, sodilo in kritiziralo.

Tako imamo pri nas na našem turističnem in planinskem polju take spore, kjer nastopajo zastopniki raznih »struj«, če se smem tako izraziti, »delajo« razna vprašanja ter razpravljajo o njih, kakor da bi bilo od njih odvisna usoda cele države. Samo zmožni se kregati do smrti radi vprašanja, ali je turistika sport ali ne, ko se v tujini za to nihče več ne briga. Tam delajo složno vsi, ne le društva, nego tudi druge korporacije s hotelirji in gostilničarji vred. In pri takem razveseljivem složnem delu tudi država ne odreja svoje pomoči, ker ima vsi en cilj, kako bi čim največ tujevc in s tem tujega denarja privabili v svojo pokrajino, katere dobrobit jim je alfa in omega skupnega dela. Kakor te doma ne hote potegnjejo taki malenkostni spori za seboj na to ali ono stran, tako se v tujini sprošiti vsega tega malenkostnega obeležja in le z nekim pomilovanjem in zasmehom gledaš na vse take domače razmerice ter končno tudi sebe; saj se vidiš takole v širnem svetu v tem obeležju sam sebi smešen. Zato ne pišem teh vrstic, ko sem v duhu še ves na poti, kot kak privržence te ali one domače »strujice«, nego povse pod utisom tujine stoječ nad našimi »strankami«.

Prepotoval sem, izrabivši obenem kon-

gres Asociacije slovenskih turističnih društev — to pot češkoslovaško, zdrknil pravo Olomucca v prusko Šlezijo, ki je prav nemški planinski raj. Iz šleskega gorovja sem prijaljal v široko ravnino, sredi katere kraljuje ob veličastni Odri v krasnem položaju staro vlemesto Vratislava, katere obseg in prebivalstvo se je v enem stoletju skoro podnesorilo (od 50 skoro na 500 tisoč), nato pa sem se zapeljal zopet nazaj pod ono silno obmejno gorovje, ki loči prusko Šlezijo od češkoslovaške države, se povzpela na granitni stožec Snežke (Schneekoppe), — do prevrata najvišji češki vrh. Tu sem videl, kaj je zgradilo vzajemno delo nemških in čeških institucij, ki jih navdaja ena misel: Kako usmeriti turistični val v njihove gore. Poskrbeli so tako za one, ki hočejo po komodni cesti do ene ali druge kočje, ki pa ni kočja, nego pravi hotel — kakor za one, ki hočejo preko granitnih sten eventualno riskirati svoje življenje ter jekleniti svoje živce in mišice.

Pri nas pa sem na nekem zborovanju slišal očetek od strani, od katere sem to najmanj pričakoval, da je postalo naše planinsko društvo gostilničarsko in hotelirsko društvo, ker je menda prevzelo hotel pri Sv. Janezu v Bohinju in tudi iz Aljaževcega doma napravilo nekaj več kakor navadno planinsko kočjo. Veste, da sem se smejal, ko sem prišel vrh Suhega vrha na Če-

škoslovaškem v Orličkih gorah v Kramarjevo kočjo, ki je še vedno drugačen hotel kakor naš »Aljažev dom«. In to kočjo je postavil »Klub češkoslovaških turistov«, čegar delovanje gotovo ni izvrševanje gostilničarske obrti; gotovo še nobenemu Čehu ni padla v glavo aberditska misel, da bi očital društvu, da ne razume svoje naloge. Tudi nemški Alpenverein je zgradil avtomobilsko cesto do Pastirice (Pasterze), da dvigne s tem promet v Viških Turah, pa se ni našel nikdo med Nemci, da bi očital Alpenvereinu, da je postal cestarsko društvo ki ne razume svoje zadače. On pač razume, kako je treba zajeti turistični val v prid Velikega Kleka ter odvrtiti turiste od drugih gor, od katerih podnožja morajo capljati včasih dolge ure. Tako omogočijo turistom, da dosežejo v najkrajšem času vsaj ledenik in se preko njega povzpne naravnost na ledeno steno, preko katere ima premagati vsakdo še dosti fizičnega napora in ima dosti priložnosti za okrepitev fizične in duševne strani svojega bitja. Tako so napravili dostopen najvišji avstrijski vrh tudi onim turistom, katerih prosti čas je zelo omejen in jim Veliki Klek zbog pomanjkanja časa poprej ni bil dosegljiv. In kaj naj rečem o bližnji »Kanzelhöhe«, ki ima svojo žično vzpenjačo na Gorliško planino nad Osojskim jezerom? Le-ta omogoča tujcem, ki le mimogrede pasirajo Koro-

ško, da lahko izkoristijo takorekto interval časa (par ur) ki ga imajo včasih zaradi prestona iz enega vlaka v drugega na be-ljaškem kolodvoru, da mimogrede smuknejo na planino znatne višine (1911 m); raz nje se jim mudi tako veličasten pogled po celi Koroški in na njena jezera, zlasti pa še na slovenske Alpe, kakršnega ne premore nobena druga gora. Pa se znajde med nami ta ali oni, ki vse tako delo devlje v nič in pravi: kaj kočja, kaj vzpenjača, bivak je za pravga turista, proč z markacijami itd.! Gotovo je za pravga planinarja bivak idealna reč in tudi jaz bi za svojo osebo najraje videl, da izgineo vse mogoče in kričee markacije pa tudi razni psevdoturisti s potov, kadar se mi zahoče samote, toda na bivate vendar ne moremo graditi tujeskega prometa.

Gotovo so tudi stene lepa reč in tudi ne podcenjujem one volje in energije, ki jo kaže junaški zmagovalci raznih previsov, toda pomisliti moramo, da je jako majhen procent takih turistov, ki bodo prišli k nam v naše planine zato, da bodo preplezali kak kamin.

Pa se zopet najde pri nas kdo, ki vse drugo delo devlje v nič ter si domišljuje, da je storil s svojim činom več kot je vredno vse prizadevanje skozi desetletja in delovanje v tem smislu, da se popularizira planinska ideja ter pritegnejo čim najširši

to sedaj zadostuje 1 delavec že za 250 ha, odnosno 4 delavci na 1000 ha.

Ta način pridelovanja žita se zelo širi posebno v Rusiji, a tudi v Kanadi, Južni Ameriki, Avstraliji, na Angleskem, po Nemčiji, Severni Afriki in drugod. Tudi v Avstraliji so ti stroji že v rabi.

Američanom je uspelo s takim tvorničnim pridelovanjem pridelati 100 kg pšenice za 91.20 Din, po izjavah omenjenega predsednika pa v ugodnih primerih celo po 78.50 Din. Po metodah starega sveta se žito ne da pridelati po takih cenah. Zato Američani trde, da se glede novčevanja žita ne boje konkurence tudi iz takih dežel ne, kjer so delavne meze še zelo nizke.

Nemški znanstvenik profesor Sernig, ki

je proučeval žitarstvo v Ameriki, napoveduje, da bo to pridelovanje imelo za posledico velik preobrat v žitarstvu, in poudarja, da ima Evropa s temi dejstvi računati.

Eno je gotovo: če se ostali svet ne bo hitro prilagajal temu novemu pridelovalnemu načinu, žitne cene bodo tako hitro nazadovale, žitnim tvorničarjem pa bosta omogočala izjemno visok dobiček in neverjetna možnost konkurence. S tem si bodo žitni tvorničarji zagotovili, da bodo svoje blago vselej lahko in hitro vnovčili. Nemoderni žitarji pa bodo zato mogli vnovčevati svoje blago šele takrat, ko bodo žitarji tvorničarji vse prodali, ali pa se bodo morali z njimi spustiti v konkurenco s cenami, pri čemer bodo prodajali v izgubo.

Dipl. agr. A. Jamnik.

GOSPODARSTVO

Nacionalizacija naših šum in rudnikov

Pod gorajskim naslovom objavlja g. Marko P. Cemović v večeršnjem beograjskem »Pravici« na uvodnem mestu zanimiv članek o potrebi nacionalizacije naših šum in rudnikov. Izhajajoč od sedanjih težkoč pri izvozu naših agrarnih proizvodov smatra pisec, da pridobiva naše bogastvo v šumah in rudnikih posebno važnost. S šumsko in rudarsko produkcijo je še prilično najlažje mogoče prodreti na svetovni trg, ki se nam sicer zapira za agrarne produkte. Zato je pri sedanjem razvoju našega šumarstva in rudarstva igrajo produkti teh dveh panog naše nacionalne produkcije odločilno vlogo v našem izvozu. Mnogo so se že pri dvigovanju tega našega nacionalnega bogastva okoristili tuje. Zaradi pomanjkanja domačega kapitala pa se nadaljuje internacionalizacija našega šumskega gospodarstva in prodiranje inozemskega kapitala v naše rudarstvo. Vsa Srbija dobro ve kako so bila svoj čas monopolizirana rudniška polja ob severni in južni meji, ko so se za malenkostne takse za »pravico« raziskovanja polastile močne roke rudnikov, ki so jih eksploatirali že Rimljani.

Zato predlaga pisec, da država s svojimi šumskimi objekti in s kapitalom, ki ga razpolaga njena šumska podjetja vstopi v posebno delniško družbo za eksploatacijo šum. Za tako družbo ne bi bilo težko dobiti udeležbo domačega in v gotovem razmerju tudi inozemskega kapitala. Enako bi bilo treba nacionalizirati naše rudnike. Z zakonom naj se ukinejo one pravice, ki so bile izdane v silo in naj se tudi prepove spekulativna trgovina s pravicami raziskovanja rudniških polj. V kolikor so imeli prejšnji režimi razpoložljiv članov od boras vezane roke, tako ne stoji sedanjim vladni nič na poti, da reši ta velik gospodarski problem.

— Društvo narodov in zahteva vzhodnoevropskih agrarnih držav. Ekonomski komite Društva narodov je v torek prišel v Ženevi razpravljati o pripravah za gospodarsko konferenco vlad, ki se bo pričela 17. novembra in bo nadaljevala delo, začeto na konferenci za carinsko premirje v marcu t. l. V razpravo je komite vzel odgovore vlad na vprašanje polo, ki je bila predložena vladam na podlagi sklepov marčne konference in je njen namen zbrati gradivo za novo konferenco. Kakor znano so vzhodnoevropske agrarne države predložile enotne odgovore na stavljen vprašanja, v katerih zahtevajo predvsem preferenčni carinski režim za evropsko žito. To vprašanje bo dejansko predstavljalo eno najvažnejših točk novembarske gospodarske konference. V zvezi s tem vprašanjem je večeraj komite razpravljalo o problemu klavzule o največjih ugodnostih. Te razpravi je prisostvovala tudi 8 zastopnikov v ekonomskem komiteju nezastopanih držav, ki so na zadnjem zborovanju stavile predlog, da se preišče vprašanje možnosti ugodnostnih carinskih kontingentov v okviru klavzule o največjih ugodnostih. Kakor znano so Jugoslavija, Rumunija, Madžarska, Bolgarija in Poljska na nedavni konferenci v Bukarešti po podrobnih razpravi ponovno postavile skupno zahtevo po uvedbi preferenčnega postopka nasproti uvozu poljskih pridelkov iz evropskih agrarnih držav na podlagi dogovorjenih kontingentov.

— Rekordni devizni promet ljubljanske borze v oktobru. Tekom oktobra je znašal skupni devizni promet na ljubljanski borzi 105 milijonov Din, kar je največji mesečni promet, ki je bil dosežen na naši borzi od početka deviznega poslovanja v letu 1927. Značilno povečanje prometa v oktobru je v veliki meri pripisati večji potrebi po devizni New York za nakupe Blairovega posojila. V zadnjih mesecih je znašal promet na ljubljanski borzi (v oklepajih odgovarjajoči podatki za 1. 1927. in 1928.): junij 80,5 milijona Din (74,0. 86,4), julij 93,9 (92,4. 92,0), avgust 51,7 (47,5. 74,5), september 68,5 (93,2. 61,2), oktober 105,0 (91,6. 90,0).

— Jugoslovanski trgovinski - informativni biro v New Yorku. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča interes-

sloji v krog tega najlepšega udejstvovanja človeka v prostih urah.

Izda kdo knjigo, kakor jo imajo na Češkem in Nemškem povzod drugod na stotine, — v kateri so razni podatki in opozorila na razne znamenitosti na potu, — to so znani pripomočki, imenovani zgolj po izdajatelju, ker se avtor sploh ne imenuje z ozirom na to, da je stvar navadna kompilacija, pa se pri nas razobesi ter piše o njej, kakor da se je rodil tretji Prešeren. Prav tako misli na drugi strani sportni junak, če je premagal kak vrh, da se je rodil slovenskemu narodu kak nov Mesija.

Pri nas je možno, da se na serioznem zborovanju, ki ima vse polno nujnih in važnih gospodarskih nalog, interpelira, zakaj se dobe v kaki našj kočji zabljuje razglednice? Drugemu interpellantu se ne zdi škoda časa, da se zgleduje nad tem, da je kak list prinesel isti članek, ki ga je moral brati že v drugem listu, ko bi moral biti vesel, da se kaj takega zgodi, saj če bi članek ne bil nič vreden, bi ga gotovo nihče ne ponatisal itd. itd.

Z eno besedo: malenkostne razmere! Tega mora biti tudi pri nas enkrat konec. Zato je naloga nas vseh, da ne »delamo« po vsej sili malenkostnih nasprotij iz naravnost otročjih nagibov ter delamo širokopotežno in vzajemno, ker je delo povsod dovolj za vsakega in za vse.

Dr. Josip C. Oblak.

tom, da je 1. oktobra t. l. pričel posloovati Jugoslovanski trgovinski - informativni biro v New Yorku, ki ga vodi tamošnji dopisnik zavoda gosp. Konstantin Joksimović. Omenjeni biro vrši informativno službo v zvezi s pospeševanjem trgovine med našo državo in ameriškim. Zedajenim državam, vrhu tega vodi turistično propagando, organizira naš stalni trgovski muzej in vrši tiskovno službo v zvezi s centralnim presbirojem predsedništva vlade. Naslov trgovskega biroja je: Jugosloven Trade Information Office, 48 West, 52nd Street, New York City.

— Poostreitev hmeljskega provenijenčnega zakona v Češkoslovski. Iz Prage poročajo, da je češkoslovski poslanec Böllmann predložil iniciativni predlog za spremembo češkoslovškega hmeljskega provenijenčnega zakona, in sicer v tem smislu, da se uvede obvezno omenovanje izvora tudi za hmelj, ki se ne izvozi, temveč se porabi v Češkoslovski sami.

Promet na naših borzih

Ljubljana, 31. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil tudi pretekli teden divjezi promet še prilično velik in je znašal 19,9 milijona Din nasproti 23,0, 25,0, 19,6 in 27,5 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Tečaj deviz so se tekom tedna v splošnem nekoliko okrepili; tako se je deviza New York dvignila od 56,23 na 56,35, deviza London pa od 274,5 na 274,31. Na tržišču tržišču v Zagrebu je nastopilo glede tečajev državnih papirjev pomirjenje. Voja škoda se je trgovača skoro nespremenjeno kakor zadnji teden po 429 do 430, Blairovo posojilo pa se je trgovača deloma po nižjih tečajih, in sicer 7% po 81,25 — 83, 8% po 92 — 92,25. Nekaj prometa je bilo ta teden tudi v 7% Seligmanovemu posojilu Dr. hipoteke, banke po 81,5 in v 6% begluških obveznicah po 62,5. Na tržišču bančnih vrednot je vladalo ster nekoliko prijaznejše položeno, vendar je promet ostal majhen. Zaključki so bili zaboleženi v Prastedionu po 924 — 925, v Jugobanki po 79 — 79,5, v Unionbanki po 191, v Ljubljanski kreditni po 122, v Srpski po 188, v Zemaljski po 129 — 130, v Etno po 140 in v Poljedelski po 56. Na tržišču industrijskih vrednot je bilo tudi minuli teden največ zanimanja za Trboveljsko, ki je od najnižjega stanja pred dvema tednoma (345) pridobila že zopet 40 točk in se je pri živahnem prometu tekom minulega tedna okrepila od 370 na 385. V ostalem je bil zaboležni promet še v Gutmanu po 139 do 140, v Dravi po 235, v Slavoniji po 200, v Sečiranu po 298 in v Dubrovački po 398.

31. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet slab. Le v devizi Praga je bilo nekaj potrebe. Tečajji so ostali v glavnem nespremenjeni. Med efekti je prišlo do prometa v Kranjski industrijski po 300. Vrhu tega je bilo na prostovoljni javni dražbi prodanih 66 komadov delnice Jadransko-podunavske banke po 32.

Na zagrebškem efektm tržišču je bil danes promet v državnih papirjih manjši. Do zaključkov je prišlo le v Vojni škodi za aranzma po 429, v 7% Blairovem posojilu po 81,5, v 7% dolarskih zastavnih listih Dr. hipoteke, banke po 81,25 ter v 6% begluških obveznicah po 72,5. Tečajji bančnih vrednot so pri običajnem prometu ostali nespremenjeni. Med industrijskimi papirji pa je prišlo do zaključkov v Dravi po 235 in v Sečiranu po 298. Trboveljska je za malenkost popustila na 382 — 385 brez prometa.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22,735, Berlin 14,555, Budimpešta 9,885, Curih 1065,9, Dunaj 7,944 — 7,974 (7,959), London 274,31, New York 56,35, Praga 167,06 — 167,86 (167,46), Trst 294,35 — 295,35 (295,35). Zagreb. Amsterdam 22,695 — 22,755, Dunaj 7,944 — 7,974, Berlin 13,44 — 13,47, Bruselj 787,08, Budimpešta 987 — 990, London 273,91 — 274,71, Milan 294,48 do 296,486, New York ček 56,25 — 56,45, Pariz 220,54 — 222,54, Praga 167,06 — 167,86, Curih 1094,4 — 1097,4.

Curih. Zagreb 9,1275, Pariz 20,2125, London 25,02875, New York 515,15, Bruselj 71,8125, Milan 26,9725, Madrid 57,90, Amsterdam 207,50, Berlin 122,75, Sofija 3,73, Praga 15,275, Varšava 57,75, Budimpešta 90,20, Bukarešta 3,06.

Efekti.

Ljubljana, 8% Blair 93 bl., 7% Blair 83 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kredita 122 den., Prastediona 930 den., Kreditni zavod 170—180, Veveče 124 den., Ruše 280—300, Split cement 400 bl.

Zagreb, Državne vrednote: Voja škoda aranzma 428—429, kasa 428—429,50, za december 428,50—430, investicijsko 88 bl., 8% Blair 91,75—92,50, 7% Blair 80,50—81,25, 7% Drž. hip. banka 80,75—81,25, 6% begluške 71—72; bančne vrednote: Prastediona 925—930, Jugo 79,50—80, Union 191—192, Ljublj. urad 122 den., Narodna 8000—8100, Etno 130—140, Srpska 188—189, Zemaljska 129—130; industrijske: Gutmann 132—139, Slaveks 53,50—56, Drava 233—237, Sečerana 296—300, Veveče 124 den., Dubrovačka 398—400, Onanija 225—240, Trboveljska 382—385.

Blagovna tržišča

LES

Kakor smo že zadnji teden omenili, je zanimanje za testone prav živahno. Cene testonom so tudi nekoliko poskočile, vendar pa so navzle temu dokaj nižje kakor prejšnja leta. Nekaj več povpraševanja je tudi po neobrobjeni bukovini, vendar pa so cene bukovini zelo nizke. Neugodno upliva v tem pogledu okolnost, da so po

vesteh iz Italije iztovorili Rusi v Benetkah in v Genovi precejšnje količine bukovine, ki je baje po kakovosti prvovrstna in tudi glede dimenzij odgovarja zahtevam italijanskega trga. Vrhu tega je Rusija zadnji čas založila italijanska tržišča tudi z večjimi količinami hrastovih friz.

Kriza, ki je letos tako močno zajela lesno industrijo se prav očitno kaže tudi v neuspelih licitacijah za sečno šum. Ze ob koncu septembra je velika licitacija petrovaradinske imovinske občine v Sr. Mitrovi vici pri izklicni ceni 10,5 milijona Din zaradi pomanjkanja ponudb ostala brez uspeha. Enako je končala licitacija mestne imovinske občine v Novi Gradski 6. t. m. (izkl. cena 7,4 milj. Din), nadalje licitacija križevačke imovinske občine v Bjelovaru 16. t. m. (izkl. cena 11,7 milj. Din) in še tretja licitacija Zemljiške zajednice v Jaski 25. t. m. (izkl. cena 7,5 milj. Din) ter končno licitacija Zemljiške zajednice Somnica v Veliki Gorici 17. t. m. (izkl. cena 3,5 milijonov dinarjev). Imovinske občine bodo morale vsakekoro znatno znižati izklicne cene, če bodo hotele priti do denarja.

ZITO

— Ljubljanska borza (31. oktobra). Tendence za žito nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni koruze. Nudi se (fco slov. poslaja; po mlevski tarifi, plaš 30 dni): pšenica: baška, 80/81 kg po 200 — 202,5; srbskobaška, 80, kg in gornjebaška, 79,80 kg po 197,5 — 200; baška, 79 kg po 185 do 187,5; baranjska, 79,80 kg po 182 do 185; ječmen: ozimni, 65/66 kg po 155—157,5; koruza: baška, stara po 147,5 — 150; baška, nova, umetno sušena po 132,5 — 135; pri navadni voznini po 137,5—142; baška, času primerno suha, pri navadni voznini po 122,5 — 125; oves: baranjski po 182,5 do 185; moka: »og« po 340 — 345.

— Novosadska blagovna borza (31. oktobra). Tendence mladena. Promet: 36 vagonov pšenice, 1 vagon ječmena, 11 vagonov koruze, 4 vag. moke in 3 vag. otrobov. Pšenica: baška, 79/80 kg 140 — 142,5; baška, Tisa, šlep, 79/80 147,5 — 152,5; gornjebaška, 79/80 kg 147,5 — 152,5; banaška, Tisa, šlep 79/80 kg 147,5 — 150; gornjebaška, 79/80 kg 145 — 147,5; južnobaška, 79/80 kg 137,5 — 140; sremska, 78 kg 135 — 137,5. Koruza: baška in sremska, stara 100 — 105; nova 70 — 72,5; za december — januar 72,5 — 77,5; za maremaj 90 — 95; sremska, umetno sušena 87,5 do 90; ladja Dunav 87,5 — 90. Ječmen: baški in sremski, 63/64 kg 107,5 — 112. Oves: baški in sremski 135 — 137,5. Moka: baška »og« in »og« 250 — 270; »2« 220 — 240; »5« 200 — 210; 6« 160 — 170; »7« 110—115; »8« 77,50—82,50. Otrobi: baški in sremski 62,50—67,50. Fizol: baški in sremski 270 — 280.

— Somborska blagovna borza (31. oktobra). Tendence nespremenjena. Promet: 215 vagonov. Pšenica: baška, Tisa, šlep, 80 kg 145 — 150; okolica Sombor, 78 kg 135 — 140; gornjebaška, 79/80 kg 147,5 do 152,5; banaška, Bega, šlep, 79 kg 140 do 145; sremska, 78/79 kg 132,5 — 137,5; slavonska, 78 kg 130 — 135. Oves: baški, sremski 132,5 — 137,5. Koruza: baška 102,5 do 107,5; ladja Dunav 105 — 110; nova poročena 85 — 90; nova, času primerno suha, za december — januar 75 — 80. Moka: baška »og« in »og« 230 — 270; »2« 220 do 240; »5« 200 — 210; 6« 165 — 175; »7« 105 — 115. Otrobi: 67—70. Fizol: baški uzans, 250 — 260, mešani 145 — 155.

— Budimpeštanska terminska borza (31. oktobra). Tendence uvrščena; promet majhen. Pšenica: za mare 15,90 — 15,91, za maj 16,05 — 16,06; rž: za mare 9,10 do 9,11; koruza: za maj 12,41 — 12,42, tranzitna za maj 10,30 — 10,35.

SPORT

Današnji nogometni program v Ljubljani

Današnje sobotne nogometne tekme se odigrajo na igrišču ASK Primorje in sicer: dopoldne ob 8.30 prvenstvena tekma SK Reka » SK Korotan;

popoldne ob 13.30: SK Grafika : SK Jadran ob 15.15: SK Svoboda : ZSK Hermes.

Najbolj zanimivi bosta popoldanski pokalni tekmi, pri katerih nastopijo izenačene sile. Posebno vzbuja zanimanje nastop Jadrana proti Grafiki, ki je v zadnjih prvenstvenih tekmah odnesla prav čedne rezultate.

V dopoldninski prvenstveni tekmi se ne da zmagovalca prerokovati. Če bo Korotan nastopil kompleten, je dana možnost, da odnese obe točki.

Jutri, v nedeljo, ob 8.30 odigrata na igrišču ASK Primorje zadnji prv. tekmo v II. razredu Slovan-Naturkar. Slovan se bo moral zelo potruditi, če bo hotel oteti 2 važni točki.

Ilirija : Železničar (Zagreb)

Grafika : Grafičar (Zagreb)

Jutri, 2. t. m. ob 15. oz. 13.45 na prostoru Ilirije

V skupnem aranžmanu igrata SK Ilirija in SK Grafika jutri, v nedeljo proti dvema solidnima prvorazrednima nasprotnikom v Zagrebu. Po prvenstvenem tekmovalju prinašata tekmi dobrodošlo spremembo ter obetata zopet enkrat dober, simpatičen natečaj.

Železničar spada med najbolj solidna moštva zagrebskega I. razreda. V prvenstvu je piširan stalno med vodilnimi klubbi, trenutno stoji neposredno za Haškovo in Gradjskim. Igral je v jeseni z Gradjskim po enakovredni igri 0 : 2. Viktorjo je porazil s 4 : 0. Spomladi je igral v Splitu s Hajdukom 2 : 1 in 1 : 2. V Ljubljani je igral zadujkrat na proslavi liermesove desetletnice, na kateri je značaj tako nad Hermesom kot nad Primorjem ter si priboril razpisani pokal. Proti Iliriji postavi kompletno moštvo v sestavi: Pilko, Koprivnjak, Sorman-Miljan, Seb, Kuzmar, Urbanek, Jelinek, Koprivnjak II, Maček, Hus. Ilirija v sedanjih negotovi formi bo imela s tem odličnim nasprotnikom zelo težko delo. Tekmo bo vodil sav. sodnik Schneller.

Grafičar je novinec v I. razredu Zagreba in tudi novinec kot gost v Ljubljani. V dosedanjem prvenstvenem tekmovalju se drži nad vsako pričakovanje. Zmagal je nad Sparto z 2 : 0, z Železničarjem je igral neodločeno 3 : 3 in predpreteklo nedeljo je dosegel proti vpravku senzacionalen rezultat 2 : 2. Grafičar je torej na vsak način zelo interesanten gost in napram naši ambiciozni, borbeni Grafiki prav za prav velik favorit. To tekmo bo vodil sav. sodnik Pevalek.

Obe tekmi se odigrata, tudi če bo neugodno vreme.

Službeno iz sekcije ZNS. Delegirajo se k tekmam 1. t. m. na igrišču Primorje: ob 8.30 Reka : Korotan, Czerny; ob 13.30: Grafika : Jadran, Mahkovec; ob 15.30: Svoboda : Hermes, Dolinar. — Dne 2. t. m. na igrišču Primorje: ob 8.30: Natak : Slovan, Mahkovec; na igrišču Ilirije: ob 13.45 Grafika : Grafičar (Zagreb), Pevalek; ob 15.15 Ilirija : Železničar (Zagreb), Schneller. Stranska sodnika za prvo tekmo Vidic in Breskvar, za drugo tekmo Korbar in Zuccatto. K poizkusnim tekmam v Trbovljah dne 1. in 2. novembra t. l. se delegira poverjenik g. Marin L. v Trbovljah. — Tajnik.

Redna plenarna seja Jugoslovanskega zimskosportnega saveza bo v ponedeljek 3. t. m. ob pol 9. zvečer v damskem salonu kavarnе Emona.

Sport v Trbovljah. Danes na praznik 1. novembra se odigrata na igrišču SK Amaterja dve zanimivi tekmi SK Amater : SK Retje in SK Svoboda rez. : SK Dobrna. Prva se vrši kot poizkusna tekma za sprejem SK Retja za člana LNP. Druge tekma pa je prijateljska in obeta biti jake zanimiva z ozirom na sedajo dobro formo SK Svobodačev in SK Dobrne. — V nedeljo se vrši ob 9.30 druga prikusna tekma med SK Retje in SK Hrastrnik na igrišču SK Amaterja. Tudi ta tekma bo jako zanimiva, ker razpolaga SK Hrastrnik z dobrih in agilnim moštvom, ki je preteklo nedeljo le slučajno izgubilo proti ljubljanskemu SK Jadranu z enim golom difference. Oba dneva bodo posetniki tekmen deležni lepega sportnega užitka.

Iz SK Ilirije. Predsedstvo opozarja na redno plenarno sejo glavnega odbora v torek, 4. t. m. Dnevni red: poročila načelnikov sportnih in upravnih sekcij. Gg. sk. cijski načelniki se naprošajo, da položje obracun naračunajke članarine. — Hazenska sekcija. Treninji jutri dopoldne ob pol 11. in v ponedeljek ob 13.45. Polnoštevila: SK Jadran. Preminula je ga. Severjeva, mati našega blagajnika. Pozivamo celokupno članstvo, da se pogreba, ki bo v nedeljo 2. t. m. ob 14. iz deželne bolnice, v čim večjem številu udeležil.

SK Jadran. Danes ob 13. naj bodo na igrišču ASK Primorje: Logar, Steiner, Bičar, Kosmač, Rogač, Kotar, Benedetič, Samo, Macarol, Ivan, Oten II, Kern, Kas, Bezljaj in Oven I.

SK Grafika. Za današnje pokalno tekmo s SK Jadranom in jutrišnjo prijateljsko tekmo s SK Grafičarom iz Zagreba se pozivajo: Wohlmut, Kobal, Turčič, Novak, Katavič, Mihelič, Pallek, Srebotnjak, Pelicon, Kmetič, Pukl, Trobešek, Stupica I. in II. in Strömajer. Imajo se javiti v garderobi SK Ilirije oba dneva naikasneje ob 13.

SK Svoboda. Danes 1. novembra igra I. moštvo pokalno tekmo s SK Hermesom ob 15. Prosim eno uro pred pričetkom tekme v naši garderobi. Rezerva igra prijateljsko tekmo v Trbovljah s SK Dobrna. Točno ob 13.30 na kolodvoru. Postavi v garderobi in v Delavski zbornici.

Propozicije za pokalne tekme LNP

V smislu sklepa glavne skupščine LNP z dne 7. VII. 1928 mora LNP izvesti tekmovalje za pokal LNP. Za te tekme velja pravilnik, objavljen v službeni glasili »Jutru« z dne 27. VIII., ki ga je pa u. o. LNP enoglasno na seji dne 29. X. 1930 spopolnil odnosno redigiral in se glasi:

1. V tem tekmovalju tekmujejo samo klubi LNP za pokal LNP. Pokal preide v trajno last kluba, ki trikrat zaporedoma ali pa petkrat prekinjeno zmagaja. Dokler pokal ne ezapade, ga hrani in odgovarja zanj vsakokratni zmagovalec. Pokal mora ta klub izročiti LNP — če to LNP izrecno zahteva — mesec dni pred pričetkom novega tekmovalja. V primeru razpusta kluba ali da klub, ki hrani pokal, preste ne biti član LNP, mora pokal vrniti LNP. Ime vsakokratnega tekmovalca se gravira na pokalu.

2. Tekmuje se po pokalnem sistemu, t. j. klub, ki tekmo izgubi, izpade iz nadalje njega tekmovalja za točno leto. V kolikor ne vsebuje ta pravilnik posebnih določil, veljajo za to tekmovalje pravila in pravilniki JNSa. Zrebanje nasprotnikov in določitev terminov spada v delokrog u. o. LNP, ki pa lahko prepusti to kakor tudi vso izvedbo tekmovalja p. o. LNP in Mo LNP. Finale se vrši na sedežu podaveza, lahko pa LNP, če ni finančnih ali drugih zaprek in na prošnjo finalistov, določi tudi drug kraj. Sodnike delegira SZNS v Ljubljani. Za moštva, ki igrajo izven kraja sedeža svojega kluba, veljajo sledeča določila: a) klube iz Trbovelj v Celje in v Ljubljano oziroma obratno se povrne vožnja oseb. vlak 3. razreda za 13 oseb, za klube iz Celja v Maribor in v Ljubljano oz. obratno vožnja za 13 oseb, vlak 3. razreda in večerja, za klube iz Maribora v Ljubljano oseb. vlak 3. razreda za 13 oseb, obed in večerja. Vsaka tekma traja dvakrat 45 minut. V primeru neodločnega rezultata se nadalja dvakrat 15 min. Če ostane tekma tudi po tem podaljšku neodločena, izvrši žreb sodnik v prisotnosti obeh kapitanov in event. prisotnih funkcionarjev LNP, oziroma Mo LNP.

3. Udeležba je obvezna za vse klube na sedežu LNP in Mo LNP s I. moštvi, kar se kontrolira na osnovi postav I. moštve za prv. tekme. Klub, ki bi se proti temu pregrešil, se kaznuje na osnovi čl. 52. k. p. JNSa z globo 1000 Din in se zamore proti njemu postopati po čl. 53. k. p. JNSa.

V tehničnih primerih more u. o. LNP oprostiti tekmovalja. Enako oprosti tekmovalja II. razredne klube, če izrecno pisemno ne javijo, da hočejo tekmovali. Klub, ki med tekmo samolastno odstopi ali zakrivi predčasno zaključeno tekmo, izgubi tekmo in izpade iz nadaljnjega tekmovalja; razen tega odgovarja za škodo, ki nastane vsled njegovega ravnanja.

4. Tekmovalje se vrši ločeno po podsežnih okrožjih in sicer tako, da igra finalist Mo Celje s finalistom MO Trbovlje, zmagovalec s finalistom MO Maribor in zmagovalec iz te tekme s finalistom Ljubljane. Kot kraji, kjer se navedene tekme odigrajo, prideta v poštev Celje in Maribor, more pa u. o. LNP v izogib denarnega deficita določiti tudi drug kraj odigranja.

5. V tekmah za prehodni pokal LNP smejo nastopati vsi igralci, ki so bili v službi, glasilo LNP verificirani za prv. tekme in imajo pravo nastopa v prijateljskih tekmah. Za prve mošta preteči 8 dni od dneva objave verifikacije, za druge pa tri mesece v smislu čl. 10. spl. prav. JNSa. Nastopati ne smejo igralci, ki imajo zabrano igranja, razen v primeru, če je celokupno I. moštvo kluba kaznovano in vaspriši LNP za odobritev nastopa tega kluba JNS in če je v interesu, da se dvigne kvaliteta tega tekmovalja. Zamenjava igralcev med tekmo ni dovoljena.

U. o. LNP

PRODAM

brezkonkurenčni rentabilni in zelo dobičkonosen patent

za Jugoslavijo, Poljsko, Grško, Bolgarsko in Rumunijo. Interesenti naj pošljejo svoje obsežne ponudbe na Jugoslovno d. d. Zagreb, Jelačićev trg 5 pod »P. D. V. S.« 14744

Uradnike (ce)

KULTURNI PREGLED

Originalna revija slovenskega leposlovca

Tiskovna zadruga, ki je nedavno okusno opremila svoje nove prostore v Selenburgovi in Knafljevi ulici, je prišla na izvirno misel, da predstavi občinstvu za nekaj časa v posebnem oknu deseterdne izvirno in izredno delo priznanega pisatelja Vlastimira Levstika.

To okno je res stvarna priča obširnega dela znanega leposlovca in kaže, da mimo Zupančiča nimamo prevajalca, ki bi nas bil v zadnjih letih obogatil z tolikimi dragocinami deli v izbrani slovenski besedi. Kajti ne da se tajiti, da je V. Levstik med živimi našimi pisatelji tisti oblikovalec besede in stilist, ki mu v pogledu lenko razvitega sluha in finoče izražanja ni para.

smo dobili vprav vzor operetnega tenorja. Pisec poveljuje njegove pevске kvalitete in igralske sposobnosti in ponovno poudarja, da je v Adu Darianu vtelesen idealni operetni tenor.

Njegov nastop v opereti »Land des Lächels« je bil prava senzacija. Kritiki dnevnika »Königsberger-Hartungsche Zeitung« (20. oktobra) pravi: »V. Adu Darianu, ki je igral kitajskega princa, smo — kakor vse kaže — našli pevca, ki je zares kos svojim nalogam. Njegov tenor ima silo in mehko, in vse polno odtenkov v podatkuju.«

G. Adrian je dobil po tem uspehu že več ponudb za najboljšo operetno odre v Nemčiji.

Večer francoskih skladateljev v Ljubljani

(II koncertu baritonista M. Pugelja).

V ponedeljek, dne 7. t. m. bo v dvorani Filharmonične družbe v Ljubljani koncert sodobnih francoskih samospevov, ki ga izvaja gojenec slovite d'Indy-jeve »Schoia Cantorum« v Parizu g. Mirko Pugelj. Kot »sored« si je izbral pevec samospeve moderne francoske literature, ki je pri nas še dokaj malo in mnogo nemalo znana. Zato nastopne vrstice, ki imajo namen, da našo glasbožubečo publiko seznanijo z deli in imeni nekaterih francoskih sodobnih skladateljev, morajo ne biti »odveč«.

Koncert otvarja Guy Ropartz s ciklom »Quatre Poemes« na besedilo H. Heineja. Vse štiri pesmi so zgrajene na enem motivu, ki spreminja svoj značaj po tekstu vsake pesmi. Ropartz (r. 1894.) je Bretonec. Njegova dela so polna bretonskih narodnih motivov. Studiral je glasbo pri C. Francku, očetu francoske moderne glasbe. Sedaj je ravnatelj konservatorija v Strasbourgu. Glavna njegova dela so velika opera »Le pays«, opera »Islandski ribič« in cela vrsta orkestralnih del.

Alexis de Castillon (1858—1873) je bil prvotno častnik, kasneje pa se je popolnoma posvetil glasbi. S Saint-Saensom in Duparcem je ustanovil glasbeno društvo »Société nationale de musique«. Napisal je mnogo klavirskih skladb (njegov danes zelo priljubljen klavirski koncert je bil pri prvem izvajanju izživljen), dalje nekaj simfoničnih del in mnogo pesmi.

Eric Satie je muzikalni humorist in kot tak še danes mojster groteskne smerti v moderni glasbi. Njegov pomen se sedaj vedno stopnjuje in njegove paradoksične skladbe, ki po konceptu in izpeljavi bijejo v oči vsaki doktrinarni akademčnosti, zavzemajo vedno večji krog ljubiteljev. Dasi se zavija v plaše porogljivosti, je v duhu duše vendar mehka pesniška natura, kakor pač skoro vsi skladatelji njegove dežele.

Gabriel Fabre-ova pesem »In če bi se nekoč vrnil...« uporablja sloviti Maeterlinckov tekst, ki je navdušil že mnogo kompozitov raznih narodnosti uglasbiti. Njegova pesem je ena najbolj posrečenih, pravi biser iskrene neznosti.

Déodat de Séverac (1873—1921) je dovršil svoje glasbene študije pri d'Indyja na šoli »Schoia Cantorum«. Bil je tudi član družbe »Société nationale de musique«, katero sem že zgoraj omenil, ter torej v stalnih stikih z najčnejši reprezentanti francoske miselnosti. Njegova

glavna dela obsegajo klavirske skladbe, simfonične pesnitve, komično opero »Le cœur du moulin« in pesmi. Mnogo njegovih del je še v rokopisu. Na koncertu se bo izvajala pesem »Sève« na sloviti Baudelairejev tekst.

Vincent d'Indy (r. 1851) poteka iz stare plemiške rodbine. Bil je najodličnejši učenec C. Francka in je ustanovil leta 1893. glasbeno šolo »Schoia Cantorum«, koje ravnatelj je še danes. Ta institucija ima v francoskem glasbenem življenju poleg konservatorija jako pomembno vlogo, saj je iz nje izšlo največ odlično izsolanih glasbenikov, ki temelje na izčrpnem študiju in poznanju klasičnih del in folkloru. D'Indy je danes neoporečni vodja francoske zmerne moderne in njegovi učenci ga obožujejo radi njegovega temeljitega znanja in skrajno profinjenega okusa. Njegovih del je nebroj. Od oper je najpomembnejša »Tupina«, iz katere bo g. Pugelj zapel arijo, ki je za d'Indyjev način komponiranja jako značilna. Razen oper je d'Indy tudi avtor mnogih simfoničnih del (v Ljubljani je pred leti izvajalo Orkestralno društvo sulo »Karadec«), klavirskih skladb, komornih del in pesmi.

Arabske pesmi J. Despas-ja so zanimive predvsem radi tega, ker je skladatelj popolnoma asimiliral glasbo občutju arabske narodne poezije. Ciklus obsega 20 pesmi, od katerih nam bo g. Pugelj prednesel tri.

O Debussy-ju bo menda odveč govoriti saj je danes že prodrl tudi v domačo glasbo in ga že vsak mladi pianist šteje med svoje ljubljence. Od njegovih simfoničnih in klavirskih skladb jih je bilo tudi javno v Ljubljani že nekaj izvajanih (Orkestralno društvo je izvajalo suiti »Children's Corner« in »Petite suite«, dalje dva plesa za harfo in orkester, klavirske skladbe so poleg inozemskih virtuozov izvajali tudi domači pianisti in pianistke). Njegova revolucionarna, docela subjektivno usmerjena glasba dolgo časa ni prodrla izven majke domovine, danes pa velja kot najmočnejši predstavnik ne le impresionizma, temveč vsega revolucionarnega pokreta zadnjih desetletij. Njegovo največje delo je opera »Pelléas et Mélisande«, ki jo je ustvaril vprav kot protitipe Wagnerju. Diseri francoske samospevne literature so njegove zbirke »Fêtes galantes«, »Ariettes oubliées« in »Cinq poèmes d'après Ch. Baudelaire«.

Henri Duparc (r. 1848), živi v kraju Mont-de-Marsan. Bil je genijalen kompozist, ki pa ni imel nobenega zaupanja vase in je v trenutku duševne depresije sežgal vse svoje rokopise, tako da se je obrnilo le malo skladb, od katerih so najslavnejše pesmi.

»Le Bestiaire« komponista F. Poulenca (r. 1899) je skladba za glas s spremljavo malega komornega orkestra. Poulenca je član slovite šestorice francoskih modernistov, ki jo tvorijo skladatelji Auric, Durey, Honegger, Milhaud, Poulenc in Tailleferre.

Darius Milhaud (r. 1892) je židovskega pokolenja in je danes eden najupoštevnejših sodobnih skladateljev. Večino libretov za dramsatična dela mu je napisal Paul Claudel, ki je sedaj poslanik v New Yorku. Lani so uprizorili v Berlinu poslednjo Claudel - Milhaud-jevo opero »Kristof Kolumbo«, ki je izzvala velike demonstracije. Del publike je bil vžvičen, drugi pa je žvižgal in razgrajal, da bi onemogočil predstavo. Francosko časopisje je očitalo Claudelu, da se je kot francoski poslanik tako eksponiral. Pesem »Kovač«, ki jo bo pel g. Pugelj, je močna skladba, polna silnega ritma in vitalitete.

„Zakon o notarjih“ v slovensčini

V »Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine« z dne 23. oktobra 1930 št. 33/196 in v ponatisu je izšel »Zakon o javnih beležnikih (notarjih)«. Slovensko besedilo tega zakona je v marsičem tako netočno, pa tudi pogrešno, da ga brez primerjanja z izvirnikom ne bo mogoče uspešno uporabljati. Zaradi tega bo »Tiskovna zadruga« izdala »Zakon o notarjih« v prevodu g. prof. Funtka, ki bo — kakor vsi njegovi dosedanjí prevodi; zakonov, objavljeni pri Tiskovni zadrugi — točen in zanesljiv.

Prejeli smo daljšo oceno, ki navaja nedostatke prvega prevoda. Zaradi obsežnosti ne moremo te ocene objaviti v celoti. Če to pričuje, da prevajalsko delo pri prvi izdaji ni bilo opravljeno tako vestno in natančno, kakor je potrebno zlasti pri zakonih, kjer je važna vsaka beseda.

V ilustracijo tega navajamo nekatere

primere, ne da bi imeli pri tem kakšen drug namen, kakor da utemeljimo, zakaj izideta pri nas skoraj ob istem času kar dve različni izdaji »Zakona o javnih beležnikih (notarjih)«.

Eden izmed nedostatkov, in sicer najhujši, je ta, da so v slovenskem besedilu izpuščene neizogibno potrebne, torej bistvene stvari, kakor n. pr.: v § 1. v predzadnji vrsti za besedo: »izvršujejo« besede »po nalogu sodišča ali drugih javnih oblasti«; v § 9., odstavku 1., pod št. 1. za besedama »pravne posledice« beseda »sodbe«, v istem paragrafu za besedama »honorarnega profesorja« besede: »ali honorarnega učitelja«, potem za besedama: »na univerzi ali« beseda: »honorarnega« v § 13. je izpuščen ves odstavek (3), v § 22., ki ima štiri odstavke, ves odstavek (2), v § 31. ves odstavek (2) i. t. d.

Marsikaj je napačno prevedeno. Tako se čita: v § 9., pod št. 9.: »Kdor širi načela«, prav: »Kdor javno izraža načela«; v § 17., odstavku (3): »se mora kavejca zarubiti«, prav: »zastaviti«, v § 29., odstavku (2): »dokler ga ne odustni«, prav: »dokler ga ne razreši dolžnosti«; v § 30., odstavku (1): »mora«, prav »more« (sme) v § 32. pod št. 4. »posinovljence, pohčerjence«, prav »posinovitelj, pohčeriteljca«; v § 43., odstavku (5): »zemljkopniških vlozkov in njihovih delov, površina teh delov«, prav: »zemljkopniških vlozkov in parcel površina parcel« i. t. d.

Kakor rečeno, je takšnih nedostatkov dolga vrsta. Omeniti je končno še, da je slovensko besedilo na prav mnogih mestih ohlapno ali presvobodno priročno po svoje, tako da ima z izvirnikom jako malo skupnega. Tako je torej nastala potreba, da se ta važni zakon izda v dobrem in natančnem prevodu. Kakor izvezo, izide zdaj »Tiskovna zadruga« že prihodnje dni.

Zagreški gledališki dogodki

Zagreb, 31. oktobra.

Ob istem času kot v Parizu je tudi zagrebsko gledališče praznovalo 250 letnico »Comédie Française«. Prav kakor v Parizu so uprizorili tudi v Zagrebu za ta jubilej Molièrevega »Skopuha«. Glavno vlogo je interpretiral naš priljubljeni komik Avgust Simić. Predstava je imela pri občinstvu in kritikih velik uspeh.

Zagrebsko gledališče je začelo dajati redne dijaške predstave, ki se vrše vsako soboto popoldne. Vstopnina je znižana na minimum. Doslej so dali dve taki predstavi in sicer Schillerjevo »Marijo Stuart« in Brezovčakega »Diogenesa«. Sledila bodo dela klasične literature in onih domačih dramatikov, ki spadajo v zgodovino naše književnosti. V to vrsto gredo zlasti »Hiasnaginica« (Ogrizović), Dubravka (Gundulić), za glasbeno spremljavo Jakova Gotovca, »Graničari« (Freudenreich), izmed Shakespearejevih del bodo vprizorili še »Hamleta« in »Otele«.

V operi je dvakrat gostoval član mariborskega gledališča Gjuro Trbušević. Ta prikupni pevec si je v svojo temperamento in igralsko dovršeno igro takoj pridobil zagrebsko občinstvo. Najprej je bil nastopil v operi »Cirkuška princesa«. Tu smo imeli majhen incident. Sredi arije, ki jo je pel Trbušević, sta dva mladenčca začela žvižgati. Ta demonstracija seveda ni imela umetniških razlogov, namreč sta demonstranta hotela na ta nepriemerni način in na nepravem mestu obracunati s Trbuševićem zaradi nekega osebnega spora. Mladenčca so takoj odstranili iz gledališča in predstava se je normalno nadaljevala. Ker je občinstvo bilo na Trbuševićevi strani, je ta incident dosegel ravno nasprotni učinek: za drugo gostovanje Trbuševića v operi »Orlova« je bilo še več zanimanja in uspeh še večji.

V operi je gostoval mladi češki tenorist Jan Berlik. Ta pevec nam je že znan, ker je v lanskí sezoni nastopil trikrat v zagrebski operi. V njem smo spoznali prikupnega pevca, z lepim glasovnim materijalom, vendar pa za sedaj še nima grla v popolni oblasti.

Naposled smo imeli tudi neko operetno premiero. Vprizorili so najnovejšo Kalmannovo opereto »Vijolica z Montmartra«. Libreto sta spisala stara in izkušena mojstra Bramer in Grünwald, ki imata takšno tehniko, da ustvarita efektne prizore tudi tedaj, ko jima invencija popolnoma odreče. »Vijolica z Montmartra« je začela na evropskih operetnih odrih naglo cveteti. Njen vonj se je hitro širil čeprav je bil pomešan z raznimi vonji ostalih operetnih, pa tudi opernih cvetov. Ta »vijolica« je zrasla na tako silno dolgem stebelcu, da se skoraj ne vidi lepota njenih

Ali ste že naročili?

Nove zbirke »Tiskovne zadruge« so vzbudile razveseljivo pozornost. Vsak dan pribajajo nova naročila. Prihodnje dni se bodo razpošiljali posamezni avtorji in vsebina njihovih del. Če bi se kdo hotel pred naročitvijo poučiti, kakšne so posamezne knjige, ki jih je napovedala TZ, naj nemudoma zahteva prospekt.

Naročnima je naslednja:

I. »Sodobni roman«. 4 knjige (čež 1200 strani, romani Tagore, Fedina, Conrada, Baroja), broširane: 14 Din; vezane v platno: 18 Din; vezane v polusnje: 22 Din na mesec.

II. »Zbirka mojstrov«. 2 knjigi (okrog 700 strani, romani Voltairja in Flauberta), broširane: 8 Din; vezane v platno: 11 Din; vezane v polusnje: 14 Din na mesec.

III. »Slovenski pisatelji« — klasiki, 2 knjigi (okrog 1000 strani, romani Podimbarskega »Gospodin Franjo«, broširani: 10 Din; vezani v platno: 12,50; vezani v polusnje: 15 Din na mesec.

IV. »Slovenski pisatelji« — sodobniki: 3 knjige (okrog 700 strani: Jus Kozak »Srečko Kosovec«, broširane: 10 Din; vezane v platno: 12,50 Din; vezane v polusnje: 15 Din na mesec.

Natančnejši pogoji so razvidni iz prospekta. Posebne ugodnosti za one, ki naroče dve zbirki skupaj, izredna cena za naročnike vseh štirih zbirk! V knjižarnah bodo vse te knjige za tretjino dražje.

Zahtevajte prospekt in prepričajte se, da »Tiskovna zadruga« pod najugodnejšimi pogoji nudi najlepše, sorazmerno svoji vrednosti najcenejše knjige. Naslov: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Selenburgova ulica, (Pozružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta).

listov. Čudno je, da izkušena vrtnarja (avtorja), ki sta sadila to »vijolico«, nista opazila, kako se jima izpreminja v navadno, neskončno dolgo vzpenjalko. Dobar vrtnar (režiser) bo tedaj vsel skrajje in odrezal nepotrebne izrastke in razno dračje, ki je zrastle na »vijolice«. Po navadi imajo samo vrtnice trnje — pri Kalmannu pa ga ima celo vijolice. Toda v vrtu, v katerem cvete Kalmannova »Vijolica«, je zrastle tudi prekrasna roža, skoraj bi dejal orhideja (zbor v drugem dejanju), pred katere lepoto se globoko klanjamo. Ta roža velja vedno vse ostale rastline Kalmannove »vijolice«.

Najlepša stran tega cvetličnjaka je vzorec red v gredicah (partitura), ki je izpeljan zares z mojstrsko roko (instrumentacija). Ker pa je ta cvetličnjak zelo pisan, bo vsakdo rad vstopil vanj, da se naslaja z opojnimi dišavinami. Izvedba na našem odru je bila odlična. Vsi sodelujoči (Misita, Sepec, Majhenič, Cvetković, Blaski, Vučković i. dr.) so nas presenetili s svojimi uspešnimi kreacijami. Posebno je treba omeniti uspeh mlade Mariborčanke Erike Družovićeve, ki se je po nastopu v »Figaro« svatbi ponovno afirmirala kot izrazit gledališki talent. Njena kreacija je bila polna očiščenosti, ljupkosti in toplote. V tej mladi pevki zares tiči redek in pozitiven talent. Takisto moramo posebej omeniti vloga Dejana Dubajca, ki je skoraj prekosil samega sebe. Opereto je dirigiral zelo muzikalno Jakob Gotovac, zrešal pa jo je Aleksander Binički. Pri občinstvu je imela velik uspeh.

Ziga Hirschler.

Jugoslovenska akcija in naš kulturni problem. V 18. številki »Nase dobe« je izšel članek g. dr. Ivana Laha, ki obravnava vprašanje slovenske kulture v odnosu do jugoslovenske misli. Članek je dan v diskusijo; kakor prvi, bo brez dvoma tudi ta prispeval k razčiščenju pojmov o našem kulturnem vprašanju.

Dr. Milan Vidmar o vprašanju naše elektrifikacije. Gpozorjamo na 18. številko »Nase dobe«, v kateri je izšel članek našega uglednega strokovnjaka, g. univ. prof. dr. Milana Vidmarja »Premog in vođa«. Pisec obravnava problem naše elektrifikacije, ki je ena najvažnejših gospodarskih nalog naše banovine. V isti številki »Nase dobe« je izšel članek znanega narodnogospodarskega delavca g. Ivana Mohoriča »Izdelava tujih držav v naši zunanji trgovini«.

Nova literatura za študij Rusije. V nemškem prevodu sta izšli dve pomembni študiji o ruskem problemu: Vječeslava Ivanova »Die russische Idee« (pri I. B. Mohru) in Pavla Bokovneva »Das Wesen des Russentums«. — Knez Gregor Trubeckoj je spisal brošuro »Die Glaubensverfolgung in Sowjetrussland« (Harder, Wernigerode).

Razstava likovnih umetnic v Zagrebu

(19.—30. oktobra 1930. Umetniški paviljon).

Ta uspešna razstava likovnih umetnic priča, da začena ženske po triumfu v gledališču uspešno tekmuje v moškini tudi na polju likovne umetnosti. — Razmeroma najbolj zastopani, pa tudi najizrazitejši umetniški osebnosti sta Zoe Borellj (Filip Jakov) in Cata Duišin (Zagreb), ki imata na razstavi dela, kakršna bi mogla biti v čast slehernemu današnjemu umetniku.

Cata Duišin je razstavila — med drugim — risbo Glava, čudovito v vsej svoji mirni in topli enostavnosti, dalje več močnih, karakternih portretov v olju (Autoportret, Deklica z rdečo kapo, Profil), dalje malo, živo-prostorno občuteno krajino Oblaki ter srčanega Dečka v akvarelu — kar priča ne le o njeni umetniški moči, temveč tudi o njeni mnogodarnosti.

Senzacija razstave so folklorno- ilustrativne slike Zoe Borelljeve. Preprost motiv: deklica posluša kleče grbavega Virtuozja; toda kako je ta deklica z vsem svojim dramatičnim razbibanjem, v neizrekljivo lepo narodno nošo odetim telescem zaslanjena v glasbo, kako drži na prsih roke navzkriž — Homerova Nauzika bi ji mogla zavidati —, koliko poezije in življenja žije in klije v tej zadržani mo-

di! Podobno sije v Filipjanki in v Slepem guslarju, zlasti pa v Poročni ostalini, ki je kot živa razstava narodnih tipov, noč in vezenin, barvno bogastvo Indije, klasična lepota Helade in naravnost tragično-iskrena značajnost Dalmacije, ki se zde, kakor da so se našle v tem arhaiskodaljanem, — in vendar sodobno — našem svetu v živo sintezo! Originalni po bogastvu invencije in ubranosti kompozicije je tudi zdrav - komični Filipjani konjiček. Tako se slika za otroke in za narod! Tako se ilustrirajo narodne pravilice! Tako se izkopavajo in rešujejo narodni zakladi — za vedno!

Slika Pastirica kaže, da se umetnica une posluževali slikarske tradicije, napolnjeno jo z novo, sodobno vsebino. Razlika med značajem obeh omenjenih slikaric karakterizirata najbolje njuna autoportreta: dočim je Autoportret Borelljeve ves monumental v svoji preprosti-zadržani intenziteti — je autoportret Cata Duišin v vsej svoji moči usmerjen bolj v ekstenzivnost.

Značilno za potrebno intenzivnost umetniškega temperamenta je, da sta upravi dve polnokrvni Dalmatinki i kvalitativno i kvantitativno zastopani najbolje — kakor je na drugi strani značilno, da so ostale umetnice zastopane navadno le z enim ali dvema dobrima in značilnima deloma — ter približno z dvema tretjinama manj po-

polnih in pomanjkljivih. Naj sledi v naslednjem kratki kvalitativni izbor teh medsebojno silno in drugače silno raznolikih del, po vrstnem redu kataloga razstave.

Lina Crnčić - Virant: Bohinjsko jezero I. in študija Stari park. Nasta Rojce: naturalistični portret rože Ophelia in zasnova slika Korčula, Zenaide Bandur: Lovljenec in zlasti izvrstno občutena zemlja v sliki Jugoslavija (sicer slabo alegorijo). Reska Sandrova je razstavila lepo barvno kompozicijo Savinjska dolina in dvojne figurativnih del, o katerih bi se dala napisati zanimiva študija. Mary Tiborsky je zastopana z v nesodobni tehniki dobro izvedenim Portretom dame, kakor tudi s Tihozitjem. L. Schmidt - Auer ima na razstavi vzorne Rdeče cvetlice in Cvetlice ter v porcelanski tehniki zelo dobro izvedeno Tihozitje. Zdenka Ostović - Pexid-Sriča preseneča v sliki Haučikova ulica z izredno perspektivo v prostor. Vjero Reiničić zastopa zelo dobra monotipija Mačke. Mira Mayr - Marochino je zastopana s Pogledom na Grintovec in s Španski begom. Sonja Kovačić - Tajčević reprezentira barvno - arhaisčno fino izvedena Madonna in zlasti študija Delavec. Podobno se je Elda Piščanec (Ljubljana) v sliki Dobrna pri Celju še iskala, v sliki Iz Primorja — našla. Iva Orešković je zastopana z le-

pim akvarelom Gornji grad ter z Istranko, ki bi mogla biti zelo dobra, ko bi ne bila tako zelo ploskovita in brez globine v prostor. Augusta Šantel (Maribor) ima v stari tehniki dobro in živo izvedene Pečine na morju ter Cvetlice, ki bi tudi mogle biti dobre — če bi bile do kraja izdelane. — Henrika Šantel (Ljubljana) je razstavila zelo dober, a še ne do poslednjih odličnih podrobnosti izdelan interieur, ki se odlikuje po slikarski nastrojnosti, a še pogreša — enako kot Tihozitje in zlasti tudi Pomaranče — dokončne dognanosti v prostornem. Anica Sodnik - Zupančičeva predstavlja dve veliki, zanimivi, dekorativni sliki: Kakteje in Portret prof. Vebra. Kiparka Karla Bulovčeva (Ljubljana - Pariz) je zastopana le z dobro portretno risbo Gratičar. V Parizu umrlo slikarico Lucie Kučera - Buchmeister predstavlja dobro Autoportret in Obla Šbenika, dočim so njena tihozitja izvedena posledno ploskovito - neprostorno - neživo, zaradi česar padajo iz okvira.

Kritična spoznanja te zdravo - ženske, prirodno - umetniške razstave, ki je kot taka skoro prosta umetničenju, modernističnega strujarstva in mnogih specifično-moških, razumarskih iskanj in zablod, bi se dala stisniti v sledečo sintezo, ki velja v enaki meri za oblikujoče umetnice kot umetnike: Več naravnega daru, kot se ka-

že v večini imenovanih del, res ni potreba, da nastanejo — velika dela. Toda brez intenzivne umetniške poglobitve, brez velike stvariteljskega zagona in trpljenja, brez neomajne zrele ljubezni za stvar — ni velike umetnosti. Raje eno, mojstrsko delo — nego tri ali deset slik.

Drugi zaključek slove: Slikar - umetnik mora v vsako svoje delo vnesti — občutje prostornosti, kar mu je mogoče le tedaj, če je poleg popolnega obvladavanja izraznih sredstev poln močnega občutja za prostornost, ki jo mora adekvatno močno vneti v platno, da dá sliki potrebno enovitost, globino in — stabilnost. Kaj se to pravi, povedo zgoraj z ozirom na prostorno kritizirana dela ter premmoge slike te razstave, ki ne morejo biti omenjene, ker pogrešajo vsepovezujočega in vse uravnovešujočega, poživljajočega elementa prostornosti, zaradi česar slihoj tapetam, na katerih se oko zaustavi ali celo odbija, namestu da bi kazale in vedle v atmosferično - neizmerljivo, v prostorno-brezmejno, v — večno... Najboljši dokaz, da je element prostornosti kardinalni problem resničnega slikarstva, je dejstvo, da so vsa najboljša dela te — in vsake — razstave toliko boljša, kolikor popolnejša so v tem oziru. Ali, drugače povedano: brez močnega in profinjenega občutja ter podajanja prostorno - svežobnega Rembrandt — ne bi bil več Rembrandt. Ivo Sever.

Grobovi minulega leta

Od lanskih Vseh svetih do letos so umrli:

V noči od 2. na 3. novembra se je pri merila železniška nesreča v Rajhenburgu, katere žrtve so postali vlakodvoji Mirko Vodlak, strojevodja Rudolf Arzenšek in kurjač Josko Jeromen. Gorenjska je okrog Vseh svetih izgubila dva znana moža. V Bohinjski Bistrici je umrl hotelir Alfonz Mencinger, na Bledu pa napredni gospodar Anton Vovk. Dne 3. novembra je v Ljubljani umrl svetnik apelacijskega sodišča dr. Pavel Skaberne. Dne 7. novembra je v Ljubljani umrla ga. Neža Blaževa, bivša trgovka in trafikantinja na Dunajski cesti, stara 82 let, zavedna narodnjakinja, v Ljubljani splošno imenovana: »Blaževa mamka«. Dne 11. novembra je v Rušah v starosti 56 let podlegel kapi okrogni zdravnik dr. Bogomir Skaza, znan posebno kot ljubiteljski glasbe. Dne 9. novembra je na Vidmu pri Krškem po daljšem bolehanju v starosti 60 let umrla ugledna posestnica Kati Tomažičeva. Dne 12. novembra je v Celju izdihnila zasebnica, znana narodnjakinja Antonija Nenčlova. Dne 14. novembra je v Kandiji umrl ugledni posestnik in lesni trgovec Josip Mozetič. Dne 18. novembra je v Ljubljani izdihnil industrijec Matija Dolničar, šef znane tvornice »Pekatele«. Isti dan je v Ljubljani umrl prokurist Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo g. Franjo Greif. V Medvodah je 19. novembra umrl veleposestnik, mesar in gostilničar Josko Jesih. V Novem mestu je 27. novembra umrl v starosti 47 let agilen trgovec in posestnik Josip Kosir. V Mariboru je 28. novembra po 20 dneh trpljenja umrl mladi odvetnik dr. Ivo Sestan. Žrtve znane letalske nesreče, ki je ugrabila tudi življenje pilota Hansu Müllerju. Isti dan je v Mariboru umrl notar in znani narodni delavec dr. Franc Firbas, star 61 let.

V Rušah je 2. decembra umrl šolski upravitelj v p. Josip Laibacher, častni član občine Ruše in Smolnik, bivši dolgoletni ruski župan, star 72 let. V Zagrebu je v starosti 71 let umrl ravnatelj I. Hrvatske štedionice dr. Juraj Vrbanić. Na Jesenicah je 3. decembra tragično preminul lesni trgovec in posestnik Nandor Ferjan. V Sofiji je 6. decembra pri čakalni bolgarskih delegatov zadela kap predsednika jugoslovanske delegacije, uglednega diplomata Radomira Španjca. V Kočevju je 7. decembra v starosti 49 let umrl šef sreske davčne oblasti Ivan Sirc. V Sevnici je 13. decembra v starosti 60 let umrl bivši župan, posestnik in gostilničar Štefan Lamper. V Ljubljani je 17. decembra umrl znani zdravnik dr. Viktor Breškvar, na Polzeli pa dne 19. decembra v starosti 69 let ugledna posestnica in gostilničarka Antonija Orešnikova. V Šoštanjju je 20. decembra umrl okrajni zdravnik in častni mešanec dr. Ivan Lichtenegger, star 80 let. V Kranju je 26. decembra umrl arhivski uradnik in posestnik France Stirn. Dne 24. decembra je v starosti 80 let umrl Karel vitez pl. Strahl, nadsvetnik deželnega sodišča, graščak in veleposestnik v Star. Loki. Dne 29. decembra je v Ljubljani umrl upokojeni profesor Alojzij Virbnik. V starosti 70 let je dne 30. decembra umrla v Bohinjski Bistrici ga. Katarina Grobotkova, soproga uglednega gostilničarja in trgovca. Isti dan je v Slovenski Bistrici umrl veleposestnik Fran Juhart. V čestiti starosti 94 let je 31. decembra umrla gospa Ana Staretova, graščakinja v Mengšu. V Celju je 31. decembra v starosti 69 let umrl upokojeni nadučitelj Martin Lah.

Dne 6. januarja je v Ljubljani umrla ga. Filomena Senekovičeva, vdova po gimnazijskem ravnatelju. Dne 9. januarja je v Škofji Loki umrl ugledni posestnik, bivši trgovec Mihael Blaznik. V Ljubljani pa je 10. januarja umrl znani trgovec in narodnjak Fran Bergant, star 59 let. V sanatoriju »Löwe« na Dunaju je dne 12. januarja podlegel kratki boleznimi minister za zgradbe inž. Stevan Savković. V Ljubljani je 12. januarja umrl agilen sokolski delavec Zane Vernik, v Radovljici je 13. januarja v starosti 85 let umrla ga. Marija Sušteršičeva, znana daleč na okrog pod imenom »Piževa matič«. V starosti 93 let je 20. januarja umrla v Ljubljani ga. Elizabeta Eberle. V Šminklavžu pri Slovenjgradcu je v starosti 56 let umrl 21. januarja trgovec in gostilničar Jakob Vrečko. Isti dan je na svoji graščini Koči vasi v Loški dolini v starosti 70 let umrl Henrik pl. Schollmayer-Lichtenberg, bivši gozdarski in domenski direktor graščinske uprave Hermana princa Schönburg-Waldenburga, znameniti zgodovinar, imenovan: »Valvazor Ložar«. Dne 23. januarja je v Ljubljani v bolnici po operaciji umrl dramatik Anton Leskovec, vodja finančne uprave v Radovljici, star 37 let. V Mariboru je 25. januarja po daljšem hiranju umrla v starosti 31 let zdravnica dr. Gabriella Železnikova. V Celju je 27. januarja umrl čevljarjski mojster, zavedni narodnjak Martin Kolšek. V Ljubljani je 28. januarja umrl instalater Jakob Babnik. Na Vrhniki pri Starem trgu je 29. januarja umrl trgovec, posestnik in gostilničar Franc Utišar, v Draškovecu pri St. Jerneju pa ga. Jospina Trenzo, vdova po dvornem svetniku, v Središču ob Dravi ga. Terezija Zorjanova, stara 87 let, in v Cerklji ugledna posestnica Anica Ronkova. V Metliki so koncem januarja pokopali priljubljenega dekana Jakoba Pavloviča. Dne 22. januarja se je potopil parnik »Daksa« s 37 jugoslovanskimi mornarji, med njimi naša ožja rojaka Seidl in Janžekovič.

V Ljubljani je 2. februarja v starosti 72 let umrl magistratni nadsvetnik v p. Evgen Lah, dolgoletni tajnik Slovenske Matice. Dne 3. februarja je v Pragi umrl ljubljanski rojak (rojen 1863) dr. Adolf Hauffen, profesor germanistike in etnografije na praški nemški univerzi. V Kamniku je 3. februarja umrl dekan Ivan Lavrenčič, v Ljubljani pa 7. februarja medicinski svetnik, bivši višji okrogni zdravnik dr. Ignacij Jelovešek, dopolniviš 81 let. Isti dan je v Rušah umrl lesni trgovec Anton Petin. V Ljubljani je 12. februarja umrl komisar finančne kontrole Josip Ziberna. V Trbovljah je 13. februarja umrla ugledna gostilničarka in posestnica Elizabeta Malgajeva, v Kamniku pa trgovec, posestnik in gostilničar Anton Vivoda. Dne 15. februarja je v Ljubljani v starosti 79 let umrla ugledna meščanka ga. Ana Regaličeva. Dne 17. februarja je v Smartnem pri Slovenjgradcu umrl lesni trgovec, industrijec in veleposestnik Ferdinand Kac. V Ljubnem na Gorenjskem je v starosti 81 let umrla 18. februarja posestnica in gostilničarka Marija Ambrožič, rojena Quaglia. V Beogradu je 18. februarja preminul

priljubljen nemški poslanik dr. Adolf Köster. V Kranju je 19. februarja umrla Polonica Zupančeva, ki je bila nad 51 let vzorna trgovska sotrduca v Sajevevi trgovini. Dne 21. februarja je v Ljubljani nepričakovano preminul veleindustrijec Peter Kozina, isti dan je umrl ljubljanski občinski svetnik, odvetnik in posestnik dr. Josip Jerič. 26. februarja je v starosti 47 let umrl Gašper Smid, graščak v Komendi, in isti dan v starosti 58 let dr. Ivo Šubelj, dvorni in ministerialni svetnik ter posestnik v Kamniku. 26. februarja je v Mariboru umrl naučitelj v p. Jože Drogenik, 18. februarja pa Anton Cvenkelj, ugledni posestnik in zadrugar v Ljubnem na Gorenjskem.

Dne 1. marca je umrl Jakob Bajžej, posestnik in tovarnar v Stražišču pri Kranju. V Mariboru je 2. marca v starosti 58 let umrl nadučitelj v pokopju Ivan Klemenčič. 5. marca je v Ljubljani umrl medic. svetnik dr. Fran Ilner, star 86 let. Dne 12. marca je v starosti 75 let umrl Anton Milavec, lesni trgovec in posestnik v Dolenji vasi pri Cerklji. V Litiji je 13. marca umrl Fran Kolbe, upokojeni poštni predstojnik, isti dan pa v Škofji Loki občinski odbornik in soustanovitelj Mestne arhivnice Jurij Grohar. Dne 14. marca sta umrla: v Trebnjem učitelj v p. Gustav Špecer, star 70 let, ter upokojeni major Karel Perhace, posestnik na Trški gori pri Novem mestu, star 57 let. Po dolgem trpljenju je v starosti 80 let umrla 16. marca na Mestnem vrhu pri Ptujju ga. Ema Vošnjakova, soproga bivšega industrijca. V Kamni gorici je 17. marca umrl bivši dolgoletni župan in ugledni posestnik Adolfs Kapus pl. Pichelstein. Dne 18. marca je v Zagrebu umrl bivši ban dr. Matko Laginja. Dne 29. marca je v Lešah pri Trzinu umrla Helena Bohinčeva, stara 73 let. Dne 30. marca se je na Ohiškem jezeru primerila strašna nesreča, pri kateri je izgubilo življenje 11 izletnikov.

V Ljubljani je dne 1. aprila umrl tovarnar in posestnik Adolf Mikuz, v Mariboru pa naslednji dan višji davčni upravitelj in vzorni posestnik Anton Štepec. Dne 3. aprila je v Ljubljani umrl msgr. Janez Ev. Klobovs, vojaški superior i. stopnje; pokopali so ga v Škofji Loki. Isti dan je umrla v starosti 48 let ugledna Ljubljanka Amalija Balohova. Dne 6. aprila je po daljšem bolehanju umrl poglavar srbske pravoslavne cerkve patriarh Dimitrije (Pavlovič). V Ptujju je 7. aprila v starosti 73 let umrl ga. Fran Toplak, davčni upravitelj v p. posestnik in nekdanji pujske Posojilnice. Dne 5. aprila je umrl Peter Rauch, priljubljeni graščak na starodavnem pobreskem gradu pri Črnomlju. Dne 7. aprila je v Sopotu pri Radečah v starosti 64 let umrl ugledni lesni trgovec, posestnik in gostilničar Fran Knez. V Ljubljani je 9. aprila umrl profesor trg. šole Ivan Gruden. Dne 11. aprila je smrt nepričakovano pokosila majorja Martina Colariča, priljubljenega predsednika Zveze slovenskih vojakov. Dne 15. aprila je v Črnomlju umrl bivši dolgoletni župan Josip Doltar, tovarnar, posestnik in trgovec. Isti dan je v Velikih Laščah v starosti 72 let umrl tovarnar in posestnik Matija Jelenc. Dne 16. aprila je v Krškem v starosti 85 let umrl nadučitelj v p. Jure Adješič. V Ljubljani je 19. aprila umrl veleindustrijec, posestnik in podpredsednik Strojnih tovarn in livarn Avgust Zabkar. Dne 22. aprila je v Rimskih Toplicah v starosti 86 let umrla Apolonija Zupanova, ugledna posestnica in bivša restavratorka. Dne 23. aprila je na Vrhniki umrl šolski upravitelj Emil Schiffer. V Ljubljani je 25. aprila umrl šolski nadzornik in tajnik ministrstva v p. Fran Lavtizar, dne 27. aprila pa ugledni ljubljanski mešanec Anton Zabukovec. V Londonu je 29. aprila podlegel kot žrtve ulične nesreče akademski slikar Franc Sterle. V Ljubljani je isti dan v starosti 56 let umrl hotelir Polde dan v starosti 66 let umrl hotelir Polde v starosti 66 let umrl posestnik, bivši trgovec in poštar Fran Vrabl, v Komendi pri Kamniku pa upokojeni šolski upravitelj Miha Kabaj, star 74 let.

Dne 1. maja je v Leonišču v Ljubljani umrl duhovnik Andrej Krajec, znameniti slovenski znanstvenik, astronom in matematik. Na Vrhniki je 3. maja v starosti 79 let preminul akademski slikar Simon Ogrin. Dne 6. maja je umrl Franc Kranjc, veleposestnik v št. Jurju v Slovenskih goricah, dne 8. maja pa Janko Karbaš, ugledni posestnik in gostilničar v Gornji Radgoni. Dne 10. maja je umrl bivši veliki župan in vseučiliški profesor dr. Fran Vodopivec, dne 11. maja Josip Anton grof Barbo, graščak na Rakovniku, a 13. maja je smrt pokosila Hilarija Vodopivec, bivšega člana glavne kontrole v p. v Mariboru. Dne 12. maja je na Dunaju umrl dr. Pogdan Medaković, dolgoletni predsednik Hrvatskega sabora, star 76 let. Dne 23. maja je na Lancovem pri Radovljici v starosti 68 let umrl veleposestnik in lesni trgovec Franc Zupan.

V Ljubljani je dne 26. maja umrl bivši trgovec in posestnik Franc Sevnik, na Primorskem pa Lovro Remec, posestnik žagar in lesni trgovec. V Pišecah je 28. maja umrl Martin Lepšina, gostilničar, posestnik in dolgoletni občinski odbornik. V Ljubljani je 30. maja umrl zdravnik dr. Stanko Leskovec, star šele 25 let. Na Duplici pri Kamniku je 31. maja umrl ugledni posestnik Ivan Osolin, star 71 let, v žalcu pa posestnik in kovaški mojster Anton Zajc, star 63 let.

V Zgornji Šiški je 3. junija preminul ugledni posestnik Anton Sušteršič. V Celju je 4. junija v starosti 77 let umrla ga. Pavlina Detičkova, notarjeva vdova. Nadalje sta v začetku junija umrla upokojeni nadučitelj Rado Kopic v Mariboru, v Podsedri pa Avgust Preskar, bivši dolgoletni župan. V Senožečah je v visoki starosti 91 let umrl ugledni gospodar Franc Suša. V Celju je 11. junija umrla notarjeva vdova Ivanka Kranjčeva. V Kamniku je 13. junija umrl ugledni restavratorec in posestnik Josip Kenda. V Ljubljani je 14. junija umrl profesor Ivan Mazovec, v Celju pa v starosti 78 let upravitelj Južno-Slajarske hranilnice v p. Simon Wutt. Dne 15. junija je v Ljubljani preminula ga. Ana pl. Tornago. Nepričakovano je 18. junija umrl v starosti 44 let v Ljubljani splošno znani trgovec Pejo Rohrmann. V Črni pri Prevaljah je 19. junija umrla ugledna gostilničarka Katarina Dlopostova, Pri Nazarjih je pri ribolovu preminul priljubljeni celjski učitelj in sportnik Tone Zdošek. V Radečah je 22. junija umrl višji sodni oficial v p. Baltazar Baebler. V št. Pavlu pri Preboldu je

v starosti 80 let umrl 24. junija ugledni gostilničar, mesar in posestnik Franc Vedenik. Pri kopanju se je 25. junija ponesrečil 20letni tehnik Uroš Turk iz Ljubljane. Dne 25. junija je v Ljubljani umrla ga. Ida Petričeva soproga nadučitelja v p. Na Jesenicah je 26. junija umrl dolgoletni vodja spedijskega oddelka KID Franc Klinar.

Dne 1. julija je v Ljubljani umrl poštni uradni ravnatelj Franc Lesjak. V Naklem na Krasu je v starosti 80 let umrl bivši dolgoletni župan Ivan Dujc. V Ljubljani je 3. julija v starosti 81 let umrl ugledni trgovec in posestnik Anton Brglez, na Viču pa tovarnar Anton Justin. Dne 7. julija je v Ljubljani umrl lesni industrijec Anton Gregorij. Smrtno so se ponesrečili »Jutrovi« naročniki: Andrej Otrin, mesar in prekupevalec z živino v Zgornji Šiški, Josko Flirin, mesar in posestnik v Mengšu, ter Matevž Uličar, gostilničar in lesni trgovec na Bledu. V Luxembourgu se je 13. julija pri mednarodni telovadni tekmi smrtno ponesrečil Sokol Tone Malej. V Gornji Radgoni je 14. julija v starosti 67 let umrl veleposestnik Adolf Zorzin, v Brezicah pa šolski upravitelj v p. Franc Černelc. V Juljskih Alpah se je smrtno ponesrečil akademik in kartograf Wolf Luckmann z Jesenic. Na Prevaljah je 17. julija umrl ugledni posestnik Josip Rus. Dne 18. julija je v Ljubljani umrl bivši minister in veliki zadrugar Tone Kristan. V št. Jurju ob j. žel. je 20. julija umrl ugledni posestnik in gostilničar Franc Kincl, na Planini pa ugledni gospodar Ivan Lenassi, star 86 let. V Vinici pri Črnomlju je 22. julija preminul trgovec in veleposestnik Juraj Šterk, na Planini pri Rakeku pa ugledni gospodar Josip Podboj. V Zagorju ob Savi je 23. julija umrl računovodja TPD Ignacij Firm, eden najstarejših sokolskih delavcev. V Splitu je nenadoma preminul dne 24. julija Slavko Masterl iz ugledne družine v Stražišču. Dne 26. julija je v Beogradu umrl dolgoletni minister in bivši predsednik Narodne skupščine Marko Trifković. V Stražišču pri Mokronogu je v starosti 90 let umrl posestnik Ivan Majcen, v Črnomlju pa trgovec in posestnik Karel Ahčić. V Ljubljani je 28. julija v starosti 79 let umrl bivši veletržec Josip Bahovec, v Celju pa 29. julija priljubljeni notar Avgust Drukar.

V Gradcu je 4. avgusta umrl slovenski trgovec Rudolf Orošy, v Celju pa 6. avgusta veletrgovec Franjo Strupi. V Gornjem Gradcu je 7. avgusta umrl popularni slovenski planinar in pisatelj nadučitelj v p. Fran Koebeč. V Radovljici je 14. avgusta umrl ugledni posestnik Fran Grlic. V Spodnji Hudinji pri Celju je 15. avgusta v starosti 69 let umrla ugledna posestnica Marija Stribarjeva. V Trzinu je 15. avgusta v starosti 78 let umrl tovarnar Charles Moline. V Splitu se je 16. avgusta pri kopanju smrtno ponesrečil ljubljanski trgovec Jean Stačul. V Jeruzalemu v Slovenskih goricah je 22. avgusta umrl popularni vinogradnik Anton Puklavec. Na Dunaju je 23. avgusta umrl upokojeni podpolkovnik Ivo Živič. Na Ježici je 28. avgusta umrl občinski svetovalec in posestnik Lovro Sever, v Novem mestu pa je nenadoma preminul učitelj Anton Lenarčič. V Zagorju ob Savi je 30. avgusta umrl ugledni posestnik in gostilničar, dolgoletni Sokol Tome Koprive.

Pri Stični se je 2. septembra z avtom ponesrečil mladi izvozni trgovec Milan Končina. V Borovnici je v starosti 62 let umrla ugledna gospodinja Marija Drašlerjeva. Dne 6. septembra so bili na Bazovici pri Trstu ustreljeni Ferdinand Bidovec, Franjo Marušič, Zvonimir Miloš in France Valenčič. V spopadu s fašistično obmejno stražo v Slivnicah pri Postojni je padel hrabri nacionalist Pepe Kuček. V Kamniških planinah se je 8. septembra smrtno ponesrečil mehanik Rudolf Pečar iz Ljubljane. Dne 12. septembra je v Mariboru umrl nestor slovenskih novinarjev, bivši glavni urednik tržaške »Edinosti« Makso Cotic. V Ljubljani je 14. septembra nenadoma preminul mladi restavratorec hotela »Lloyd« Franc Bučar, v Ptujju pa je umrl upokojeni železniški nadrevident Alfonz Razlag. V Ljubljani je 21. septembra umrla soproga znanega gostilničarja na Zabjaku, vzorna gospodinja Marija Razmova. V Budimpešti je postal žrtve avtomobilske nesreče Ivan Ladstätter, edini sin domžalskega tovarnarja. V Ljubljani je 23. septembra umrl višji deželni sodni svetnik v p. odvetnik Anton Bulovec. Dne 23. septembra je v Ljubljani umrl mestni šolski upravitelj v p. Anton Požar. V Celju je 30. septembra umrla ugledna litjska narodnjakinja ga. Alojzija Slančeva. V Novem mestu so umrli: 1. oktobra v starosti 78 let davčni nadupravitelj v p. Franc Gregorič, 6. oktobra v starosti 70 let bivši dolgoletni župan, ugledni posestnik in gostilničar Josip Zurec, dne 8. oktobra ga trgovec in posestnik Alojzij Windischer. V Trbovljah je 13. oktobra umrl v starosti 87 let ustanovitelj Posojilnice, trgovec Josip Moll. Nesreči z motorjem je podlegel v ljubljanski bolnici idealni nacionalist 29letni Ivan Šemerl iz Lesc. Dne 17. oktobra je v Ljubljani umrl inspektor evidenčno katastralnega urada v p. Jan Ružička, dne 22. oktobra pa sodni nadsvetnik v p. Janko Guzelj. Na Vrhniki je 23. oktobra umrl ugledni posestnik Josip Bricej, v Čezarjevcih pri Ljutomeru pa priljubljeni šolski upravitelj Leopold Čulk.

Naročajte

„Našo dobo“

Tehnični del rubrike ureja avtomobilski oddelak Vacuum Oil Company. d. d.

Svetovna konferenca avtomobilistov

Vsako leto o priliki pariškega salona se vrši tudi zborovanje Internacionalne zveze priznanih avtomobilskih klubov, na katerem razpravljajo o vseh važnih problemih mednarodnega avtomobilizma ter sestavljajo predloge, ki naj bi jih sprejela domača vlada v svrhu pospeševanja avtomobilizma.

Na letošnji konferenci so obravnavali na štirih sejah 63 točk programa, med katerimi so bili tudi predlogi in sestavi stalnega odbora za cestni promet Zveze narodov. Omeniti je, da je bilo na zadnji seji tega odbora v maju mesecu v Haagu precejšnje nesoglasje med odborom in med delegati Internacionalne zveze avtomobilskih klubov, ki so bili prisotni. V današnji notici nameravamo podati najvažnejše predloge, ki so bili na letošnjem zasedanju sprejeti.

Izdelan je bil najprej načrt za internacionalno konvencijo o pobiranju uradnih pristojbin od inozemskih motornih vozil. Določeno je, naj bi se inozemski avtomobilisti oprostil tekom prvih 90 dni vsake pristojbine.

Dalje so razpravljali o enotnosti prometnih znakov. V tem oziru se vedno ni soglasje med Zvezo narodov. Odbor Zveze med odborom Zveze narodov. Odbor Zveze narodov je do sedaj sprejel samo narobe postavljeni trikot (prazen) na stranskih cestah kot znak, da se bližamo, oziroma da prihajamo na glavno cesto.

V zvezi s tem so sklepali o tem, kdo ima pravico, da vozi naprej (»Vorfahrtrecht«). Nejasnost v tem vprašanju je bila že dostikrat vzrok težkih n.sreč. Zborovanje je izjavilo samo z neznatno manjšino za sledeči predlog odbora Zveze narodov: Vsak vozač mora dati na križišču onemu prednost, ki prihaja od desne strani na križišču, oziroma na »vilicah« (kjer se dve cesti strneta). Če pa vidi vozač na svoji cesti, predno se strne z drugo cesto, znak narobe postavljenega trikotnika, kar pomeni, da on sam prihaja s stranske ceste na glavno, mora dati onemu, ki je na glavni cesti, prednost. V vsakem slučaju pa mora biti vozač zelo previden.

Pri glasovanju za ta predlog so se Nemci vzdržali. Oni so bili za formulacijo v smislu nemških znakov, ki dajejo v vsakem slučaju prednost onemu, ki vozi po glavni cesti.

Z zadovoljstvom je bilo sprejeto na znanje poročilo odbora Zveze narodov, da naj vlade olajšajo mednarodni promet na ta način, da se na glavnih cestah na meji opravljajo formalnosti ob vsaki uri.

Glede uporabljanja obmejnih potnih listov je bil sprejet sledeči predlog:

Triptika se ne morejo posluževati avtomobilisti, ki imajo v ozemlju, kamor začasno vozijo s svojim vozilom, svoje davčno, poslovno ali dejansko bivališče. Kot tako je smatrali bivališče tedaj, če je dotična oseba stalno ali dalj časa zaposlena v inozemstvu kot trgovec ali industrijalec. Ne smatra se kot stalno bivališče, če gre avtomobilist v sosednje ozemlje kot nadzorni svetnik — torej samo v večjih časovnih presledkih; dalje seveda ne, če gre v svrhu zabave ali študija, na letovišče itd. V teh zadnjih slučajih naj velja triptik. Naslednje leto naj se skliče internacionalna carinska konferenca, ki se bo pečala s temi problemi.

Za motocikliste so bile glede triptikov predložene še posebne olajšave.

Poleg mnogo manj važnih predlogov so sprejeli še načrt, po katerem bi morale vse države uvesti mehanična kazala za smrt. Dasi imajo v nekaterih državah skoro že vsa vozila tako kazala, bi bilo vseeno potrebno, da bi se to tudi uzakonilo.

Vprašanje je sedaj, koliko časa bo trajalo, da bodo vse države te predloge sprejele.

O olimpijski razstavi v Londonu bomo podrobneje poročali prihodnjič.

Zeppelin na železniških tračnicah. Pred kratkim je vzbudil veliko pozornost Krukenbergerjev poskus z »najhitrejšim brzovlakom bodočnosti« v obliki Zeppelina s propelerjem. Pripomniti b. hoteli pri tej priliki, da ni ta poskus nikak nov izum. Tako je na primer delal pre' dvemi leti Fritz Opel poskuse z raketnimi vozovi na tračnicah. Tudi s propelerji na »zemeljskih« vozeh so delali poskuse že pred enajstimi leti. Novo pri Krukenbergerjevem poskusu je samo to, da je vozilo izredno lahko zgrajeno, in njegova oblika, nikakor pa ne propeler. Kljub vsemu uspehu v hitrosti strokovnjaki dvomijo, da se bo stvar v praksi rentirala.

Zračna policija v Franciji. Svoječas je Leonardo da Vinci fantaziral o mejah in plativih, ki jih bodo nekoč postavili po zraku in ljudje so se mu smejali. Francozi so sedaj prvi — ne napravili plativ po zraku okrog Francije, pač pa organizirali prvo zračno policijo na svetu, ki ima nalogo prisiliti civilne letalce, da ne letajo nad utrjenimi deli države v departementu reke Mosele razen proge ob sarski doini. Ta policija ima na razpolago dva vojaška aeroplana v Metz in dva v Thionville. Kakor hitro se pokaže kak aeroplan nad prepovedanim ozemljem, obvesti straža policijske organe, ki takoj pošljejo letala na zasledovanje prekršitelja.

Zračni promet med Benetkami in Monakovim so otvorili pred nekaj meseci. Na progi vozijo Junkersova letala za štiri potnike.

Tudi na Kitajskem so že otvorili civilne proge, in sicer iz Sanghaja čez Nan-

king in Hankov v Chengtu, dalje iz Hankova v Kanton in tretja proga vodi iz Nanjinga v Peking. Družba, ki vzdržuje ta promet, je ameriška.

13. mednarodna avtomobilska razstava v Pragi traja te dni. Razstavile so vse domače tovarne in mnogo inozemskih, kakor Mercedes-Benz, Citroen, Rolls Royce, Minerva, Bugatti, Fiat, Horch, Lancia, od ameriških pa Hudson Essex, Nash, Kissel, Peerless in Studebaker. Ta razstava, ki se vrši redno vsako leto, je pomemben faktor za razvoj avtomobilizma na češkoslovaškem, danes je tam registriranih 100 tisoč motornih vozil! — ter ima letos toliko večji pomen, ker je običajna razstava v Berlinu odpadla, tako da je letos razstava v Pragi edina v srednji Evropi.

Novosti Šentjakobske knjižnice v Ljubljani

Priobčuje knjižničar Matija Rode. (Nadaljevanje.)

Merimee Pr — Ot. Zupančič, Šentjernejska noč. Roman. 4630.
Podbešek Anton ur., Dolenska metropolna Nova mesto 4637 r.
Tuma Henrik, Pomen in razvoj alpinizma. 4638 r.
Tomašič S., Salon milostive Kle. Zagreb. bačka priča. 1377 h.
Dreiser Th., Die Frau. Fünfzehn Lebensschicksale. 11572/73 n.
Passos John Dos, Der 42. Breitengrad. Roman. 11574 n.
Glasgow Ellen, Rette mich nicht. Roman. 11575 n.
Dreyer Max, Der Weg durchs Feuer. Roman. 11576 n.
Walpole Hugh, Jeremy und sein Hund. Roman. 11578 n.
Hermann G., Grenadier Wordelmann. Roman. 11579 n.
Fraccaroli A., American Girls. Roman. 11580 n.
Michaelis K., Herr und Mädchen. 11581 n.
Crevel Rene, Der schwierige Tod. 11582 n.
Rommans Jules, Kumpene. 11583 n.
Churchill W. S., Weltkriegs 1911—1914. 11562 z.
London Jack, Die Zwangsjacke. 11584 n.
Asch Schalom, Chaim Lederers Rückkehr. Roman. 11585 n.
Bennett A., Clayhanger. 11586 n.
Colette, Die Andere. Roman. 11587 n.
Maas J., Boheme ohne Mimi. Roman. 11588 n.
Feuchtwanger Lion, Erfolg Drei Jahre Geschichte einer Frau. Roman. 11589/90 n.
Nansen Fridtjof, Durch den Kaukasus zur Wolga. 11592 z.
Newerow Al., Taschkent, die brotreiche Stadt. 11593 n.
Serafimovič A., Der eiserne Strom. 11593 n.
Deledda Grazia, Schiffbruch im Winde. Roman. 11594 n.
Deltelj Jos., Don Juan. 11595 n.
Delius Rud., Die Unruhe der Frauenaugen. Ein Roman von vier Frauen und ihren Lebensschicksalen. 11596 n.
Landsberger A., Web und Dämon. Frauenschicksale und Irrungen von Maria Magdalena bis Greta Garbo. 11597 n.
Glaeser Ernst, Frieden. 11598 n.
Roth Jos., Hiob. Roman eines einfachen Mannes. 11599 n.
Delmont Jos., Gaukler und Bestien. Roman. 11600 n.
Bontempelli M., Der Sohn zweier Mütter. Roman. 11601 n.
Michaelis K., Das heilige Feuer. Schicksale und Menschen. 11602 n.
Disraeli Benjamin, Der tolle Lord. Roman. 11617 n.
Dunn Olaf, Die Ölsöy-Burschen. Roman. 11617 n.
Brunn L., Van Zantens törichte Liebe. 11618 n.
Frank Hans, Jasper und Aline. Die Geschichte einer gefährdeten Ehe. 11619 n.
Sonnenfeld Kurt, Fräulein Narziss. Der Roman einer Schönheitskönigin. 11620 n.
Nemirowsky Irene, David Golder. Roman. 11621 n.
Presher Rud., Frühling in Nervi. Roman. 11623 n.
Mann H., Die grosse Sache. Roman. 11628 n.
London Jack, Der Wolf von Wallstreet. 11630 n.
Vse tu navedene knjige se lahko naroče v knjižnici Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica.

Sentjakobska knjižnica v Ljubljani, Star. trg 11, izposoja vsak delavnik od pol 4. popoldne do pol 8. zvečer najpše knjige v desetih jezikih in modne liste vsakega mur, kdor se zadostno legitimira. Knjige se pošiljajo tudi po pošti na deželo; izposojni rok tri tedne, za znanstvene štiri tedne za saysko in dravsko banovino, v druge banovine pa en teden več. Na razpolago popolni tiskani imeniki knjig, ki jih kupi, da si napiše številke knjig doma.

Lepota nog

Nogavice iz gume dajejo nogi vitko in dr. žestno obliko. Danesnja moda zahteva lepo in graciozno obliko noge, a to se doseže samo z nošenjem gumnatih nogavic. Noga se ne utrja, a obenem so pokrite vse n. rake, kateri tudi krče (krampfen). Nogavice iz čiste ameriške gume brez švatenke, popolnoma neoporne, dajo lepo vitko nogo do kolena. Brez šiva, v barvi kože (Fleischfarbe) par 180 Din. Pleten. gum. nogavice iz najfinjših trikotj. za krče. Ite do kolena par 190 Din. nogavice do kolena in stegno samo po meš. od 310 Din. naprej.

Pleša

In izpadanje las je največja nesreča za staro in mlado. V 24 urah zastavimo izpadanje las za vedno, odpravimo vse priljaj. edel. braso in nesrečo z »ESPARCETTE«.

od dr. Dorraine & Cie., Pariz — Lasje bodo odzvali in zopet bujno rasi! — Za uspeh garantiramo — Garnitura cena 60 Din.

CENTIFOLIA, kozmetični zavod, Zagreb, Juršičeva 8.

Zahtevajte takoj brezplačno ilustrirane cenike!

KRALJESTVO MODE

Lepe trotteur obleke

Napačna je domneva, da najlažje sestavi mo štrpne obleke, kajti ravno v enostavnosti teh modelov mora ležati nekaka premljena privlačnost, tako da je treba za njihovo izdelavo več dobrega okusa in modne kulture, kakor pa za izdelavo lepe popoldanske obleke, ki deluje že po svojem materialu in bogatem načinu kroja.

Tudi na tem polju vidimo letos najrazličnejše oblike in moramo priznati, da so modne smernice topot izredno velikopotezne, tako da bodo v prihodnji modi zastopani vsi kroji.

Vidimo torej jako enostavne in prav zato dobro pristojajoče ravne obleke, poleg najrazličnejših zvončastih modelov pa stoji v ospredju obleke z vložnimi nagubanimi deli. Največjo vlogo igrajo tudi tu »kazak-obleke«, ki baje najbolj pristojajo vsaki ženi ter bodo najbrž doživlele ono priljubljenost, ki so jo včasih uživala jumper-obleke. Dobro se je uveljavila tudi takozvana »plaščena obleka«, ki že dolgo ni bila več moderna. Dame so končno spoznale, kako lepo se podaja vsaki postavi.

Posest lepe pletene obleke pa je skoro nekaka modna zapoved. Ne glede na izredno praktičnost pletene obleke se je tehnika pletenega blaga tako razvila, da po lepoti svoje ornamentike in volnosti materiala prav nič ne znostaja za najlepšim volnenim blagom. Najbolj priljubljena so pletena blaga s pikčastimi, takozvanimi »konfeti« vzorci ali blaga s progastimi efekti.

Naša prva slika prinaša pleteno športno obleko s svetlo garnituro okrog vratu. Vse različne lege prog nastanejo lepi kontrasti, katerih učinek se povečuje v napredni progasti krilo vstavljenih zvončastih deli z vodoravnimi progami. Život je še višje

položen kakor doslej, krilo pa je zelo tesno okrog bokov.

K ljubljencem pletene mode priletevamo grobo pleteni kostim z vestjo, ki je izdelan kot enostavna obleka s kratko, ravno jopičo (slika 2).

Apartne trotteur-obleke s kazakom moremo nositi tudi k popoldanskim priložnostim, dasi so navadno izdelane iz vzorčaste blaga. V tem slučaju pa mora biti barva obleke jako diskretna in lepa (stekleničasto zelena, vinsko rdeča ali rjava). Kratk, zvončasti kazak take obleke je često obrobjen s tenko kožuho (zadnja slika).

Poleg kratkih, zvončastih vidimo tudi dolge, ozke in z gumbi zapete kazake z našim zvončastim krilom (slika 4).

Izrazito športen model kaže naša predzadnja slika. Obleka je iz tweeda in opremljena s kratko kožuho inasto pelerino. Krilo ima našite velike žepce, pod katerimi so vložene globoke gube.

Kakor smo že omenili, je »plaščena obleka« novost, ki se ji obeta mnogo uspeha. Tak model z vrezanimi žepi in ozkim usnjenim pasom prinaša naša tretja slika.

Kožuhi za prehodno sezono

so izdelani letos iz tankega, volnega krzna, ki je podloženo z vatelnom ali velblodjo dlako, ukrojeni pa so široko in komodno. Tu pride prvih vrst v poštev žrebčija ali prešana ovčja koža, ki je najlepša v

sivem ali beže. Vseled lahkega in voljnega krzna moramo te plašče poljubno ukrojiti, tako da nam je letos pričakovati na tem polju jako komplikiranih oblik. Naša prva slika prinaša plašč iz žrebčije krzna, ki je izdelan v lepem raglan-kroju in opremljen z ovratnikom iz istega materiala v obliki šala. Druga slika kaže plašč iz prešane ovčje kožuhovine, ki je močno zvončasto ukrojen.

vrlah someščanov.

Tem je pokopališče posvečen kraj in ker je posvečen, je tudi grozoten, da se ga bogaboječ človek dovolj tega ogiblje. Zato pa so obiskovalci starih pokopališč neverjetno prijetni ljudje. Redko se najde kdo, ki pride nanje s kakim osebnim interesom, običajno nima nihče izmed njih kakega znanca med legijoni, ki počivajo na njem. Od časa do časa srečaš delavca, ki mora po naročilu odstraniti nagrobni kamen, ko je doslužil predpisano dobo in je zapadel ne vem kakemu fondu živih. Pokramljaš ž njim in izkaže se, da imajo vsi grobarji neko zdravo šegavo žilico, kakor jo ima Shakespearejev grobar, ki tako zvito pustolovi s princem ob svežem grobu.

Napačno bi bilo misliti, da stojte ti obiskovalci že z eno nogo v zagrobnem carstvu in da jih golo svetožalje vodi na ta kraj. Ravno nasprotno je res in ravno zato hodijo sem, ker jim niti nenavadna okolica ne more vzbuditi črnih misli, ko uživajo krasoto parka. Pri svojih sprehodih sem često srečal starejšega gospoda vedno na isti stezi, kjer se tam najraje mudim. Spočetka sva se nekako nejevoljno ognila drug drugemu, kasneje sva se zvedavo in brez sovražnosti motrila, pri nadalj-

Rokavice, rokavice, rokavice

se glasi bojni klic nove mode, kajti »rokavičena« žena je postala nekaj samo ob sebi umevnega, tako da se je zadnje čase na tem polju pojavila cela vrsta nadvse zanimivih novosti, ki pa jih ne smemo iskati

med športnimi modeli, temveč med mnogimi lepimi popoldanskimi in večernimi rokavicami. Tu vidimo pravilno bogastvo fantazije in izreden luksuz v izbiri materiala, vezane rokavice, prekrasne z aplikacijami in opremljene modele, ali rokavice v kontrastnih barvah. Naša slika prinaša troje zadnjih novosti: desno črno bele rokavice s plamenasto ornamentiko, v sredi model s črnimi gumbki in levo rokavice z vezanim cvetličnim motivom.

Zdravniška posvetovalnica

Gđa. O. K. iz L. Da bi bila neka oseba prav posebno priljubljena žrtve komarjev, ni izključeno. Pač pa je občutljivost za pik in so zlasti posledice pika zelo različne. Saj imamo tudi pri rani na prstu vtisek, da zadavamo ves dan točno z bolnim prstom sedaj v mizo, sedaj v stoličo itd. Bolezen nas le opozarja intenzivnejše na boleč ud, vši pažljivo kontrolno nad obolenim delom telesa. Vzrok takšni preobčutljivosti pa tiči globlje. So razni ljudje, ki jim zardi koža že pod neznatnim pritiskom, katerim je živčevje tako labilno, da omlede že pri malenkostnih bolečinah. Taka občutljivost je konstitucionalno utemeljena. K večjemu bi natičevali kalcij za notranjo uporabo. — G. J. M. v S. Ad 1) Ako potoji bolnik, da ima neprestano šumenje v ušesih, da pa ni jemal zadnje čase nikakih zdravil, mu moramo tu toplo priporočati pregled ušes, oziroma sluhovodov, če ni tam najti kaj bolezenskega. Datira to šumenje iz poletja in je morda nastopilo po kopanju? Ad 2) Bolečine v križu gotovo niso v nobeni zvezi s prejšnjo boleznijo, ker takih sledov ne zapušta pri moških, včasih bi bilo to izredno redko. Zaradi tega bo treba iskati za bolečine v križu poseben vzrok. Ker je to edini znak, ki ga navajate, moremo bolezen le slutiti, vsled pomanjkanja drugih znakov ni možno slaviti niti verjetnostne diagnoze. Vedeti bi morali, če se javijo bolečine tudi globoko v na vodo itd. Brez jasnih simptomov ne moremo bolečine mora biti točno preiskana voda itd. Brez jasnih simptomov ne moremo odločati niti najboljši zdravnik. — G. M. Z. v M. Ad 1) Mozolje v obrazu je treba zdraviti z notranjimi in lokalnimi sredstvi. Prebava mora biti popolnoma v redu, ev. malokrvnost lečimo z arzenom, železom, kininom itd. Kožo mazamo z žveplovim, rezorcinom itd., da se končno lupi. Zdravljenje pospešuje obsevanje z Röntgenom in višinskimi solncem. Ad 2) To bo verjetno katar veznice, ki je že kroničen. Samo izmivanje zjutraj bo sicer odpravilo lepljiv gnoj, iz tega gnoja pa je potrebno določiti vrste bakterij, ker niso zdravila pri vseh vnetjih vezne ista. — »Skrb«. Pri takšnih znakih (delj časa trajajoča, četudi malo povečana temperatura od 37,1° do 37,6°, zbadanje ob rebrih, pomanjkanje teka, bujanje itd.)

nem srečanju pa sva že vzdignila klobuke. Starejši je, pa sem čakal, da me nagovori, kar je tudi storil:

»Mir je med pokojniki.«

»Da, gospod, prav prijetna družina so.«

»Dasi so bili v življenju gotovo bujne glave.«

»Gotovo je bilo takih, ali mene ne vznemirjajo, nimam med njimi niti znanca niti sorodnika, ne veže me tedaj nanje niti jeza niti ljubezen. Kar tako hodim.«

»Z menoj je isto. Kraj sam je privlačen zame, zato ker odbija druge. Gotovo ga tudi vi zato ljubite.«

»Da, zato, gospod.«

Pa sva se poslovila zelo prijazno in prijateljsko.

Pri prihodnjem srečanju je bil mož nekako zaprt in razgovor nama ni šel od rok. Kakor da ga nekaj vznemirja, da ga nekaj tišči, kar bi zelo rad zaupal komu. Ogledoval me je od časa do časa, kakor da me je izbral za onega, ki bi mu lahko oddal svojo skrivnost. Da ga podžgem, sem se hotel posloviti in res me je zadržal:

»Veste, nekaj bi vam rad povedal, pa ne vem, dali ne boste stvari smatrali za izrodek okolice. Dogodbo, ki se mi je pripetila natanko pred petnaj-

Ob neprijetnih jesenskih dneh

NIVEA-CREME

Natrite ž njo vsak dan svoje lice in roke, in to ne samo vsak večer, preden greste spat, temveč že podnevi, preden se podate na oster zrak. NIVEA-CREME se ne da nadomestiti, ker temelji njeno posebno delovanje na Euceritu, ki ga vsebuje samo ta krema. NIVEA-CREME pronikne naglo in temeljito v kožo ter ne ostavlja nikakega bleśka, in samo ta krema, ki je povsem prodira v kožo, zamore s svojim blagodejnim delovanjem vplivati na kožno stanje.

Škatlice po 5, 10 in 22 Din, tube po 9 in 14 Din. Proizvajatelj v Jugoslaviji: Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor — Meljska cesta št. 56.

mora vsak zdravnik misliti na proces v pljučih. Ako pa izrecno povdarjate, da so pljuča zdrava (so zdravniška in röntgenološko pregledana?) tedaj gre s precejšno verjetnostjo za kronično vnetje prsne (rebrne) nične. Mi vam nujno svetujemo, da se daste temeljito pregledati pljuča in prsno mreno in to od specialista, ker so navedeni znaki precej tehnični. V lastnem interesu ne odlašajte! — G. M. I. J. v C. Predno nismo videli onega parazita, ne moremo z gotovostjo reči, za kaj gre pravzaprav. Ker pa ga imenujete sami glisto in se v njemu z dolžino z ono pri črevesnih glistah, bo treba kaj ukreniti. V takih slučajih zapisujemo Santonin, pred njim pa purgans (odvajajoče sredstvo). — G. R. A. na V. Če traja vnetje toliko časa, gre seveda za kronično bolezen. Anamnestično ne navajate ničesar, odkod bi se bilo to pojavilo, iz tega sklepamo, da je prišlo kar samo od sebe. Če je temu tako ali drugače, bolezen je takšna, da se ne smete in ne morete zdraviti sami, ker bi se pravo lečenje zavleklo in zamudila terapija, ki je je sedaj še možna, a že nekaj tednov bo prepozno zanjo. Ev. operacija bi se napravila v lokalni anestezi, to je brez splošne narkoze. — G. M. I. J. v C. Ad 1) To bo vse njezove naravi, zato bi vam priporočal specialista za živčne bolezni. Ad 2) To bo treba zase pregledati. Natančneje v pismu. Ad 3) Kakšna trajna škoda ni še znana, če se le lasem pusti med dvema procedura zadosti časa, da se opomorejo. — G. M. v Lj. Ad 1) Brez osebnega pregleda ni moči odgovoriti, ker je terapija individualna. Ad 2) Če opustite to, kar je po našem mnenju vzrok te bolezni. Zmerno življenje v vsakem oziru, nikakih ekscesov, ne dražeča hrana, telovadba po poljubnem sistemu. — G. I. P. v Z., p. B. Ad 1) Bolezen v ušesih bo verjetno v zvezi z ostalo. Kri puščamo pri polnokrvnih ljudeh, ki jim to dela težavo pri sru, v glavi itd. in je krvni tlak zvišan. Ad 2) Učinek se pokaže tudi v ušesih šele po daljšem času, posebnega zdravljenja ušes ne bo treba. Ad 3) Ravnavajte se po navodilih, ki ste jih prejeli od g. specialista, vam bo treba paziti na prehrano. Prepovedane so vse prav kisle in ostre jedi, alkohol in nikotin zelo škodljiva. Kri vam bodo morali odvzeti ponovno, če se ne bo stanje izboljšalo. Tozadevno vprašate najprej svojega bližnjega zdravnika. — G. A. R. v Lj. Ad 1) Po našem mnenju bi bilo dobro jemati jodove preparate. Ob napadu pa lahko frotirati prsa z razredčenim octom. Priporočljivo so vroče kopeli (za roke in noge) in vdihavanje amilnitrita ali etrovih par. Sicer pa bo mogel odrediti primeren način zdravljenja le poklicni zdravnik, ki napad vidi in opazuje. Ad 2) Dovedite ga k specialistu, da stvar ne zastara.

Židje iščejo novo domovino

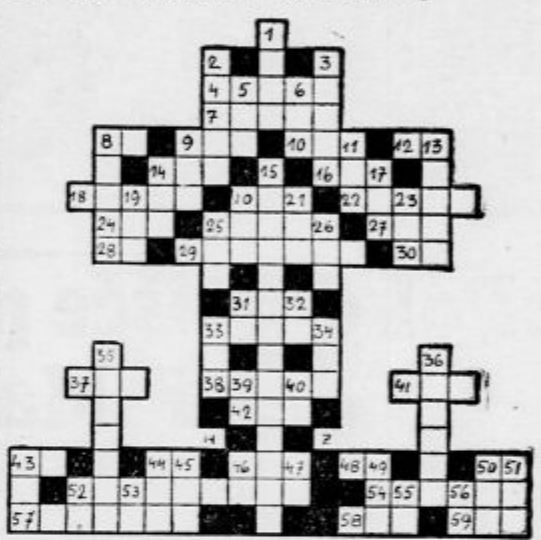
Židovski nacionalisti so silno ogorčeni na angleško vlado, ki je baje snedla obljubo, dano židovskim veljakom med svetovno vojno. Izkazalo se je namreč, da Anglija ne more in nima namena osvojiti židom Palestine ter iz nje pregnati Arabce. Nasprotno je morala Anglija zaustaviti naseljevanje židov v Palestini, da se ne zameri Arabcem in drugim muslimanom, ki jih ima pod seboj. Cionisti so sedaj silno razjarjeni na angleško vlado in ji groze na vse mogoče načine. Nedavno je v Jeruzalemu zasedal židovski narodni svet in sprejel resolucijo, da naj angleška vlada na vsak način izpolni dane obljube. Brez pravice priseljevanja si židje ne morejo osvojiti nekdanje domovine. V tem je seveda popolna resnica. Podpredsednik francoskih cionistov, ki ima lepo ime Zlatopoljski, kar je najbrž samo prevod prejšnjega imena Goldfeld, je izjavil, da si bodo židje sedaj morali iskati pribežališča v francoski Siriji, kamor bodo iz Jeruzalema prenesli komaj začeto domovino. Morda jim bo francoska vlada dala tako dovoljenje, toda kasneje bo morala takisto omejiti priseljevanje, ko se bodo začeli raz-

burjati sirski muslimani. Tudi Francija ima namreč veliko povoda, da se zavoljo židovske nacionalne ideje ne zameri svojim muslimanom v Severni in Srednji Afriki. Gospod Zlatopoljski s svojim predlogom najbrž ne bo uspel in Ahasverov narod bo moral zopet na pot in si iskati nove domačije.

Križaljka »Križ«

Besede pomenijo:

Navpično: 1. Napis na križu — 2. jed — 3. letopisi — 5. oče — 6. utežna enota (tur.) — 8. žensko ime — 9. led (nem.) — 11. turški mogotec — 13. bitje brez napač — 14. filmski komik — 15. ljubljanski časopis — 17. žuželka — 19. reka (sp) — 20. pritok Amazonke — 21. os. zaimek — 23. živalski glas — 25. jeza (lat.) — 26. žensko ime — 31. del kolesa — 32. živalski glas — 33. nota — 34. žensko ime — 35. ovadba — 36. ljubljansko pokopališče — 39. vprašalica — 40. prislov — 43. lat. nikanica — 44. dragocena tekočina — 45. so rodnik — 46. kratka — 47. francoska trdnjava pri Marseille — 49. žensko ime — 50. dolgoprstež — 51. nam kaže čas — 52. kratka — 53. kratka — 55. os. zaimek — 56. vadi ob južnem robu Sahare,

Vodoravno: 4. Plemenitaš — 7. starogrška pokrajina — 8. os. zaimek — 9. šteje — 10. mesto na levem bregu Adije — 12. številko — 14. žensko ime — 16. jarem — 18. mesto v rev. Franciji — 20. ilovica — 22. spokornik — 24. rimski cesar — 25. sveta podoba — 27. pridlašilo — 28. ao — 29. reka v Aziji — 30. vprašalica — 31. os. zaimek — 33. britanska pokrajina ob reki Brahmaputre — 37. mol (lat.) — 38. podoba — 41. žensko ime — 42. starejši veznik — 43. predlog — 44. kratka — 46. številko — 48. nikanica — 50. predlog — 52. ljubljansko pokopališče — 54. se rabi pri cerkvenih svečanostih — 57. grška vojna luka — 58. visok uradnik — 59. vrtna hišica.

Rešitev križaljke »CSR«

Vodoravno:

1. Praha — 2. Plzen — 4. Oskar — 7. Ra — 8. ar — 10. ad — 11. vi — 12. ga — 13. Opava — 17. termo — 19. Om — 20. Rem — 21. Al — 22. z. e. — 23. oko — 24. ni — 25. Dsika — 26. Glonar — 27. as.

Navpično:

1. pragozd — 2. Radames — 3. pivo — 5. Smetana — 6. ravnina — 9. rio — 14. Aron — 15. veka — 16. Amor — 18. Elis.

— — —

abc: »Č. S. R.«

Irčev harem

V Lagosu (Nigerija) je umrl katoliški irski priseljenec Doherty, ki je ostavil veliko imetje 600.000 angleških funtov. Vse to imetje pripade njegovim šestnajstim zamorskim ženam in okroglo petdesetim otrokom, ki jih je imel z njimi. Vseh šestnajst žensk je bilo priznanih za njegove zakonite »boljše polovice« (ali »dva in tridesetinke«?)

kot popolna resnica z vsemi podatki in podrobnostmi.

»V zadrego me spravljate; kaj naj rečem, ko ne vem nič konkretnega?«

»Evo, konkretna dogodbica: Na jesen 1. 1915. je moj brat prišel na italijanski fronti v ujetništvo. Bilo je to o priliki neke velike bitke in silno smo se bali zanj, ker nismo par tednov dobili od njega nikakega glasu. Nekako takle čas pa smo preko Švice prejeli pismo od njega, kjer nam piše, da mu gre dobro in da je nameščen v neki italijanski vojaški bolnici. Njegov šef da je neki tovariš z dunajske medicine, — moj brat je bil namreč zdravnik. Pisal je tudi, da šef ravna z njim kakor z bivšim tovarišem in da skoro ne čuti ujetništva. Razumete?«

»Razumem. Dalje, prosim.«

»Komaj sem dobil to pismo, sem seveda takoj obvestil tretjega brata in sestro, da jima napravim veselje. Par dni nato pa sem se vozil proti Zagrebu po službenem poslu. Bil sem sam v vagonu in prav živo sem se spomnil na brata. Ne vem, na kateri postaji sem opazil, da naenkrat nisem sam v kupeju. Meni nasproti je sedel namreč človek, ki ga nisem bil še nikoli prej videl, ki bi ga spoznal še danes. ako bi ga srečal. Čudno pa je, da vam ga

B. Br.:

Halucinacija

Jesen je žalosten letni čas, pa naj ga še tako lepo opevajo pesmi v šolskih čitankah in naj mu slikarski čopič pričara na platno še tako pester barve. Večen zakon je, da slikarji iščejo barvnih simbolov in da so šolske knjige naravnost priljubljene zatočišče omlednih laži. Svet je že tako uravnan in teh zakonov ne bo ovrgel nihče. Pač pa je nepobitna resnica in jo zato ne najdet v nobeni šolski knjigi, da so stara, neuporabljana pokopališča ravno v jeseni najlepša. Rad stopim k Sv. Krištofu, da se brez misli sprehajam po stezah, ki od vseh strani nanje sili bršljan, ki jih zaslanjajo ciprese in bori in ti pod nogami prijetno šušlja odpadlo listje jesenov in hrastov. Ideja angleškega parka je gotovo povzeta po kakem prelepem starem pokopališču, samo da tu ne samo ne gospodarijo škarje in ključice, marveč ni niti grabel, ki bi kazile lepo sliko nepokvarjene prirode. Tihotno in mirno je, zapuščeno in prepuščeno samo sebi, da ti na mah pada z rame breme skrbi, vsakdanjih težav in neprijetnosti. Odpočiješ se, da nikoli tega. Na vso srečo, ve za nepopisno ugodje tega kotička le malenkostno število

Praznik mrtvih

Zopet se je približal ta praznik mrtvih. Ta praznik občutijo ljudje različno. Čas stitljivo in turobno se oglašajo zvonomi in množice hite na vrh pokoja, da okrase grobove umrlih s svečkami in cvetjem. Plamen pri plamenčku se vzpenja proti našim grobnim spomenikom, občudovane kraljice grobov — krizanteme — pa dišijo gomile s svojimi bujnim cveti.

Vse je globoko zatopljeno v misli. Tu in tam rosi lice solza, grenka solza. Srce te zaskeli, ko se spomniš, da ni bilo tako pred letom, ko so bili še vsi skupaj. Zda je drugače. Vprašaj, zakaj je prišlo to? Krivaveče srce ti odgovori: moralo se je tako zgoditi.

Tam spredaj mati, ki otožno gleda na kameniti križ, pod katerim počiva njen sin — edinec. Poslovi se je v cvetju mladosti od solzne doline. Nedaleč od tu pa stoji nežna mladenka, ki tuguje za svojo mamico. Srce se ji trga v prsih. O kako drugače bi bilo, če bi živela še zlata mamica! Ni

je več! Odšla je za vedno.

Praznik mrtvih ima globok pomen. Na ta dan se mnogo ljudi spomni, da smrt izbriše sovraštvo, prinese mir in poveča ljubezen.

Ni človeka, da se ne bi na praznik mrtvih spomnil onega, ki mu je bil ljub in drag in je moral oditi pred njim počivat v hladno zemljo. Mnogi, žal, ne morejo priti zati luč in položiti šopkov cvet na grob prijatelja, loči jih prevelika razdalja; zato pa se združijo z njim v mislih, želeč mir in pokoj njegovi duši.

Ko pomislimo, da tudi naše telo najde slejkoprej počitek v hladni zemlji, nas nehoče zazebe v dno duše, toda mislimo si, da brez smrti ni življenja in brez življenja ni smrti. Vemo pač, da pridemo na vrsto vsi, danes ta, jutri drugi...

Da bo umrl, vsak dobro ve,

ne ve pa kdaj, kako in kje.

Mir in pokoj mrtvim, odpočijejo naj se od svojega truda; njihova dela grede za njimi...

I. U.

Pokopališče pri Sv. Urbanu nad Mariborom

Ze vinska trta rumeni in črček ponehava peti, a sred grobov se veseli gorje sam papež, Urban sveti.

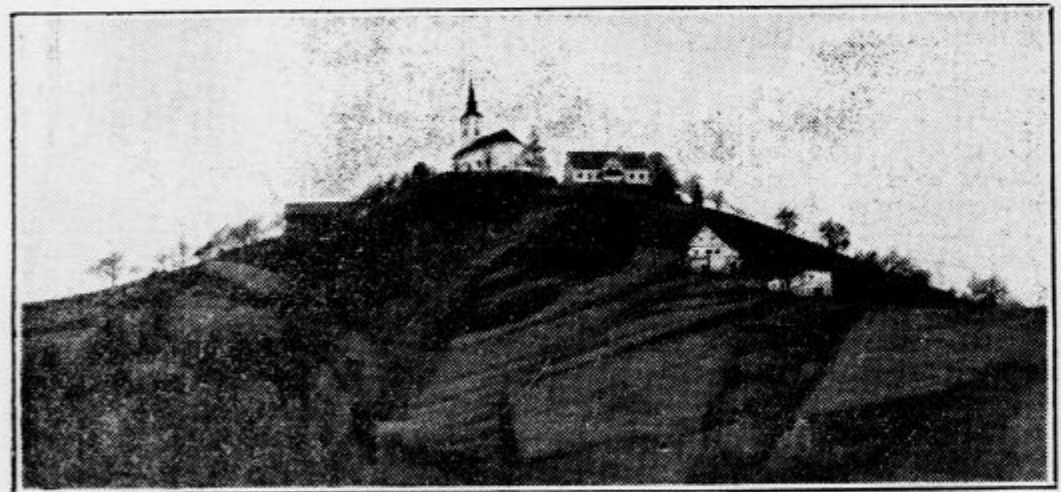
Ni jih mnogo, kar jih je tu nasutih in nagrebanih; morebiti šestdeset, kvečjemu sedemdeset; nekateri med njimi so namreč tako nizki in so se tekem let tako zelo zravnali s tratino, ki jih obdaja, da lahko če jih hočeš pravilno prešteti, prečreš tega ali onega in le težko ugotoviš njihovo natančno število. Njihovi prebivalci so bili v svojem življenju po misljenju in po delu, po utrujanju svojega srca in po vroči ljubezni do te zračne višave drug drugemu med seboj tako blizu, da so jim morali izkopati in nagrebati grob tudi groba, samo zato da so si tem bližje tudi sedaj, ko v sladkem objemu večnosti brez konca in kraja vedno nemoteno lahko zadovoljno gledajo na širni svet, ki je pod njimi in okoli njih razprostrt.

Priroda sama je že tu ustvarila ravno planico, odprto na vse štiri strani; človeške roke so morale samo tam, kjer je obrnjena proti vzhajajočemu soncu, proti »Kapeli« in Radžoni, poseči nekoliko vmes in podložiti nekaj nalomljenih granitnih plošč, da vzdržijo pobočje, ki strmo in vrto-

glavo pada v globoko razjedeno dolinico.

Cela planica ima podobo velike elipse, ko je daljši premer meri kakih sto metrov, krajši pa niti polovico tega ne. Sredi nje se dviga cerkva, ki je bila nekdanje še zelo primitivna in je imela leseno vodoravno streho. L. 1860 so jo obnovili in pozidali tako, kakor so zidane vse druge cerkve, in ji napravili vzhodni, zidan strop, da je na njo upravičeno lahko ponosen sv. Urban, ki so mu ravno tu sredi vinskih goric posvetili ta božji hram. Notri v cerkvi drži (sv. Urban) v sliki na glavnem oltarju grozd v roki skoro tako lepo in zapeljivo kakor oni v Laznici blizu Limbuša pod Pohorjem; a očitno je rajši zunaj cerkve, ker ima pred sabo noč in dan vinorodne Slovenske gorice, kojih vester varuh je on. V vdolbini zunanje stene, obrnjene proti vzhodu, proti zemskemu raju slovenskih vinogradov, stoji, proti vremenskim nezagodam s steklom zavarovan, z ostronabrušenim mečem v desnici, vsikdar pripravljen, da mahne z njim nad one, ki bi se prednjimi motili mir, rajsko veselje in uživanje njegovih varovancev.

Samo polovica te planice, in sicer ona, ki leži pred cerkvijo tako, da jo obseva vsak večer žarki zahajajočega sonca, pri-

Sv. Urban nad Mariborom

ne morem prav nič opisati. Kadar posežem za detajli, se mi njegova podoba razblini v nič.

»Saj sem rekel: halucinacija!« pravim malo razočaran.

»Počakajte, glavno šele pride. Ta fantom se skloni k meni in mi izjavi svoje sožalje, češ da je moj brat danes ob pol deseti uri umrl na zastrupljenju. Pričazen je govorila tako mirno, da me je nekoliko razjarila. Nevoljen sem omenil, da to ne more biti res, ko imam pismo, da se mu čisto dobro godi in da naj ne uganja neumestnih šal. Jezen sem stopil k oknu in opazil, da smo med tem že zavozili na Zidani most. Čez kako minuto sem se obrnil v kupe, ali nevšečnega sopotnika ni bilo več. Hotel sem ga namreč vprašati, odkod naj on ve o bratovi smrti, ako je nastopila po njegovih besedah pred pol ure in odkod ima podatke o zastrupljenju. Hotel sem ga pošteno prijeti za ušesa, kajti postalo mi je jasno, da gre za prostaško šalo.

»Nu, vidite, tudi taki suroveži hodijo po božjem svetu,« prekinem pripovedovanje.

»Ni bil surovež in močno dvomim, da-li hodi po božjem svetu. Mož je govoril resnico. Brat mi je bil namreč res umrl prav tisti dan o pol desetih

dopolndne, tedaj ob uri, ko sem se jaz vozil z neznancem. Ko sem popoldne posetil mlajšega brata v Zagrebu, sem bil že čisto pozabil ta dogodek in sem se nanj spomnil šele, ko mi je brat pripovedoval, da je pri obedu dvignil čašo na zdravje Milanu, ki je v italijanskem ujetištvu, in da se mu je čaša v roki razletela na dvoje.

»Slučaj, dragi gospod, slučaj, ki mi pripisujemo pomen šele, kadar nas res zadene kaka smrt iz bližnjega kroga. Čaša, ki se razkolje, je znan prilastek vseh enakih dogodkov.

»Res, čaša že kar nekako spada v stvar. Ali moj fantom? Doma me je namreč že čakalo pismo Milanovega šefa, ki mi sporoča o bratovi smrti z vsemi podrobnostmi. O pol desetih dopoldne, isti dan, na zastrupljenju z miljskim strupom. Pomoči ni bilo niti več z amputacijo, je pisal Italian. Prej sem vam bil pozabil povedati, da mi je čudni sopotnik v vlaku povedal tudi te podrobnosti. Povedati vam moram, da smo imeli kljub vsem zaprekam zelo dobro in točno zvezo z bratom preko Švice. Kaj pravite na vse to?«

»Pismo seveda ni halucinacija. Ostalo pa res ne vem, kako bi pojasnil.

»Povem vam z vašimi lastnimi besedami: Temne slutnje se nam včasih

123

Za vsako polt primerna niansa

„Cendre de roses“
„Rouge mandarine“

in še 12 nadaljnjih rdečih nians za lice imate vedno na izbiru.

Zahtevajte od svoje parfumerije, da Vam pokaže prekrasno zbirko teh nenadkriljivih Pastell-Rouges barv. Samo res pravo kvalitetno blago doseže svetovni sloves!

Parfumerie Bourjois
Paris

Edino zastopstvo:
Mr. ph. Bela Vary
Zagreb
Smičkalsova ul. 23. Telefon 49-99.

hajajoči semkaj preko grobov koroške dežele in preko že zasenčene Dravske doline, bi zaslužila ime pokopališča, toda ne žalostnega in resnega, temveč vsega, vrisakajega. Vsak posamezni grob, pa naj ima križ ali ne, naj ima napis ali ne, ti razodeva, ko stojiš pred njim, ali leži ob njem, mir, umerjenost in zadovoljstvo, ki ga boš zamenjal iskal kje drugod. Živa meja z mnogimi lesami, pozimi pokrita s svetlobnim snegom nedolžnosti, spomladi odmevajoča ptičjega žvrgolenja in ptičje sreče, v jeseni zarača v rdeči barvi ljubezni, je komaj vidna meja, ki naj loči pokopališče od orumenelih vinogradov, od zelenih travnikov, polj in gozdov, ki ga obdajajo.

Je že mogoče, da je bil med onimi, ki so jih tu zagrebli, kateri ali katera z nekoliko obteženo vestjo. A svetnikov in svetnic, ki jih s tega visokega zračnega bivališča vidijo in zato vedno lahko prosijo pomoči, posredovanja in milosti, je toliko, da mora vsak grešnik najti koga med njimi, ki se ga bo usmilil. Kamor koli se oziraš, bodisi na sever proti Avstriji, na vzhod in jugovzhod čez Slovenske gorice in v Prekmurje, na jug preko Maribora in Dravskega polja tja do Haloz, ali proti jugozapadu in zapadu na Pohorje, Dravsko dolino in na Kozjak, povsod se svetijo bele cerkvice s svetniki in svetnicami, vedno pripravljenimi za pomoč onim, ki za njo prosijo in so je vredni: sv. Anton na Cerkevniku, sv. Lenart, sv. Bolfenc na Kogu in na Pohorju, sv. Donat na Rogški gori, sv. Trije kralji, sv. Tomaž in sv. Avgustin, sv. Rupert in sv. Jožef, zraven njih pa med njima sv. Magdalena pri Kapeli in pri Mariboru, sv. Barbara pri Vurbergu, sv. Kungota v Pesniški dolini in malo nižje sv. Marjeta, Marija Snežna in sv. Ana na lgu in na Krembergu in kot prvi in zadnji sv. Urban sam, z grozdom v roki, vedno vesel in zadovoljen, zlasti tedaj, kadar je vinska trta dobro obrodila, da je črček čiril svojo pesem klubujoč s klopotečev, nepretrgoma tja do praznika Vseh svetnikov in do dne Vseh vernih duš.

Tedaj prihajajo z Urbanskega vrha, iz Kamniške grabe, iz Pekla in Loga, pa tudi iz Razpoke in iz Vinjarjev mnogi možje in žene, očette, sem gori na solnčno-zračno veselo pokopališče. Grobov jim ni treba še posebej krasiti; to je storila božja roka; sveče sicer prižigajo; toda te gorijo le kratke čase; potem ugasnejo. Samo v njihovih srehi gorijo brez prestanka sveče trajne ljubezni in hrepenenja dotlej, dokler tudi njih ne zagrebejo na prijetnem pokopališču pri sv. Urbanu. Tik njega, po ničemer od njega ločena, niti po živl meji, stoji gostilna z ljubko verando, ki nudi krasen razgled. Iz nje se čuje na pokopališču skozi vse leto veselo petje, ples, vriskanje in harmonika, tudi kadar na Vseh vernih duš dan napajajo duše svojih radnikov z bučo, napolnjeno z vinom ali pijačo.

Večina onih, ki hodijo tako radi in tako pogosto iz Maribora skozi Kamnico k sv. Urbanu — kakor sami pravijo — zamenjava ali ne loči prav dveh popolnoma različnih pojmov; kajti cerkev sv. Urbana, stoječa na markantnem in domiatnem najdem vzhodnem hričku našega Kozjaka tam, kjer pričenjajo spodaj daleko nižji vinski brežulki Slovenskih gor, in pa pokopališče, ki leži pred to belo cerkvico, sta nekaj drugega kakor pa gostilna, v kateri edino, ali vsaj večinoma zahajajo obilni obiskovalci sv. Urbana. Kdor tega pokopališča, zračnega in solnčnega vselega in vrisakajega ne pozna, tisti ne pozna pobočje in pomena sv. Urha nad Mariborom in njegovega pokopališča.

Dr. Fr. Mišič

Naročajte, kupujte in čitajte „Ponedeljek“!

zgoste celo do nekake vere. Temne slutnje so. Slutimo pa lahko vedno le kaj takega, kar je mogoče. Sedaj pa moram iti.

Pogladil se je in ko sem se po par trenutkih globoke zamišljenosti spomnil nanj in mi je v ušesih še odmeval šum njegovih korakov, ga že ni bilo nikjer več. Par dni sem premišljeval o stvari, kajti globoko se me je bila dojmila. Hotel sem se podrobneje porazgovoriti z neznancem, ali posihal ga ni več na sprehod pod oni mesecem, kjer mi je na pokopališču razodel svojo povest. Ako bi ga še kdaj srečal, bi ga spoznal takoj; čudno pa je, da se podrobnosti njegove pojave ne morem prav nič spomniti. Kadar posežem za detajli, se mi razblini njegova podoba v nič.

Halucinacija?

Mary:

Pravljica o sreči

Vsak človek ima svojo srečo že ob rojstvu določeno. V spanju se mu prikaže in mu pošepeta ime, za katerim jo bo našel; kajti vsaka sreča ima tudi svoje ime, kakor vsaki človek, vsaka žival in sploh vse na tem in onem svetu.

Ko je Štefan nekoč spal pod košato

Skozi mrtvo mesto v Dolino smrti

Samotna iskalca zlata — Zapuščeno mesto — Lopáte na grobovih — Hudičevo igrišče — Arsenik v vodi

Splošno mislijo ljudje — sodeči po čudovitem razvoju ameriške filmske industrije — da je Kalifornija pravi paradiz na zemlji, kjer se poleg zlata pretakata med in mleko. Manj znano je, da se razprostirajo tik pred vrati in objubljeni deželo ogromne pušave brez vsake vode. Eden najstrašnejših krajev v tem delu Zedinjenih držav je »Dolina smrti«, ki leži približno sto metrov pod morsko gladino in je ena najbolj vročih pokrajin na svetu. Na robu te pušave snemajo znane afriške filme, v katerih snubijo plemeniti arabski poglavarji ponosne in čednostne Američanke...

Lep opis avtomobilske vožnje skozi to strašno dolino je podal Rudolf N., sofer pri danskem konzulatu v Los Angelesu, ki se je udeležil ekspedicije v to grozno dolino.

»S šestcilindrskim avtom«, pripoveduje sofer, »smo zapustili v novembru Los Angeles.«

Skozi pušavo...

»Po dvodnevi vožnji skozi obupno prazno pušavo Mojave in vzdolž izrastkov Sierre Nevada smo prišli do male oaze Lenepine, odkoder se vidi Withney, najvišja gora Zedinjenih držav. Tu smo se zadnjikrat preskrbeli z bencinom in oljem ter zapustili deželno cesto, da prodremo po ozkih stezah iskalcev zlata v gorovje Doline smrti.

Vozili smo vedno v vzhodni smeri, sledeč izsušenim rečnim strugam ali pa smo vozili po ozkih skalnatih potih, ki so jih pred mnogimi desetletji izkopale karavane iskalcev in kopačev zlata. Kmalu smo dospeli do zapuščene taborišča rudarjev, ki se imenuje »Taborišče mrtvega moža.« Po dvodnevnem odmoru v taborišču nas je vodila pot skozi ozke soteske in žalostne ravnine brez vsakega rastlinstva. Tla so bila tu že pokrita s soljo in kalijem. Atvo se je ustavljal in se zarival v pečena tla.

V neki soteski, kjer je curila pitna voda, smo našli v svoje presenečenje dva kopača zlata s širokokrajnimi klobuki, v pisanih srajah in s samokresi za pasom. Bila sta docela nedostopna in nista hotela dati nikakih pojasnil, pač pa sta poželjivo ogledovala naš avto, ki je bil obložen z živcem. Iz previdnosti smo jima dali razumeti, da imamo tudi mi slično orožje.

Pot se je stisnila tesno ob hribovje neposredno na robu Doline smrti. Mraz je bil vedno huji in le s težavo smo prodirali dalje. V višini kakih 1800 m smo prišli na razmeroma ravno planoto, slično pokrajini na luni. Vedei smo, da se bližamo izumrlemu mestu kopačev zlata Skidorju, ki je znano kot žalostni ostanek iz časov kalifornijske »zlate mrzlice«.

Kmalu se je pojavilo pred nami veliko mesto s hoteli, gostinami, bankami, poštnimi posloplji in velikimi plesnimi dvoranami. Vozili smo se po glavni ulici, ne da bi srečali žive duše. Slišali smo le stokanje majajočih se vrat in razmaknjenih oken. Po ulicah je mrgolelo nešteto podgan. Postavili smo si sotor sredi trga, ker nismo hoteli motiti podgan v zapuščenih hotelih.

Skidor je bilo še pred dvajsetimi leti živahno mesto, kjer so bili na dnevnem redu kvartanje, popivanje in umori. Pomankanje vode je napravilo v razmeroma kratkem času vsemu konec. V zapuščenem poštnem uradu ležijo še vedno številna nedostavljena pisma, skrbno sortirana po predalih. V opustošenih barih pričajo le še stotine izpraznjenih steklenic o minulem življenju. Vrata moderno opremljene bravnice so odprta na stežaj... Tudi mrtvaški voz pred pogrebnim zavodom stoji zapuščen...

Edini prebivalce

V zakotni ulici smo srečali fantastično oblečena starega kopača zlata z dolgo, belo brado. Bil je edini prebivalec nekdanjega cvetočega mesta, edini, ki mu je ostal zvest v upanju, da najde v gorah veliko zlato žilo, o kateri so sanjali kopači zlata...

Strmo se je spuščala pot navzdol proti našemu pravemu cilju. Slednjič smo zagledali Dolino smrti, ki se je zdela v večernem mraku, obdana od pravilnih gor, nepričakovano sijajna. Tla doline so bela od soli in kalija ali pa so črna od vulkanskega pepela. Dolina je dobila svoje ime po številnih karavanah izseljencev, ki so oblačili v goreči solčni vročini, utrujeni in žejni, potem ko so prehodili neskončne prireje srednjega zapada v upanju, da pridejo na cilj svojega hrepenenja. Tudi nešteti kopači zlata so našli svoje grobove v pušavi. Namestu nagrobnika je zasajena na grobu lopata z imenom in

dnevom smrti. Skoro povsod pa je pripisano: umrl ob žeje.

Rudnik v pušavi

Ko smo prišli v dolino, smo se vozili s hitrostjo brzega vlaka po neskončni gladki ravnini in zdelo se je, kakor da se vozimo po široki betonirani avtomobilski cesti. Preden se je zmračilo, smo prispeli do oaze »Furnace Ranch« (Topilniški dvor), ki je last neke angleške rudokopne družbe. S čudovito vztrajnostjo so ustvarili sredi pušave nekaj pravilni vrt palm z zelenimi pašniki za krave in kopalnici napravami za delavce, ki so skoro vsi Indijanci — edini ljudje, ki morejo vztrajati pri peklenski vročini v boraksovih rudnikih. Zgodovina rudnika je sijajen vzgled za žilavost Angležev, ki so ustvarili v skoraj nečloveškem položaju dobičkanosno podjetje.

Zaman smo iskali rudnino, ki naj bi bila v teh krajih. Zato so člani naše odprave sklenili, da se vrnemo počez pušave po južni poti v Los Angeles. Japontili smo vrče z vodo in se poslovlili od oaze. Otožni klizi Indijancev so odmevali še dolgo za nami.

Videli smo tako zvano »hudičevo igrišče«, obstoječe iz soli, ki je kristalizirana v čudovitih oblikah in sliči davno omrtni morski površini. Po desetdnevni vožnji smo prispeli do konca Doline smrti. Globoko smo zadihali, čeprav so bila koleca avtomobila razrezana od ostrih solnih kristalov in čeprav je zmanjkovalo vode, ki je v hudi vročini izhlapevala. Z največjo težavo smo porivali avto navzgor v neprestani bojazni, da obstanemo zaradi pomankanja vode. Slednjič smo zagledali ob potu luknjo z vodo.

Kljub silni žeji smo oskrbeli najprej naš avto z vodo, kajti nedaleč od luknje smo videli obledelo konjsko in človeško okostje, ki nas je svarilo pred pitjem te vode. Eden naših je srknil z jezikom par kapljic vode, ki pa jo je takoj izbruhnil, kajti v vodi je bil arsenik. Gorovje v Dolini smrti skriva v sebi, tudi arsenik in vse redke prirodne vode so zastrupljene.

Po mučni vožnji čez prelaze Sierre Nevada smo se vrnili v Los Angeles, sicer brez iskane rude, toda bogati nepozabnih vtisov in doživljanjev.

„Svetilnik mrtvih“ pri Verdunu

V Douaumontu gori vsak večer eno uro veliki svetilnik med 500.000 grobovi vojakov, ki so padli okoli Verduna.

Dražestne kodre

ki se neomejeno odpira ob vlažnem vremenu in potuju, dosežejo dame in gospe, da se škarj kodrala s Hela-esenco za kodranje las. Tudi najtlačnejše glavice elega lica, tako da je vsaka odulcaja odveč. Velik priručnik na času in denarju in obenem pospešuje rast las. — Pogled v zrcalo Vas bo navdušil. Izkorj po uporabi polnosti ovaliziranih las, dražestne trave, magno rahline. Pošebno umetnice igranje so polne pohvale. Cena Din 12, 3 steklenice Din 25, steklenice 40 dinarjev. Dr. Nic. Kemény, Košice H poštai predal 12.209. CSR.

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-43
ZAGREB CELOVSKA 81 OSIJEK

na trdi tlak. Ko se je pobral in začudeno gledal okrog sebe, je bil voz s prelepo kraljično že daleč naprej in pomandrane cvetlice so ležale vele in prašne na gladkih tleh.

»Oprostite, kako pa kličete kraljično?« je vprašal Štefan prijaznega gospoda, ki ga je pomilovalno gledal.

»Maja ji je ime!« je odgovoril vladni neznane.

»Saj sem vedel...« je vdano potrdil Štefan in gledal za vozom, ki je pravkar zavozil okrog ostrega ovinka in ga nikoli več ne bo nazaj...

lipo na domačem travniku, je prišla mimo njega Sreča, se sklonila nadenj in mu pošepetala na uho: »Maja«.

Od istega popoldneva Štefan ni bil več srečen. Vedno je moral misliti na ime, ki ga je bil slišal v spanju, delo ga ni več veselilo, šel je po svetu kar naravnost vedno po državni cesti za srečo.

Srečal je med potoma ljudi, ki so hodili kakor za bleščečo besedo in spanja. Sreči tega je bilo ime »cekin«, drugega se je imenovala: »slava«, tretjega »delo« in nobeden, ki ga je vprašal za srečo, mu ni znal ničesar povedati, ker jo je iskal sam.

Nekoč, bilo je že mračno, je prišel v veliko mesto, kjer so praznovali kraljično poroko. Po širokih cestah so drdrali okinčani vozovi in mnogo ljudi se je izprehajalo po razsvetljenih ulicah.

Tudi Štefan je taval po vrvežu in ni vedel, kam bi se obrnil. Venomer je slišal okrog sebe klice: »sedaj pridejo... kako je lepa — a blede je —« Okrenil se je naglo in se zagledal v lice, ki ga je spremljalo vso dolgo pot, odkar ga je videl v snu, ki je hodil za njim skoro polovico svojega življenja.

»Izogni se vendar, neroda neroda« je zavpil nad njim bučeč glas in trda roka ga je sumila, da je omahnil in padel

Joža Bekš:

Zadnja cvetka

Sinko:
— Atek, jaz bi rad sani.
Z njimi bi zdrčal na cesto,
v trg pohitel bi in v mesto,
kupil bi sladkih reči —
dajte mi, atek, sani!

Atek:
— Sinko, počakaj še, kje pa je sneg,
da bi že mogel s samimi tja v dolino?
Jedva v kleti smo spravili vino,
zelen še dol je in hribeč in breg. —
Sinko, počakaj, da pade sneg!

Sinko:
— Atek, moj atek, spat bi šel rad,
zvezda na nebu se krešejo,
kakor pijane vrte se in plešejo. —
Bogek je zlat, spat bi šel rad,
noč je že, atek, spat bi šel rad.

Atek:
— Sinko ubogi, ne bleđi tako!
Sonce jesensko skoz okence seva,
ptička-sinčica na vrtu prepeva,
ti si bolan in počivaš lepo —
sinko ubogi, ne bleđi tako!

Angelček splaval je, ves iz zlata,
tja med vrtove, na rožno gredico,
vzel je s seboj poslednjo cvetico,
ki je posuta vsa s srebrom bila. —
Ej, že povzpel se je z njo do neba.

Sinkova usteca pa se smejo,
dušico belo vzel je krilatec,
zlati krilatec, zdaj njegov bratec. —
Ej, ej — kako je v nebesih lepo:
sami bonboni, samo zlato...

Pastir Janez in volk

Bila je zima, da je drevje pokalo.
Medved se je prebudil v svojem brlogu,
pogledal v beli dan, pa se je takoj
spet zavalil na svoje ležišče z name-
nom, da se ne prebudi, dokler ne zasije
toplo sonce. Tudi druge zveri so mi-
rovale; lisica se je res hotela nekega
dne splaziti v kurnik, toda med potjo
se ji je na kožuho nabralo toliko in-
vlekljivosti, da se je komaj privlekla
v svoj brlog in se spet ogrela.
Vsaka žival, ki ji je bilo drago življe-
nje, je želela doma in čakala toplejših
dni.

Samo eden ni miroval. V planini je
bival ogromen volk, večno lačen požer-
uh. Vso okolico do vasi je oblazil, a
nikjer ni našel ničesar živega. Od jeze
je grizel suho šibje in lomil veje, da mu
je krvavel gobec.

Nekega dne, tik pred zoro je zapazil
volk, da se nekaj giblje na poti. Ko je
pogledal natančneje, je spoznal človeka.
Bil je pastir Janez; ki je imel vrh
planine majhno kočico. Preteklo noč
mu je zbolelo dete in zdaj je korakal v
dolino po zdravila. Ničesar drugega ni
mislil, kot na svoje bolno dete. S seboj
ni imel nobenega orožja, celo svojo pa-
stirsko palico je pustil doma.

Nenadoma je zapazil volka. Hotel je
pobegniti, pa se je spomnil na svoje
bolno dete, se priporočil Bogu in se
pripravil, da se obrani volka. Volk se

je z vso silo zaletel v pastirja, da sta
oba padla v sneg.
Zjutraj so opazili vaščani v snegu
nekaj črnega. Ko so se približali, se
jim je nudil nenavaden prizor. V snegu
je ležal pastir Janez; s svojimi moč-
nimi rokami držal je mrtvega volka za
grlo. Volk je bil s šapami tepel pastir-
ja, da je Janez krvavel iz mnogih ran.
toda njegove močne roke niso popusti-
le, dokler ni volku pošla sapa. Vaščani
so prinesli zdravila za pastirjevo dete
in odnesli ranjenega Janeza v njegovo
kočico.

Mnogo let je minulo od tedaj. Pastir
Janez je star in upognjen. Kadar ga vi-
dijo vaščani, pravijo: »Vidite starca
Janeza. Da Janez, to je bil junak, z
rokami je zadavil največjega volka, ki
je kdaj živel v naših gozdovih.«

Strahovi

Pri Pavšičevih je pripovedovala sta-
ra Mica, ko so kužili koruzo.
»Ko se je Janez zbudil, je pogledal
na uro in je mislil, da je že kmalu šest.
v resnici pa je bilo šele pol dvanajstih
o polnoči. Janez se naglo obleče in hiti
proti cerkvi, da bi zvonil k jutranji ma-
ši, ker je bil mežnar. Bilo je še skoraj
pozimi in zato se mu tudi prav nič ni
čudno zdelo, da je zunaj še tako trda

tema. Zlezel je v zvonik in čakal, kedaj
bo udarila ura, da bi začel zvoniti. Ko
se je ozrl skozi lino, zagleda dol ob
cerkvi na starem grobu sedeti moža, ki
s je obvalil in slačil nogavico. Ko jo je
potegnil na levo nogo, je bila desna go-
la. Sleklo jo je in jo vleklo na desno —
spet je bila gola leva. Tako si je dajal
opravka z nogavico in Janez ga je gledal
s stolpa in se ni malo čudil. Končno
se mu je že presedalo in zavpil je dol:
»Hej — ti možic, poišči no drugo no-
gavico, tako ne boš obut do sodnega
dne!« Mož z nogavico pa se je dvignil
in — jo — vedno večji je postal, ra-
stel je ogenj in Janez se je kar tresel od
strahu. Strah je bil že tako visok, da je
skoraj dosegel lino. Tedaj pa je Janez
omahnil na zvon, da se je zamajal in da
od sebe tenek glas in takoj nato je od-
bila ura dvanajstih, strah se je sesul in
izginil. Janez pa ni vedel, kako je pri-
šel oni večer domov in še danes ni čis-
to pravi.

Tako je pravila Mica in vseh se je
lotil strah, zlasti sosedovega Tončka, ki
je moral še nočjo sam mimo cerkve do-
mov.

»Ali te ne bo strah« so ga vprašali,
ko je odhajal v noč. »Nič!« je odkimal
korajžno, a komaj je bil par streljajev
od hiše, mu je kar srce zastajalo od
groze. Prilezel je do farovškega sadov-
njaka in — o groza — na drevesu ob
cerkvenem zidu je zagledal nekaj čud-
nega. Glasno je prišel moliti rožni ve-
nec, ko nenkrat štrbunkne nekaj z
drevesa in pridrušeno zakliče: »Beživa
Jakec — strahovi gredo!«

Tedaj pa se je moral Tonček silno
smejati in ves strah ga je minil, ko je
spoznal tovariša Jakca in Tineta, ki sta
se njega tako prestrašila, da sta celo
obče priljubljena farovška jabolka pu-
stila v nemar in ušla — strahovom.

J. O. Curwood:

Medved Tir

»Tak sem bil nekoč,« je šepetal. Nato
je pomislil na neštete kožuhe in glave,
s katerimi je bil okrasil svoj dom.
Svoje dni je bil ponosen nanje, sedaj
ga je bilo čisto groza pred njimi! Časih
se mu je zdelo, da vse te lobanje žive,
da bulščijo vanj s širokimi, žarečimi
očmi — da ga čudni glasovi šepetaje
obtožujejo.

Langdon se je zdrnil, skočil pokonci
in se oddaljil nekaj korakov od tabora.
Globoko je vdihaval po jelovini duhte-
či zraku in prisluhnul. Nekje v bližini
je skovikal čuk — od daleč, daleč, je pri-
našal veter zateglo tuljenje in poleg nje-
ga je v grmovju nekaj zašumelo.

Se eno žival je hotel dobiti, samo še
eno edino. Velikoga grizlija! Tega je
hotel premagati v poštenem boju —
samo nje je hotel še imeti, njega edi-
nega. Zver je bila posvarjena in ču-
vala se bo. S previdnostjo se bo borila
proti zvijači in borila se bo do zadnjega
dih.

To bo lov, kakršnega še ni doživel!
»Ta ni strahopeten, ta ne bo bežal,
ampak bo zdaj nalašč ostal tu.« je tiho
zamrmral Langdon in se ozrl po dolini,
kjer je vedel, da je grizli.

Počasi se je vrnil v tabor in legel.
Zaradi nestrpnega pričakovanja prihod-
njega dne dolgo ni mogel zaspati, a
končno je utrujenost premagala njegov
nemir.

Nekaj ur pozneje ga je prebudil prav-
cat vesoljni potop. Izvil se je iz odej in
poklical Bruze, ki ga v temi ni mogel
niti videti. Lilo je, kakor da se bliža ko-
nec sveta. Vičar je hrumel in grmenje
se srdito buhalo po dolini. Ob plame-
nečem svitu bliska je Langdon zagledal
tovariša, ki je ves premočen sedel na
svoji odej.

»Preneumno,« je zarjovel Bruze, »da
nisva razpela šotora — čisto prav se
nama godi!«

»Lep dan,« ga je zbadal Langdon in
ponovil njegove snočne besede. »Le
glej, kako se beli sneg po gorah!«
Hrušč viharja je preglušil njegove
zbadljivke — pri svitu naslednjega bli-
ska se je Langdon zaklonil pod veliko
jelko. Četrto ure pozneje je prenehalo
deževati prav tako hitro, kakor je bilo
pričelo. Nevihla se je oddaljila v južno
smer. V temi je Langdon slišal, kako
kobaca Bruze nekeje v bližini. Užigalica
je vzplamnela. Bruze je pogledal na
uro in dejal: »Skoro točno tri — pre-
klo je bilo.«

»Se mi je zdelo,« je pripomnil Lang-

Ljuba:

Večne lučke

Na ovenčanih grobih nočoi
svečice bele gorijo,
v grobnicah vseh plapolajo,
vso dolgo noč brlijo.
Za mamio, očeta in brata
prižgali so v srcih spomine
plamenček zveste ljubezni
vse dolgo življenje ne mine
Na nebu pa živim in mrtvim
lučice zlate svetijo,
rodu za rodom tonečim
v neskončno večnost žarijo...

„Kaj pišejo „Jutrovčki“

Kakšen poklic si bom zbral?
Ključavničar bi rad postal. Delal bi
ključce in popravil ključavnice. Poprav-
ljal bi tudi avtomobile in bi si tudi sam
napravil enega. Z njim bi se peljal v
Beograd, da bi videl prestolonaslednika
Petra, prince Tomislava in našega slo-
venskega princa Andrejčka.

Mežnar Rudolf

učenec IV. razr. Prevalje.

Kako bom pozimi skrbel za uboge živalce?

Prišla je jesen in sonce ne sije več
tako toplo kakor pred nekaj tedni. Ptice
selivke so že odletele v južne kraje,
drugi so pa ostali v svoji domovini.
Ljudje, ki so dobrega srca, jim poma-
gajo in jim nastavljajo hrano. Tudi jaz
bom pomagal ptičkam. Vsak dan jim
bom natresel pred hišo drobtin in zrna.
Tako se jim bom odškodoval za njih-
vo lepo petje poleti.

Rudolf Pock, učenec V. razr.
Sv. Križ pri Rogški Slatini.

Kako bom pozimi skrbel za uboge živalce?

Bliža se čas, ko bo starka zima za-
gospodarila po poljanah. Že izdihava po
malem svojo mrzlo sapo. Ptice so nas
zapustile ko so slišale starkine stopinje.
Nekatere ptičke so pa neustrašive in
se niso zalele starkine mrzle sape in
stopinj. Ostale so pri nas. Ko bo prišla
starka, se bo za njenimi stopinjami po-
kazala bela odeja. Takrat bodo ne-
ustrašive ptičke spoznale starko zimo.
Da jih pa ne bo mogla umoriti, bom
napravil za ptičke hišice. Vsaki dan
bom natrosil drobtin v hišico, da ne
bodo od mraza in gladi poginile. Ko
jih bom rabil na vrtu, za pobiranje mr-
česa, se bodo drage volje odzvale, ker
sem jih pozimi dobro pogostil.

Zdolšek Karol

učenec I. mešan. šole
v Celju — Gaberje 16.

Kakšen poklic si bom izbrala?

Učiteljica nočem biti kakor je moja
mamica in bo tudi sestra. Če mi bo
mamica še živela, da bo lahko skrbela
zame, bi bila rada zdravnica. Potem
pa ne bi šla v mesto. Na kmatih bi
zdravila, posebno uboge ljudi. Rečem
ne bi nič računala. Vem, kako je revež-
em hudo. Če kdo zbolí, ne more po-
klicati zdravnika, ker bi preveč raču-
nal, ker je tako daleč. Pa morajo umre-
ti brez pomoči. Gledala bi tudi, da bi
bilo po kmečkih hišah čedno. To je zelo
drago, pa tudi zdravo ni, da je pred
vsako hišo kup gnoja. Pa tudi zato bi
bila rada zdravnica, ker bi mi bili ljudje
hvaležni, če bi jih ozdravila. Učiteljica
pa ni nihče hvaležen, čeprav se mora
toliko truditi z otroci.

Šteblaj Tatjana, 2. šol. leto
Sv. Duh, p. Novavas-Rakek.

Kateri letni čas mi je najljubši in zakaj?

Vsi štirje letni časi so zelo lepi, ali
najljubši mi je zimski. Veselo se san-
kam, kepam in snežnega moža postavi-
m. Posebno lep pa je zimski čas še
zato, ker prihajata z obilnimi darovi
sv. Miklavž in Božiček, katerih se že
zdaj veselim.

Žigon Darinka

učenka III. razr. osnovne šole, Brežice.

Kako je naš stric rešil utopljenko

Ob vodi se naš stric sprehaja,
začuden zdaj za zdaj postaja,
pogleda v strugo; — ženska glava
obupno nad gladino plava!

Ni dvoma: treba je rešitve
pogumne, nagle odločitve. —
Naš strček se v vodo pože —
bojazni ne pozna nobene...

Glavico nežno on objame
jo proti lestvi vleči jame:
to bo zahvale in priznanja
in v časopisih mnogo branja!...

A glej, — ko za lase jo vleče
to vendar žrtve ni nesreče!
Model zavržen je šivilje —
naš strček se zastoj — potil je...

Rešitev ugank

1. lokomotiva, 2. oblaki.

Uganke

1. Kdo po glavi hodi?
2. Kateri pastir je brez palice in čre-
de?
3. Čez dan ga s puško zasleduje, zve-
čer pa mu škornje sezuje?

Kitajska lirika

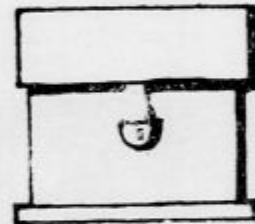
Li-caj-po erg v li-ti-vo.
de-naj mat ka-ča-de,
ik en anz ti-po mov-od,
jerk ag tima ka-ča.
Evd do ve-le, evd čez-po
li-caj-po ež-am-pri,
ap ad anz, jek ej ma-do,
es jok-at ež-ak-zi.

Bistre glavice, potrudite se, in preve-
dite »Kitajsko liriko« na slovenski je-
zik. V vsaki vrsti so zlogi, po nekod tu-
di črke, zamešane. Prihodnje nedelje
objavimo prevod.

Hranilnik

Gotovo dobi vsak Jutrovček kdaj pa
kdaj od roditeljev, strica ali babice,
dinar ali dva. Tisti, ki so zapravljivi,
hitro zapravijo denar. A pametni otroci
ga hranijo. Navadno vzamejo v ta na-
men kako škatlico. Nekateri si kupijo
tudi hranilnik.

Kdor ima spretno roko, si lahko sam
napravi ličen hranilnik. Slika vam ka-
že, da to ni težko. Najprej potrebujete

šest desčic. Štiri desčice morajo biti
enako velike, ostale dve pa za 2 cm
daljši in za 2 cm širji. Iz večjih desčic
naredimo dno in pokrov hranilnika. V
pokrov naredimo z nožem ali s pilo za-
rezo, skozi katero vržemo denar. V že-
lezarni kupimo potem majhno ključav-
nico, tako zvano »zabico«, s katero za-
klenemo hranilnik. Svetujemo vam, da
daste ključ mamič, naj ga spravi, ker
bi vas drugače utegnili premagati iz-
kušnjava, da bi pobrali denar iz hranil-
nika.

Škatljo lahko še pobarvate in okra-
site s slikami.

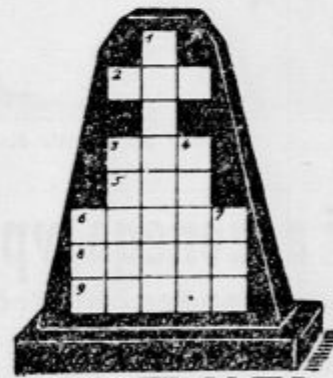
Rešitev križaljke »Boben«

Vodoravno: 1. as. 3. pok. 5. voda. 6.
alod. 7. som. 8. na.
Navpično: 1. apolon. 2. Sodoma. 4.
kad. 5. vas.

Križaljka »Spomenik«

Pomen besed:

Vodoravno: 2. Oblika glagola — spa-
ti. 3. Priidevek vsakega bitja in stvari.
5. Reka v Nemčiji. 6. Mož pri poroki. 8.
Dekliško ime. 9. Služabnik.

Navpično: 1. Nagrobni kamen. 3. Žen-
sko krstno ime. 4. Številka. 6. Beseda
obžalovanja. 7. Beseda, ki izraža željo.

čaj. Po neradovoljni kopeli se jima bo
pač prilagel. Zajtrk je bil kmalu gotov
in oba sta krepko segla po njem. Njuna
obleka se je med tem posušila in kma-
lu po šestih sta lovca odrinila na pot.
Neurju je sledil krasen dan. Molče sta
jezdila Langdon in Bruze po mokri,
sočni travi. Ali so bile cvetlice postale
večje in lepše? Ali so studenci že od
nekadja tako veselo zuboreli? Vrh tega
sveži jutranji zrak in sijoče, toplo po-
noladno sonce! Z zadoščenjem je Bruze
opozoril tovariša, da je imel s svojo
vremensko napovedjo vendarle prav.

»Da, da,« je Langdon zamišljeno od-
vrnil, »če se beli sneg po gorah.«
Jezdila sta ob potoku navzgor in na-
tančno preiskala vsak kosček tal, da
bi našla sled za medvedom. Nenadoma
je Bruze ustavil konja in pokazal na
okroglo odlevo v pesku. Langdon je sko-
čil s konja, se globoko sklonil ter vzklik-
nil z drhtečim glasom od razburjenja:

»Imava ga, Bruze! Ali ne bi bilo bo-
lie, da pustiva konja tukaj?«
Gorjanec je odkimal in privlekel na
dan svoj velikanski daljnogled. Pozor-
no je premetril breg pred seboj. Nato je
stopil tudi on s konja in končno pove-
dal svoje mnenje.

»Se vedno je ob potoku,« je dejal.
»Jezdiva še nekaj milj dalje in poiščiva

za konja pripravno zavetje. Med tem se
bo tudi trava posušila.«

Sedla sta spet na konja in odrinila
dalje. Sedaj je bilo težko slediti Tiškovim
stopinjam, zakaj pot je vedno držala
vzdolž potoka. V bližini skalnatih bol-
vanov, kjer je bil grizli naletel na črno-
nosega medvedka, se je razprostirala v
mali, s travo porasčeni globeli jelova
losta — tam sta lovca pustila svoja ko-
nja.

Pol ure nato sta dospela Langdon in
Bruze na kraj, kjer sta se bila spoznala
Tir in Muskva. Slabotno odtise mladi-
čevih šapic je zabrisal naliv. Tirove sle-
di sta pa še vedno dobro videla.

Bruze se je namrdnil Langdonu in
potihoma rekel:

»Posebno daleč ni več! Skoro bi de-
jal, da je prebil vso noč nekeje v bližini
in da leži zdaj kje tu gori, na soncu.«

Oslinil je prst in poskusil, odkod pi-
ha veter. Zadovoljno se je nasmehnil.
»Boli bo, da greva po pobožju na-
vzgor,« je dejal in krenil v naznačeno
smer. Langdon mu je sledil. Previdno
sta plezala okoli skalnatih bolvanov s
puškama pripravljena na strel. Kma-
lu sta dospela do majhne soteske.

»Se en grizli?« je vprašal Langdon in
pokazal na sled drugega medveda.

Kipar Boris Kalin

Poglavje iz razvoja našega povojnega kiparstva

▼ mladi generaciji slovenskih kiparjev, ki so šele po vojni pričeli in končali svoje umetniške studije, je malo tako močnih osebnosti, da bi bile mogle s svojim delom prodreti v javnost. Med tistimi redkimi, ki so prišli delj nego do golega formalnega obnavljanja akademskih naukov, in med tistimi, še redkejšimi kiparji, ki so se povzpeli preko praznega eksperimentiranja in hlastanja za modno originalnostjo, je eden najredkejših, ki so podali iz samega sebe nekaj zaokroženih, dovršenih del, kipar Boris Kalin.

Dasi je komaj dobro leto, kar je mladi, talentirani umetnik zapustil akademijo, je vendar pokazal že par krepkih in samoniklih del, da je upravičeno zbudil pozornost med strokovnjaki in si priboril priznanje občinstva. Zato ne bo odveč nekaj besedi o njegovem življenju in delu.

Kalin je po rodu Gorican. Rodil se je v Solkanu 1905. Osnovne umetniške pobude mu je dal kiparski oddelek na ljubljanski srednji tehnični šoli. Te prve temelje kiparskega ustvarjanja, kateremu mu je posreduval profesor Repič, je izpopolnil v Zagrebu. Studiral je pri pokojnem mojstru Valdecu, pozneje pa je nadaljeval svojo umetniško izobrazbo pri prof. Kršiniću in Kerdiću. Dovolil je svoje kiparsko šolanje pri velikem mojstru Ivanu Mestrovicu. Kot eden najboljših njegovih učencev svojega letnika je že tiste čase na akademiji ustvaril nekaj del, ki kažejo vse več nego začetniško pojmovanje in več nego zgolj šolarsko obvladovanje tehnike. V teh akademskih studijah, je že nakazano toliko samorodnega talenta, da vzbujajo naplase nade za bodočnost. Dasi je še opazen silni vpliv velikega učnika, vendar prodre tu pa tam že Kalinova osebnost skozi privzgojeno zunanjo formo.

Po svojem značaju je Kalin nežna, čustvena narava. Pogloblja se v življenje in v prirodo in skuša podati neposredni, nepokvarjeni in svojski njen obraz. Zato so posebno njegovi ženski portreti tako toplo iskreni, zato so njegove mlade matere z otroki tako prisrčne, zato je v njegovih moških glavah toliko dognanosti in vsebine. Vse njegove plastike pa pričajo, da so plod opazovanja, snovanja in dela. Studija in dela.

Do velikega uredniškega velikega koncepta zaradi čisto vsakdanjih razlogov še ni dospel. So to tiste tako značilne slovenske razmere, ki so od nekdaj in ki še vedno tako težko leže na slovenski umet-

nosti, ki pa še prav posebej ovirajo udejstvovanje in spopolnitev slovenskim kiparjem. Zaradi naših tesnih gmočnih prilik, ki so tako močno vplivale na ves naš umetniški razvoj, je mogel tudi Boris Kalin pokazati doslej le malo del večjega

Nagrobni spomenik Vladke Batageljeve na ljubljanskem pokopališču

formata, v katerih se je dal vsega brez pridržka.

Javnih plastičnih spomenikov je pri nas vobče malo. Vsakih toliko let postavimo spomenik zaslužnemu možu in po navadi nanese, da spomenik, ki najde odobravanje jurije, ni najboljši. Potem je še nekaj dekorativnih skulptur, pa so vsa javna kiparska dela odpravljena. Edino na pokopališču je še možnost, da se kipar izkaže in da pred široko javnostjo razgrne plodove svoje umetnosti.

Tako ni čudno, da so najboljša Kalinova dela na pokopališčih. Njegova je soha sv. Florijana na nagrobniku pokopnega gasilskega organizatorja Barleta in njegovih je še nekaj, prav pred kratkim postavljenih nagrobnih spomenikov na ljubljanskem pokopališču. Dočim je sv. Florijan monumentalno zasnovan, kakor to gre za veliko efektno kompozicijo, so drugi Kalinovi nagrobniki čisto intimno zamišljeni. Nagrobnik mladi ženi, ki stoji na pokopališču pri sv. Križu, zadaj za osrednjim križiščem, predstavlja alegorično žensko figuro — dušo, ki se dviga k nebu. Kompozicija, čisto priprosta sicer (visoki relief), je tehnično dovršena, vsebinski pa s silo zagradi srce. Toliko mehkoljivosti in žalosti je v nežni podobi plavajočega genija s strto rožo v rokah!

Po iskrenosti enak opisanemu, kompozicijsko pa še vse bolj dovršen, je družinski nagrobnik, ki predstavlja skupino žalujočih. S pravo virtuoznostjo je umetnik vdahnil tugujočo četvorico življenje in vendar enotnost. Skupina spada po svoji formalni in čustveni zaokroženosti med najboljše in najbolj samorasle plastične nagrobnike, kar jih je bilo ustvarjenih zadnja leta pri nas.

To bi bilo le nekaj Kalinovih del. Ljubitelji kiparske umetnosti opozarjamo, naj si jih ogledajo. Saj so to najboljši dokazi, da med mladim umetniškim rodom smisel za pošteno delo, za resno poglobitev in studij ni docela izumrl. Zdi se, da so tudi pri nas časi golega posnemanja in iskanja originalnosti za vsako ceno, že zdavno minuli — dasi je komaj par let tega, ko je znanje in delo veljalo še za — greh.

Vse dosedanje umetniško delo kiparja Borisa Kalina zgovorno priča o tem ozdravljenju naše umetnosti.

Obisk v Domu mrtvih

Avtor tega članka je napisal dramo »Zadnja milja«, ki je dosegla v New Yorku velik uspeh. V naslednjem opisu svoj obisk v jetnišnici Sing Sing.

Bil je prvi petek v novembru lanskega leta in prvi mraz je legel na milijonsko mesto. Teden poprej sem pisal guvernerju Lawesu v Ossiningu ter mu sporočil, da pripravljam dramo, ki se viši v newyorški državni jetnišnici. Izrazil sem željo, da bi rad obiskal Sing Sing, preden dokončam dramo. Njegov odgovor je bil tako prijazen, da sem mogel že čez par dni obiskati slovit »Dom mrtvih«.

Ob enajstih dopoldne sem prestopil prag jetnišnice. Peljali so me v guvernerjevo uradno sobo, kjer sem pozdravil visokega, zelo prijaznega gospoda, ki me je sprejel nadvse ljubezno. Naprosil sem guvernerja in glavnega tajnika Daniela Parsona za važne informacije. Gospoda sta rade volje ustregla moji prošnji.

V spremstvu tajnika Parsona sem zapustil guvernerjevo sobo. Slišva mimo jetniške »sprejemnice«. Skozi okno guvernerjeve sobe sem bil videl, kako so se usta-

vili trije avtomobili pred poslopjem. Iz avtomobilov so izstopili: dva policijska uradnika, par vojakov in trije možje v okovih — dva črnca in en belec. Te možje sem videl zdaj v sprejemnici. Policijska uradnika sta jim snela okove. V bližini je stalo par stražnikov. Črnca sta se za trenutek ozrla name, nato pa sta ogledovala okolico. S Parsonom sva stala blizu zaklenjenih vrat in čakala, da naju spuste dalje. Belec je bil italijanski tip. Strmel je predse s praznimi, obupnimi očmi.

Oddahnil sem se, ko sva šla naprej. Najprvo sem si ogledal prostor, kamor mora vsak jetnik, da ga fotografirajo, zmerijo in mu vzamejo odtise prstov. Poleg je kopalnica za jetnike. Potem sva stopila v sobo za obiske. Pred obiskom in po obisku preidejo tako jetnika kakor obiskovalca.

Nato me je peljal tajnik v stari del jetnišnice, sezidan pred 105 leti. Celice so temne in vlažne, majhne in zanamene. Popolnoma drugačen pa je novi del, kjer je vse čisto in svetlo. V vsaki celici je vodovod. Baje so nekateri jetniki, ki se od časa do časa vračajo v Sing Sing, iz-

javili, da so na svobodi pogrešali mirnega in udobnega življenja v celici!

Ko sem srečal nadzornika, sem kupil škatlo cigaret in izročil jetniku, ki prodaja tobak, 25 centimov. Jetnik je odgovoril, da je blagajna zaprta in da zato ne more menjati. Rekel sem mu, naj spravi ostanek za spomin in on se je hvaležno nasmehnil. Tajnik mi je razložil, da smejo jetniki dobiti na teden tri dolarje in prav toliko jih smejo potrošiti. Kdor nima nobenega domačega ali znanca, je seveda brez denarja. Prav tako tudi oni, ki so deset ali še več let v jetnišnici, kajti redki so primeri, da jim ostane še kdo živ od domačih. Eden teh nesrečnikov je bil tudi jetnik, od katerega sem kupil cigarete. Obsojen je bil na trideset let in jih ima še dvajset pred seboj! Kadar bo zapustil Sing Sing, bo že sivolas stareček.

In Parson mi je pripovedoval o nekem zelo mladem človeku, ki je bil že skoro deček, in je moral preživeti v jetni pet let. Imel je bogate starše in bi zelo potreboval dovoljenih treh dolarjev, toda na noben način ni hotel prositi zanje. Vseh pet let je živel brez cigaret, po katerih je tako hrepenel.

Približala sva se Domu mrtvih — zadnji ostanek mojega obiska. Najprvo mi je pokazal tajnik oddelek za ženske, ki pa je bil prazen. V oddelku za moške sem smel

le mimogrede pogledati jetnike. Videl sem moža, čigar roke so vselele kakor mrtve skozi železno omrežje. Pred vhodom v smrtno sobo me je tajnik pogledal in rekel:

»Torej, tu sva.«

Odgovoril sem:

»Zdi se mi, da sva na kraju življenjske poti na smrt obsojenih.«

»Tu je zadnja milja.«

Stopila sva v strašni prostor. Prosil sem svojega spremljevalca, naj me peljejo na električni stol tako, kakor peljejo na smrt obsojenega. In eden od uradnikov je polomil vojo roko na mojo ramo, drugi pa me je prijel za zapestje. Ob pogledu na črni stol iz hrastovine z električnimi žicami me je spreletela smrtna groza. Prostor sam je zelo velik in popolnoma prazen. Klop za priče nasproti električnemu stolu in vrata v obdukcijo sobo... Nisem mogel vztrajati v tem prostoru. Povedali so mi, da se vršijo usmrtitve ob četrtkih ob 11. ur ponoči. Zakaj ponoči? Ker menijo, da je ta ura najbolj pripravna z ozirom na ostale jetnike...

Zvečer ob osmih sem zapustil Sing Sing, kjer sem prebil sedem ur brez vsake jedi. Zadnjo verzijo svoje drame sem napisal teden dni po obisku v Domu mrtvih.

John Wexley.

Strašna igra za življenje ali smrt

Te dni so našli nekje v Avstriji dnevnik poveljnika nekega bataljona 10. rusinskega pešpolka iz 1. 1848., ki je bil nastanjen v Brucku ob Muri. Iz tega dnevnika, ki smo ga dobili na razpolago, objavljamo naslednjo grozno zgodbo:

V malem češkem mestecu Prachatic je bil nastanjen eskadron 2. huzarskega polka, v katerem so bili sami Madžari. Modra dunajska vlada je skrbela že od nekdaj — zlasti pa v revolucionarnem letu 1848 — za to, da je pošiljala na Češko madžarske vojake, ki naj bi v slučaju potrebe poučili Čeha, kako je treba ljubiti avstrijsko domovino. Pri eskadronu so bili večinoma nemški oficirji, ki niso razumeli svojih vojakov. V Prachaticu je bilo asentiranih tudi več madžarskih dijakov, ki so bili v tajnih zvezah z revolucionarnimi elementi.

Tako se je zgodilo, da je lepega jutra — po velikem mešanskem plesu, s katerega so se vrnili oficirji pozno v noč — odkorakal v polni opremi ves eskadron pod vodstvom nekega starega narednika iz mesta. Vojaki so bili že daleč, ko so se oficirji prebudili. V mestu tedaj še ni bilo telegrafa. Pobeželi huzarji so mogli nemoteno priti na štajersko, od koder so hoteli v ogrski del države. Toda vojaška oblast je zvedela za njihov pobeg in odredila, da jih morajo uloviti na štajerskem osredotočene čete.

Imenovani rusinski bataljon v Brucku ob Muri je dobil nalogo, da jim mora preprečiti prehod čez mejo. Huzarji, utrujeni od pota in lačni, so prenočili na nekem hribu pri Leobnu, kjer so jih zalotili zvesti avstrijski vojaki. Mnogo jih je bilo med bojem ustreljenih, ostale pa so z lahkoto polovili. Drugo jutro so videli ljudje žalosten sprevod 132 huzarjev v raztrganih uniformah in z na hrbtu zvezanimi rokami. Poročilo o vjezju upornikov je prišlo na vojaško poveljstvo v Gradec 18. aprila — dva dni nato pa je bil v Brucku že vojaški avditor!

Pred začetkom obravnave je stopil pred poveljnika vojnega sodišča star narednik s sivo brado in rekel:

»Gospod polkovnik! Usmilite se mojih tovarišev! Jaz sem jih zapeljal. Samo mene je treba ustreliti.«

»To se bo tudi zgodilo!« je odgovoril avditor. »O milosti ni govora.«

Vojno sodišče se je zbralo pod milim nebom. Obravnava je bila zelo kratka. Narednik in drugi podoficirji so bili obsojeni na smrt z ustrelitvijo. Od ostalih 125 huzarjev pa je bil obsojen na smrt vsak deseti.

Avditor je prečital obsodbo s trdim, monotonim glasom in pristavil: »Kdor je mogoča mnenja, naj potegne sabljo!« In trinajst sabelj se je zablikalo v solnce, ki je obeleževalo dvorišče. Avditor je položil na mizo 112 rdečih in 13 črnih igralnih kart ter jih dolgo mešal. In huzarji so morali posamič stopiti k mizi in potegniti iz kupa svojo karto. Rdeča karta je pomenila življenje, črna pa smrt.

Pričela se je strašna igra za življenje in smrt. Ta je stopal k mizi, skrtajoč z zobmi in s tresočo roko segel po usodni karti. Drugi je skočil k mizi in obupno potegnil svojo usodo. Tretji se je ustavil pred mizo popolnoma zmehdan in ni mogel sam dvigniti roke. Pomagati mu je moral profos. Marsikdo se je pred mizo prekrizal in padel na kolena. Bili so trenutki skrajne napeitosti vseh strasti, ki so se izražale šele po odčitavi: »Eljen« je zaklical vojak, ki je potegnil srčno desetico. »Živel dobri, zlati,

sladki cesar!« »O, Jezuss«, je klical drugi, »črno, črno!« »Rdeče!« je tulil od veselja tretji in objemal sosedo, ki je obupno buljil v svojo črno karto.

Že je bilo potegnjenih dvanajst črnih kart, trinajsta pa je ležala še med rdečimi. Kdo bo potegnil zadnjo smrtno karto? V zadnji vrsti je zastokal vojak — Franc Kiss: »Jaz sem rojen za nesrečo!« Ostala je le še ena sama karta in en sam vojak. Karta je bila črna, vojak pa Franc Kiss. Ni mu je bilo treba potegniti. Profos je sam obrnil in Kiss je mrmral: »Črna, črna, saj sem vedel.« In kakor da bi se bil zgodil čudež z njim, je stopil krepkih korakov v vrsto na smrt obsojenih, ki so jih stražili vojaki z nasajenimi bajoneti.

In zgodilo se je nekaj nepričakovanega. Stari župnik, ki je bil določen, da spremlja obsojence na njihovi zadnji poti, je stopil k mizi in rekel: Gospodje vojaški sodniki! Ne poznam duha vaših krvavih postav, toda ali ni bilo rečeno, da bo izmed 125 obsojen samo vsak deseti? Ali ni 12 prav tako deset del kakor 13? Usmilite se vendar trinajstega!

Avditor je zmajeval glavo in pozval oficirje na posvetovanje. Slednjič je avditor sporočil, da trinajsti z ozirom na to, da število ni točno deljeno z deset, ne bo ustrelen.

Franc Kiss je bil rešen — toda izgubljen. Zbolel je od strahu pred smrtjo in ni več ozdravel.

Kar je sledilo po tem, je bilo nekaj groznega. Na smrt obsojene so razdelili v tri skupine in jih postavili pred pokopališko zidovje. Tri salve so pretresele zrak in njih odmev je ostal v srcih vseh navzočih.

Spomenik vojnim žrtvam

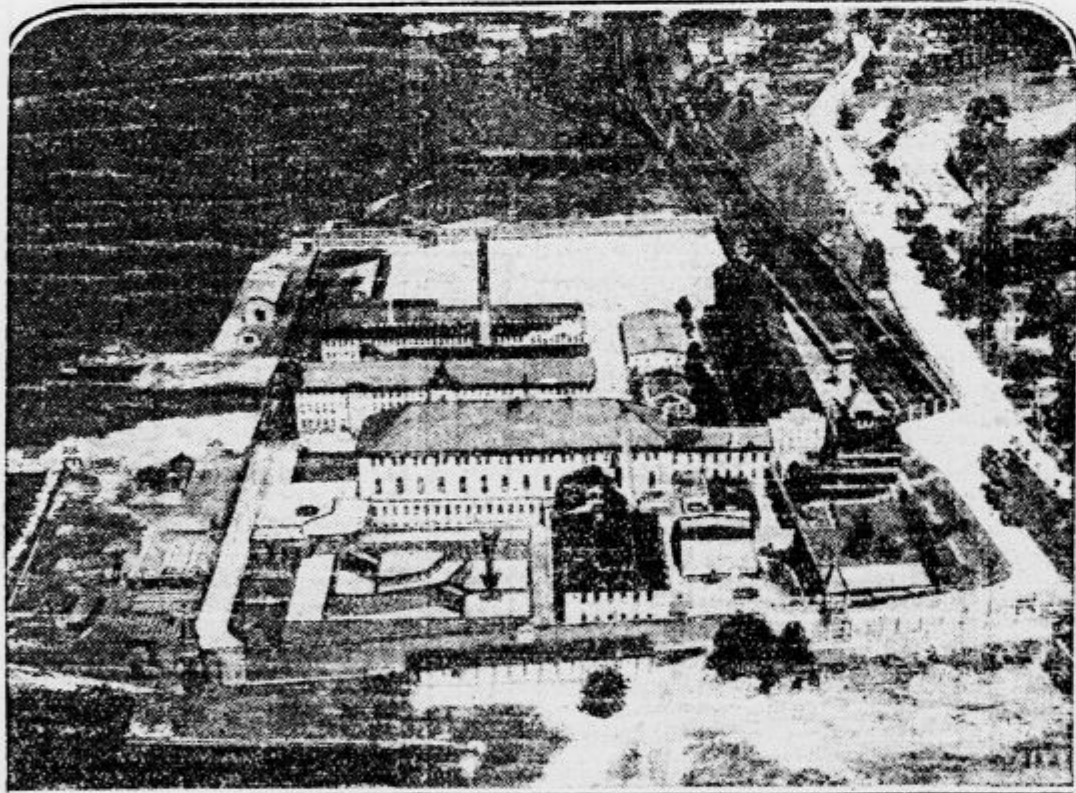
V Nieuportu (v Belgiji) so postavili veličasten spomenik padlim borcem za belgijsko narodnost.

Osmutek za nagrobni spomenik Karle Dobidove

Moč osebnega vpliva korespondenčni tečaj

za pouk v hipnotizmu, sugest., telepat. itd. Najmodernejše orig. amerik. metode. Uspeh garantiran! Obširni prospekti zastoj, ev. priložite znamko za porto. Pošilja: »Veda in znanost«, CELJE, Razlagova ulica 8.

Jetnišnica Sing Sing: pušica kaže smrtno celico

Theodore Dreiser:

Rekvijem

Zunaj dežuje. Potreben ji bo plašč — ah ne, saj ga ne bo rabila nikoli več. Kako bi mogel škodovati dež njenemu duhu?

Popotovanje in smrt. Njen duh blodi v viharju.

Nekoč, ko sem ležal v bolnici, me je obiskala, preprosta kakor je bila, z lokom za gosli v rokah. (Bila je oblečena v plavo progasto obleko, na glavi pa je imela bel slamnik.) In ko je tako stala sredi male dvorane in smo vsi imeli vtis, da jo stiskajo gole stene — je igrala, zaigrala sladko pesem o ljubezni, ki se je glasila kakor pravljica iz ust starih ljudi. Kovč, ki je ležal v postelji na levo od mene ter je imel zlomljeno nosno kost, je sedel in je poslušal s hvaležnimi očmi. Čevljar na desni strani se je zbudil iz vročinskih sanj in šepetal, oprt na komolec: »Draga Tekla — saj sem vedel, da prideš!« Mislił je na svojo hčer, ki je bila tedaj že več let mrtva. (Njegov um je bil izza njene smrti ves zmehdan.) In bolnik s kostno jetiko, ki je stokal ponoči in podnevi, je obmolnil in prišluhnil. Tudi jetični, ki ni imel več krvi in je bil ves obupan (vsi smo vedeli,

da gre z njim naglo h koncu), ni več pokašljeval. Dvignil je glavo in zaječal. Jaz pa sem mislił na moje prvo srečanje z njo. Bila je revno dete, ki je prišlo od bogvekod. Videla je pred seboj en sam cilj — učenje. Toda ker ni imela denarja, je morala obenem služiti kot natakariča. Stregla je dijakom pri obedu — oni pa niso niti slutili njene velike nadarjenosti in čara, ki ga je razlivala po svoji okolici.

A zdaj dežuje zunaj in njen grob je moker, njen sveži grob.

Naj mi vendar kdo pove: ali vlada ta svet bitje, ki pozna usmiljenje? (Jaz močno dvomim o tem.) Ali je to bitje sirovo, grozovito, nesmiselno orodje? (Zdi se skoro, da je tako.) Ali pozna ljubezen, iskrenost, pravičnost, lepoto? Ne! To bitje je satan.

Ni ga sram, nastavlja ti pasti, ki z njimi muči uboge, kateri si ne morejo pomagati. — Ampak jaz mu ne grem več na limanice. — Nikoli več ne bom znal moliti — nikoli — nikoli več! Zaradi mene lahko takoj pošljejo pekleniška pome.

Deklica moja! Rožica, ki si zame dehtela — kaj vsega niso počeli s teboj! Brcali so te sem in tja, da še očeta nisi poznala. Materinska ljubezen te ni grela. Nekoč se te je usmilila pri-

jazna žena, ki si jo imenovala rejnico. A še ta je umrla, ko ti je bilo deset let. Potem si pomagala pri grobih delih s svojimi otroškimi rokami. Pozneje si postala prodajalka v bazarju, kjer so prodajali reči za majhen denar. Nosila si denar domov, dajala si ga svoji kruti materi, perici, ki te je imenovala hčer, ker te je lahko izžemala. Nikogar nisi imela, da bi te ščitil. Poznala si delo — nicesar drugega ko delo.

In vendar si bila v jedru sanjski človek kakor jaz. Ni ti rojilo po glavi ne bogastvo ne moč. Tvoj prainstinkt ti je velel, da moraš igrati melodije, ki so zvene v tvojih ušesih. Ko si prvič videala gosli, si jih vzela v roko, sedla na klop in začela igrati. O, bile so revne gosli, last tvoje prijateljice, ki je služila v isti trgovini kakor ti. Melodija, ki so jo zaigrala, je bila slager, ena izmed popevk, ki so šle skozi vse ulice. Tudi nate je vplivala kakor na druge ljudi, ki jih je bila prevzela. A morala si igrati: nisi mogla storiti drugače. Bila je neodoljiva, koprneča, sanjava melodija, nekaj upajočega, ki zavro iz nevidnih globlin življenja ter se izobliči v srečo ali nesrečo.

Potem je prišla noč, ko sem te našel — mrtvo. Mnogo, mnogo dogodkov je ležalo med življenjem in smrtjo. In

koliko stvari se je bilo odigralo med dnevom, ko sem te bil spoznal, in med tem nesrečnim časom. Moral sem drugam, čeprav sem te tako ljubil. Ves ta čas pa si igrala na gosli, igrala zame na instrument, ki sem ti ga bil kupil.

Ko sem bil drugje, pa si zbolela na pljučih. Prenesli so te iz majhne sobice, kjer sem te bil ostavil, v hladno bolnico. In ko sem se po daljši odsotnosti vrnil, te že ni bilo več. Ležala si v bolnici sama, brez prijateljev, deset dni. Potem si umrla. Če bi bil vedel, kako je s teboj, bi ti bil skušal pomagati, čeprav sem bil ubog. Ampak tega nisem vedel. Prišel sem te obiskat le zategadelj, da sem izvedel, kako si neprestano ponavljala moje ime.

Zapisal sem že: nikoli več ne bom znal moliti — nikoli — nikoli več! On — —! On — —!

Toda zunaj dežuje in izkopali so ti grob. Kako tesno ti je tam spodaj sedaj, ko dežuje, ah!

Počasi stopam v brezčasno dvojno svetlobo, ki me zaliva s temnozlatimi valovi in me božajočo zanaša naprej. Grem v smer, odkoder prihajajo mirni zvoki. To je ona, vem dobro, v temi, dežju, nekje blizu, ne tukaj, vendar pa ne daleč od mene. Meni igra, jaz jo

čujem, čujem. Kakor iz neba vro glasovi — ah ne, iz vsemirja prihajajo, od tam, kjer je vse doma, kjer sem doma tudi jaz.

Kajti izven tega sveta, na katerem živimo in ga imenujemo »svojega«, biva še drugi svet — če mi verjamete ali ne. V sinji neskončnosti etra, ki se mirno giblje, se križajo sile, ki se mirno premikajo, gigantske zvezde, solca, novi svetovi krožijo v svetovju planetov. Kaj pomenimo mi v primeri z njimi? Mi in naše puste sanje! Saj ti svetovi niti ne vedo za nas! Kakor iz muhavosti porojeni, kakor člani verige, ki drži navzdol k mikrobom, se zdimo tem svetovom, nalik majhnim muham, solčnim, luninim in zvezdnim komarjem, kakor hrana za močnejše, kakor prašiči, živala, kakor sadje in zrnce, ki si ne more pomagati samo in se ne more upirati, ce pride nadenj nadloga. Ostane nam zgolj priznanje naše revnosti. V težki muki placemo drug nad drugim in gledamo drug drugega z zavistnimi očmi, z gnevom, in zaničevanjem. Pateični nič se borimo za stvari, ki jih ni.

Ona pa, ki spi zunaj v dežju, kliče iz svoje teme, igra in govori: »Spomin sem, pesem iz mraka, iz dežja, pesem, ki struji zaradi tebe k tebi — ponosen

Črni diamant

Na dnevnem kopu Dobrna

Trbovlje, Jesen. In še dež povrh! Sivo nebo se loči nad dolino. Neznosno — enakomerno sivo: oko nima, da bi se kam oprlo. Tožna, propustna plahota, od katere prši, venomer, nevzdržno prši.

Ob takih dnevih ni prijetno hoditi po Dobrnu. Noga se vdira ob vsakem koraku v sivo blato.

Clovek bi postal neznosno slabe volje, da ga ne bi okupirala novost pogleda i dinamika dela.

Dobrna — kosček zemlje, ki se od minute do minute izpreminja! Ogorčni bagri drdajo neumorno, zasekavajo z železnimi zobmi v krovino, dvigajo se in obračajo, odlagajo material na vozčke.

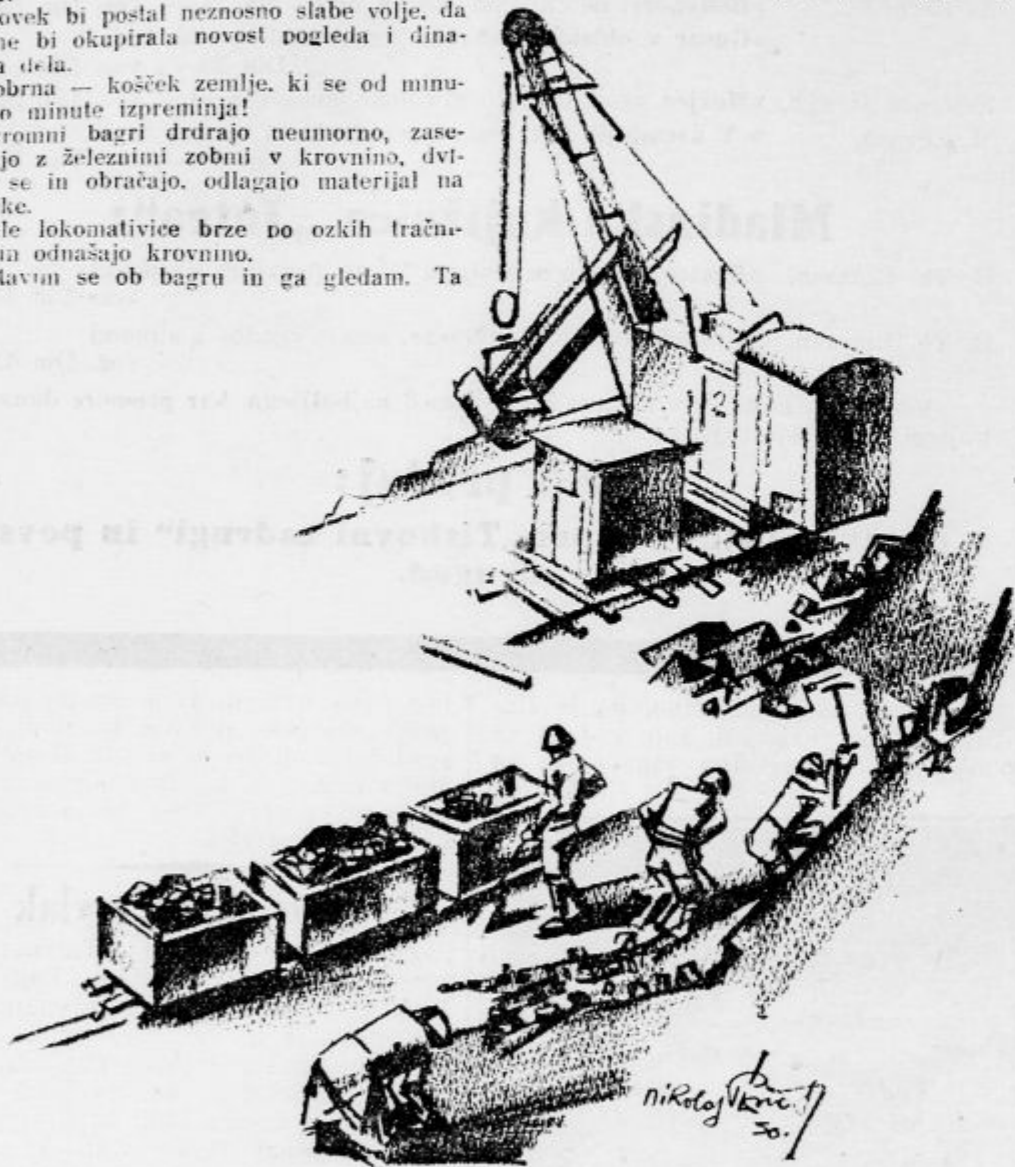
Male lokomotive brže po ozkih tračnicah in odnašajo krovino.

Ustavim se ob bagru in ga gledam. Ta

Vlak pa odpelje do šahla, pogreznejo jih v saviški rov, pa naprej po rovu — do sepa ratiče.

Šestim vrh kopa — preskrbeli so mi stol — z mapo v roki in beležnim vtise.

Kako sam in majhen se počutim sredi te množice melodije dela. Sam sebi se zdim kakor človek, ki so mu v močnem gravitacijskem dalj v roke triangel, pred njega pa

čudni veliki nestvor se mi zdi kakor živo bitje, ki dela in misli. Kakor orjak je, ki so mu prikovali nogi, a on se sklanja s telesom, grabi s silnimi rokami, izteza vrat in grize besno okrog sebe. Grize v zemljo, pa jo izpljune.

Tako seka z železnimi zobmi dan na dan mesec za mesecem.

Oblika zemlje se izpreminja.

In ko je krovina odčvena ter se prikaže črna plast, se upro ob breg kopač in zavijete svoje krampe. Premog se posipuje nizdol ko večni živi plaz, v dnu črne kotanje pa se gibajo pisane postave: moški, v rjavem in sivem; ženske, z modrimi predpasniki in rdečimi rutilami.

Pripogiba se in nakladajo premog na hude, napolnjene porivajo dva po dva od mesta in jih priključujejo na že napolnjene.

prazen notni papir in sedaj ne ve ne kam ne kako in — sram ga je.

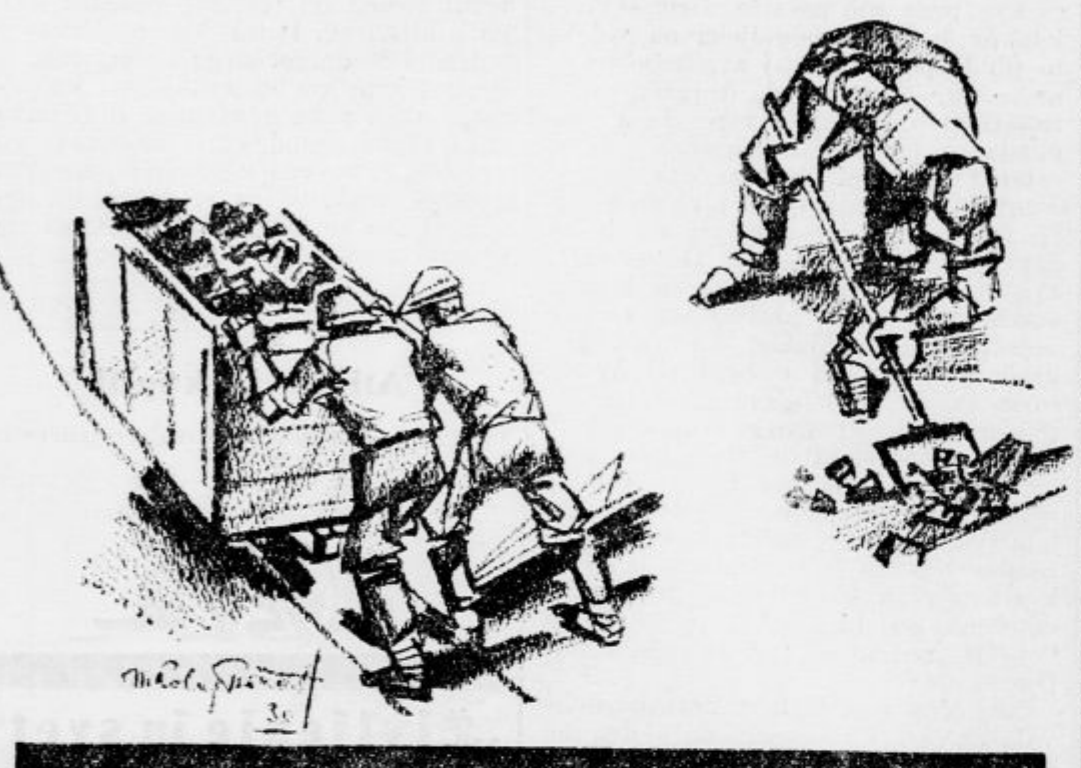
Oko bega po črni kotanji v globino, čudi se množici postav, ki se gibajo, prihajajo odhajajo, pleza ob črnih stenah preko kravnine v hrbi tam v ozadiju.

Tudi brbi se giblje... Zagrabila ga je moč dela v podnožju: posipa se, polzi v azavo.

Napolim se v dolino. Stopam ob tiru. Od časa do časa se umaknem, prehiteva me vlak.

Tam ob naspih se sklanjajo trudne postave: nabirajo raztresene kose premoga v koše. To se penzionisti, ki jih je vpognila in izžepala borba s črnim diamantom. Dovoljeno jim je, da naberejo vsak po štiri koše na mesec.

Dež prši v nevidnih, drobnih kapljah

Tajnosti chicaškega podzemlja

Nadaljevanje v prihodnjem „Ponedeljku“ 3. t. m.

spomin na neko lepoto tvojega življenja — nič več. Jaz nisem in ti nisi, vendar nama je v dveh lažje in dobro. (In nikogar ni, ki bi dovolil tretjemu, da se približa.)

Jaz pa, ki vem vse to, odgovarjam: »Da, da, ljubica, tukaj si, tukaj — v meni, za vedno, do konca mojih dni, dokler ne mine ali pa dokler se ne začne veliki Nič, ki me oklepa. In tudi če ni življenja po smrti — ostani pri meni, ponosni spomin — poj, zveni tu — tukaj — v meni.

Vendar — poslušaj! Čeprav nisem in nisem bil ter nikoli ne bom, čeprav tudi tebe nikoli ni bilo — glej, postavil sem ti tempelj, pod katerega okoliščine čuje tvoj odmev. In sredi svetišča, kjer gori večna luč, sem ti postavil oltar, ki je posvečen lepoti. V tem oltarju je monštranca iz nežnega alabastra. V njej si ti, igrajoča in pojoča, iz teme, iz dežja, samo za trenutek iztrgana smrti, velikemu Niču, ki biva povsod med nami. Prišel bo čas, ko se bom tudi jaz postaral in z menoj — v mojih možganih — ta tempelj, ki sem ga posvetil tebi. V njem boš, moja duša, od dne do dne bledejša. Dokler si naposled oba ne podava rok in se napotiva skupno tja v dež in temo. Staklo se bo glasilo tvoj spomin. — Ali bo tako? Kdaj in kako?

Se nikdar nisem molil in nikoli ne bom. Vem, vsemir z zvezdami, ki hodijo svojo pot, je bitje. Naš mali svet, naša ljubezen, naše sanje — so jedra

bile — že je po njih. Vendar se — enkrat — sedaj — dovolj, da so, čeprav jih ni bilo.

Nič je boljši, Nič, veliki Nič. Boljši od te bridke gorjosti.

Grožnja

Dekle, ki je bilo leglo v gozdu poleg velike ceste k opoldanskemu počitku, je uzrlo v trenutku, ko je zbežal spanec z njenih trepalnic, moža pred gostim gromom. Prešinil jo je silen strah — kajti kolikor je mogla presoditi, je bil mož — zamorec. A še preden je to misel izmislila do kraja, se je možki odkril — in tedaj se je namestu črnega obraza pokazalo belo lice. Spretno je snel masko in potegnil iz notranjega žepa v telovniku mastno rejeno denarnico. Začel je šteti bankovce. Z vidnim zadovoljstvom jih je zložil v snopč in zakopal vse skupaj, masko in denarnico, v zemljo.

Tisti čas je dekle že spoznalo na prvi pogled tujega črnca: bil je neki delavec iz vasi. Doma so si že vsi pripovedovali o drznem napadu, ki so ga bili izvršili neznanči na gospoda v avtomobilu. In baš ko je dekle stalo na pragu hiše, je prišel tisti »črnce« mimo. Pokazala je nanj in kriknila. Pristopili so ljudje in prijeli zločinca. Kmalu so našli krinko in denar. Po zaslišanju so ga hoteli orožniki že odvesti, tedaj pa se je napadalec urno

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Pravkar je bil končan turnir v Györu na Madžarskem. Kashdan, nadebudni mladi Amerikanec, je zasedel prvo mesto. Turnir ni bil posebno pomemben, kakor so sploh vsi turnirski zadnjega polleta bili samo drugega ali tretjega reda. Uspeh Kashdanov pa je vseeno interesanten. Iz tega mladčiča bo zrasel velemojster.

V tretjem kolu septembarskega turnirja v Frankfurtu je Kashdan igral z našim Pircem. Mlada leva sta se strahovito pograbila. Partijo prinašam ker bo gotovo zelo zanimala.

Beli: I. Kashdan **Črni:** V. Pirc
1. d2—d4 d7—d5
2. c2—c4 c7—c6

Znana slovarska obramba. Sg8—f6
3. Sg1—f3 Sg8—f6
4. Sb1—c3 Sd5—c4

Alapinova poteza, ki jo je Aljehin v Londonu leta 1922. rehabilitiral. — — —
5. e2—e3

Navadno igrajo 5. a2—a4, kar je brez dvoma osterjšje. — — —
5. — — — b7—b5

Tu bi beli moral igrati a2—a4, če je sploh hotel dobiti kmeta nazaj. Po 6. a2—a4, b5—b4, 7. Sc3—a2 nastanejo znane variante s približno enakimi šansami za obe stranki. — — —
6. — — — Lc8—b7

Ce je črni hotel držati kmeta, je imel igrati 6. — — — e7—e6. Sledilo bi potem 7. Dd1—f3, Dd8—b6, 8. a2—a4, Lc8—b7 in kmet črnuu ostane. Po igrani potezi je kmet izgubljen. — — —
7. b2—b3! b5—b4

Ni bilo priporočljivo zamenjati. Po 7. — — — c4×b3, 8. Dd1×b3 grozi mat na f7, razen tega pa še napad z a2—a4. — — —
8. Lf1×c4! — — —

Grozi mat. — — — e7—e6
9. Sc3—a4 Sb8—d7
10. f2—f4 Lf8—e7
11. Dd1—f3 Dd8—c7

Seveda mora črni kriti kmeta c6, ker bi po črni rošadi beli skakač ogrožal lovca e7 s šahom. — — —
12. Df3—h3 — — —

Dama se izogne napadu črnega lovca. Jasno je, da bo črni v prvem trenutku potegnil c-kmeta, ki vedno v obrambi damskega gambita igra odločilno vlogo. — — —
12. — — — 0—0
13. 0—0 c6—c5
14. Lc1—b2 Ta8—d8
15. Lc4×e6 — — —

Mlada kri ne da miru. Žrtve ni dobra. Beli je imel že jako dobro pozicijo, ki pa bi se dala še izdatno ojačiti. Bela trdnjava bi morala najprej na c-linijo, kjer bi zelo zelnirala črno damo. Miren pritisk, ki se stopnjuje, je boljši kot nedozoren udar. Prenagljeni napadi se vedno mašujejo. — — —
15. — — — f7×e6
16. Dh3×e6+ Kg8—h8
17. Lc4×e7 — — —

Da beli najprej dobi dva kmeta, če žrtvuje lovca, je Pirc tudi bil videl. Da pa na svojem roparskem pohodu bela dama zaide v zasedo, Kashdan ni videl. Pirc je rafinirano ujel nasprotnika v past. — — —
17. — — — Td8—e8!
18. Se5—f7+ Tf8×f7
19. De7×f7 Lb5—d5

To je vrag. Dama je ujeta. — — —
20. Df7×e8+ Sf6×e8
21. d4×c5 Se8—f6
22. Lb2—d4 Dc7—c6

Beli ima 2 trdnjavi in 3 kmete za damo in skakača. V materialu ni velike razlike. Pač pa je bela pozicija silno nerodna. Vsi beli kmetje stoje slabo, trdnjavi pa nimata pravega razmaha. Pirc ima dobljeno igro. — — —
23. Tf1—f2 Sf6—e4
24. Tf2—c2 Se4—d6
25. Ta1—e1 Ld5—e4
26. Te2—d2 Sd6—f5
27. Ld4—b2 — — —

Lovca beli ne sme še zamenjati. Vsa hrbtnica njegove igre bi se polomila. — — —
27. — — — Dc6—g6
28. Te1—e2 Dg6—f7
29. Lb2—d4 h7—h5
30. Sa4—b2 Sf5—h4
31. Sb2—c4 Df7—g6
32. Kg1—h1 Sh4—f5?

Zadnjih devet potez je Pirc zelo spretno manevriral. Beli je blokiran popolnoma. Toda igra je postala tako mirna, da je premotila našega mojstra. Ni opazil, da bi bil moral udariti. Na 32. — — — Le4—f3!! Kashdan ne bi bil imel odgovora. — — —
33. Sc4—d6! Sf5×d6
34. c5×d6 h5—h4
35. h2—h3 a7—a5
36. Kh1—g1 Kh8—g8
37. Ld4—b2 Kg8—f7
38. Te2—e1 Dg6—g3
39. Te1—e2 Le4—f3

obrnili in zabrusili dekletu, ki je pričalo zoper njega, v obraz: — — —
»Ti! Prvi dan potem, ko me izpuštijo iz luknje, ti posvetim, da boš videla iti na oni svet!«

Te besede niso hotele glavni pričati več iz spomina. Kakor izgubljen je tavalal okoli in pri vsakem moškem koraku, ki ga je slišala za seboj, se je zdrznila, češ: zdaj pa je ušel in mi je za petami! — — —

Življenje ji je postalo v domači vasi si neznosno in tako si je poiskala službo v bližini ječe, kjer je čakal na razpravo njen osvobodnik. A dnevi so minevali silno počasi. Vsak dan zjutraj, ko je vstala, se je dvignila iz tečajin podzavesti tudi mrka grožnja, ki je ni zapustila ves dan. In tudi ponoči je bila grožnja z njo, ob nji ter je prežala nanjo z odprtim žrelom. Časih je videla pred seboj volka, ki pa je hipoma navzel človeške poteze... Bil je obraz moškega s plavimi očmi in z močnimi usti, ki niso obetala nič dobrega. — — —

Takrat se je dekle udinjalo v službo v neki majhni gostilni. Opravljala je najnižja dela, stevala preproge, ribala tla, šivala čunje in vodila v vozičku na sprehod starega gospoda, ki je bil hrom in si ni mogel sam pomagati. Iz časopisov je slednjič izvedela, da je obsojen »njen« zločinec na dve leti ječe. — — —

Potem so ga prepeljali v kaznilnico. Ni dolgo trajalo, pa je tudi ona od-

40. Te2—f2 Lf3—e4
41. Lb2—d4 Dg3—g6
42. Ld4—b2 Dg6—f5
43. Tf2—f1 Le4—c6
44. Lb2—d4 g7—g6
45. Tf1—f2 Kf7—e6
46. Tf2—e2 Df5—e4
47. Kg1—h2 De4—b1
48. Td2—b2 Db1—f5
49. Tb2—d2 Df5—e4
50. Te2—e1 Dc4—f5
51. Te1—e2 Lc6—d5
52. Ld4—b2 Sd7—c5

Po dolgih manevrih se ples zopet začelja. Črni kralj se namerava skrivati za kmetom na d6, zato ga ne vzame. — — —
53. Lb2—e5 g6—g5?

Zakaj ne Sc5—d3? — — —
54. Td2—d4 g5—g4
55. h3×g4 Df5—b1?

Nerazumljivo! Seveda bi bil Pirc moral vzeti kmeta. Sedaj je na žalost zmaga zavržena in celo partija ogrožena. — — —
56. e3—e4! Ld5—c6

Kmeta črni vzeti ne sme. Na 56. — — —
Ld5×e4 bi seveda 57. d6—d7! odločilo takoj. — — —
57. Td4—c4 Db1—d3!
58. Te4×c5 Dd3×e2
59. Te5×c6 De2—e3

Grozi večni šah na g3 in e1, česar beli preprečiti ne more. — — —
Remis.

Radio

Izvleček iz programov

Sobota, 1. novembra.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Praznik v literaturi. — 11: Koncert radio-orkestra. — 13: Kmetijska ura. — 15.30: Plošče. — 16: Mesko: »Pri Hrastovih«. — 20: Koncert godbe Dravske divizije. — — —

Nedelja, 2. novembra.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Plošče. — 10.20: Kmetijska ura. — 20.45: Šah. — 11: Koncert radio-orkestra. — 12: Tedenski pregled. — 20: V spomin padlim vojakom v svetovni vojni: Zvonjenje. — Nagovor. — Kvarter Matičarjev poje žalostinke. — 21.30: Plošče. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Koncert radio-orkestra. — — —

BEOGRAD 9: Prenos iz Saborne cerkve. — 11: Plošče. — 12.30: Koncert orkestra. — 16: Ciganska godba. — 17.30: Narodne pesmi. — 18: Godba za ples. — 19.30: Cerkveni koncert. — 20.30: Koncert jugoslovenske glasbe. — 21.30: Narodne pesmi. — 22: Poročila. — ZAGREB 11.30: Orkestralni koncert. — 20.35: Koncert nabožne glasbe. — PRAGA 16: Prenos iz Brna. — 19: Zabaven program. — 19.30: Koncert na flavto. — 20.10: Program iz Brna. — 21: Poljuden simfonični koncert. — 22.20: Koncert iz Moravske Ostrave. — BRNO 16: Orkestralni koncert. — 19: Novak: »Slovaška suita«. — 19.40: Beethoven: Violinski koncert s spremljevanjem na orgle. — 20.10: Mešan program. — 21: Plošče. — 22.20: Koncert iz Moravske Ostrave. — VARSAVA 17.40: Koncert godbe na pihala. — 19.40: Plošče. — 20.30: Klavirski koncert. — 21.45: Chopinovve violinske skladbe. — 22.15: Chopin: Trio za klavir, violino in čelo. — DUNAJ 10.20: Zborovski koncert. — 11: Koncert orkestra. — 13.10: Plošče. — 15.05: Popoldanski koncert. — 17.30: Komorna glasba. — 19.40: Lahka godba orkestra. — 20.30: Arje in pesmi. — 21.15: Bachove skladbe. — Jazz-band. — BERLIN 19.45: Sluhoigra. — 21.10: Orkestralni koncert. — Godba za ples. — FRANKFURT 19.30: Prenos vsega programa iz Stuttgarta. — LANGENBERG 20.10: Windsperger: »Requiem«, za mešan zbor, soliste in orkester. — 22.30: Beethovnovve komorne skladbe. — STUTTGART 19.30: Prenos cerkvene glasbe. — 20: Spevoigra. — 21.15: Dramski večer. — 23: Plošče. — BUDIMPEŠTA 16: Cerkvene pesmi. — 17.15: Koncert orkestra. — 19.15: Koncert solistov. — 20.30: Mrtvim v spomin. — RIM 20.30: Prenos iz Rovereta: »Zvon padlih junakov«.

Ponedeljek, 3. novembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Koncert radio orkestra. — 18.30: Italijanska. — 19: Poljski. — 19.30: Dr. Pirc: Prva pomoč. — 20: Prenos iz Dunaja: Mozartov »Requiem«. — 22: Napoved časa in poročila. — — —

BEOGRAD 10.30: Plošče. — 12.45: Koncert radio-kvarteta. — 17.05: Prenos zvočnega filma. — 20: Narodne melodije. — 20.30: Violinski koncert. — 21.25: Židovski večer. — 22.15: Poročila. — 22.25: Koncert orkestra. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20.35: Koncertni večer. — PRAGA 16.30: Koncert iz Bratislave. — 19.20: Program iz Brna. — 20.30: Prenos koncerta iz Budimpešte. — 22.20: Jazz-band. — BRNO 16.30: Koncert iz Bratislave. — 19.20: Kabaretni program. — 20.25: Prenos iz Budimpešte. — 22.20: Pre-

po odrešenju. — — —

In tedaj je začela iz njegovega grla hripav glas: — — —
»Tako!... Torej si prišla sama! Iščeš in hočeš smrt, kakor vidim?«

»Da,« je dahnila, »pričakovala sem te.«

Ta glas ga je iznenadil. Saj je zvenel tako človeško, tako mehko! Govoril je kakor uteha obupanca. — — —

Premiril jo je od pet do temena. Oba sta bila bleda od prestopanega trpljenja in od rezke razburjenosti trenutka. — — —

»Torej si mislila name,« je rekel nekako porogljivo. — — —

Opazila je, kako se je njegova roka pri teh besedah malce dvignila. A kmalu je zopet omahnila, kajti preden je prišlo do udarca, mu je zmanjkalo moči. In spoznal je, da ta moč ne leži v telesu, ampak v duši. — — —

»Mislila sem nate — mnogo sem mislila,« je rekla. — — —

Tedajci se mu je zazdelo, da je njegova samotnika in osramočena, čakalo bitje, ki bi se mrzelo do njega in iz bojazni pred njim lahko bežalo daleč proč. Hipoma ga je obilo čudno čuvstvo, čuvstvo osvobodjenja. Pogledal ji je v oči, ki so se ujele in našle. In s sunkom, ki ni bil nič milejši od udarca, jo je prijel pod roko in jo peljal s seboj v mesto, med ljudi, v novo življenje. — — —

Pazite na dooje!

1. Omehčajte pretrdo vodo z navadno sodo.

2. Perite dosledno le s pravim domačim

TERPENTINOVIM MILOM

nos iz Prage. — VARSAVA 18: Nabožna glasba. — 20.30: Koncert poljske glasbe. — 22.15: Plošče. — DUNAJ 11: Plošče. 15.20: Koncert orkestra. — 19.30: Prenos iz cerkve sv. Stefana: Mozartov »Requiem«. — Koncert orkestra. — BERLIN 19.10: Mešan program. — 20.30: Prenos koncerta iz Budimpešte. — Godba za ples. — FRANKFURT 19.30: Orkestralni koncert. — 21.15: Sluhoigra. — 23: Godba za ples. — 0.30: Nočni koncert. — LANGENBERG 17.30: Koncert orkestra. — 20: Simfonični koncert. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 19.30: Prenos vsega programa iz Frankfurtu. — BUDIMPEŠTA 12.05: Koncert kvarteta. — 19: Koncert opernega orkestra. — 20.30: Mednarodni koncert madžarske glasbe. — Vojška godba. — RIM 17: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.32: Godba za ples. — 21.05: Operni večer. — — —

Torek, 4. novembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Koncert radio orkestra. — 18.30: Krize v narodnem gospodarstvu. — 19: Nemščina. — 19.30: Žena v svetovni literaturi. — 20: Ciril Hočevar: Vzgoja naša naša. — 20.30: Prenos koncerta iz Zagreba. — 22: Napoved časa in poročila. — — —

BEOGRAD 10.30: Plošče. — 12.45: Koncert radio kvarteta. — 17.30: Lahka glasba. — 20: Narodne pesmi. — 20.30: Prenos koncerta iz Zagreba. — 22.30: Poročila. — 22.45: Plošče. — Zagreb 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20.30: Koncert jugoslovenske glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert orkestra. — 19.30: Koncert tamburaškega zbora. — 20.15: Orkestralni in violinski koncert. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.20: Lahka godba. — BRNO 16.30: Koncert iz Prage. — 19.20: Veselja igra. — 20: Koncert združenih trojskih godb. — 21.15: Komorni koncert. — 22.20: Lahka glasba. — VARSAVA 17.45: Večerni koncert. — 19.50: Prenos opere: »Boris Godunov« iz gledališča. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 19.35: Koncert kvarteta. — 20: Pevski večer. — 20.30: Koncert na citre. — 21: Prenos koncerta iz Münchena. — Jazz-band. — BERLIN 19.30: Operna glasba. — 21.10: Mešan program. — FRANKFURT 20: Koncert operetne glasbe. — 23: Ciganska godba iz Budimpešte. — LANGENBERG 17.30: Plošče. — 20: Lovska glasba. — 20.45: Program za lovce. — STUTTGART 20: Prenos vsega programa iz Frankfurtu. — BUDIMPEŠTA 9.13: Dopoldanski koncert. — 17.30: Koncert orkestra. — 19.45: Operetna glasba. — 21.20: Kolorturno petje. — 23: Ciganska godba. — — —

TONE POLJŠAK

Ljubljana. Aleksandr. c. 5.

Projektiranje in izvršitev električnih naprav in instalacij. Popravila električnih strojev in aparatov. 134

Pristne kranjske klobase

v najboljši kakovosti in najcenejše nudi na debelo in drobno 14641

J. SIRK, nasl.

LJUBLJANA, Poljanska cesta št. 64

Prestol Etiopije

Tafari Makonena bodo kronali jutri za kralja kraljeve Etiopije, s čimer je zaključeno zanimivo in burno poglavje iz zgodovine te malo znane države.

Meseca septembra leta 1916. so se uprli poglavarji plemena Soan proti zlovladi neslavnega vnuka slavnega Menelika Lij Jasu. Na prestol so postavili čmelikovo hčer Zaudito, a nje bratranec, mladi Tafari Makonen, ki je bil duša upora, je postal regent in prestolonaslednik; bilo mu je 25 let. Lij Jasu, ki je pobegnil in živel v večnem strahu za svoje življenje med svojimi pristaši na severu, se je leta 1921. predal zmagovalcu, ki ga je poslal v pregnanstvo, kjer je živel do svoje smrti.

Ras Tafari

Mladi Ras je s svojimi reformami zbudil veliko nezaupanje pri duhovščini in starih poglavarjih, ki so se borili v nešteti bojih ramo ob ramo z Menelikom, zmagovalcem pri Adui. Vsi ti reaktorji so se skrili za cesarico in poskušali s vsemi silami, da onemogočijo Tafariju vladanje.

Trije poglavarji so si tedaj delili oblast v državi, Ras Hailu na zapadu, Dajzma, vladar nad bogato provinco Sidamo na jugu, in Ras Guga, mož cesarice Zaudite, guverner v provinci Begemede, daleč na severozapadu. Edina težnja Rasa Hailuja je bila po vsem videzu ta, da bi si nagrabil bogastvo, da bi postal njeguš (krajevni kralj), kakor je bil njegov oče, in da bi mu ljudje dali mir. Nikdar se ni odprto uprl proti osrednji vladi in držal se je pravila, da je najbolje ostati nad strankami, ki se borijo med seboj, dokler se položaj ne razbistri. Drugi, Ras Dajzma, ki je bil eden najboljših prijateljev Menelika in na glavu kot močan poglavar in brezobziren bo-

jevnik, je skušal iz svojega položaja kovati kapital. Edini Ras Guga je zavzel sovražno stališče proti centralni vladi, kateri je ob vsaki priliki pokazal svoje preziranje.

Značilne lastnosti Tafarijevega značaja sta potrpežljivost in vztrajnost. Razen tega je tudi izredno prebrisan. Vedel je, da čas dela za njega in da mu bo sad sam padel v naročje, če ne bo napravil nobene napake. Zelen je dokopat se do prestola brez krvolitja in na zakonit način. Zaradi tega je gledal na to, da ohrani mir, dokler se mu ne pokaže prilika, da doseže svoje smote.

Še pred tremi leti je bilo Tafariju nemogoče, da bi si izboljšal položaj in to iz posebnega razloga. V državi je imel nadvladajoč položaj stari vojni minister Giorgis, ki se je vedno posluževal svojega velikega vpliva, da ohrani obstoječe stanje. Med tem časom je Tafari zbiral sredstva, ki bi jih potreboval, ko bi prišel njegov čas — ljudi, denar in municija.

Koncem leta 1926 je Giorgis umrl in položaj v državi je mahoma postal negotov. Tafariju se je zdelo, da prihaja njegova ura in ni izpuštil prilike. Njegovi prvi ukrepi so bili, da postavi na važna mesta v državi svoje ljudi in posebno v provincih, ki so postale nezasedene po Giorgisovi smrti. Da so v položaju v državi nastale neke izpremembe, je postalo jasno že iz tega, ker je osrednja vlada pripravila Dajzma do tega, da se je v prvih mesecih leta 1928. prišel pokloniti Tafariju v Addis Abebo. Najprej se je nekaj upiral, nato se je le podal na pot in pripeljal s seboj veliko vojsno spremstvo. Ko je prišel pred glavno mesto, pa je precenil svoje sile in se je uprl. Tafari je delal brez oklevanja, njegove čete so ponoči na tihem obkrožile uporniški tabor. Nasprotnikova morala se je strla in predal se je.

To je brez dvoma povzročilo veliko bojazen v stranki cesarice, ki je v septembru odgovorila s hišno revolucijo, ki naj bi vrgla regenta s pomočjo njene telesne straže. Vodja podviga je bil poveljnik cesarske telesne straže. Zmotili pa so se v Tafariju, ki je nastopil s takšno odločnostjo in posebno hrabrostjo, da so bili sovražniki vsi presenečeni in da so se voditelji upora čez nekaj ur podali brez boja. Kot posledica se je pojavil preobrat v ljudskem mnenju v korist Tafarija, ki je prisilil cesarico, da je izdala javni proglas na narod, v katerem je izjavila, da bo od sedaj naprej vsa oblast v rokah Tafarija, ki je tako postal regent tudi dejansko in ne samo po imeu. Da se tem spremembam da tudi neki zunanji sijaj, so ga povišali v čin njeguš.

Tafarijevo kronanje za njeguš se je vršilo 7. oktobra 1928 in od tedaj si je utrdil svoj položaj, da bi bil pri-

pravljen za dan, ko ga bodo pozvali na cesarski prestol. Budno je pazil, da ne bi prišlo do nobenih dogodkov, ki bi lahko prinesli kakšne spremembe v nasledstvu prestola in zato je dogodek bolj vodil, nego pa čakal nanje.

Eno značilnih njegovih del so bila pogajanja s patriarhom v Aleksandriji, ki so se končala s tem, da so nekoga koptskega škofa poslali po tradiciji na nadškofsko stolico v Abesinijo, ki je bila izpraznjena že od smrti Abune Matteosa leta 1926., poleg tega pa s posvečenjem štirih nadaljnjih abesinskih škofov, s čimer so popolnoma prelomili s staro tradicijo in kar je imelo pozneje tudi velik vpliv na razvoj dogodkov. Od tedaj velja Ras Tafari za zaščitnika cerkve. Svoj uspeh je Tafari še bolj izpopolnil s tem, da je pregovoril patriarha samega, naj ga obišče v Addis Abebi letos januarja meseca, s čimer se je javno priznal za dobrega sina cerkve.

V zadnjih devetih mesecih so se pa, širokemu svetu neočite, vršile priprave za zadnje dejanje etiopske drame. Malo plemo na severu Azebu Galas, znano po svoji neposlušnosti in divji običaji, je že dalj časa delalo vladi preglavice in ker krajevni poglavarji plemena niso mogli pokoriti, je vlada ukazala Rasu Gugi, naj upor zatre. Nalase, morda pa tudi ne, Ras Guga ni opravil ničesar — in da zakrije svoj neuspeh ali pa da položaj izrablji, je začel rovariti proti regentu in širiti po severnih pokrajinah, kjer je mrgolelo duhovnikov, vest, da je Tafari katolik in da je on kriv vseh nesreč, ki so zadnja leta zadele Abesinijo. Najbrž je mislil, da se mu bo na ta način posrečilo pobuniti vsa plemena na se-

Adis Abeba, rezidenca abesinskih vladarjev

veru proti regentu. Vsega tega pa v glavnem mestu niso vedeli, ker zastor je bil še vedno spuščen.

Zato so se ob koncu minulega leta začele širiti najnevarnejše govorice, da so veliki poglavarji na severu in Ras Hailu postali zavezniki Rasa Guga in da bo kmalu zaplapolal ves sever v ognju. Oni, ki so skušali te govorice ovreči, niso znali povedati, zakaj korakajo dan za deem čete z juga proti severu in izginjajo nekeje v pušcah, med tem ko je vojni minister Mulu Geta zapustil prestolnico in se podal na sever, da prevzame vodstvo nad vojsko.

Hipoma pa se je zastor dvignil in videti je bilo zadnjo sliko žalostne: Guga osamljen v odprtem boju proti vladnim četam, ki so bile v večkratni premoči; veliki poglavarji na severu so se postavili za Tafarija, namesto da bi stali Gugi ob strani, kar je bilo uspeh dolgotrajnih in zahrbtnih Tafarijevih pogajanj. Izid borbe ni mogel biti dvomljiv.

Guga je junaško končal svojo kariero. Med vojnimi operacijami so igrala veliko ulogo letala, ki si jih je v zadnjih mesecih nabavila etiopska vlada v Evropi. Pred odločilno bitko so letala metala med uporniško vojsko letake, ki so bili podpisani od naškofa in

Vso zimo se boste zabavali

če si naročite

NOVE KNJIGE „JUTRA“:

Knjižnica „Jutra“:

- Marcel Priollet, »Seržant Diavolo«, pustolovni roman . . . vez. Din 50.—
A. Bernede, »Belfegor«, detektivski roman broš. Din 24.—, vez. Din 34.—
»Gusar v oblaki«, letalski kriminalni roman, broš. Din 28.—, vez. Din 38.—
Emerson Hough, »Možje«, zgod. pustolovni roman, broš. Din 40.—, vez. Din 50.—
M. Zévaco, »V krepkih inkvizicij«, zgodovinski roman, broš. Din 60.—, vez. Din 70.—

Mladinska knjižnica „Jutra“:

- G. Th. Rotman, »Bratec Branko in sestra Mica«, pravljica s slikami vez. Din 12.—
G. Th. Rotman, »Prigode Tomija Popkinsa«, vesela zgodba s slikami vez. Din 12.—

Vsaka teh knjig je v svojem žanru izmed najboljšega, kar premore današnji knjižni trg! Prepričajte se!

Na prodaj:

v upravi „Jutra“ — pri „Tiskovni zadrugi“ in povsod drugod.

naslovljeni na duhovščino, da je Ras Tafari dober kristjan, zato naj se ne vmešavajo v posvetno zadevo, ki se

bra, na katerih bodo zastopane vse večje evropske države, bo novi cesar poplačal tudi svoje zveste sluga. Ras Hailu in Kassa, ki sta mu pomagala v odločilni borbi. Oba bosta isti dan kronana za kralja.

Novi papežev vlak

Železniško omrežje Vatikanskega mesta ni preveč zamotano, kajti meri le kake tri kilometre in ravnatelj teh železnic pač ne bo imel veliko posla ter bo najbrž z lahkoto obvladal promet. Železnica bo dogotovljena v začetku prihodnjega leta, še prej pa bo gotov papeški dvorni vlak, ki ga na izrečno željo sv. očeta građe izključno italijanske tvrdke. Niti žrebci ne sme biti tujega izvora. Železnica in vlak seveda ne bosta služila za prevoz podanikov Vatikanskega mesta, ki jih je kakih 300, marveč sta namenjena le za vožnjo sv. očeta samega, dalje za njegov dvor, za tuje poslanike in suverene ter za prevažanje darov, ki jih kdorkoli pokloni sv. očetu. Tri vagoni so določeni izključno za uporabo papeža. To so prestolni in salonski voz ter voz s kapelico. Vsi trije so zunaj pobarvani s karminato rdečim lakom ter opremljeni s papeškim grbom. Znotraj bodo vozovi okrašeni z damastom, strop pa bo pobarvan z zlato barvo: sredi stropa bo reliefna papeška krona s ključ sv. Petra. Vse pohištvo bo izdelano iz dragocenega mahagonija. Vozu s kapelico bo postavljena kot oltarna slika neka nenavadno dragocena slika enega izmed starih mojstrov. To razkošje je seveda v skladu s papeškim dvorom, razlikuje pa se precej od načina, kako so potovali Odrdesnik in njegovi apostoli po božjem svetu.

Ali ste že kupili

najnovejšo številko ilustrovane tedenske revije

„Življenje in svet“

Dobite jo v vsaki trafiki za 2 Din.

Priprave za svečanosti v Abesiniji

Na glavni cesti v etiopski prestolnici se je pojavil parni valjar, ki je vzbudil strmenje meščanov in ki bo razen tega zgledil kotanje ulice neguše prestolnice.

Novi književni darovi za velike in male

Nepričakovano bujni razvoj dnevnega časopisa je v povojnih letih odvzel knjižni veliki prostor. Nekaj časa je bilo kar videti, da jo bo popolnoma izpodrinil. Čeprav se to ni zgodilo, hvala Bogu, da ne, vendar je še dandanes mnogo, mnogo ljudi, ki zajemljejo svojo duševno hrano skoro izključno iz dnevnika. Pa kdo bi se jim čudil! Prelistajmo n. pr. nedeljsko številko »Jutra« in pregledimo, kaj najdemo v njem...

Izmed obilja, s katerim velik dnevnik dan za dnem gosti svoje bralce, je nedvomno roman tista rubrika, ki jo vsi brez izjeme z napetostjo uživajo. Kako je tudi ne bi! Romani v dnevniku morajo biti zmerom zanimivi, ker bi drugače zgrešili svoj namen; in izide jih takole v teku leta in v teku nekaj let — človek ne bi verjel, koliko. Zato so založništva dnevnikov že zgodaj izprevidela potrebo, da se ta velika obilica zabavnega branja reši pozabe in ohrani v obliki knjig. Ponatiskov »Jutra« imamo zdaj že celo knjižnico, ki bi sama zase napolnila široko polico. In kdor je kdaj prebral te lične zvezke z lepimi, vabljivimi naslovnimi risbami, ta cení delo, ki je nakopičeno v njih; zbira jih in se veseli vsakega novega, kadar izide. Zdaj, na pragu zime, ko se pričinja

dolgi večeri ob zakurjeni peči, je za take izdaje ravno pravi čas. Oglejmo si, kaj nam to pot ponuja »Jutra«!

Med novimi romani prevladuje, kar je naravno, pustolovna in kriminalna stroka. Kadr se hočemo oddahnuti po puščobi vsakdanjih opravkov in poslati utrujenega duha na izprehod, so nam dobro došle zabavne in do neznosnosti napete istorije o drznih junakih, prevečanih detektivih, ljubkih deklicah, z vsemi žavbami namazanih intrigantkah in brezvestnih zločincih, ki se sicer v začetku in v rdi sredi romana kaj »sretno« otepa preganjancev, nazadnje pa morajo, hočeš-nočeš, vendarle v kozji rog.

Take zgodbe smo dobili zdaj kar tri na en mah. »Seržant Diavolo«, klasičen primer te vrste pripovedništva, ima za junaka pumnega, podjetnega narednika francoske tajske levije, ki je prav za prav plemič in kot tak seveda kavalir. Zmerom pripravljen, da si, če treba, celo dopust podaljša, ako gre za rešitev nesrečne dame iz krepelj. »Črne perunike«. Pa saj menda ne zahtevate, da vam povem vsebino? Napeto dejanje se odigrava na slikoviti pozornici razburkan »Maroka in na ljubkem ozadju rivijere. — V francosko ozračje nas vodi tudi »Belfegor«: v visoke sobane in skrivnostne hodnike pariškega Louvra, ki skriva v sebi marsikaj takega. Čouvar ljudje ne vedo. Tako n. pr. zaklad Katsi-

* Glej oglaš v današnji številki!

rine Medicejske. Nihče ne sluti, da leži tam že sto in sto let, še stari malik Belfegor ne, čeprav stoji tik nad njim; zato »a je pa izvolal novi, živi Belfegor, predrzn zločinec, strah policajev in muzejskih paznikov, ki pa prav za prav ni zločinec, ampak zala gospodična Simona. Umori, ki se posrečijo, umori, ko se ne posrečijo; mrtvi vstajajo — in vas je strah!« Pa kakor najde vsak nepridiprav svojega detektiva, ki mu je kos, tako ga najde tudi Belfegor; in koliko prigod doživita novinar Jacques in vrla Koleta, in kako rada se imata, to je že kar od sila! — Bralci »Jutra« se gotovo še spominjajo »Gusarja v oblaki«, saj je bil ob svojem izhajanju prava senzacija za nas vse. Spisal ga je pribojnik slavnega Ch. Lindbergha, in kakor Lindbergh širjave oceana in zlobo ledene burje, tako je naš pisatelj premagal odpor snovi in odbil v nekaj poglavjih bravurozen letalski roman, v katerem nas poučuje, da sodobni zločinci že niti zračnim višavam več ne zanašajo s svojim početjem. Rop velike svote denarja iz poštnega letala, pilot ubit, sum pada sam Bog si ga vedi na koga; malo manjka pa bi obešili vse časti vrednega ravnatelja letalske družbe. Pa so hvala nebesom, med letalci tudi vrli dečki, vragji fantje, ki so našli svoj srčni ideal v dražestni hčerki ubogega ravnatelja in se niti vraga ne ustrašijo, da rešijo papana in dobijo dekle.

Kvišku v zrak, dol na tla, v polžastih krivuljah med oblake, zavinek sem, zavinek tja, zdaj na lica, zdaj na robe — mislim, da bi se še našemu Colnarju jezili lasje, ko je pravici končno zadoščeno in vsa zadevščina all right! In k temu slike, takisto bravurozne in »s nolem«, kakor se spodobijo za letalski roman!

»Možje« so izvrstna knjiga v žanru romanov Zaneja Greya: napeta, za vse živce grabeča, obenem pa umetniško odlično podana drama na ozadju pionirske dobe Združenih držav. Vojna med Severom in jugom; angleški tajni agent, ki se je v Indiji naučil fakirskih umetnij in zanaša v povest poleg intrigantstva tudi ono skrivnostno slutnjo neznanih svetov, ki je današnji bralec tolikanj išče in ljubi. Ljubeča dvojica zabliži na preriji in živi tam več tednov surovo, divje in vendar tako čisto in nežno življenje davnih praljudi... Pa to morate sami brati. Ne bo vam žal in le v čast vam bo, če ostane ta knjiga na vaši polici.

Pa Zévaco, naš stari znanec, novi Dumas, ki nas je ukanil že za toliko noči: »V krepkih inkvizicij«. — brrr! Že ko prečitave naslov, vas izpreleti kurja polt. Sevilja vam vstaja pred duhom, kralj Filip v svoji glori, mrki dominikanci, junaški bikoborci, žarkoke seniorite gre do v mislih mimo vas. Grozne ječe vam zavajo nasproči, mučilnice razkazujejo

svoj pekleski drob, na grmadah se cvro prekleti krivoverci. In sredi vsega tega junak brez primere, sablja nad sabljami, srce nad srci, zlata duša — saj veste, kakšen okus ima Zévaco. Junak tega romana je slavni vitez de Par-dailhan, ki ga vsi poznamo; to pot se poslovi od nas — iz lastnega nagiba, zakaj herojska žilica mu gotovo še ne bi dala miru; a na žalost je pisatelj Zévaco pred nekaj leti umrl in nam ni mogel o njem nič več povedati.

Odrasli imajo po tem takem veselja na izbiri. A da vidimo, kaj smo dobili za male!

Dva Rotmana, kakopak. Dve kratkoma prelestni slikanici z mičnimi besedili, dve pripovedki v slikah, ki ju bodo naši otroci vrisakaje sprejeli in brez konca in kraja prebirali. »Bratec Branko in sestra Mica« — katera hiša se ju ne spominja? Pa »Prigode Tomija Popkinsa«, koliko smeha bodo zbujale spet in spet, koliko ploskanja z ročicami! Knjižici sta lično opremljeni, kakor vse prejšnje, in znova potrjuje, kar že davno vsi vedo: da nismo dobili zadnja leta v mladostnem slovstvu ničesar boljšega — da, ničesar količnej tako dobrega, kakor so Rotmanove pravljice in zgodbe v »Mladinski knjižnici« »Jutra«!

Tedaj: sedem ličnih knjig, pisanih kakor barve v mavrici, čaka svojih bralcev. Po njih! Če ne boste zadovoljni, se pa meni pritožite. Buc.

Ford tovorni automobili

Novo **znižane cene**

Zadnja izboljšava na Ford tovornem automobilu je znatno zvišala njegovo prodajo. Zvišana produkcija je dala Fordu možnost, znatno znižati cene soglasno z njegovim stremljenjem, nuditi splošnosti vse pri produkciji dosežene prednosti.

Ford tovorni voz je danes najbolj razširjeno prometno sredstvo. Pri temu važni faktorji: sigurnost v obratu, brzina, moč, ekonomičnost in dolgotrajnost, so njegove glavne prednosti. Iz tega vzroka dajejo spretni trgovci in napredni industrijalci prednost Ford tovornemu vozu.

Ford tovorni voz je zelo močno grajen, ima svetovno znan model „A“ motor, gonilo s 4 brzinami, izredno učinkujoče šestere zavore, izredno močno zadnjo cev ter zadnja peresa Cantilever sistema.

* * *

Ste li v stanju pustiti od Forda nudeno ekonomijo neopaženo? Osvojite si izkustva velikih podjetij, katera so v Fordovem tovornem vozu našla najsigurnejše in najekonomičnejše transportno sredstvo.

* * *

Izkoristite ugodnost, katero Vam nudi znatno znižana cena in oglejte si Fordov tovorni voz pri najbližjem Ford zastopniku. On Vam bode izračunal brezplačno in brezobvezno stroške pri uporabi Ford tovornega automobila v Vašem obratu. Primerjajte te stroške z Vašimi dosedanjimi in priznali bode, da spadajo Vaše dosedanje metode v prošlost.

Nekatere njegove prednosti:

Izredno močan motor z nizkim številom obratov.

Gonilo s 4 brzinami.

Izredno učinkujoče šestere zavore.

Veliko število krogličnih in valjičnih ležajev.

Posebno močna konstrukcija.

Zadnja Cantilever peresa.

Velika sigurnost v obratu in ekonomija.

Fordov material.

Ford service.

Nove znižane cene:

Tovorna šasija z enojnimi

zadnjimi kolesi Din. 52.500.—

Tovorna šasija z dvojnimi

zadnjimi kolesi Din. 53.500.—

Oprema: Rezervno kolo brez gume, sprednji odbijač.

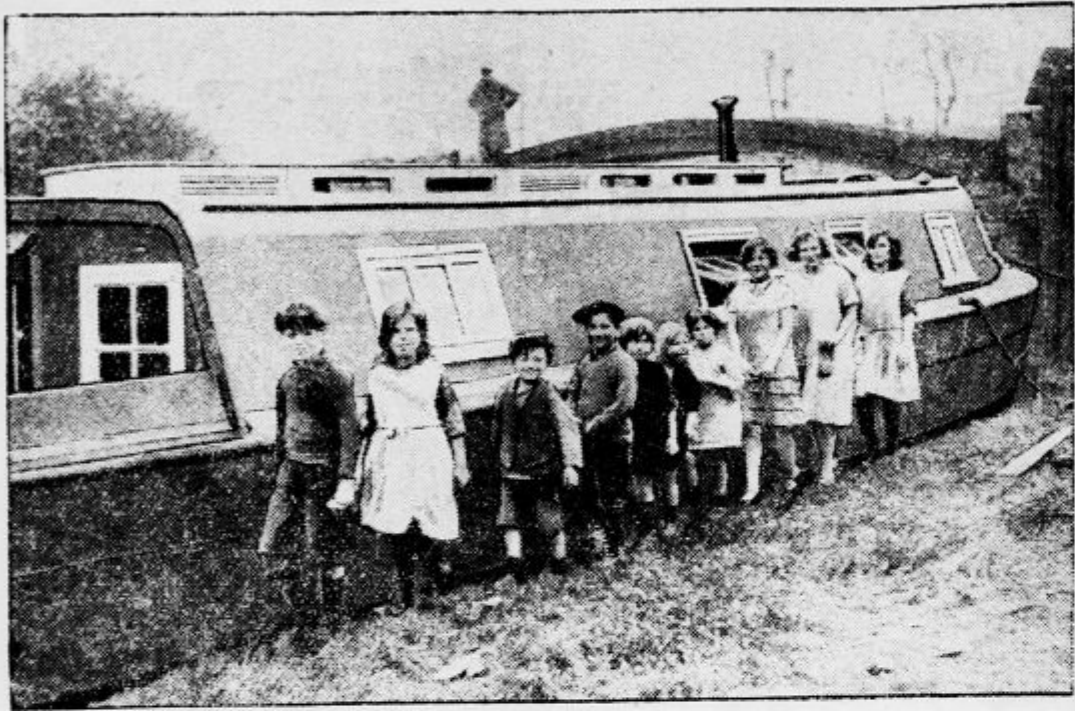
Cene za plačilo v gotovini, franko skladišče vsakega Ford zastopnika v Jugoslaviji.

Izbrememba cen brez prednaznanila pridržana.

LINCOLN Fordson

FORD MOTOR COMPANY

Iz življenja in sveta

Šola za brogarske otroke

Za mladino brodarjev ob Temzi je urejen manjši obrežni parnik kot šola. Parnik vozi med posameznimi brogarskimi naselji, kjer pobira ukaželjno mladež ter jo po končanem pouku zopet izkrcava.

Volilna propaganda pred 80 leti

L. 1848 sta se potegovala znameniti romanopisec Aleksander Dumas st. in njegov manjši znameniti pisatelj erotičnih romanov Paul de Kock za mesto v poslanski zbornici. Dumas je izdal na delavce proglas, v katerem je izračunal, da so njegove knjige donesle 11 milijonov frankov in da so dale trajen zaslužek nič manj nego 1692 osebam, književcem, stavcem, dobaviteljem papirja, književnim agentom, izposojevalcem tiskov, igralcem, izposojevalcem kostumov, zasebnikom, nočnim čuvajem, predprodajalcem vstopnic, frizerjem itd. in.

Na to originalno samohvalo se je oglašil Paul de Kock z nič manj originalno izjavo.

»Dragi soobčani! Imam neizmerno več pravic postati član poslanske skupščine nego občan Aleksander Dumas. On se hvali, da so njegovi izdajatelji, dobavitelji papirja in klakerji zaslužili od njega 11 milijonov. To je malenkost!

Moje pero je spravilo v dvajsetih letih 63 romanov na dan. Ne pretiravam, če trdim, da je vsak teh romanov izdal milijon. Vsota: 63 milijonov frankov.

Pozivam vsakogar, naj mi dokaže, da 63 pomnoženo z milijonom ne izda 63 milijonov. Ker temu ni mogoče oporekati, pridem na drug račun in ga poln zaupanja predajem vaši sodbi.

Stanujem na bulvaru sv. Martina v

priljubljeni in sedim vsak dan med četrtjo in peto popoldne ob oknu in opazujem prodajalce kokosov. To ve vsa Francija. Sedaj pa ne pripotuje v Francijo noben človek, ne da bi zapisal v beležnico, da ne sme pozabiti, da si ogleda Paula de Kocka, kako sedi ob svojem oknu in opazuje prodajalce kokosov. Vsak izmed teh obiskovalcev Pariza se posluži seveda omnibusa, ki vozi preko bulvara sv. Martina. Stane ga 6 sousov. Ko so se me možje do siteda nagledali, vzamejo spet omnibus. Šest sousov. Dvajset tisoč potovalcev si privoščijo na leto ta izdelek. Ta spoved gre že dvajset let mimo mojega okna — tedaj je zaslužila omnibuška družba 4.800.000 sousov. O ruskih knezinjah, ki se ne ustrašijo niti stroškov za kočijo, samo da bi mene videle, pa kar molčim.

To pa ni vse: nešteto žensk. Čijih imena hočem zamolčati, a jih dam z naslovom vred vsakemu na razpolago, ki bi se hotel seznaniti z njimi, je zahteval od mene mojo sliko. Naročil sem nekako 3000 dagerotipij. Druge ženske, ki bolj noro zaljubljene v moja dela, so me prosile na kolenih za avtogram ali pa koder iz mojih las. V hotelu Bullionu predado vsak dan za 50 frankov avtogramov Paula de Kocka, izdal sem pa že najmanj 6000 takšnih avtogramov. Izračunajte si ogromno vsoto, ki sem jo na ta način spravil v obtok. O kodrih pa rajši molčim, kajti danes jih moram že sam spet odkupovati, ker mi jih pri- njkuje in strašno mi je žal, da sem bil v tem pogledu tako razpisen.

In končno, zadnji in najkrepkejši argument: nisem preživljal samo telesa nešteti tiskarjev in omnibuških izvoščikov, temveč tudi duha in srce treh ali štirih milijonov Francozov, ki so iz mojih del črpali najbolj zdrave filozofske in literarne nauke.

Rac. mam tedaj na to, moji ljudi soobčani, da mi boste priskrbeli sedež v narodni skupščini, katerega mi kratki ropisec, ki je bil doslej sposoben izdelati samo za borih 11 milijonov frankov v blaga, Paul de Kock.

Francozi so se obema lepakoma krohotali na ves glas, izvolili pa niso ne Dumas ne de Kocka... Kako bi bilo s takšno volilno propagando dandanes?

Kdor se hoče veseliti

fine zimske suknje in priti poceni do nje, naj pride k nam!

Drago Schwab, Ljubljana

Koliko je vreden lep nos

Annie Christy, znana ameriška filmska zvezda, toži cestno upravo za odškodnino 100.000 dolarjev. Zavoljo zanikrosti trdve, ki je popravljala cesto, se je filmska zvezda ponesrečila s svojim avtomobilom in si je pri tem zlomila nosno kost. Lepotica ceni svoj nos na 5.700.000 dinarjev.

Materinska ljubezen

Tri prijateljice so se pogovarjale o resnosti življenja.

Prva je rekla: »Najbolj krivično se mi zdi to, da morajo zdravi, delazmožni ljudje časih tako zgodaj umreti, med tem ko taki, ki so vsem le v napoto, dolgo živijo sebi in svoji okolici v trpljenju...«

Druška jo je prekinila: »Nič ne zamara na svetu. Morda potrebujemo tako siromaštva, nezmožna bitja prav zato, da jim darujemo svojo ljubezen.«

Dora Svetinova je molče poslušala. Njene oči so bile široke od groze.

Tila in zanišljena je stopala domov. Ali ni bil tudi njen osemletni Marko izmed tistih, ki so vsem ljudem le v napoto? Ali ni bil njen sinček tudi njej v breme? Njej, ki je še mlada in polna življenja? Odkar ji je bil mož umrl, je občutila Markovo bolezen še mnogo težje. Kaj vse je bilo pretrpelo njegovo materinsko srce, ko so ji zdravniki izjavili, da je vsako zdravljenje nemogoče! Med tem ko so drugi otroci rasli, je ostal njen sinček zmerom enako majhen. V zadnjem letu se je stisnil v dve gube in tako je živel vsem drugim otrokom v posmeh in zavajam. Če bi umrl? Rešen bi bil vseh muk! Ali bi bila rešena tudi ona?

Mraz jo je tresel, čeprav je bilo še toplo. Kako strašno so bile take misli? — Ne! Njen ubogi otrok je visel na

življenju, in visi tudi na nji z vso ljubeznijo svojega malega srčka. In tudi ona ga ljubi, tako neizmerno rada ga ima. — Morda je pa stopilo v zadnjem času nekaj v njeno življenje, čemur je bil malček na poti?

Senca je padla na njeno pot. Zaustavila je korak. Pred njo je stal mlad mož in uprl svoje oči vanjo. Dolinarjev Mirko, ki ga je bila spoznala pred nekaj tedni. Mislija je nanj vse dni in vse noči. Zbudil je bil v nji voljo do življenja in vedela je, da bi bila lahko ob njegovi strani srečna.

»Dora!«

Temna rdečica je obšla Doro. Iztegnila je roko proti njemu in on je prijel to drobno ročico in jo iskreno poljubil. Tedaj se je začel po cesti krik. Prestašila sta se in niju roki sta se nehote spustili. Po cesti se je pripodila gruča otrok.

»Počaj! Počaj!« so vpili otroci in kazali na majhnega polabljenega dečka. Dora je nenadoma pobledele. Stekla je tja in vzdignila drhtečega sinka na svoja prsa. Ko se je obrnila, ni bilo Mirka nikjer. Nejevoljen je bil odšel.

Drugi dan je dobila Dora drobno pisemce. Vso noč ni bila spala in danes je bila tako trudna. A ko je spoznala pisavo, se je veselo nasmehnila. Prečitala je pismo: besede so jo pekle v dno duše. Pobesila je glavo na prsi in krčevito zaihtela.

Zagonetni »žarki smrti« na češki meji

Prošli teden je češki tiskovni urad razširil fantastično vest, da je saška vlada v petek opoldne poskušala na cesti proti Čechoslovaški izum grozovitih »smrtnih žarkov« in dosegla pri tem znamenit uspeh. Nenadoma so se namreč na dotični cesti ustavili vsi avtomobili in motorji, ki so ravno vozili po nji. Šoferji so iskali poškodbe, pa jih niso našli. Lezli so pod vozove in privijali ter odvijali razne vijake, toda vse zaman. Iz te negotovosti je rešil potnike saški orožnik, ki se je pripeljal z motorjem in potolažil potnike, da dela saška vlada poskuse z novimi magnetnimi žarki, da naj oprostite zakasnitev, češ da bodo ob treh popoldne že lahko krenili vsak v svojo smer. Kasnejše vesti o teh poskusih so sicer istotako fantastične, ali pojavlja se že dvom in listi očitajo tiskovnemu uradu, da se je dal lahko misleno mistificirati. Poudarjajo, da se podobni važni poskusi nikoli ne raztrobentajo v svet na tak kričav način, marveč bi bilo v velikem interesu vsake države, da skrbno ohrani v tajnosti podobno iznajdbo. Na drugi strani pa se vse sprašuje, kako je mogoče, da je orožnik lahko vozil z motorjem po isti cesti, kjer so baje vsa ostala vozila bila kakor pribita. Ako bi bili poskušali učinkovitost tajinstvenih magnetnih žarkov, ki onemogočajo delovanje elektromagnetov pri avtomobilih in pri motorjih, bi tudi saški orožnik ne mogel vozariti po usodni cesti. Ako pa je kljub temu lahko vozil, je znamenje, da je iznajdba hitro sledil nov izum, ki je obrežuspešil učinkovitost »smrtnih žarkov«. Ta senzacionalna vest češkega tiskovnega urada se je kajpa kaj naglo razširila in nemški uradni krogi so jo že demantirali. Ker pa zanikanje uradnih krogov nihče dosti ne verjame, bo evropska javnost gotovo prepričana, da so »žarki smrti« res izumljeni.

Kakor znano, se nemški učenjaki že dolgo pečajo s sličnim izumom, ali doslej brez uspeha. Pri tej priliki se javnost spominja izuma Angleža Gvindella Mathewsa, ki je pred šestimi leti presenetil svet z novico, da se mu je posrečilo odkriti »žarek smrti«. Tudi ta iznajdba je baje lahko onemogočila delovanje elektromagnetov in so nje žarki takoj prikovali k zemlji vsak avto ali motor ter vsako letalo zbili na zemljo. Učinek Mathewsovih žarkov je bil celo tako močan, da je uničil celo trdo gneto. Izumitelju na Angleškem niso verjeli, zato je odšel v Pariz, kjer je nameraval svoj izum prodati. Doslej ni znano, kaj je Mathews opravil v Franciji, pač pa so se Angleži le začeli bati, da bi utegnili biti res kaj na stvari, zato so poslali za njim detektive, ki so ga pregovorili in prisilili, da se je vrnil domov. Kasneje je nesrečni Mathews zblaznel in oslepel ter je morda njegovo odkritje ostalo neizrabljeno. Vendar je zadeva tako skrivnostna, da nadaljne podrobnosti niso prodrle v javnost.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si guren in trajen. Cena steklenici brez poštne Dtn 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb

Radičeva (Duga) ul. 32.

Pošljemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove.

Dar mesta Pariza

Letalca Costes in Bellonte sta dobila od pariške občine v dar prekrasni dragoceni uri. Namesto s številkami so dneve ure označene s črkami, označujočimi črto poleta Paris — New-York.

Senzacija v Monte Carlu

Posestniki sloveče igralnice v Monte Carlu si pripovedujejo zanimivo dogodbinco, ki se je baje pripetila prošli teden nekemu francoskemu častniku. Mož je začel v igralnico z namenom, da bo samo gledal igro, kakor pride vanjo skoro vsakdo s tem lepim namenom. Polagoma pa ga je prevzela strast, kakor skoro vsakega drugega, in začel je staviti. Najprej je izgubil svoj denar, nato je stavil denar svoje čete in je seveda izgubil tudi tega. Brez pare se je dvignil blud in pobit od mize ter odšel iz igralnice. Nevidno sta ga spremljala dva detektiva, ki imata nalogo, da onemogočita samomore v preveliki bližini igralnice, kajti slične stvari gredo direkcijski na živce in jih seveda ne vidi rada. Častnik je imel sicer trdn namen, da se ustrelji, ali storiti je hotel to malo kasneje. Šel je v neko oddaljeno kavarno, si naročil čašo kave in spisal poslovilno pismo svojem in svojemu poveljstvu. Ko je bil gotov, je naenkrat videl, kako se bliža njegovi mizi neki mladenič, po vsem videzu Indijec. Temnopolti mož je prisedel k častniku in ga brez uvoda nagovoril: »Vem, kaj se vam je zgodilo in kaj nameravate storiti. Pripravljen sem vam pomagati, ako mi obljubite, da ne boste nikoli več igralci. Častnik se je oklenil Indijca, kakor toneči rešilne bilke. Tuji mladenič je dal častniku 200 frankov in šla sta nazaj v igralnico. Častnik je sedel k mizi, za njim pa je stal tajinstveni Indijec ter srepo strmel na ruleto. »Stavite 100 frankov na rdečo, je zašepetal častniku. Čez trenutek je častnik dobil lepo vsotico. »Zdaj stavite vse na rdečo, se je Indijec oglašil v drugo. Zopet sta dobila. »Stavite vse, kar imate na petko! Častnik je porinil kup na številko pet in izšel je tolik dobiček, da je morala banka za tisti večer ustaviti igro, ker jo je bila čudna dvojica popolnoma oplenila. Ko je častnik spravil denar, mu je spremljevalec zašepetal: »Konec in pomnite obljubo. Komaj se je častnik ozrl po svojem rešitelju, je ta že izginil v množici, da se mu rešene ni utegnil niti zahvaliti. Dogodbinca je zanimiva, vprašanje pa je, dali ji gre vera. Na žalost se slični tajinstveni tuji ne pojavljajo čisto v Monte Carlu, ker bi sicer igralnica prišla na boben.

Muslimani opuščajo verske tradicije

Sovjetski listi poročajo s Krima, da so se tamonjni Tataři, ki so vstopili v državna kolektivna gospodarstva, odločili med drugim tudi za rejo prašičev, kar je pri muslimanih vsekakor znak, da opuščajo stare verske predsodke.

Vlada jih sicer ni silila k tej panogi živinoreje ali Tataři so se sami zavzeli za rejo te koristne domače živali. Kakor je znano, velja pravovernim muslimanom prasec za nečisto žival ter jim prepoveduje vera uživanje svinjine ter gojenje prašičev. Mohamedova prepoved, ki je povzeta od Mojzesa, morda ni tako brez vsake podlage, kakor se običajno misli. Vsekakor pa je svinjina za mrzlejšje kraje seveda primernejša kot hrana, nego za vroče, kjer sta žival imenovana preroka in morda opozorila škodljive učinke svinjine na ljudsko zdravje.

Peary ni bil na severnem tečaju

L. 1909. je vzbudila silno pozornost po vsem svetu vest ameriškega polarnega potovalca Pearyja, ki je javil, da je dosegel severni tečaj. V isto dobo spada Cookov pohod na tečaj in znano je, da se je javnost odločila da verjame Pearyju in da odkloni Cookovo trditve. Vendar pa so že tedaj mnogi dvomili, da-li je Peary res bil na severnem tečaju, ne glede na to, da je ameriško geografsko društvo smatralo Pearyjeve trditve za resnične in dokazane. Strokovnjaki so namreč trdili da se s sredstvi, ki jih je imel na razpolago Peary, ne da priti na severni tečaj. Zdaj je stvar še enkrat posvežil ameriški major Burwash, ki se je vrnil nedavno s potovanja po polarnih krajih, kjer je odkril tabor Franklinove odprave, ki je pred 80 leti s 34 tovariši našel konec v polarnem ledovinu. Burwash je resen znanstveni delavec in je zaslišal Eskime, ki so spremljali Pearyja na potu. Vprašal jih je, da-li je Peary res dosegel svoj cilj. Eskimi so odločno zanikali. Dejali so, da ni bilo v odpravi nikoli takih slavnosti in veselja, ki bi gotovo nastopilo, ako bi bila odprava prišla na severni tečaj.

Čudežni otrok Ruggero Ricci

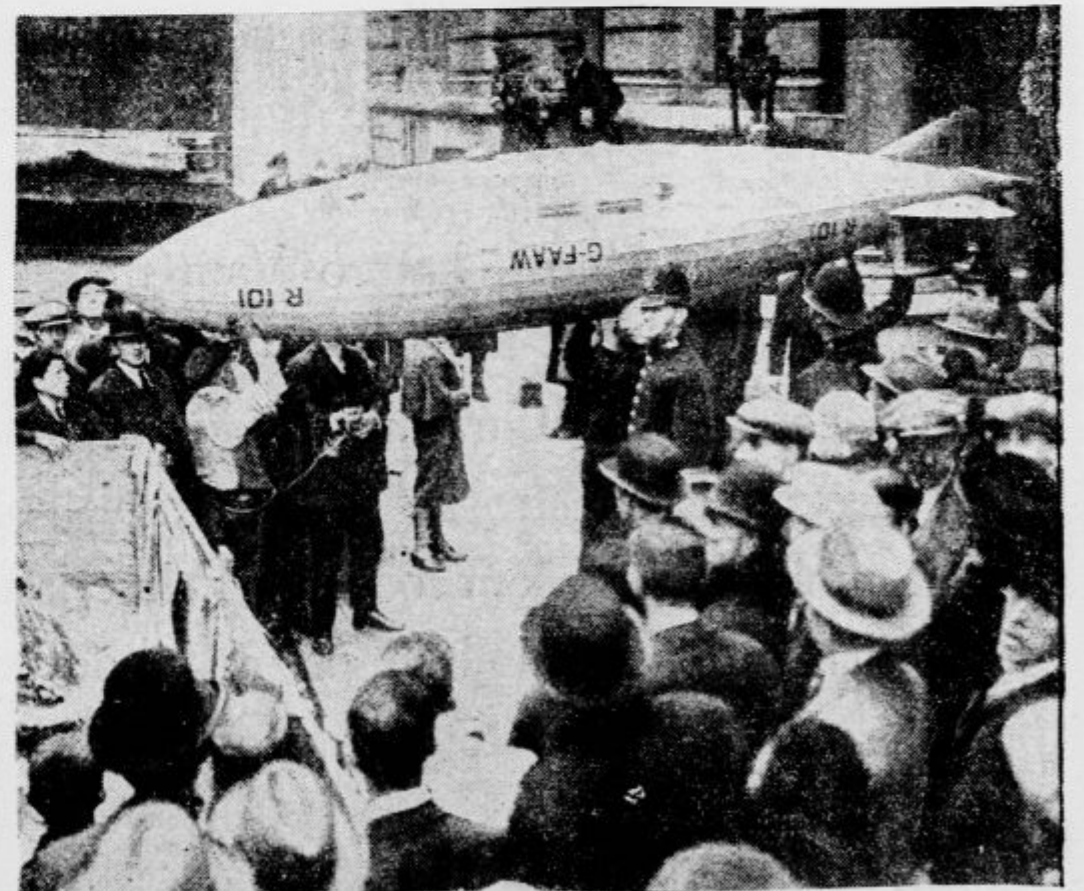
9-letni virtuoz na gosli, ki mu je new-yorski župan prepovedal najavljeni koncert,

češ da nastopi raznih čudežnih detet niso nič drugega nego izkoriščanje dece.

Ničeva slava

Remarqueova knjiga »Na zapadu nič novega« je imela na Francoskem, kakor tudi povsod, velik uspeh. Njena slava je prišla celo do mirne Gascogne. Župan nekega tamošnjega mesta se je moral odločiti kot upravnik javne knjižnice, ali bo kupil vsaj en izvod Remarqueovega dela. Naročil je iz Pariza knjigo na ogled, jo vestno prebral in izjavil na prvi seji mestnega sveta: »Po mojem mnenju je ta knjiga malo zanimiva. Avtor se baha, da je podal popolno sliko svetovne vojne. A v resnici nam ničesar ne pove niti o najvažnejših bitkah. Radi tega bi bolj kazalo uporabiti oni denar, ki bi ga stala ta knjiga, za nakup novega izvida Dumasovih »Treh mušketirjev«. Ta knjiga se veliko čita in je naš izvod zelo obrabljen. Občinski svetniki so soglasno pritrdili svojemu županu.

Preiskava o nesreči »R 101«

Da se lažje ugotove vzroki katastrofe, si je dala preiskovalna komisija poslati z amsterdamske izložbe model nesrečnega zrakoplova. Slika nam kaže model ob prihodu v London.

REVMATIKI

Dobiva se
povsod
1 steklenica
Din 16.—

LABORATORIJ
ALGA - SUŠAK
4 stekl. »ALGE« Din 77
8 stekl. »ALGE« Din 131
14 stekl. »ALGE« Din 205
25 stekl. »ALGE« Din 320

Nabavite si še danes 1 steklenico

ALGA

ZA MASAŽO

Že jutri Vas bo
IZNENADIL USPEH

BOLI VAS
ALI TRGA V

kosteh — rokah — nogah
sklepih — plečih — zobeh
kolkih — žilah — glavi

ALGA

odpravi
bolečine takoj

STARČKI in STARICE

Vi trpite na svoje stare dni najbolj na revmatskih bolečinah. Vdrgnite si vsaj enkrat na dan svoje trudne žile s preparatom ALGA. Čutili se boste kot prerojeni. Čutili boste v sebi življensko radost — svežost.

Prehlad, influenza, hripa

V obče pri vsakem nerazpoloženju, kjer je malo vročice, vdrgnite svoje telo s preparatom ALGA. Vročica poneha, spanje je mirno in zdravo. Čutili boste v sebi svežost duha in telesa.

Najnovejše v

klobukih za gospode in sportnih čepicah

specijalno skladišče prvovrstnih čevljev

M. Schram, Maribor, Aleksandrova 11

14788

Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh!

14820

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša nadvse ljubljena mama, stara mama, teta, svakinja in tašča, gospa

Sever Uršula roj. Zorman

vdova po mesarskem mojstru

dne 31. t. m. po dolgi, mučni bolezni previdena s sv. zakramenti, v 63. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 2. novembra 1930 ob 2. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1930.

FRANCKA, poroč. profesor SIČEVA, LEOPOLD, IVAN, JOSIP, MINA, hčere in sinovi, Marija SEVER, roj. MILAVEC, sinaha, prof. FR. SIČ, zet, in vse ostalo sorodstvo.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je moj iskreno ljubljani soproj in oče, gospod

Franc Černe

učitelj v pok.

dne 30. t. m. ob 20. uri, v 82. letu starosti, nenadoma preminul.

Pogreb se bo vršil v soboto dne 1. novembra 1930 iz hiše žalosti, Zg. šiška 157, ob 4. uri popoldne na pokopališče v Dravljah.

Zg. šiška — Subotica, dne 31. oktobra 1930.

ROZA ČERNE roj. LEGIŠA, soproga. — MIRKO, kap. II. kl., sin. — OLGA, uradnica, hčerka.

14821

KAM?

Grem
v trgovsko hišo
„OMNIA“
Miklošičeva
cesta št. 14
po svojo kaseto z

Alpaka ledilnim priborom

Samo za 260 dinarjev — 24 delov —
1000 dnevna garancija. Katalogi za
30 nadaljnjih gospodinskih predmetov gratis.
Kratka dopisnica zadostuje. 14729

Gepe, polne grudi!

Dame, ako hočete, da
bo oblika vaših grudi
polna in trdna, tedaj se
poslužite takoj preizku-
šenega sredstva profe-
sorja dr. Rettija.

BALZAM de POMPEJA

vršite predpisano masažo s prsti samo
nekaj dni in videle boste, kako bujno
se bo razvila oblika vaših grudi že te-
kom 14 dni. Učinek se zanesljivo poka-
že že tekom 6 dni. Masaža z »Balzomom
de Pompeja« je eno najboljših sredstev za
okrepitev in utrditev izčrpanega miš-
čevja prsi. Tisoči žena in deklet se imajo
zahvaliti temu balzamu za svoja lepa in
polna prsa. Dopisi hvaležnega priznanja
so prosto na vpogled. Cena 60 Din. moč-
nejša doza 110 dinarjev (za zelo medle
posebej). Diskretna pošiljatev po pošti
po Ordinacijskem laboratoriju Hawelka,
Praga 65 - Nusle Božetechova ul. 10-J-
54, pošt. pred. št. 17, CSR.

IGN. ŽARGI

priporoča bogato zalogo
raznega zimskega perila.
kakor:

14563

plaščev,
oblek, kravat,
srajc, nogavic
vseh vrst itd.
po priznani nizkih
cenah.

Ljubljana, Sv. Petra c.
št. 3 in 11

Praktična novost!

Gostilničarji! — Gospodinjje!
Patentirana 294
plošča za brzo pečenje
Izpeče vsako meso v nekaj minutah
Velik pribor masel, časa in truda
Stane samo Din 25.—
Naprodaj v vsaki trgovini z železnino.

NOVA IZNAJDBA PEČI NA ŽAGOVINO

različnih velikosti za sobe, lokale itd. raz-
pošilja po najnižjih cenah 14783

Anton Strmšek, kleparstvo
MARIBOR-STUDENCI, Aleksandrova 35

OBLAČILA

za gospode izvršuje po zelo solidni ceni in
v najmodernejši fazoni

LUDVIK LOGAR

modni atelje, Gosposvetska cesta 13,
II. nadstropje, vrata 67 (Kolizej).
Velika izbira najmodernejših štof.
Sprejemajo se tudi popravila. 280

STALNA RAZSTAVA UMETNIŠKIH SLIK

velika izbira okvirjev in sprejema vse riz-
barska in zlatarska dela

A. KOS, LJUBLJANA, Mestni trg 25,
nasproti magistrata. 328

MARINELLO —
NEGOVANJE LEPOTE —
IN VAŠA KOŽA BODE
VEDNO MLADA IN
SVEŽA

Marinello neguje kožo po dveh glavnih
metodah: eno metodo rabi za normalno ali
za presušeno kožo, drugo za premasirano ali za
preveč luknjičavo. Naročite takoj od ene
zdataj navedenih tvrd brezplačno navodilo
„Marinello — negovanje lepote —“ izdano
od enega izmed najboljših ameriških strokov-
njakov za negovanje lepote. Na podlagi tega
navodila boste takoj lahko določili pravi tip
vaše kože, in izbrali odgovarjajoče preparate.

MARINELLO

72, Fifth Avenue, New York.
Centralna Uprava za Evropo: Marinello Company m.b.H., Berlin W 15, Joachimsthaler Str. 10

Preparate Marinello prodajajo v Jugoslaviji:
Beograd: Drogerija Lomica, Knez Mihajlova ul. 14
Zagreb: Drogerija Nabilhor, Ilica 34
Ljubljana: Drogerija A. Kanc. Sinova
Sarajevo: Drogerija Zorko S. Stanišić
Split: Drogerija Antun Stambuk

Subotica: Drogerija Eugen Hard
Novi Sad: Parfimerija Žiga Ilač
Maribor: Drogerija M. Kanc.
Osijek: Drogerija Gabetzy i Dr. Miller
Sombor: Drogerija St. Fohrer
Dubrovnik: Parfimerija Berner

Copyright 1930 by Marinello Company, New York

YSLIA 32

Vodeča konfekcijska trgovina

LJUBLJANA

PREŠERNOVA UL. 7-9

NUDI NAJVEČJO IZBIRO DAMSKIH PLAŠČEV, ZIMSKIH SU-
KENJ IN OBLEK ZA GOSPODE IN OTROKE PO NAJNIŽJI CENI

ELITE

NAROČILA PO MERI IZVRŠUJEMO TOČNO IN SOLIDNO!
OGLEJTE SI BREZOBVEZNO NAŠO BOGATO ZALOGO!

OGLAS

Ojačanje gvozdениh konstrukcija u starom koloseku na pruzi Vinkovci-Brod

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na osnovu rešenja Gospodina Generalnog Direktora u aktu Generalne Direkcije G. D. Br. 52921/30 od 16. jula 1930 godine i odredaba Zakona o Državnom Računovodstvu deo II čl. 86 do 98 raspisuje na dan 29. novembra 1930. g. prvu pismenu ofertalnu licitaciju za ojačanje mostova sa dostavom sveg potrebnog materijala, sa izradom svih potrebnih skela i naknadnim farbanjem i to na pruzi Vinkovci-Brod na km. 179⁵/₈, 203²/₃ i 204⁷/₇ mostova od 5 metara otvora na km. 177³/₆ i 183³/₉ mostove od 7 m. otvora i na km. 219⁵/₅ mosta od 12.0 metara otvora.

Kaucija od 5% ponudene sume za naše odnosno 10% za strane državljane polaže se na blagajni Direkcije Državnih Železnica u Subotici ili na blagajnama ostalih Oblasnih Direkcija Državnih Železnica prema čl. 88 Zakona o Državnom računovodstvu, a najdalje do 10 časova pre podne na dan licitacije.

Propisno taksirane ponude u voskom zapečaćenom zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda za ojačanje gvozdениh konstrukcija u starom koloseku na pruzi Vinkovci-Brod od ponuđača N. N.« predaju se najkasnije do 11 časova Građevinskog Odeljenja Direkcije (Trg Vojvode Putnika br. 9 II sprat vrata br. 9).

Pravo na licitaciju imaju samo ona lica i tehnička preduzeća koji podnesu komisiji za licitaciju dokaze svoje preduzimačke sposobnosti, revers o položenoj kauciji, uverenje da su svoju radnju za porez prijavili i da su na istu platili sav porez sa pripadajućim prizvezima za sve istekle zakonske rokove kao i za sve odobrene obroke po specijalnim rešenjima.

Zastupnici ponuđača moraju imati sa sobom pismeno punovažno punomoćje da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Planovi, obrazac ponude, specijalni, opšti i tehnički uslovi mogu se videti i po ceni od 200 dinara nabaviti svakog radnog dana za vreme zvaničnih časova u Građevinskom Odeljenju Direkcije Državnih Železnica Subotica. Naknadne ili telegrafskim putem podnete ponude neće se primiti.

IZ DIREKCIJE DRŽAVNIH ŽELEZNICA
u Subotici br. 3061 1930 g. 14708

IZVANREDNA PRILIKAI
Železna služinska patent
postelja zložitiva, a ta-
peciranom madracom, ze-
lo praktična za vasko-
hišo, hotelle, noćne slu-
be—in potujuće osobe
stane samo 290.—
Raspisujem po poštni-
nom povzetju.

Lesena patent postelja,
zložitiva, a tapeciranom
madracom, zelo prak-
tična, stane samo 280.—

Potem imam veliko za-
logo čisto čaha-
nog perja kg po D 48.—
druga vrst kg po D 38.—
čisto belo gosje kg po
D 130.— in čisti puh
kg po D 250.— Raspis-
ujem po poštnom po-
vzetju. Modroci punjeni
z volnom staneju samo
Din 250.—
L. BROZOVIC ZAGREB
Ilica 82.

Božična drevesca

II
kakor jelke in smreke
— kupujemo postavno
vagon. Ponudbe na:

II
Friedmann in Sterk,
Zagreb, Vlaška 53. 14669

Bolniške stole

načinjena iz želje-
znih, bakrenih,
kovinskih, Ljubljana VII.

peči

Velika zaloga
samo
Ing. Guzei
Ljubljana 818ka
Beljaška ul. 4. Celovška
cesta 58
Telefon 3252

Pozor, ženini in neveste!

Modroce

posteljne mreže, že-
lezne zložitive poste-
lje, otomane, spalne
divane in fotele nudi
najceneje

**RUDOLF
RADOVAN**
tapetnik
Mestni trg št. 13.

Zima, morska trava,
blago za modroce in
prevleko pohištva v
veliki izbiri po naj-
nižji ceni. 342

Izšla je Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši
slovenski koledar, ki je bil že od naših
pradedov najbolj upoštevan in je še
danes najbolj obratjan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar člo-
vek potrebuje vsak dan: Katoliški ko-
ledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi,
vremenskimi in dnevnimi znamenji;
solčne in lunine mrke; — lunine spre-
membe; — koledar za pravoslavne in
protestante; — poštne določbe za Ju-
goslavijo; — lestvice za kolke na me-
nice, pobotnice, kupne pogodbe na ra-
čune; — konzulate tujih držav v Ljub-
ljani in Zagrebu; — vse sejme na
Kranjskem, Koroškem, Štajerskem,
Prekmurju, Međimurju in v Julijski
Benečiji; — pregled o koncu brejosti
živine; — tabelo hektarov v oraših;
— popis vseh važnih domačih in tujih
dogodkov v preteklem letu; — tabele
za računanje obresti; — življenjepise
važnih in odličnih oseb s slikami;
— oznanila predmetov, ki jih rabi kme-
tovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh
večjih trgovinah in se lahko naroči tudi
pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nas!
d. d. v Ljubljani.

Nič Vas ne stane

če si ogledate veliko za-
logo blaga za

**zimske suknje,
kamgarn in
športni ševijot**

za obleke finih kvalitet,
iz prvih čeških in angle-
ških tovarn, kakor tudi
različno drugo manufak-
turno blago.

Že samo pri ogledu se
boste prepričali, da mno-
go prištedite, če kupite
pri trvdki

A. Žlender.-

Ljubljana. Mestni trg 22.

Pozor, peki in trgovci!

Najboljša gornjebačka

MOKA

priznana prvotrazredne marke

DESIDOR FORGACS

Honigov Paromlin na valjke, Bačka Topola
zmleta iz same čiste gornjebačke pšenice.

Zahtevajte ponudbe od
GOSPODARSKE ZVEZE, r. z. z. o. z.,
Ljubljana. 13396

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih
pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po naj-
nižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski po-
srednik, LJUBLJANA, Masarykova ce-
sta 9 (nasproti carinarnice). Revizija
pravičnega zaračunavanja carine po meni
deklariranega blaga in vse informacije
brezplačno. 86

Ako še niste član

„LJUBSKE SAMOPOMOČI“ v Mariboru,
prosimo, prečitajte današnjo tozadevno prilogo.

Priporoča se
modna trgovina

T. Eger

Ljubljana

Sv. Petra cesta 2
14692

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

Černe — juvelir

Ljubljana, Wolfova ul. 3.
88

TVRDKA

Nicklsbacher & Smrkoli

trgovina z deželnimi pridelki in
mlevskimi proizvodi na debelo, se
je preselila iz Pražakove ulice 11 v

Pražakovo ulico 4

(vogal Dunajske in Pražakove ul.)
14734

**Revmatizma
trganja
glavobola
živčnih bolezni**

se rešite naglo, ako uporabljate francosko
žganje, radium vinski žganje

„Elevator“

Zahtevajte takoj vzorec, ki ga vam brez-
plačno pošlje

„PIRETRIN“ D. D. ZAGREB
Branimirova ul. 43. 14739

OROŽJE

municijo in lovske potrebščine, na drobno in debelo, vedno
v največji izbiri in po najnižjih cenah nudi:

FR. ŠEVČIK, LJUBLJANA

ZIDOVSKA ULICA 8. Telefon 33—78.

Za veliki ilustrirani cenik 1930 poslati 6 Din v post. znamkah
14779

TRGOVINA

14738

MARIJA ROGELJ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 26

priporoča svojo bogato zalogo zimskega blaga za plašče, obleke in
perilo. Izgotovljene plašče, obleke, otroške obleke in toplo perilo,
žemperje, trikotažo, odeje, deke, rjuhe in nogavice.

Dobro blago! Zadnja novost! Najnižje cene!

Gramofon

Vam nudi obilo zabave!

Pridite in ogledajte si bogato zalogo,
katero ima

„Tehnik“ Josip Banjai,

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 20.

13781

SOLIDNE CENE!

NA OBROKE!

SIVALNI STROJI!

ZAHVALA

14727

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja povodom smrti
mojega soproga, gospoda

Wesiaka Franca

kolarja in hišnega posestnika

izrekam tem potom vsem svojo najiskrenejšo zahvalo.
Obenem se zahvaljujem darovalcem lepih vencev po-
sebno za onega od zadruge poklonjenega in vsem, ki
so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Ptuj, dne 28. oktobra 1930.

Julijana Wesiak, soproga.

Ali želite, da se protina in revmatizma temeljito iznebite?

Revma je strašna in daleko razširjena bolezen,
ki ne prizanaša niti bogatašu niti siromaku, ona
išče žrtve v palači enako kakor v koči. Preraz-
lične so oblike, v katerih se bolezen kaže. A
največ je boleznih, ki imajo najraznovrstnejša
imena, medtem ko niso nič drugega kakor rev-
matizem. Včasih bole kosti in sklepi, včasih ote-
ko členki, roke in noge so izkrivljene; trganje,
zbadanje v raznih delih telesa pa tudi slabost oči,
vse to so posledice revme in kostnih bolečin.

Kakor so različni pojavi, v katerih se bolezen kaže, tako mnogoštevilna
so vsa mogoča in nemogoča zdravila, medicine, miksture, mazila itd., ki se
ponujajo trpečemu človeku. Večina teh sredstev ne more popolnoma izlečiti, v
najboljšem slučaju le za kratek čas ublažiti bolečine. Kar Vam mi priporočamo,
je povsem neškodljiva zdravilna pijača, ki je že mnogim bolnikom **POMOGLA**.

Naša kura je izborna in naglo deluje. Da pridobimo čim več pristašev, smo
sklenili, da pošljemo vsakomur, ki nam piše,

12985

POPOLNOMA BREZPLAČNO

našo interesantno in poučno razpravo. Torej kdor trpi bolečine in kdor želi, da
se teh bolečin naglo, temeljito in brez nevarnosti reši, naj piše še danes na
AVGUST MARZKE, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalersstrasse 5. Abt. 19.

ČEŠKA INDUSTRIJALNA BANKA

Podružnica v Ljubljani, Marijin trg 5, centrala v Pragi, ČSR.

Vplačana delniška glavnica in rezervni fondii Kč 309.000.000.—

60 podružnic in ekspozitur.

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge na
knjižice in tekoče račune.

Telegrami: Indusbanka.

Telefon interurb. 2104.

Dr. V. Korun:

Klobuk v Ljubljani

Srečal sem Petra Gozdnika nekaj dni potem, ko se je bil poročil z Mileno Obriskaljevo.

»Moje iskrene čestitke!« sem rekel in mu stisnil roko. »Gotovo si nad vse srečen. Zato se mi zdi čudno, da si tako cinal s poroko. Določil si jo bil na ta in ta dan, potem si jo pa preložil menda kar za štirinajst dni. Meni sem že, da se kaj krha.«

»Ne, ne! Nič se ni krhalo. Preložil sem jo zato, da bi se med tem pozabila ona moja smešna neznodija; sicer bi bil še, ko bi se k poroki peljal, predmet neslanih dvotipov pouličnih zijač.«

»Kakšna neznodija?« sem se delal nevednega.

»I no, ki sem jo imel s svojim nesrečnim klobukom. Saj ti mora biti vendar znano, ko je o tem govorila vsa Ljubljana in pisalo tudi Ljudsko glasilo.«

»Nekaj sem res slišal; tako od strani. Zdaj se spominjam. A kako je prav za prav bilo, mi ni znano. Saj veš: jaz sem preresen človek, da bi poslušal take in enake čenče.« Tako sem se blinil; v resnici pa nisem bil samo priča tistega njegovega smešnega pripetljaja, ampak tudi svoj delež sem bil pridjal h Gozdnikovi zadregi.

»Pa so mi pravili, da si imel svoje prste vmes.«

»Kje? Kako?« sem se na videz ogorčeval. »Ne razumem te. Govori!«

»Saj vse skupaj ni vredno besede; zame in za Mileno je bilo pa le neprijetno.«

»Torej vendar, pri čem sem imel svoje prste vmes, da se bom vedel braniti!« sem silil vanj.

»Eh, smešno in neumno, če zdaj nazaj pomislim!« je vzklil in zamahnil z roko. »Ali ni? Poslušaj!«

Bilo je nekega vetrovnega dne. Z Mileno sva šla po Prešernovi ulici proti Marijinemu trgu. Lesno se me uze za podpažduho, me je ustavljala zdaj pred to, zdaj pred ono izložbo ter mi naštevala, kaj vse ji je še treba nabaviti za balo. Jaz sem ji pritrjeval in jo zaljubljeno gledal, kakor pač gleda ženina nevesto, zlasti če pripoveduje o bali. Ko prideva na Marijin trg, tedaj pa potegnem od tivolskega gozda, ali vrag vedi odkod, močan piš in mi privzdigne klobuk z glave, fin klobuk, najmodernejšega kroja; tri sto dinarjev sem bil dal zanj. Zdaj pa ta smola! Rok nisem imel prostih, ker me je za desnico držala Milena, v levici sem imel pa palico. Zaradi tega nisem mogel dovolj naglo zgrabiti zanj, tako da je odletel na tla in se zakotalil po prahu. Urno se tedaj iztrgam Mileni in stečem za njim. Toda ko se pripognem, da bi ga prestregel, ga veter naprej zakotali. Jaz pa za njim gologlav in mršavih las, kakor sem bil. Ne vem, kaj mi je bilo; kakor v omotici sem bil, da sem se liki brez uma lovil za tem vragom. Lahko si misliš, kako smešno je bilo. Le sreča, da se je Milena umaknila zasmehljivim pogledom v bližnjo vežo. Dobro pa tudi zame, kajti ko bi me bila videla v tem čudnem položaju, ne vem, kako bi bilo z njeno ljubeznijo.

Namah pa buhne veter z vso silo, vzdigne klobuk od tal in ga odnese čez ograjo v Ljubljano. Občinstvo okoli mene pa v smeh. Saj poznaš naše ljudi. Že kadar-ko ribe lovi ali kak pes plava po reki, se jih zbere vse polno na obrežju. Kaj šele, ako se radovednosti pridruži še škodoželjnost. Saj bi ga bil ta ali oni lahko prestregel, ko mu ga je veter pred nogami kotalil. A kaj šel! Kakor da bi imel kol za srca zataknen, je šel vsakdo mimo.

mo. Pač pa so kazali name in zasmehljivo šepetali: »To je ženina Obriskaljeva Milena!«

Potem pa to falotstvo! Ko sem stal na mostu, žalostno zroč za klobukom, se je primajal proti meni pijan žganjar. »Go-go-spod!« je zakolcal. »Da ne boste šli brez cecilindra domov, vam jaz svojskega posodim.« In reže se mi v obraz, mi je pomolil svojo umazano klobeto. »Salamenski capin! Ali se mi ne spraviš!« sem zakričal in vzdignil nogo, da bi ga; a na srečo se je še v pravem času odmajal. Jezen sem bil pa tako, da bi ne bil samo njemu gorke prisolil, ampak tudi onemu, ki ga je bil v to naščuval, naj bi bil kdorkoli, četudi ti sam, ki si baje res bil, je poudaril in zapičil oči vame.

»Kaj praviš? Da bi bil jaz tisti kujon!« sem vzklil. »Kaj takega more trdit samo tisti, ki bi me rad pri tebi osovražil, da bi ne mogel jaz postati domači prijatelj gospe Milene.«

Na te besede me Gozdnik z očmi premeri od zgoraj navzdol, razkroči prste desnice, nastavi palec na nos ter krehne pomilovalno: »Oh tako sirotle!«

Nato je malce pomolčal, menda da bi videl, kako bom sprejel njegov porog. Ko je pa videl, da sem ostal popolnoma ravnodušen, je nadaljeval: »Meni sem, da se bo ta neumna klobučja zadeva pozabila v dveh, treh dneh. A lepo sem se motil. Ko vza mem naslednje jutro Ljudsko glasilo v roke, kaj zagledam? Z debelimi črkami napis: Klobuk v Ljubljani; nato pa popis dogodka z vsemi mogočimi esničnimi in izmišljenimi podrobnostmi. In v kaki mojstrski šolski razpredelbi vsebine ter v kakem poetičnem zanosu! — Da se je pisunu le moglo, le moglo!

Tako za uvod primerja nestanovitnost vremena z nestanovitnostjo ženskega spola. Nato opisuje, kako je gospodu P. G. odnesel veter klobuk, ga kotalil po cesti, lastnik pa skakal za njim, dokler nesrečnega pokrivala niso sprejeli šumeči valovi bistrice Ljubljane v hladno naročje. Za sklep je pa pridjal nauk, da v vetrovnih dneh ne kaže pod pazduho voditi dam, naj so še tako zelo dražestne in zale.

Res da nisem bil s celim imenom nazvan, ampak samo z začetnimi črkami. A to je še slabše. Čitatelj prebere ime in se nasmeje. Ko pa časopis odloži, pozabi. Če vidi pa samo začetnice, ugičlje in ugičlje, kdo bi utegnil biti, in ako ne ugane, povprašuje, tako da te vlačijo tedne in tedne po jezikih.

Zdaj je bilo konec mojega potrpljenja. Ves besen raztrgam časopis in tečem v uredništvo Ljudskega glasila, da bi zahteval zadoščenje. A kaj mi je odgovoril urednik? Porogljivo se je nasmešnil: »Kaj pa hočete prav za prav? Saj niste bili imenovani. Sicer nam je pa dopis poslal zelo spoštovan gospod in odlični pisatelj, tako da ni dvoma, da je vse res, kar je poročal.«

Kdo je pa tisti lopov, da se pome nim z njim? se razljutim. On pa razprostre roke, kakor da bi delil blagoslov, ter važno: »To je uredniška tajnost!«

Tako! zakričim. »To imam v zahvalo zato, da sem toliko let naročnik na Ljudsko glasilo. Drugim večletnim naročnikom pojete hvalo in prinašate njih slike, mene pa smešite! Zapomnite si: od današnjega dne ne vzamem več vašega lista v roke.« Nato sem zaloputnil vrata in odšel.

Eh kaj bi se tolikanj jezil! sem ga miril. »Bodi vesel, da list ni tudi nariska prinesel! Slišal sem namreč, da je dopisnik želel, naj bi se z donosom vred objavila tudi nekakšna slika, ki bi predstavljala, kako si skakal po ulici za klobukom. Urednik je pa to iz tehničnih ozirov odklonil.«

»Njegova sreča!« Gozdnik vzklilne. »Sicer bi mu bil pisalni stroj zagnal v glavo.« — Ko malo pomisli, pa pravi: »Kaj meni, kdo je bil on dopisnik?«

»Obljubi mi, da se ne boš hudoval nanj, ti ga pa izdam!«

»Zdaj sem že pomirjen. Saj že tudi Ljudsko glasilo zopet čitam.«

»No potem pa vedi: tisti zelo spoštovani gospod in odlični pisatelj — sem jaz.«

Gozdnik izbuli oči in molče zre vame, ne vede, se li šalim ali kaj.

»Res ni lepo kaj takega med prijatelji, kakor sva midva.« sem se obtoževal. »Toda pomisli: sila kola lomi. Bil sem v denarni zadregi; zato sem z veseljem porabil priliko, ki sta mi jo za spis nudila ti in tvoj klobuk. Fantazije mi pri tem ni bilo treba prav nobene, potrebni honorar sem pa le dobil.«

»Tako! S takimi pamfleti se ti preživljaš!«

»Saj nisem honorarja porabil zase, sem se izgovarjal. Porabil sem ga, da sem z njim počastil tvoj porok. Zanj sem kupil poročno darilo za gospo Mileno. Zaradi tega sem tudi opis nekoliko bolj raztegnil, da je bil honorar večji in darilo lepše.«

»Lopov nesramni!« se je Gozdnik na to mojo izpoved razljutil, da mu je kar kri šinila v lica. »In ti bi rad postal moj in Milenin domači prijatelj!« — Viš jo!« je vzklil, pri tem pa spetil desnico, tako da je gledal palec izza kazalca in sredinca, ter mi jo pomolil pod nos.

Zdaj pa imam! — No, pa ne bo tako hudo. Saj mi je gospa Milena sama priznala, kako presrečno se je smejala, ko je brala tisti moj dopis v Ljudskem glasilu. In ona ima besedo pri hiši.

INSULITE

izolirna plošča iz lesnih vlaken

proti mrazu
vročini
zvoku
ropotu
streslajem
potenju sten in stropov

VELIKOST: 1.22 m × 3.66 m, DEBELINA:
13 mm, TEŽA: 3.40 kg za 1 m², PREVOD:
NOST TOPLOTE: 0.034 Kcal/h. m. °C, VSR-
KAVANJE ZVOKA: povpr. 0.24.

Najidealnejši material za lahke zgradbe!

Glavna zaloga za Dravsko banovino:

Ljubljanska komercialna družba z o. z.**Ljubljana, Bleiweisova cesta 18**

EKSISTENCA

Dobro vpeljana prvovrstna znamka pisalnih strojev išče
samostojne zastopnike
z jamščino

za Zagreb, Ljubljano, Maribor, Osijek, Subotico, Novisad, Banjaluko, Sarajevo, Split, Dubrovnik in Sušak (z okolico, teh mest).
Ponudbe na Publicitas d. d. oglašni zavod, Zagreb, Ilica 9 p. d. »Eksistencija«. 14639

Tovarna ogledal in brusilnega stekla

„KRISTAL“ d. d.

Podružnica: Ljubljana VII, Medvedova cesta 38. Telefon int. 30—75. Centrala: Maribor, Koroška cesta 32. Tel. int. 21—32. Podružnica: Split, Zrinjska ul. 6. Tel. int. 3—68.

Izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela, kakor: ogledala iz la. kristalnega stekla 5.5—8 mm deb., pa tudi navadna, v vseh veličinah in oblikah, facetirana stekla, umetno graviranje okrasov (ornamentov), izdelovanje stekla v medenini, bakru in cinu, upognjena stekla, vetrobrane za avte, popravljanje starih ogledal itd.

Ima vedno v zalogi v vseh veličinah in količinah: kristalno steklo 4—10 mm deb., špeciialno steklo 4—7 mm, ledenasto, ornament, alabaster in Prismen steklo za napise, kakor tudi najnovejša marmornato steklo v vseh barvah za obloženje sten v kopalnicah, bolnicah, bufejih itd.

REKLAMNI ODDELEK V MARIBORU: izdeluje po najnižjih cenah žepna reklamna ogledala po vsakem načrtu, posamezna in s popolnim koledarjem. 14784

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ustanovljena leta 1900

Delniška glavnica: Din 50.000.000—

Skupne rezerve cca. Din 10.000.000—

Telefonske številke: 2861, 2413, 2502, 2503

Centrala: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

PODRUŽNICE: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Zagreb

Brzotavni naslov: BANKA

Brzotavni naslov podružnic: LJUBLJANSKA BANKA

Se pr. poroča za vse bančne posle

Predno se
odločite
za nakup
parket**P
A
R
K
E
T
I**vseh
vrst in
velikosti

zahtevajte naše brezobvezne oferte, oglejte si naše blago. Storitve to v svojem lastnem interesu! Naši parketi priznajo izvrstne kvalitete in najpreciznejše izdelave. Vas bodo zadovoljili v najvišji meri! Cene absolutno konkurenčne.

IVAN ŠIŠKA

tovarna parket in parne žage

LJUBLJANA

Metelkova ulica 4. Telefon

int. 2244.

Dvokolesa, motorji, šivalni stroji.

otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. — Velika izbira, najnižje cene. — Prodaja na obroke, ceniki franko.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

**Lovske
puške**

floberte, browning pištole, pištole za straženje psov, lovske in ribiške potrebnosti ima vedno v zalogi

F. K. Kaiser. puškar

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 9.

111

Tovarna POHIŠTVA

I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6

priloga svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

**To
sukno
more
biti**

samo od tvrdke STERMECKI, ker se ne da trgati!

Naročite takoj nove vzorce!

Cene nizke! Zaloga ogromna!

Trgovski dom**Stermecki. Celje št. 29**

CENIK IN VZORCI ZASTONJ!

**Glasba
osrečuje ...!**

Če je glasba, prav posebej pa, če se sam z njo bavite: NI TREBA, DA JE VAS DOM BREZ GODBE! Če stopite z nami v stik, tu se izberete kakšen poseben instrument. Zahtevajte neobvezno ponudbo in brezplačni veliki katalog. Dobavimo vam direktne iz tovarne v Nemčiji, od nosno prodajne podružnice v Mariboru. Pišite takoj na naslov:

MEINEL & HEROLD**MARIBOR ST. 101-B**

si pridobi trgovec, če kupi PLETENINE iz zaloge po partijskih cenah v tovarni 347

CIRIL VAJT, Celje**Največjo konkurenčno možnost**

EXPORT V ARGENTINO

Akreditirana prima firma
v Buenos Airesu

Najboljše
reference!

išče ZASTOPSTVA

Najboljše
reference!

14718

samo prvovrstnih južoslovenskih eksporterjev.

C. ponudbe na „Zavod za unapredjivanje spoljne trgovine — Beograd“

3. november

Dat. ko moram neprestano misliti na Te. Hočem poročiti, objavo me dvoje majhnih ročic: črna in bela. — Poljub Pankarja. 44303-24

Mlad

Inteligentni gospod isče v svrhu zabave poznanstvo z mlado samostojno damo — klaviristko. Cenj. posreduje. — Poljub Pankarja. 44303-24

»Sestanek«

trg. ob označen uri v torek pred Muzejem. D. S. K. 44303-24

»Sanatorij«

Stedila neposredno. Čakal pri Tebi dve uri — zamani! — Poljub Pankarja. 44303-24

Gospod

se pokojno znanja z gospodino ali ločenko 23 do 30 let. Naslov posreduje. — Poljub Pankarja. 44303-24

2 mlada gospoda

znanja v Mariboru, želita znanja s temperamentalno samostojno damo v svrhu zabave. Dopise pod »Zabava« na oglasni oddelci »Jutra«. 44303-24

Neodvisna gospa

najboljše let, želi znanja s boljšim, starejšim državljanom ali vojakom. Dopise na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44303-24

Z inteligentnim gospodom

želi dopisovati Slovenka v Italiji. Dopise na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44303-24

Ženitve

Katera, stara 40 let, posreduje, nima deklet ali vdov brez otrok, bi hotela v svojo družino, z nad 60 let, starim trgovcem, nekaj tisoč gotovine, opravilo v blagom. Dopise na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44303-24

Veleindustrijalec

se želi seznaniti z gospodino od 40-50 let v svrhu zabave. Posreduje. — Poljub Pankarja. 44303-24

Za sorodnico iščem

resnega gospoda, neomane, znanja, srednjega, let, v svrhu ženitve. Zelo nujno imajo prednost. — Posreduje na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44303-24

Gospod

star 27 let z 20.000 Din gotovine, verodolžen, neomane, znanja, srednjega, let, v svrhu ženitve. Zelo nujno imajo prednost. — Posreduje na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44303-24

Starejši vdovec

z dobro vpeljano staro trgovino v mestu želi spoznati istokot z učenjajo gospodino ali vdovo s primeram premoženjem v svrhu takojšnje poročitve. Posreduje na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44303-24

Dama

stara 48 let, zelo simpatična, želi znanja s premožnim gospodom, starim od 50-70 let, v svrhu ženitve. Zelo nujno imajo prednost. — Posreduje na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44303-24

Državni uradnik

star 28 let želi poročiti inteligentno gospodino, ki poseduje nekaj premoženja. Le resne ponudbe s sliko pod »Zaupanje« na oglasni oddelci »Jutra«. 44303-24

Klavirji

Primeren za gostilno, močan glas, metalna konstrukcija. Proda Kovač v Križevniški ulici št. 26/II. 44303-24

Piano

Primeren za gostilno, močan glas, metalna konstrukcija. Proda Kovač v Križevniški ulici št. 26/II. 44303-24

Klavirji

Primeren za gostilno, močan glas, metalna konstrukcija. Proda Kovač v Križevniški ulici št. 26/II. 44303-24

Klavirji

Primeren za gostilno, močan glas, metalna konstrukcija. Proda Kovač v Križevniški ulici št. 26/II. 44303-24

Klavirji

Primeren za gostilno, močan glas, metalna konstrukcija. Proda Kovač v Križevniški ulici št. 26/II. 44303-24

Klavirji

Zaloga iz izposojevalnice prvovrstnih klavirjev. — Strokovnjak po poravi in diato uglaševanja. Nizke cene tu na obroke. — Poljub Pankarja, Gregorčičeva 5 — Rimski cesta št. 2. 44303-24

Pianine, orgle

harmonije, pišali in ventilatorje za orgle izdeluje najceneje Anton Dornič v Radovljici. 44304-26

Kolumbia gramofon

z nekaj ploščami napredaj na Gasliški cesti št. 8. 44309-26

Kratek klavir

le dobro ohranjen, po možnosti črn, kupim. Ponudbe na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44309-26

Večji gramofon

firmo His Masters Voice, skoraj nov, s 60 ploščami, prodaja 22.000, ugodno poceni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44309-26

Gramofon

prodaja 22.000, ugodno poceni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44309-26

Harmonij

petoklavni, Poljskarjev, dobro ohranjen po nizki ceni napredaj. Naslov v oglasni oddelci »Jutra«. 44309-26

Kovčeg-gramofon

boljši, napredaj v antikvarijatu Sevar, Stari trg. 44304-26

Staro gitaro

kupim. Naslov: Gosposka ulica 9. 44304-26

Stare instrumente

(vse) vse vrste, sprejemam v popolno tovarniško uglaševanje. Nove instrumente vseh vrst najceneje dobite v naši državi samo pri Jože Grom, Logatec. 44305-26

Živali

mlade, Italijanski, jarebičarki, čistokrvni premirani, proda grasična Zerkov, Del pri Ljubljani, t. Pasma skobce na napada. 44305-27

Psa

dobrega čuvaja, 2 leti star, srednjeveržnega, po ugodni ceni. 44305-27

Jazbečarje in foxterrierje

čistokrvne in prvovrstne čistokrvne starejše prodaja. — Ponudbe na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44305-27

Plemensko kozo

proda Koren, Dunajska 47. 44305-27

Izgubljen

Kovčeg-gramofon tovarniške znamke Homocord, rdeče barve, v celoti novo, brezhibno, poceni prodaja. Za izsleditev tati 300 Din nagrade. Naslov v oglasnem oddelci »Jutra«. 44305-28

Stroji

Pletilni stroji več od 500-800. 1 navi jalni, 12 vreten in več pomembnih strojev, vsi še v dobrih, brezhibnih, poceni prodaja. Naslov v oglasnem oddelci »Jutra«. 44305-28

Čevljarji!

Skoraj nov čevljarški stroj (Link-arm) zaradi opustitve obiti po ceni napredaj. Ponudbe pod »Stroj 4000« na oglasni oddelci »Jutra«. 44305-29

Pletilni stroj

Popp 8/50, prav dober poceni napredaj. Naslov pove oglasni oddelci »Jutra«. 44305-29

Mizarji!

Nikakega dvoma več, da so najboljši in najcenejši. O tem se prepričajte ter si ogledajte 7 strojev pri Mizarstvu zadrugi v St. Vidu. Vpisate se dopisnico po cenah pri zastopstvu: Stari trg 26, Ljubljana. 44309-29

2 čevljarska stroja

napredaj v Križevniški ul. št. 2. 44309-29

Mlinski čistilni stroj

za zdrob, dobro ohranjen za 1500 Din prodaja Indihar, Rakovca, Kranj. 44309-29

Pletilni stroj

št. 6, 21 cm širok, dobro ohranjen, za 900 Din na prodaj radi opustitve obrata. Dopise na oglasni oddelci »Jutra« pod »Hrčica«. 44309-29

Bencin - motor

5 KS, 1000 cc, poceni prodaja. 44309-29

10 mizarških strojev

raznih, na ogled pri Mizarstvu zadrugi v St. Vidu. — Ponudbe na zastopstvo: Teichert & Sohn, Ljubljana, Stari trg 26. 44309-29

Krojaški stroj

»Singer«, rabljen, ugodno prodaja F. Viršek, Mestni trg št. 25/II. 44304-29

2 pletilna stroja

»Ideal« 8/60 in 8/40, zelo ugodno prodam ali zamenjam za št. 10. Cilka Zajec, Mala loka pri Domžalah. 44309-29

Pletilne stroje

na osmemestmesno odpisala! Pišite: Tovarna strojev, Ljubljana, Poštni predal 307. 44309-29

Šivalni stroj

in moško kolo dobro ohranjeno, radi se hitro prodam. Naslov pove oglasni oddelci »Jutra«. 44311-29

Obrit

Modroce peresnice, otomane, patent divane, fotelje, salonske in klobučke garniture dobite najceneje pri F. Sajovicu v Ljubljani. Stari trg št. 6. 44307-30

Barvamo in čistimo

ve vse vrste oblačil, po najnižjih cenah. Barvamo A. Kolias Kranj, Savsko predmestje 38. 44318-30

Snežne čevlje in galoše

dajte pravočasno v popravilo k trdni Matija Trebar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 6. 44300-30

Pozor!

Snežne čevlje in galoše v ruvari in črni barvi po pravila nabolite le v trgovini delavnica Avgust Skof, Borštnikov trg št. 2 (za dramskim gledališčem). 44300-30

Lovske čevlje

garantirano nepremočljive, rujavega angli kroma po 185 Din pošilja po povzetju S. Golik ručna cipe iz Parisa. Savska b. novina. 44301-30

Milena Zor - Ježek

vezilja prej Stritarjeva ul. 7, sedaj Dunajska c. 1a/IV, entla 1 m po 1 Din ter vsakovrstne vezilja. 44301-30

Modroce

la afrik. močno blago. 300 Din, spodnje modroce, arde in postelje, odjeje najceneje kupite pri Radol Sever, Marjini trg št. 2. 44301-30

Radio aparate

urodaja popravlja, moder nizra, vzdržuje, najceneje Jože Marko, Jeleni 6a. 44301-30

Tkanine za pohištvo

ter vse vrste tekstilnih materialov, veliki izbori najpovšeje. Poljskan. Za greb, Ilca 50. 44301-30

Žimnice

otomane, divane, fotelje, var tapetirske izdelke vam osi ti ojačajo in najceneje igonaci NAROB, tapetnik, Ljubljana, Gosposvetska c. 16 (pri »Levas«). 44301-30

Entlanje

1 m po 1 Din, izdelovanje damskega perila strojno in ročno vezanje zastorov, po starih propog predstava rila. Izvajanje pletenja na entli stroji po konkurenčnih cenah. M. Sedovnik, Florjanska 6. 44301-30

Amaterska dela

(razvijanje in kopiranje) in fotomaterial je najcenejši pri foto Josko Smuc Wolfova 12, podružnica Bred vila Lonce. 44301-30

Urarska popravila

izvršuje najceneje na ojačanje Franc Wölfling, arar Gosposvetski c. 12. 44301-30

Novost

Električne svetilke za živalne stroje po 110.—, za pisalne stroje po 150.— Din prodaja Weber, Ljubljana, Prečna ulica. 44301-30

Glej, glej, saj res!

V prvi strokovni delavnici se ne popravljajo snežni čevlji samo v črni barvi, ampak tudi v ruvari. Avgust Skof, Borštnikov trg. Letos znatno znižane cene. 44305-30

Damsko zim. perilo

ogromna izbira volnenega, flanelastega, vseh vrst toplega perila. Velika izbira čipk, kakor tudi barvnih in belih vezanin. Perilo, entlanje in apariranje se izgotovi takoj po konkurenčnih cenah. — Amalija Zorčič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 44309-30

Štefan Kosirnik,

sodarski mojster, se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. 44309-30

Zaboje in gajbice

(zbite košarice) vseh vrst in dimenzij izdeluje po konkurenčnih cenah Levas zadruga v Slov. Bistrici. 44309-30

Asfaltni ksilolitni tlak

patent »Dermas« št. 7237, izvršuje edino »Slograd« v Ljubljani. 44307-30

Dragocenosti

zamenjam za star kovani denar. Ponudbe na področju »Jutra« v Trbovljah pod šifro »Mertnerja« 44309-36

francoščino

zamenjam za star kovani denar. Ponudbe na področju »Jutra« v Trbovljah pod šifro »Mertnerja« 44309-36

Pridelki

Krompir bell in roza, orehe, jabolka vseh vrst, fižol kakor tudi ostale zemeljske plodove kupuje po dnevni ceni B. Hajdin, Zagreb, Vlaška 44. 44306-33

Informacije

Izjava Kdor koli bo raznašal laži, jemal čast svojih osebi, hčerki ali oltari, bom sodnijsko postopala. F. Rieder, gostil. v Medvodah. 44303-31

Preklic!

Podpisani oblašujem in preklicujem kot neresnično vse, kar sem govoril in raznašal po Medvodah o gospi Franji Rieder in njeni hčerki Andreji iz Svetja št. 23 pri Medvodah in se ji zahvaljujem za odstop od tožbe. Medvode, 27. okt. 1930. Ivan Langerhovec. 44315-31

Izjava

Podpisani izjavljam, da nisem plaščil dolgov, kateri napravi hčerka Marija. — Josip Ramšek, Ptuj. 44315-31

Jabolka

moškatke v zabojih najmanj od 35 kg naprej po Din 4.50, vse vrste fižol, bel, in rožnat krompir, vsako potrebno množino vagonov po najnižji ceni. — Dopise na oglasni oddelci »Jutra« pod šifro »Pridelki«. 44315-34

Jabolka

namizna, za zimo in takojšnjo uporabo, tudi s dostavo na dom. Ogled vrzine izložebe v trgovini brezobvezno. Proda d. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 25, poleg hotela Tratinik. 44307-34

Razno

Vsa plesarska, tiskarska in slikarska dela izvršuje najsolidnejše in po nizki ceni ANGELO JELČIČ, pleskar in ličar Celovška c. 65. Sprejema tudi vsa v to stroko spadajoča dela na deželi. 327

Prodaj

vodni mlin s turbino na 3 tečaje, vse v najboljšem stanju, v bližini Celja. Naslov se izve v podruž. »Jutra« v Celju. 14659

SITAR KAROL

tapetnik in dekorater LJUBLJANA, Wolfova 12

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ustanovljeno 1852.

Teod. Korn

Ljubljana Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ljubljana

Poljsanska c. št. 8. (prej Henrik Korn) krovec, stavbni, gaterijski in okrasni depar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in kletne naprave. 11622

Ako želite kupiti

na obroke obrnite se na Kreditno zadrugo detaljnih trgovcev z. z. o. o. v Ljubljani, Cigaletova 1. zbiranje sodejnice 282

J. Stjepušin, Zagreb

Jarjevska ulica 57 priporoča najbolje tamburice — strune, partiture, sole in ostale potrebščine za vse glasbila. Oti kovan na pa riski izloži! Ceniki franco

J. Stjepušin, Zagreb

Jarjevska ulica 57 priporoča najbolje tamburice — strune, partiture, sole in ostale potrebščine za vse glasbila. Oti kovan na pa riski izloži! Ceniki franco

J. Stjepušin, Zagreb

ŽENSKA LEPOTA JE MOČ ŽENÂ!

Krema CITRON

iz pravega limoninega soka. Najnovejša krema, izdelana na znanstveni podlagi.

Dobiva se povsod in v Ljubljani: A. Florjanič, drogerija — Alex. Gjud, salon za dame.

Krema ETOILE NOIRE

osvobodi kožo vsake nečistoče in napravi polt nežno in svežo.

Krema NARTE

doseže ob času vse kožne luknjice a ne vsebuje nikakega astringirajočega sredstva.

GELLÉ FRÈRES, Paris 6, Avenue de l'Opera

'TRETORN'
galoše in
snežne čevlje

kupuje danes vsakdo, ker je ta znamka s svojo odlično kakovostjo in elegantno fazono postala miljenec vsega sveta. Zahtevajte samo vrhne in snežne čevlje »TRETORN«, kajti ti so najboljši.

1 žlico JECOVITOLA namesto

3 žlice ribjega olja!

JECOVITOL (v lila-rumenem zavitku) je najbolje ribje olje, čegar učinkovitost se zaradi dodatka D-vitamina, ki je za razvoj organizma posebno važen, zelo poveča. Nepogrešljiv za rahitične in malokrvne otroke, škrofulozne in tuberkulozne, za rekonvalescente, za noseče matere itd.

JECOVITOL-emulzija (v črno-zelenem ovitku) prihaja zaradi svojega prijetnega okusa tudi za one v poštev, ki ribjega olja ne preneso. Učinek JECOVITOL-emulzije je enakovreden onemu JECOVITOLA.

Dobiva se v vseh lekarnah.

13369

Ia Dvo-letne v zeleno cepljene

vinske trte (cepljenke) najboljših vinskih in namiznih vrst po znižani ceni iz lastnih trtnic po ministrstvu odobrenih, priporoča ob najsolidnejši posrežbi

Janez Šarič

Dipl. stručnjak za Vinogradstvo in Sadjarstvo.

PETROVARADIN (Sriem)

KRZNO

v vseh modnih kreacijah ima na zalogi in izvršuje po meri 353

IVAN KNECHTL

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 4
Postrežba hitra! Cene nepretrane!

Obsežen objekt

za 60 tkalnih stolov, po možnosti ob vodni moči in v bližini železnice se išče v najem. Ponudbe pod »Prvovrstna industrija« na ogl. odd. »Jutra«.

14799

Se vedno je čas, da si nabavite prvovrstne emajlirane PEČI po znižanih cenah pri trvdki

A. GOLOB & Ko.,

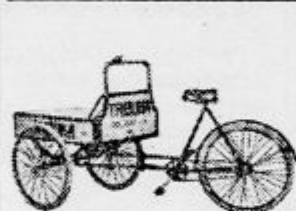
Ljubljana, Puharjeva ulica št. 3

Zaloga samotne opeke in emajliranih napisnih tablic.

V popravila prevzemamo vse vrste Lucovih in pločevinastih peči.

Ako potrebujete pokrajinske razglednice

v pristni fotografski ali kaki drugi izdelavi event. druge fotografsko-industrijske izdelke po konkurenčni ceni, pišite na KADMOS, Ljubljana, poštni predal 349. 364

Prevozni tricikli

solidno delo in že izgotovljeni v zalogi več vrst, jako pripravi za trgovce, obrtnike, mesarje, peke itd. — Invalidni vozički novi modeli. — Cena nizka. Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otrošk. vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 1

Za one, ki se sami brijejo

ALLEGRO

najzanesljivejši aparat, za ostrenje in glajenje britvic

To daje britvicam največjo ostrino in štedi čas in denar.

V uporabi ca. 1.000.000 komadov.
Črno lakiran Din 155.—
Ponikljan Din 210.—

354

Dobiva se povsod.

TIVAR OBLEKE

za gospode od . . . Din 240.—790.—
za dečke 11—16 let od Din 200.—420.—
za otroke 3—10 let od Din 110.—160.—
zimske suknje od . . . Din 300.—750.—
hlače po Din 89.—150.—

Ogledate lahko ne da bi kaj kupili!
Samoprodaje po vseh večjih krajih!

Prodajalnica v Ljubljani:

IVAN KOS

Sv. Petra cesta 23.

OGLAS

Izmena gvozdenih konstrukcija u starom koloseku na pruzi Vinkovci-Brod.

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na osnovu rešenja Gospodina Generalnog Direktora u aktu G. D. Br. 52921/30. od 16. jula 1930 g. i odredaba Zakona o Državnom Računovodstvu deo II. čl. 86. deo 98. raspisuje na dan 29. novembra 1930 g. prvu pismenu ofertalnu licitaciju za nabavku, montažu, uguranje i farbanje novih konstrukcija i izguranje, demontažu i utovar u vagonne demontiranih konstrukcija, koje se moraju, zbog nabavke novih konstrukcija, odstraniti iz koloseka na pruzi Vinkovci-Brod na klm. 219/1. otvora 1.5 m. na klm. 183 1/2 i 210/9 od 2.0 met. otvora, na klm. 210 1/2 od 3.0 met. otvora i na klm. 180/1, 180/8 i 209/4 od 9.0 met. otvora.

Kaucija od 5% ponudene sume za naše, odnosno 10% za strane državljane polaže se na blagajni Direkcije Državnih Železnica u Subotici ili na blagajnama ostalih Oblasnih Direkcija Državnih Železnica prema čl. 88. Zakona o Državnom Računovodstvu a najdalje do 10 časova pre podne na dan licitacije.

Propisno taksirane ponude u voskom zapečaćenom zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda za izmenu gvozdenih konstrukcija u starom koloseku na pruzi Vinkovci-Brod od ponuđača N. N.«, predaju se najkasnije do 11. časova Građevinskog Odeljenja Direkcije Trg. Vojvode Putnika br. 9. II. sprat vrata br. 9.

Pravo na licitaciju imaju samo ona lica i tehnička preduzeća, koja podnesu komisiji za licitaciju dokaze svoje preduzimačke podobnosti, revers o položenoj kauciji, uverenje o tome da su svojoj radnji za porez prijavili i da su na istu platili sav porez sa pripadajućim prirezima sa sve istekle zakonske rokove kao i za sve odobrene obroke po specijalnim rešenjima. Zastupnici ponuđača moraju imati sa sobom pismeno punovažno punomoćje da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Planovi, obrazac ponude, specijalni, opšti i tehnički uslovi mogu se videti i po ceni od 200.— dinara nabaviti svakog radnog dana za vreme zvaničnih časova u Građevinskom Odeljenju Direkcije Državnih Železnica u Subotici.

Naknadne ili telegrafskim putem podnete ponude neće se primiti.

IZ DIREKCIJE DRŽAVNIH ŽELEZNICA

u Subotici Br. 30612-III-1930.

14705

Obupane ženske

Vseh skrbi se iznebite!!

POMAGA Vam pri motnjah in izostajanju, kakor tudi pri prenehanju mesečne periode v dolgih letih tisočkrat preizkušeno in dosedaj edino po zdravniških priporočeno zanesljivo sredstvo prof. dr. Rettija »EROSEA«, ki takoj v nekaj urah zanesljivo odpravi, ne da bi doživeli motni v ojemem poklen. — Cena 70 Din. spec. 2. zastarele motnje 100 Din. koncent. za ženske močne narave 150 Din. — Zanesljeno neškodljivo. — Temu sredstvu se ima zahvaljevati na tisoče žensk za zanesljiv in nagel učinek in za povrnjeno brezskrbnost. — Diskretne pošilja po pošti edino Havelkova ordinacijski laboratorij, Praha Nusle, Božetěchova ulice, číslo 10. — J. — 54. — Českoslov. Republika.

BITUMENOZNA

strešna lepenka

ARESIT

strešna lepenka

BITUMEN SMOLA

LESNI CEMENT

KARBOLINEUM

dobavlja

345

Jos. R. PUH, Ljubljana

Gradaška ul. 22

Telefon 2513

Čudežni balzam.

Jaz s. Alojzija, bolniška Marijina Sestra iz zavoda: Vincetinum, se čutim primorana zahvaliti se Vam za Vaš izvrstni RADIO BALZAM, s katerim sem odpravila 41 let stara kurja očesa. Zahtevajte povsod samo: RADIO BALZAM. Rešite se tudi Vi kurjih očes, bradavic, trde kože itd. Lonček 10 Din (predplačilo) ali 18 Din na povzetje; dva 28 Din. Pošilja: R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška ulica 10a. 14716

Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh!

FANY PATIK

UMETNO KOŠARSTVO

Radovljica — Ljubljana. Miklošičeva cesta 30

Izdeluje in dobavi najsolidnejše in najskrbneje izdelane garniture. Razna stojala v priprosti in najfiniši izdelavi. Tržne torbice vseh vrst — košarice za kruh, za šivanje, za papir, za igrače, tase za serviranje pečiva sadja itd. Zaloga japonskih in kitajskih preprog.

= PRI ODJEMU NA DEBELO SPECIJALNE CENE =

Moderno in higienično, lično urejena mesnica

Andrej Marčan

POGACARJEV TRG (Kresija) in RIMSKA CESTA 21

Vam nudi najfinejše mesne izdelke, kakor tudi vso pitano perutnino. 14715

Sigurno zdravilo za lase!

Pomada »MICHELE«, zdravilo za lase, ki zaustavi izpadanje in osivenje las, odpravi prhljaj, srbečico, hraste in lišaje, kakor tudi posinjenje las. Povrne in pogladi nove prirodne lase, izleči lasno tkivo in klice. Pošilja po povzetju na vse banovine; depoz na Jugoslavijo: MISELJ, BEOGRAD, Kosmajška br. 1.

Prodaja angleška drogerija, Knez Mihajlova 33. — Tel. 27—95, in lekarna Defini Beograd, Knez Mihajlova 1.

Doze po Din 115.—, 150.—, 185.— in 290.—. — Doze so prirejene kakor je bolezen, čim večja tem jačja, kakor je pač komu bolj ali manj obolelo lasno tkivo ali klice. — Oseba, ki uporabi dozo za 290.— Din, a slučajno ne bi bila popolnoma zadovoljena, dobi v našem depozu zastoj isto količino. — Poštnina vračunana. 334

Tiskana navodila so priložena vsakemu ovitku.

Prodaja za Slovenijo: Drogerija GREGORIČ, LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5.

ŽALUZIJE.

lesene tekstilne rolete (drvonitke), rolete iz gradna, samonavijalec in lesene rolete »Esslinger« v vsakih konstrukcijah izdeluje solidno in najceneje trvdka 59

PETER KOBAL

Kranj — Slovenija

Brzjavke: Kóbal. Tel. interurb. 32.

ZA PLETILJSTVA

nudi po najnižjih cenah in najpovoljnejših pogojih vsako vrstno volno, bombaž v kopsih, Regina, Kniting, Mako, svilo, sukanec, gume kakor ves ostali pribor za pletenje, trvdka

ANTON ADAMIČ v KRANJU

Zahtevajte vzorce in ponudbo!

Barvna karta gratis!

12864

Najugodnejši nakup pletilnih strojev, novih in rabljenih. — Na zalogi stalno igle, krtačice (Rauhkarden) in vsi ostali strojni deli.

»SPLIT« A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT.

ZA DOKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo »Alpeko«, trg. industr. društvo, Ljubljana, Masarykova 23.

GALOŠE, SNEŽNE ČEVLJE IN ŠKORNJE

POTREBUJE DANES VSAKDO PROTI DEŽJU, SNEGU IN BLATU

Pri prodaji nekaj milijonov parov so pridobile naše tvornice toliko izkušenj, da nam je mogoče nuditi kolekcijo, kakršna pri gumasti obutvi do danes ni obstajala.

Našo gumasto obutev prodajamo po neverjetno nizkih cenah želeč, da s tem omogočimo vsakomur nakup več vrst gumastih čevljev.

OBIŠČITE NAŠE PRODAJALNICE, NAŠI BOSTE TAM NAJVEČJO IZBIRO, NAJLEPŠE BLAGO, NAJNIŽJE CENE

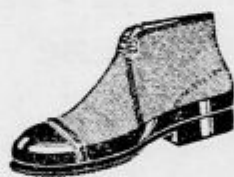
7005-70

Galoše brez podpetnikov skupaj s torbico Din 19.-.

6805-70 Din. 69.-

Polnogumaste galoše za nizke in visoke podpetnike.

3651-70 br 24-26 Din. 69.-
br. 27-30 Din. 89.-

Otroške »topluške« za zimo. Nožica ostane suha in topla, otrok pa je obvarovan prehlajenja. Nabavite čimprej!

2361-75 br 24-26 Din. 69.-

Otroške snežke iz finega gabardena.

3365-70 Din. 99.-

Zenski snežni čevlji iz črnega gabardena, z nizkim podpetnikom.

2861-76 br. 24-26 Din. 69.-
br 27-30 Din. 89.-
br 31-34 Din. 99.-

Otroške polnogumaste galoše zaščiti čevlje od vlage in dete od prehlada.

2362-75 br 27-30 Din. 89.-
br 31-34 Din. 99.-

Otroške snežke iz gabardena za slabo vreme.

1365-75 Din. 129.-

Zenski snežni čevlji iz črnega gabardena s polvisokim podpetnikom in z žametasto ogrlico.

3653-70 31-34 Din. 99.-

Otroške »topluške« proti ostrim zimam.

1365-70 Din. 99.-

Zenski snežni čevlji iz gabardena za visoke in polvisoke podpetnike, črni ali rjavi.

9891-70 br 24-26 Din. 99.-
br 27-30 Din. 129.-
br 31-34 Din. 149.-

Polnogumasti škorenj čuva nožico in nogavico od dežja, snega in blata.

1025-82 Din. 69.-

Zenske polvisoke galoše vam bodo čuvali čevlje.

1875-78 Din. 129.-

Polnogumast snežni čevlji drap barve s toplo podlogo.

9365-75 Din. 129.-

Zenski snežni čevlji iz gabardena z žametasto ogrlico. Za visoko peto.

3365-75 Din. 129.-

Zenske snežke z obšivkom iz gabardena, črnega ali rjavega.

3657-71 Din. 169.-

Moške »topluške«, gornji del iz sukna, spodnji iz gume. Jako tople.

1885-78 Din. 169.-

Polnogumast snežni čevlji s podlogo iz črnega trikoa.

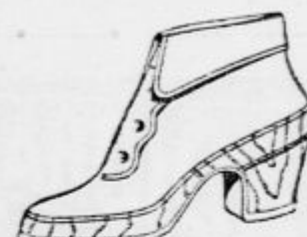
1885-78 Din. 169.-

Polnogumasti visoki dežni čevlji s patentno zaponko.

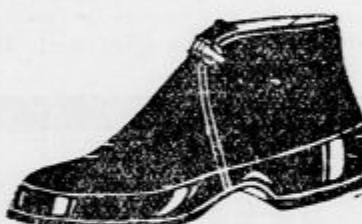
1865-76 Din. 129.-

Zenski polnogumasti snežni čevlji za pol visoke podpetnike.

9575-73 Din. 129.-

Eleganten snežni čevlji iz deseniranega gabardena, drap ali rjav.

1367-70 Din. 169.-

Moški snežni čevlji, gornji del iz gabardena, spodnji iz gume.

7885-77 Din. 199.-

Posebno visoki snežni čevlji, polnogumasti, s patentno zaponko.

1895-81 Din. 199.-

Polnogumasti ruski škornji z lepo ogrlico in patentno zaponko.

1585-71 Din. 169.-

Praktični snežni čevlji s patentno zaponko.

1085-94 Din. 169.-

Snežni čevlji raznih barv s patentno zaponko.

1887-70 Din. 169.-

Moške polnogumaste snežke s toplo podlogo.

9895-70 Din. 199.-

Damski škornji s polvisokim podpetnikom, črne ali rjave barve.

Rata